

Geldrop-Mierlo

Jaarverslag en jaarrekening 2016

Gemeente Geldrop-Mierlo

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Algemene inleiding	3
1.1 Algemeen.....	3
1.2 Resultaatbestemming.....	4
2. Jaarverslag	5
2.1 Algemene toelichting en inleiding bij programma's	5
2.2 Programmaverantwoording	6
2.2.1 Programma 1: Gebiedsgericht werken.....	6
2.2.2 Programma 2: Economie en vastgoed.....	9
2.2.3 Programma 3: Veiligheid en handhaving	13
2.2.4 Programma 4: Bestuurlijke samenwerking.....	18
2.2.5 Programma 5: Sociale zaken en armoedebeleid	20
2.2.6 Programma 6: Zorg, welzijn en cultuur.....	23
2.2.7 Programma 7: Jeugdbeleid en onderwijs	29
2.2.8 Programma 8: Democratisch bestuur.....	33
2.2.9 Programma 9: Natuur, milieu en duurzaamheid	36
2.2.10 Programma 10: Bereikbaarheid en verkeer	39
2.2.11 Programma 11: Bouwen en wonen	43
2.2.12 Programma 12: Financiën en belastingen.....	48
2.3 Paragrafen	52
2.3.1 Lokale heffingen	53
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	58
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	66
2.3.4 Financiering	73
2.3.5 Bedrijfsvoering.....	76
2.3.6 Verbonden partijen	83
2.3.7 Grondbeleid	101
2.3.8 Kerngegevens	114
3. Jaarrekening.....	115
3.1 Balans	116
3.2 Toelichting op de balans.....	118
3.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen	133
3.4 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	135
3.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	137
3.5.1 Vennootschapsbelasting	138
3.5.2 Begrotingsrechtmatigheid.....	138
3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.....	141
3.5.4 Overzicht onvoorzien.....	161
3.5.5 Overzicht van de incidentele baten en lasten	162
3.5.6 Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	165
3.5.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	166
3.6 Overzicht van investeringen en projecten	167
3.7 Reserves en voorzieningen	182
3.7.1 Overzicht van reserves en voorzieningen	182
3.7.2 Toelichting op de reserves	184
3.7.3 Toelichting op de voorzieningen.....	193
3.7.4 Beleid t.a.v. bespaarde rente	198
3.8 Controleverklaring	199
Bijlage Single information single audit (SISA)	200
Bijlage Overzicht subsidies.....	202

1. Algemene inleiding

1.1 Algemeen

De jaarrekening sluit in 2016 met een positief saldo. Het resultaat bedraagt € 508.098,-.

Opbouw resultaat 2016	
Resultaat exploitatie algemene dienst	45.947
Resultaat grondexploitaties	462.151
Totaal	508.098

Het verloop van het resultaat is als volgt:

P	Programma	Beleidsproduct	Bedrag
4	Bestuurlijke samenwerking	Afrekening 2015 Metropoolregio	95.000
5	Sociale zaken en armoedebeleid	Uitvoering sociale taken	115.000
7	Jeugdbeleid en onderwijs	Leerlingenvervoer	107.000
11	Bouwen en wonen	Leges omgevingsvergunningen	192.000
11	Bouwen en wonen	Resultaat grondexploitaties	463.000
12	Financiën	Hypothecaire geldleningen	-141.000
12	Financiën	Algemene uitkering	245.000
12	Financiën	Stelpost vennootschapsbelasting	307.000
-	Kostenplaatsen	Diverse personele kosten	186.000
-	Kostenplaatsen	Resultaat Dienst Dommelvallei	130.000
Overige verschillen			2.096
Voorlopig resultaat 2016		(accountantsversie van 14 april)	1.701.096
Af: nagekomen facturen sociaal domein (programma 6 en 7)			-878.564
Af: correctie winstneming afgesloten complexen grondexploitaties (programma 11)			-557
Af: afzien van projectfinanciering (programma 12)			-313.877
Definitief resultaat 2016			508.098

Het resultaat op de algemene dienst wordt nader toegelicht in § 3.5.3 Analyse overzicht baten en lasten.

Het resultaat op de grondexploitaties bestaat na fondsafdrachten uit een beperkt verlies van € 5.443,- voor de Mackenzestraat en een winst van € 467.594,- voor de Torenweg. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar de paragraaf Grondbeleid.

1.2 Resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat vindt plaats volgens het eerder door de raad vastgestelde stroomschema. Het stroomschema geeft aan hoe een positief resultaat in enig jaar moet worden bestemd.

	Voorstel resultaatbestemming 2016	Bedrag
1.	Storting in algemene reserve Conform "Stroomschema aanvulling reserves": - 50% van het resultaat gaat naar de algemene reserve; - 50% van het resultaat gaat naar de overige reserves. Echter geen reserves < afgesproken minimum, dus: algemene reserve.	45.947
2.	Resultaat grondexploitaties in algemene reserve Grondexploitaties Het resultaat van de grondexploitaties wordt gestort in de algemene reserve Grondexploitaties.	462.151
	Totale resultaatbestemming	508.098

Vanwege het beperkte rekeningresultaat algemene dienst zijn zeven voorstellen om het resultaat te bestemmen vervallen. Hier komen wij in de kadernota op terug. Het gaat hierbij om:

		Bedrag
1.	Oormerken gelden Energie Efficiency Directive (EED)	10.289
2.	Oormerken gelden verhoogde asielinstream	310.117
3.	Gelden duurzaamheid	32.237
4.	Advieskosten Ruimtelijke Ordening	25.000
5.	Dienst Dommelvallei - onderbesteding budgetten I&A	132.490
6.	Dienst Dommelvallei - onderbesteding salariskosten	53.672
7.	Uitrol zaakgericht werken	60.000

2. Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. Hiermee wordt er toelichting gegeven over het in 2016 gerealiseerde beleid.

2.1 Algemene toelichting en inleiding bij programma's

In de programmaverantwoording worden de toelichtingen per programma weergegeven. De opbouw sluit aan op de meerjarenprogrammabegroting 2016-2019. Beide zijn ingedeeld in 12 programma's, opgesplitst in 48 beleidsproducten. 2016 is het laatste jaar dat deze indeling in beleidsproducten geldt.

Eén van de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ((BBV) is dat gemeenten vanaf 2017 een indeling in 53 verplichte taakvelden moeten hanteren. Daarom zijn met ingang van de begroting 2017 de 48 beleidsproducten omgebouwd naar 53 taakvelden. Voor de jaarrekening 2016 geldt dit nog niet.

Ingegaan wordt op de drie "wat"-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Bij de invulling van de vraag "Wat wilden we bereiken?" is aangesloten bij de in de begroting 2016 geformuleerde doelen, die zijn gebaseerd op het raadsprogramma 2014-2018. Voor zover van toepassing zijn deze aangevuld met de punten uit het op 31 maart 2016 vastgestelde Raadsprogramma 2016-2018 "Samen voor Geldrop-Mierlo". Dit programma is door de raad op 31 maart 2016 vastgesteld en is het programma voor het minderheidscollege van de drie overgebleven coalitiepartijen (CDA, SP en DPM).

Per programma is bij "Wat heeft het gekost?" een tabel opgenomen met de begrote en werkelijke baten en lasten en het saldo:

- Het saldo staat met een "-" indien de lasten hoger zijn dan begroot of de baten lager dan begroot.
  - Het saldo staat met een "+" indien de lasten lager zijn dan begroot of de baten hoger dan begroot.
- Een positief bedrag moet worden gelezen als een voordeel en een negatief bedrag als een nadeel. Deze overzichten komen rechtstreeks uit het financiële systeem. Omdat de bedragen vervolgens zijn afgerond kan het voorkomen dat totaaltellingen licht afwijken van de werkelijke som.

De afwijkingen $\geq$ € 25.000,- tussen begroting na wijziging en werkelijkheid worden toegelicht in het onderdeel "Analyse overzicht baten en lasten" van de jaarrekening.

2.2 Programmaverantwoording

2.2.1 Programma 1: Gebiedsgericht werken

Portefeuillehouder(s): dhr. G.M.J. Jeucken en mevr. M. Verdouw

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Continueren van gestarte/ontwikkelde initiatieven zoals de buurtsportcoaches en de Cruiff Court
2. Bij actualisering van bestemmingsplannen rekening houden met gebiedsgericht werken
3. Buurtwerk 2.0 realiseren en verankeren
4. Werkwijze nastreven waarin de buurtregisseurs de incubatorrol vervullen
5. Werkwijze nastreven waarbij medewerkers met specifieke kennis worden gerekend tot de flexibele schil van de buurtregisseurs

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

6. Het ambtelijk apparaat, het college en de raad gaan naar de mensen toe om hen te prikkelen met ideeën, maar ook om informatie uit te wisselen en ideeën op te halen. Goede ideeën worden meegenomen en waar mogelijk ondersteund en uitgewerkt. De integrale ondersteuning zal aansluiten bij de specifieke kenmerken en behoeften van een buurt/wijk/individu. Uitgaand van de sociale index worden gericht activiteiten bijgesteld, ondersteund, gestimuleerd of geïnitieerd. Veiligheid en handhaving zijn een belangrijk aspect van buurtgericht werken.
7. Op korte termijn besluit de raad over een oplossing voor het huisvestingsprobleem van de Turkse Gemeenschap. In geval van een verhuizing zal het probleem niet verschoven maar opgelost worden. Daarbij zal het uitgangspunt zijn dat de oplossing niet moeilijker mag zijn dan het probleem.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Nota "Samen ... Werkt" - leven in de woonservice gemeente Geldrop- Mierlo	N.v.t.	8-nov-10	N.v.t.
Heroriëntatie Samen Werkt	N.v.t.	30-sep-13	N.v.t.

1. Continueren van gestarte/ontwikkelde initiatieven zoals de buurtsportcoaches en de Cruijff Court

De Cruijff Court is in 2016 geopend. De buurtsportcoaches spelen een prominente rol in het ondersteunen van de wijk bij het organiseren van activiteiten op het Court. Naast de vanuit de Cruijff Foundation verplichte activiteiten worden er op het Court nog diverse andere activiteiten georganiseerd. Daarnaast zijn de bestaande initiatieven voortgezet (Sjors Sportief, Braakhuizen United). Ook is groen licht gegeven voor een activiteit voor ouderen (Max Vitaal).

2. Bij actualisering van bestemmingsplannen rekening houden met gebiedsgericht werken

Plannen die in 2016 zijn opgesteld zijn voorafgegaan door burgerparticipatie. Dit maakt onderdeel uit van de manier van werken, die de gemeente al langere tijd hanteert. Voorbeelden van plannen waarbij burgerparticipatie al heeft plaatsgevonden of nog gaat plaatsvinden zijn:

- De Jonkvrouw;
- Hekelstraat;
- Uitwerking Luchen;
- Terrein Van Agt.

Inwoners worden bij actualisatie van bestemmingsplannen vooraan in het proces betrokken, om de participatie van onze inwoners te bevorderen.

3. Buurtwerk 2.0 realiseren en verankeren

De uitgangspunten voor Buurtwerk 2.0, zoals die door het college zijn vastgesteld, zijn middels een raadsinformatiebrief gecommuniceerd met de raad. De organisatorische vertaling vindt momenteel plaats. Hierin is in 2016 intern de nadrukkelijke samenwerking gezocht met andere afdelingen in het kader van de naderende omgevingswet.

In 2016 is de focus verlegd naar het doen-denken. Kansen pakken waar deze zich voordoen en concrete zichtbare resultaten boeken, zodra de mogelijkheden er zijn. Dat betekent dat we concreet aan de slag zijn gegaan met onze inwoners, met als vertrekpunt de uitgangspunten van Buurtwerk 2.0. Eind 2016 is hiervan in de Leefkamer ook inzicht in gegeven.

4. Werkwijze nastreven waarin de buurtregisseurs de incubatorrol vervullen

Vanuit het coalitieprogramma zijn de uitgangspunten voor Buurtwerk 2.0 inmiddels beschreven en vastgesteld door ons college. Hierin wordt geconcludeerd dat de rollen en competenties zoals die worden gevraagd binnen Buurtwerk 2.0 niet in één persoon te verenigen zijn. Daarom is er in 2016 gekeken naar de binnen het team benodigde competenties en hebben op basis daarvan in 2016 wijzigingen plaatsgevonden, waarbij medewerkers competentiegericht zijn ingezet. De resultaten zijn in de voornoemde Leefkamer gepresenteerd.

5. Werkwijze nastreven waarbij medewerkers met specifieke kennis worden gerekend tot de flexibele schil van de buurtregisseurs

Zoals eerder aangegeven is geconcludeerd dat de rollen en competenties zoals die worden gevraagd binnen Buurtwerk 2.0, niet in één persoon zijn te verenigen. Om de incubatorrol van de buurtregisseur goed vorm te geven, zal hij op de juiste wijze moeten worden gefaciliteerd binnen de organisatie.

6. Buiten Spelen!

In 2016 is gewerkt aan de ontwikkeling van de Sociale Monitor. In deze monitor wordt alle beschikbare data over onze gemeente aan elkaar gekoppeld. Op deze wijze kan er gericht en geïnformeerd worden gesproken met onze inwoners over trends en ontwikkelingen binnen hun gemeente en buurt. In april 2017 zal deze ook aan de raad worden opgeleverd. Doelstelling is en blijft om deze informatie in de toekomst ook aan andere belanghebbenden - niet in de laatste plaats onze inwoners - beschikbaar te stellen.

7. Huisvesting Turkse Multiculturele Stichting Geldrop (TMSG)

In 2016 is samen met het bestuur van de TMSG en andere belanghebbenden gesproken over een mogelijke oplossing. Hierbij is de eerdere opdracht van de raad het kader geweest. Dit resulteerde in een raadsvoorstel, waarbij een accommodatieruil zou plaatsvinden. Begin 2017 is deze aan de orde geweest in de raad. Dit heeft geleid tot een hernieuwde opdracht.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
1. Gebiedsgericht werken				
Openbare orde en veiligheid	107	24	8	-16
Speelvoorzieningen	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 1	0	0	0	0
Totaal baten	107	24	8	-16

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
1. Gebiedsgericht werken				
Openbare orde en veiligheid	1.326	1.319	1.283	36
Speelvoorzieningen	164	164	173	-9
Mutaties reserves programma 1	0	0	0	0
Totaal lasten	1.490	1.483	1.456	27
Saldo (baten -/- lasten)	-1.383	-1.459	-1.448	11

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.2 Programma 2: Economie en vastgoed

Portefeuillehouder(s): mevr. R.G.B. Hoekman-Sulman

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Revitalisering bedrijventerrein(en) (De Smaale)
2. Beleid rondom recreatie en toerisme voortzetten, waarbij speerpunt is het vergroten van de toegankelijkheid en bekendheid van Gulbergen en Strabrechtse Heide
3. Nieuw bestemmingsplan met recreatieve fietsverbinding Gulbergen-Geldrop
4. Huidig beleid economisch sterke centra voortzetten
5. Snelle realisatie van het totale plan centrum Mierlo (realisatie Den Binnen, Openbaar gebied)
6. Uitvoering centrumplan Geldrop
7. Wensen van de raad m.b.t. gemeentelijke huisvesting in kaart brengen om te komen tot scenario's. Voorkeursvariant wordt ter besluitvorming voorgelegd

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

8. De gemeente heeft behoefte aan een deugdelijke en representatieve vergaderlocatie, waar ook grotere groepen terecht kunnen. Uiteraard zou deze vergaderruimte voor meerdere doelen ingezet kunnen worden, onder meer ook voor raadsvergaderingen. Op basis van een breed onderbouwd voorstel vanuit het college, dat voor de zomervakantie 2016 aan de raad wordt voorgelegd en waarin rekening wordt gehouden met de huidige en toekomstige behoefte, zal de raad nog dit jaar een definitief besluit nemen.
9. Economie is een grensoverschrijdend verschijnsel. In dat kader is juist samenwerking met de gemeenten in het stedelijk gebied van groot belang. Een brede oriëntatie maakt het mogelijk om Geldrop-Mierlo op economisch gebied nadrukkelijker op de kaart te zetten. Brainport, Agrofood en toerisme zijn speerpunten van het economisch beleid van de gemeente. Naast enkele grote bedrijven faciliteert de gemeente met name het MKB.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Rapport rekenkamercommissie "It takes two to tango"	N.v.t.	14-mei-09	N.v.t.
Toekomstige huisvesting Gemeente	N.v.t.	10-nov-05	N.v.t.
Centrumplan Geldrop	N.v.t.	5-mrt-12	N.v.t.
Ondernemersfonds Geldrop Centrum	N.v.t.	5-nov-12	N.v.t.
Ondernemersfonds Mierlo centrum en linten	N.v.t.	26-nov-12	N.v.t.
Centrumplan Geldrop	N.v.t.	16-dec-13	N.v.t.
Visie op supermarktstructuur	N.v.t.	28-sept-2015	N.v.t.
Bedrijventerreinenstrategie	N.v.t.	1 februari 2016	N.v.t.
Beeldkwaliteitsplan voor Geldrop centrum	N.v.t.	11 juli 2016	N.v.t.
Reclame- en terrassenbeleid voor Geldrop centrum	N.v.t.	11 juli 2016	N.v.t.
Gevelsubsidiereregeling voor Geldrop centrum	N.v.t.	11 juli 2016	N.v.t.
Regionale en subregionale detailhandelsvisie	N.v.t.	27-juli- 2015	N.v.t.

1. Revitalisering bedrijventerrein(en) (De Smaale)

In 2014 en 2015 zijn de benodigde gronden aangekocht om de twee nieuwe verbindingswegen aan te kunnen leggen. Ook zijn in die jaren de omgevingsvergunningen voor afwijkend gebruik aangevraagd. In het eerste kwartaal van 2016 is gestart met de realisatie van de nieuwe verbindingswegen tussen respectievelijk de Tramweg en Industrierweg en de Tramweg en Nijverheidsweg. De Haesweg is in september 2016 officieel geopend. Ondertussen hebben diverse nieuwe bedrijven zich gevestigd. De weg tussen de panden van GNT wordt overgedragen aan GNT.

Voor alle bedrijventerreinen samen is een bedrijventerreinenstrategie opgesteld. Dit is in samenspraak met de ondernemers gebeurd. Begin 2016 is de bedrijventerreinenstrategie vastgesteld. In de strategie is opgenomen welke terreinen waar het beste voor zijn geschikt. Aan de hand van deze strategie zullen alle nieuwe initiatieven op gelijke wijze worden beoordeeld.

2. Beleid rondom recreatie en toerisme voortzetten, waarbij speerpunt is het vergroten van de toegankelijkheid en bekendheid van de Strabrechtse Heide en het Textielverleden.

De rol van de ondernemers is van groot belang en zij werken samen met de gemeente om Geldrop-Mierlo voor een toerist en recreant aantrekkelijker te maken. Ondernemers geven aan waar er behoefte aan is en initiëren en realiseren het grootste deel zelf. Om goede ideeën te ondersteunen en te belonen wordt de stimuleringsregeling nieuwe initiatieven gebruikt. Ook wordt dit ondersteund door een goede VVV website waarbij de gemeente de coördinatie op heeft gepakt. De website is gereed maar wordt continu ge-update. Een onderdeel van de website is een digitale evenementenkalender. Maar als het gaat om grootschalige initiatieven die aansluiten bij de visie van de gemeente, denk aan het thema Verweven, dan kunnen deze deels gefinancierd worden uit de Reserve recreatie en toerisme.

Op deze manier komen er steeds meer activiteiten en evenementen die breed gedragen worden en waarbij recreanten en toeristen vaker en langer in onze gemeente verblijven.

3. Nieuw bestemmingsplan met recreatieve fietsverbinding Gulbergen-Geldrop

Het zuidelijk deel van de fietsverbinding is inmiddels vergund. Voor het overige deel, dat ook de brug omvat, is in eerste instantie gekozen voor een aparte vergunning voor afwijkend gebruik. De planning was deze in 2016 te verlenen. Gedurende het proces is een andere keuze gemaakt. De vergunning voor het bouwen en het afwijken van het bestemmingsplan zullen gezamenlijk worden aangevraagd. Pas als er akkoord is van de gemeente over het ontwerp van de brug kan dit proces worden gestart.

4. Huidige beleid economisch sterke centra voortzetten

De beide centrum (en linten)managementorganisaties zijn door de gemeente ondersteund. Zij hebben daardoor veel kunnen bereiken de afgelopen jaren. Er zijn meer activiteiten georganiseerd, keurmerk veilig ondernemen is verkregen en het afgelopen jaar zijn veel ondernemers na een lange periode van crisis weer positief. Er is gewerkt aan feestverlichting, bloembakken, evenementen, cadeaubonnen en ga zo maar door. Ook hebben beide stichtingen een belangrijke rol als het gaat om de communicatie en coördinatie rond de uitvoering van beide centrumprojecten.

Uw raad heeft op 28 september 2015 de lokale visie op de supermarktstructuur vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat er geen nieuwe supermarkten in de gemeente kunnen worden gerealiseerd, maar dat de bestaande supermarkten wel de (fysieke) ruimte moeten krijgen om zich te ontwikkelen tot volwaardige spelers. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een verplaatsing van enkele supermarkten om deze beter tot hun recht te laten komen en meer bestaansrecht te geven.

5. Snelle realisatie van het totale plan Centrum Mierlo (realisatie Den Binnen, Openbaar gebied)

Eind 2016 is het nieuwe 'Den Binnen' opgeleverd. De winkels zijn open en de woningen zijn inmiddels bewoond. Ook de aanpak van het openbaar gebied vordert gestaag. Onder meer de Frisostraat, Frisoplein en Margrietstraat zijn in 2016 heringericht. Wat resteert is de Willem Alexanderstraat, de parkeerplaats achter de twee nieuwe supermarkten, de Dorpsstraat en de Vesperstraat. Deze gebieden zullen in 2017 worden gerenoveerd.

6. Uitvoering centrumplan Geldrop

In het centrum van Geldrop zijn al enkele deelprojecten gerealiseerd, maar we zijn er nog niet. Er staan nog grote deelprojecten op stapel.

- De Langstraat is heringericht en in het voorjaar van 2016 geopend.
- Voor het centrum is een beeldkwaliteitsplan met reclame- en terrassenbeleid vastgesteld.
- Er is een stimuleringsregeling voor gevelverbetering in het leven geroepen. Er zijn in 2016 een vijftal subsidies verstrekt en de gemeente is met meerdere partijen in gesprek over gevelverbetering. Op een aantal plekken zijn de gevels flink opgeknapt.
- Het ontwerp van de Korte Kerkstraat is vastgesteld en zal in 2017 worden uitgevoerd.
- Er is een visie op het centrum gemaakt dat teruggrijpt naar het DNA van de gemeente: Verweven. Dit thema wordt steeds verder uitgewerkt en is op een aantal plekken al zichtbaar en zal steeds meer zichtbaar worden.
- De rotonde Mierloseweg-Helze-Nieuwendijk is in 2016 heringericht.
- De parkeerautomaten zijn vervangen.

Op een aantal deelprojecten loopt het centrumplan achter op het oorspronkelijke begrotingsplan. De oorzaken hiervoor zijn divers, van problemen met levering van graniet tot langere ontwerptijd, tot extra tijd voor burgerparticipatie en door het verschuiven van het 1^e deelplan, schuiven alle deelplannen op:

- De Langstraat was gepland in 2014-2015 en is in 2016 gerealiseerd.
- Korte Kerkstraat is in 2016 gestart met de voorbereiding en wordt pas in 2017 uitgevoerd.
- De Heuvel zal niet in 2017 maar in 2018 gerealiseerd worden.
- Er is nog niet gestart met de voorbereiding van parkeerterreinen Bezorgershof en Weverij-museum. Omdat deze afhankelijk zijn van de vertraagde uitvoering van de andere straten.

Met de aankomende begroting zal een nieuwe planning worden neergelegd zodat we u een reëel beeld kunnen geven van de bedragen die op enig moment noodzakelijk zijn om de (deel)projecten te realiseren.

7. Wensen van de raad m.b.t. gemeentelijke huisvesting in kaart brengen om te komen tot scenario's. Voorkeursvariant wordt ter besluitvorming voorgelegd

Zie hieronder onder 8.

8. De gemeente heeft behoefte aan een deugdelijke en representatieve vergaderlocatie, waar ook grotere groepen terecht kunnen. Uiteraard zou deze vergaderruimte voor meerdere doelen ingezet kunnen worden, onder meer ook voor raadsvergaderingen. Op basis van een breed onderbouwd voorstel vanuit het college, dat voor de zomervakantie 2016 aan de raad wordt voorgelegd en waarin rekening wordt gehouden met de huidige en toekomstige behoefte, zal de raad nog dit jaar een definitief besluit nemen.

Voor de verbouwing van de eerste en tweede verdieping van het gemeentehuis aan de Hofstraat werd een definitief ontwerp in 2016 vastgesteld. De verbouwing werd nog niet gestart in verband met mogelijke consequenties van de besluitvorming over een multifunctionele vergaderlocatie. Begin 2017 heeft de raad een voorkeursvariant voor de vergaderlocatie bepaald. Deze variant heeft gevolgen voor de geplande aanpassing van het gemeentehuis. In 2017 wordt de gehele aanpassing van het gemeentehuis, dus de eerste en tweede verdieping incl. een vergaderlocatie op de eerste verdieping voorbereid. De reeds in gang gezette aanbesteding van de eerste en tweede verdieping verbouwing van het gemeentehuis is nu stop gezet. Start bouw zal in het 1^e kwartaal 2018 plaats vinden.

9. Economie is een grensoverschrijdend verschijnsel. In dat kader is juist samenwerking met de gemeenten in het stedelijk gebied van groot belang. Een brede oriëntatie maakt het mogelijk om Geldrop-Mierlo op economisch gebied nadrukkelijker op de kaart te zetten. Brainport, Agrofood en toerisme zijn speerpunten van het economisch beleid van de gemeente. Naast enkele grote bedrijven faciliteert de gemeente met name het MKB.

Sinds januari 2015 is de gemeente Geldrop-Mierlo bestuurlijk en ambtelijk voorzitter van de Werkgroep Werken van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE). Onder onze leiding zijn er bestuurlijk afspraken gemaakt om de dubbele mismatch in vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen op te lossen. Deze oplossing wordt vergezeld van een financieel arrangement waarin wordt vastgelegd dat de gemeenten die bedrijventerreinen schrappen enigszins financieel worden tegemoetgekomen. Ook is er een begin gemaakt met een Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties om innovatie en werkgelegenheid op bestaande bedrijventerreinen te stimuleren. In 2017 zal de besluitvorming in de 9 gemeenteraden van het Stedelijk Gebied plaatsvinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
2. Economie en vastgoed	2016	2016	2016	2016
Bedrijfsleven en detailhandel	44	49	195	146
Toerisme	405	405	470	65
Mutaties reserves programma 2	6	32	15	-17
Totaal baten	455	486	680	195

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
2. Economie en vastgoed	2016	2016	2016	2016
Bedrijfsleven en detailhandel	597	622	721	-100
Toerisme	139	147	181	-34
Mutaties reserves programma 2	70	70	135	-66
Totaal lasten	805	839	1.037	-199
Saldo (baten -/- lasten)	-351	-353	-357	-4

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.3 Programma 3: Veiligheid en handhaving

Portefeuillehouder(s): Burgemeester

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. De sociale en fysieke kwaliteit van de woonomgevingen bevorderen middels het buurtwerk 2.0 (tevens rekening houdend met de grens tussen de bezuinigingen en de kwaliteit van de leefomgeving)
2. Werkwijze nastreven waarin gebiedsgericht werken van de BOA's wordt gestimuleerd en waar de medewerkers die zich bezighouden met handhaving en veiligheid worden gerekend tot de flexibele schil
3. Werkwijze voortzetten waarin handhaving integraal wordt opgepakt en aansluit op andere programma's
4. Het stimuleren van scherper beleid waarin onze bevoegdheden maximaal worden ingezet en bestuursrechtelijke maatregelen worden getroffen op handhavingsgebied
5. Uitwerken van een probleemanalyse gericht op de handhavings-organisatie. Het nieuwe opgestelde integraal veiligheidsbeleid geldt als basis voor het stellen van prioriteiten voor handhaving en vervolgens het handhavingsbeleid
6. Nieuw veiligheidsbeleid en handhavingsbeleid uitwerken in uitvoeringsprogramma's
7. Instellen van een informatieknooppunt en vervolgens gebruik hiervan stimuleren bij buurtregisseurs en medewerkers van de flexibele schil om de handhavings/veiligheidsinzet te ondersteunen met objectieve gegevens.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Kadernota Integraal veiligheidsbeleid 2015-2018	2015-2018	31-aug-15	N.v.t.
Uitvoeringsprogramma Veiligheid	2015 - 2016	v.k.a. 31-aug-15	Medio 2017
Actieplan georganiseerde criminaliteit	2016 - 2018	n.v.t.	
Handhavingsbeleidsplan 2012 'Samen handhaven werkt'	N.v.t.	5-nov-12	
Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost 2015-2019	2015-2019	N.v.t.	2019

1. De sociale en fysieke kwaliteit van de woonomgevingen bevorderen middels het buurtwerk 2.0 (tevens rekening houdend met de grens tussen de bezuinigingen en de kwaliteit van de leefomgeving)

De sociale en fysieke kwaliteit van de woonomgeving is van groot belang voor de leefbaarheid die onze inwoners ervaren. Daarom wordt juist ook op dit punt ingezet op het zo vroeg mogelijk betrekken van inwoners.

De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op de 'intermenselijke relaties' in een buurt: tussen bewoners en eventueel andere aanwezige personen. Belangrijke aspecten van de sociale kwaliteit zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, de mate van informele sociale controle, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, multiprobleemgezinnen/-huishoudens, overlast gerelateerd aan illegale bewoning, drank- en drugsoverlast, overlast van prostitutie en overlast van zwervers.

Op diverse terreinen zijn in 2016 projecten en beleid ontwikkeld om de sociale kwaliteit te verbeteren. Denk daarbij aan:

- prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties om o.a. de leefbaarheid (en daarmee de veiligheid) in de wijken te verbeteren. Denk hierbij aan inloopsprekuren, buurtschouwen, aanpak woonoverlast, project wijkaanpak (overlast en (woon)fraude) en diverse doelgroepgerichte activiteiten.
- inzet CMD en het Plusteam om de taken in het kader van de WMO verder uitvoering te geven en bestaan er structuren voor de aanpak van multiproblematiek ("1 gezin, 1 plan, 1 coach") met name in het kader van de zorgtaak.
- inzet veiligheidshuis bij complexe casuïstiek via een Casus Op Maat-overleg wanneer de lokale cases escaleren en wanneer er na een strafbaar feit deelname van justitie – strafpartner - nodig is.
- inzet veiligheidshuis voor effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/sleutelfiguren) via de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PgA).
- inzet van buurtbemiddeling bij complexe buurtproblemen. Project is samen met de LEVgroep gestart en wordt in 2017 geëvalueerd.
- opvolging geven aan de door politie opgemaakte bestuurlijke rapportages zoals m.b.t. drugs in woningen/bedrijven via het geactualiseerde Damoclesbeleid.
- start van regionaal project 'Verwarde personen en acute situaties' in Oost-Brabant.

De fysieke kwaliteit van een buurt, wijk, kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema om de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn dan onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d. Inbreuk op de fysieke kwaliteit maken onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering. Een schone omgeving heeft een positief effect op het veiligheidsgevoel van mensen.

Beide aspecten zijn ingebed in zowel het veiligheidsbeleid als in ons handavingsbeleid en het daarin opgenomen integrale handavingsproces. De cluster Handhaving is mede vanuit dat belang in 2016 ook uitgebreid met een extra BOA, zodat er nu in totaal 4 actief zijn. Zij werken net als de buurtregisseurs en de wijkagenten wijkgericht, verspreid over alle wijken van Geldrop-Mierlo, en hebben een 'eigen wijk', met als doel intensiever en meer samen te werken met onze inwoners, bedrijven, instellingen en in- en externe partners.

2. Werkwijze nastreven waarin gebiedsgericht werken van de BOA's wordt gestimuleerd en waar de medewerkers die zich bezighouden met handhaving en veiligheid worden gerekend tot de flexibele schil

Samen met bewoners wordt vanuit de methodiek buurtwerk 2.0 gekeken naar mogelijkheden om de sociale en fysieke kwaliteit van de woonomgeving te vergroten.

Onze handavingsaanpak gaat uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We delen ons gemeentelijk aandeel hierin met onze inwoners, bedrijven, instellingen en externe partners. Waar mogelijk betrekken we ze bij onze aanpak. Enerzijds om te weten wat er speelt zodat we de juiste integrale interventies toe kunnen passen en anderzijds verantwoordelijkheid waar mogelijk te delen en/of over te dragen.

Voorbeelden daarvan zijn:

- de oprichting en uitbreiding van de Beestenbende in Geldrop-Mierlo, waarin we samen met en vanuit de denkwereld van kinderen zwerfafvalproblematiek aanpakken;
- het betrekken van inwoners, bedrijven, instellingen en externe partners bij de integrale aanpak van probleem- en/of overlastlocaties, die o.a. tot tal van tot aanpassingen in de openbare ruimte en de handhavingsaanpak hebben geleid;
- het samen optrekken met inwoners, bedrijven, instellingen en externe partners tijdens wijkstouwen, zodat actuele problemen die bij hen leven (in gezamenlijkheid) kunnen worden aangepakt;
- het houden van gezamenlijke inloopspreekuren voor onze inwoners met de buurtregisseurs, de BOA's, de politie en woningcorporaties;
- via het Keurmerk Veilig Ondernemen samen komen tot integrale acties waarin alle deelnemers een rol kunnen hebben;
- het fietsendiefstalproject, waardoor we samen met de politie een bijdrage hebben geleverd aan het terug dringen van fietsendiefstallen (in 2015 369 en in 2016 261);
- het terugdringen van woninginbraken met behulp van BuurtWhatsApp (115 inbraken in 2015 en 80 in 2016).

3. Werkwijze voortzetten waarin handhaving integraal wordt opgepakt en aansluit op andere programma's

Handhaving vindt plaats op basis van het vastgestelde 'Handhavingsbeleidsplan 2012 – Samen handhaven werkt'. Het zwaartepunt ligt daarbij op het positief beïnvloeden van het (spontane) naleefgedrag, door middel van preventieve en integrale handhaving, waarbij repressie evenwichtig wordt ingezet. Om zodoende de preventieve inspanningen kracht bij te zetten, en waar nodig het gedrag te dwingen dat wenselijk wordt geacht. Inzet is om notoire overtreders harder aan te pakken. Handhaving sluit in deze context steeds vaker vooraan in de keten aan bij de integrale aanpak van kansen en problemen. Waar mogelijk pakt handhaving zijn positie in ontwikkelingen en initiatieven (Centrumplannen, nieuw te vormen visie en beleid, (her)inrichtingsplannen, evenementen, etc.). Handhaving wordt daarin aan de voorkant ook steeds pro actiever betrokken door in- en externe partners.

Handhaving vervult ook een aanjagende rol met betrekking tot de aanpak van locaties die zich in een neerwaartse spiraal bevinden, met als doel in beweging te geraken en te blijven. Enerzijds door overtreders meer te doen beseffen dat ongewenst gedrag niet getolereerd wordt en anderzijds degenen die bij machte zijn (bijvoorbeeld eigenaren/ontwikkelaars) in beweging te krijgen om bepaalde locaties/situaties dusdanig te veranderen dat ongewenst gedrag per direct wordt gestopt en ruimte biedt voor nieuwe ontwikkelingen. Voorbeelden daarvan zijn de versnelde herontwikkelingsplannen van het Twekaterrein en de winkelstrip aan de Wielewaal en de eerste aanzet tot beweging van vergelijkbare locaties (De Bleekvelden, winkelstrip aan de Beneden Beekloop, cafetaria aan de Kivietstraat, bedrijventerrein aan de Eindhovenseweg, café aan Bogardeind).

4. Het stimuleren van scherper beleid waarin onze bevoegdheden maximaal worden ingezet en bestuursrechtelijke maatregelen worden getroffen op handhavingsgebied

Als gevolg van de doorlopen handhavingsbeleidscyclus in 2015-2016 (probleem- en risicoanalyse, prioriteitenanalyse en de uitvoeringsanalyse) is de behoefte blootgelegd om de ambtelijke capaciteit met 1 BOA uit te breiden. Dat biedt de mogelijkheid om buurtgericht en intensiever, in samenwerking te handhaven en de repressie beter met de preventieve inspanningen in evenwicht te brengen. Vanaf 1 november jl. is de formatie wat dat betreft op orde.

5. Uitwerken van een probleemanalyse gericht op de handhavings-organisatie. Het nieuwe opgestelde integraal veiligheidsbeleid geldt als basis voor het stellen van prioriteiten voor handhaving en vervolgens het handhavingsbeleid

Op 1 maart 2016 is het Uitvoeringsprogramma handhaving 2016 vastgesteld, als eindstuk van de handhavingsbeleidscyclus op basis van de door de raad vastgestelde prioriteiten.

6. Nieuw veiligheidsbeleid en handhavingsbeleid uitwerken in uitvoeringsprogramma's

Het gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid en het integrale handhavingsbeleid zijn er samen op gericht om burgers een veilige woon- en leefomgeving te bieden. In het Uitvoeringsprogramma veiligheid 2017-2018 en de jaarlijkse Uitvoeringsprogramma's Handhaving wordt beschreven welke acties we daarvoor met welke partners uitvoeren. De basis daarvoor zijn de prioriteiten zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld (zoals o.a. de aanpak van hondenoverlast, zwerfafval, parkeeroverlast, etc.) maar er is zeker ook veel aandacht voor (zorgwekkende) nieuwe ontwikkelingen. Denk daarbij aan de toename van jihadisme en radicalisering, toename van verwarde personen, toename van geweld tegen medewerkers met een publieke taak (VPT) en het verbeteren van de verbinding tussen de verschillende gemeentelijke domeinen zorg, jeugd en veiligheid.

Ook de (bestuurlijke) aanpak van de georganiseerde criminaliteit krijgt veel aandacht. Hiervoor is een actieplan Aanpak georganiseerde criminaliteit 2016 – 2018 opgesteld waarin 5 stappen worden beschreven om te komen tot het versterken van de bestuurlijke weerbaarheid, de bewustwording (en bewustzijn) en het verbeteren van de informatiepositie. Daarnaast wordt vanuit handhaving in samenwerking met andere organisatieonderdelen proactief ingezet op het stoppen van negatieve (criminele) ontwikkelingen op locaties die ons doel (veilige en comfortabele woon-, werk-, en leefomgeving) in de weg staan om zodoende beweging en ruimte te creëren voor de juiste en gewenste ontwikkelingen (zie ook onder 4).

In september 2015 is ons Damoclesbeleid aangepast en verscherpt. In 2016 zijn 22 panden gesloten en zijn 17 waarschuwingen afgegeven.

7. Instellen van een informatieknooppunt en vervolgens gebruik hiervan stimuleren bij buurtregisseurs en medewerkers van de flexibele schil om de handhavings/veiligheidsinzet te ondersteunen met objectieve gegevens

De eerste stappen hiertoe zijn gezet en in de loop van 2017 verwachten wij het informatieknooppunt operationeel te hebben.

8. Brandweezorg

De VeiligheidsRegio Brabant Zuidoost (VRBZO) voert de brandweezorg in onze gemeente uit. In 2016 heeft de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) verder gewerkt aan de implementatie van de "Toekomstvisie Brandweezorg". Dit heeft geresulteerd in een materieel- en personeelsspreidingsplan en één regionale werkmethode vooralsnog voor het repressieve brandweeroptreden.

Eind 2016 waren er in de regio grote branden in Bladel en Someren waarbij de brandweer vanuit de hele regio nodig was. Met de vele aflossingen kwam bijna elke post aan de beurt.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
3. Veiligheid en handhaving	2016	2016	2016	2016
Brandweer en rampenbestrijding	127	127	79	-49
Mutaties reserves programma 3	0	0	0	0
Totaal baten	127	127	79	-49

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
3. Veiligheid en handhaving	2016	2016	2016	2016
Brandweer en rampenbestrijding	2.050	1.930	1.875	55
Mutaties reserves programma 3	0	0	0	0
Totaal lasten	2.050	1.930	1.875	55
Saldo (baten -/- lasten)	-1.922	-1.802	-1.796	6

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.4 Programma 4: Bestuurlijke samenwerking

Portefeuillehouder(s): Burgemeester

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Hanteren van een ruime en open blik in (bestuurlijke) samenwerking maar wel met oog op zelfstandigheid van onze gemeente
2. Formuleren van visie op de bestuurlijke toekomst in het kader van Veerkrachtig Bestuur

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

3. Uitgangspunt is een zelfstandig Geldrop-Mierlo dat samenwerkt waar dit zinvol is. Door initiatief te tonen in de samenwerking in de regio vult Geldrop-Mierlo haar rol als 4de gemeente binnen de MRE in. Een onderdeel van de visie is de samenwerking in de regio en Brainport. Het gemeentebestuur gaat meer communiceren met burgers over samenwerking en samenwerkingsverbanden.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Regionale agenda SRE	N.v.t.		N.v.t.
Rekenkamercommissie: Verbonden partijen, inzicht en sturen met financiën	N.v.t.	28-sept-15	N.v.t.
Samenwerking in de Dommelvallei	N.v.t.	1-nov-12	N.v.t.
Bestuursconvenant Stedelijk Gebied Eindhoven 2013	N.v.t.	24-jun-13	N.v.t.
Veerkrachtig Bestuur: visie op de bestuurlijke toekomst van Geldrop-Mierlo	n.v.t.	31-aug-15	N.v.t.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

1. Hanteren van een ruime en open blik in (bestuurlijke) samenwerking maar wel met oog op zelfstandigheid van onze gemeente

De gemeente Geldrop-Mierlo was ook in 2016 belast met het voorzitterschap van de Bestuurlijke en ambtelijke Werkgroep Werken van het Stedelijk Gebied Eindhoven. Daarmee bleef de vertegenwoordiging in het bestuurlijk platform sterk en actief. Bij de bestuurlijke Werkgroep Wonen vervult de portefeuillehouder het trekkerschap van de werkgroep Transparant Woningaanbod.

2. Formuleren van visie op de bestuurlijke toekomst in het kader van Veerkrachtig Bestuur

Op 14 september 2015 heeft u uw reactie op het verzoek van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant om een visie op de bestuurlijke toekomst van Geldrop-Mierlo vast te stellen gegeven. Die visie gaat uit van een bestuurlijk zelfstandige gemeente met de focus op de samenwerking binnen de Dienst Dommelvallei. Daarnaast is er draagvlak voor samenwerking met gemeenten in onze regio die samenwerkingsverbanden opzoeken. De provincie Noord Brabant heeft eind december 2016 alle Brabantse gemeenten een reactie gegeven op hun visie in het kader van Veerkrachtig Bestuur c.q. op de stand van zaken in dit proces. De provincie merkt op dat het voor ons niet mogelijk was om op dat moment rekening te houden met onze visie in relatie tot de visies van de gemeenten Son en Breugel en Nuenen. Verder geeft ze aan dat ze het advies van de commissie Demmers om de gemeente Nuenen bestuurlijk te laten fuseren met de gemeente Son en Breugel in combinatie met een nader te definiëren overdracht van taken, bevoegdheden en middelen op in ieder geval het gebied van wonen, werken en voorzieningen aan de gemeente Eindhoven of naar een andere slagkrachtige entiteit voor het Stedelijk Gebied als geheel te omarmen. Een verdere fusie met de gemeente Geldrop-Mierlo vindt ze niet wenselijk. De provincie geeft aan het standpunt om bestuurlijk zelfstandig te blijven te respecteren, maar geeft daarbij wel aan dat zich ontwikkelingen voor kunnen doen die maken dat deze keuze opnieuw moet worden bezien. Redenen hiervoor zijn de ontwikkelingen rondom de zelfstandigheid van Nuenen en de doorontwikkeling van het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Vooralsnog wachten we de evaluatie, doorontwikkeling en uitvoeringsarrangement van het Stedelijk Gebied Eindhoven en de evaluatie van de Metropoolregio af. Uiteraard vinden er wel periodieke overleggen plaats met de Dommelvallei gemeenten alsook met samenwerkende gemeenten, de Dommelstroom, het stedelijk gebied en de Peel.

3. Rapport "Verbonden partijen, inzicht en sturen met financiën"

De rekenkamercommissie heeft in 2015 het rapport "Verbonden partijen, inzicht en sturen met financiën" uitgebracht. Mede op basis van dit rapport hebben de vier grootste verbonden partijen, te weten ODZOB, VRBZO, GGD en MRE, afspraken gemaakt over de planning en controlcyclus, het aanbieden van de daarbij behorende stukken en over het gebruik van een gelijk indexcijfer. Voordeel voor de gemeente is dat de stukken van deze partijen in één vergadering aangeboden en besproken kunnen worden. De eerste resultaten zijn met het gelijktijdig aanbieden van de vier kadernota's zichtbaar. In 2017 besteden we bij de behandeling van de begrotingen van de vier grote gemeenschappelijke regelingen extra aandacht aan deze samenwerkingsverbanden, waardoor ook voor de burgers duidelijker wordt wat deze partijen voor onze gemeente betekenen.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
4. Bestuurlijke samenwerking	2016	2016	2016	2016
Regionale samenwerking	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	0	90	0	-90
Totaal baten	0	90	0	-90

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
4. Bestuurlijke samenwerking	2016	2016	2016	2016
Regionale samenwerking	373	294	157	137
Mutaties reserves programma 4	0	373	373	0
Totaal lasten	373	668	530	137
Saldo (baten -/- lasten)	-373	-577	-530	47

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.5 Programma 5: Sociale zaken en armoedebeleid

Portefeuillehouder(s): dhr. G.M.J. Jeucken

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Inzetten op het handhaven van het bestaande niveau van sociale beleid en regelingen
2. Doorzetten actieve informatiebeleid in samenwerking met private initiatieven
3. Streven in onze werkwijze om zoveel mogelijk burgers te helpen naar betaalde arbeid binnen de beschikbare budgetten
4. Stimuleren van activiteiten (voor werkzoekenden) binnen het sociale domein en relatie leggen met re-integratiebeleid
5. Startersbeurs jongeren voorzetten en jongeren zonder startkwalificatie hulp bieden met vervolgopleiding
6. Werken aan duurzame armoedebestrijding

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

7. De raad zal zich hard maken voor het blijvend en vernieuwend vormgeven van het sociale gezicht van de gemeente Geldrop-Mierlo door het uitvoeren van vastgesteld beleid. Daarnaast gaat ze de uitdaging aan mogelijkheden te onderzoeken naar experimenten voor het anders vormgeven van het sociale gezicht.
8. Uitstroom uit WWB heeft hoge prioriteit. Zoveel mogelijk mensen met een uitkering worden begeleid naar (nieuw) werk.
9. Geldrop-Mierlo neemt haar rol in de opvang van vluchtelingen, statushouders en/of asielzoekers. Een sociale opgave, die ook extra kosten met zich mee kan brengen. Het gemeentebestuur borgt een goede en tijdige communicatie met en betrokkenheid van burgers bij mogelijke ontwikkelingen op dit gebied.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Participatiewet kadernota	N.v.t.		N.v.t.
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	N.v.t.		N.v.t.
Armoedebeleid	N.v.t.		N.v.t.
Minimabeleid	N.v.t.		N.v.t.
Schuldhelpverlening	N.v.t.		N.v.t.
Nota "Zekerheid, solidariteit en in vertrouwen - uitgangspunten Duurzame armoedebestrijding"	N.v.t.	16-apr-12	N.v.t.

1. Inzetten op het handhaven van het bestaande niveau van sociaal beleid en regelingen

In 2016 zijn er geen wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot sociaal beleid. In de uitvoering van het beleid is ingezet op meer maatwerk en afstemming in het sociaal domein. Tevens is ingezet op extra communicatie over het armoedebeleid (regelingen). De Rekenkamercommissie heeft in het onderzoeksrapport dan ook onder andere geconcludeerd dat de communicatie compleet, transparant en helder is. In 2017 hebben we het doel om de huidige set aan regelingen te herzien. Dit omdat wij kansen zien om maatwerk binnen het sociaal domein beter te faciliteren. Daarnaast zien wij kansen om de dienstverlening richting onze inwoners te verbeteren en minder bureaucratisch te maken.

2. Doorzetten actieve informatiebeleid in samenwerking met private initiatieven

Naast de reguliere publicaties op internet en in Middenstandsbelangen willen wij via het netwerk van deze particuliere verenigingen onze doelgroep beter bereiken. Het platform Armoedebeleid vervult hierin een belangrijke rol. Wij zien de afgelopen jaren ook daadwerkelijk een uitwisseling van ideeën en een betere samenwerking ontstaan tussen de leden van het Armoedeplatform. Wij willen in 2017 doorgaan op de ingeslagen weg.

3. Streven in onze werkwijze om zoveel mogelijk burgers te helpen naar betaalde arbeid binnen de beschikbare budgetten

Binnen het Werkbedrijf Atlant – De Peel hebben wij in 2016 gestuurd op arbeidsmarkttoeleiding. In Q4 hebben wij concrete activiteiten afgesproken met het Werkbedrijf om de lokale dienstverlening te verbeteren. In 2017 zal hieraan een verdere invulling worden gegeven.

4. Stimuleren van activiteiten (voor werkzoekenden) binnen het sociale domein en relatie leggen met re-integratiebeleid

De Verordening tegenprestatie is in 2015 vastgesteld. In 2016 is de voortgang op dit dossier gemonitord. In juli 2016 is de evaluatie aangeboden aan de raad. De monitoring van de tegenprestatie wordt vanaf dit moment meegenomen in de kwartaaloverzichten van Senzer.

5. Startersbeurs jongeren voorzetten en jongeren zonder startkwalificatie hulp bieden met vervolgopleiding

In 2016 bleek dat in de periode 2014-2016 er slechts 8 startersbeurzen waren aangevraagd binnen de gemeente Geldrop-Mierlo. Een reden hiervoor was dat binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel een deel van de doelgroep onvoldoende in staat bleek om zelfstandig een stageplek te bemachtigen. Degenen die wel in staat waren om zelfstandig een werkgever voor een stageplek te bemachtigen, wilden veelal liever geen stageplek, maar een betaalde baan. Gezien de tegenvallende resultaten is besloten - ook in regionaal verband - af te zien van verdere investeringen in het vergroten van het bereik. De focus kwam te liggen op de jongeren middels het project PORTAAL en het project Uitstroom naar werk. De jongeren vanuit Het PORTAAL en Uitstroom naar werk zijn juist degenen die niet zelfstandig hun weg weten te vinden naar de (reguliere) arbeidsmarkt.

6. Werken aan duurzame armoedebestrijding

De samenwerking met particuliere initiatieven binnen het armoedebeleid is de afgelopen jaren flink toegenomen. Er is sprake van meer samenwerking tussen de verschillende verenigingen op het terrein van Armoedebestrijding. Ook hebben enkele verenigingen een vaste plek binnen het gemeentelijk beleid gekregen. Stichting Leergeld zag een toename van het gebruik van het Jeugdsportfonds en het jeugdcultuurfonds. Ook het project schuldhulpmaatje voor de ondersteuning bij schuldhulp werd in 2016 voortgezet. Daarnaast is door de Rekenkamer een onderzoek naar armoedebeleid uitgevoerd. Tenslotte is er ook een huis-aan-huis-folder verspreid, waarin inwoners nogmaals gewezen werd op de inkomensondersteunende regelingen.

7. De raad zal zich hard maken voor het blijvend en vernieuwend vormgeven van het sociale gezicht van de gemeente Geldrop-Mierlo door het uitvoeren van vastgesteld beleid. Daarnaast gaat ze de uitdaging aan mogelijkheden te onderzoeken naar experimenten voor het anders vormgeven van het sociale gezicht.

In opdracht van de raad is er onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een vertrouwensexperiment Stimulerende Bijstand/ garantie inkomen. De onderzoeksresultaten zijn gepresenteerd aan de raad. In 2017 wordt een definitief advies voorgelegd ten aanzien van de onderwerp.

8. Uitstroom uit WWB heeft hoge prioriteit. Zoveel mogelijk mensen met een uitkering worden begeleid naar (nieuw) werk.

Door de verhoogde instroom en de samenstelling van de cliëntenpopulatie is de uitstroom achtergebleven bij de verwachting. Samen met Senzer is in het derde kwartaal gesproken over een intensieve aanpak hiervan. Hierbij zijn concrete afspraken gemaakt over een versterking van de lokale verankering van de werkgeversbenadering, samenwerking met andere werkbedrijven in de regio en dienstverlening op lokaal niveau. Deze zijn eind 2016 geëffectueerd en in 2017 zal na afloop van het 1ste kwartaal gekeken worden naar de eerste effecten.

9. Geldrop-Mierlo neemt haar rol in de opvang van vluchtelingen, statushouders en/of asielzoekers. Een sociale opgave, die ook extra kosten met zich mee kan brengen. Het gemeentebestuur borgt een goede en tijdige communicatie met en betrokkenheid van burgers bij mogelijke ontwikkelingen op dit gebied.

Geldrop-Mierlo heeft pro-actief meegewerkt aan het oplossen van regionale knelpunten bij de opvang van statushouders. Door de afname van nieuwe instroom eind 2016 is de druk inmiddels teruggelopen.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
Participatie	0	0	113	113
Inkomensondersteuning	9.220	9.220	9.861	641
Minimabeleid	51	51	79	29
Mutaties reserves programma 5	303	620	0	-620
Totaal baten	9.574	9.891	10.053	162

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
Participatie	6.293	6.320	6.600	-280
Inkomensondersteuning	11.157	11.157	11.358	-201
Minimabeleid	2.501	2.395	2.622	-227
Mutaties reserves programma 5	0	317	317	0
Totaal lasten	19.951	20.189	20.897	-707
Saldo (baten -/ lasten)	-10.377	-10.298	-10.843	-545

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.6 Programma 6: Zorg, welzijn en cultuur

Portefeuillehouder(s): dhr. G.M.J. Jeucken en mevr. M. Verdouw

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Uitbouwen bestaande vrijwillige ondersteuning en ontwikkelen nieuwe initiatieven in het kader van Buurtwerk 2.0
2. Herzien van subsidiebeleid
3. Laagdrempelig houden van CMD
4. Inzet op preventiebeleid door preventieaanbod te geven aan burgers
5. Woonservice gemeente in samenwerking met senioren vormgeven met gemeente als aanjager (uitnodigend beleid)
6. Werken met bijpassende infrastructuur door middel van:
  - Flexibel omgaan met woningaanpassingen en mogelijkheden;
  - Op- uitbouw van digitale infrastructuur;
  - Overkoepelende aanpak infrastructuur initiëren;
  - Woningaanpassing
7. Stimulatie verenigingsleven vastleggen in beleid
8. Uitbreiden vrijwilligers beleid middels:
  - Stimuleringsprogramma vrijwilligers ontwikkelen;
  - Aanbieden begeleiding vrijwilligers;
  - Hanteren primaire vrijwilligersverzekering
9. Speciale aandacht voor Sport door voortzetten buurtsportcoaches
10. Realiseren sportservicepunt. In 2016 zal een breed opgezet Sportservicepunt worden neergezet
11. Voeren actief beleid kunst en cultuur
12. Verzelfstandiging SCC Hofdael
13. Evaluatie Sportbeleid

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

14. Vernieuwende concepten voor sport en bewegen worden ondersteund. Concepten zoals bewegen op afstand, beweegtuinten voor ouderen worden voortgezet. De breedtesport wordt in het kader van JOGG uitgebouwd.
15. Uitgangspunt voor het zwembadbeleid is kwalitatief goede zwemvoorziening voor de inwoners van Geldrop-Mierlo.
16. De raad gaat in gesprek met externe deskundigen en lokale partijen waarna het college een toekomstgericht cultuurplan opstelt.
17. De raad stelt in 2016 een bibliotheeknotitie vast.
18. In 2016 zal het subsidiebeleid herijkt worden.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2016	N.v.t.	11 juni 2016	N.v.t.
Verordening Jeugdhulp	N.v.t.	2016	N.v.t.
Wet langdurige zorg (voorheen AWBZ)	N.v.t.		N.v.t.
Nota "Persoonlijk & Dichtbij" visie op meedoen in de samenleving	N.v.t.	4 juni 2012	N.v.t.
Verordening maatschappelijke participatie 2013 gemeente Geldrop-Mierlo	N.v.t.	17 december 2012	N.v.t.
Nota "Voor Elkaar" Visie op meedoen in de samenleving II"	N.v.t.	17 december 2012	N.v.t.
Accommodatiebeleid	N.v.t.	30 juni 2008	N.v.t.
Accommodatiebeleid particuliere eigendom	N.v.t.	30 november 2009	N.v.t.
Algemene Subsidieverordening Geldrop-Mierlo 2017	N.v.t.	19 december 2016	N.v.t.
Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur ... van wezenlijk belang'	N.v.t.	16 januari 2012	2017

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

1. Uitbouwen bestaande vrijwillige ondersteuning en ontwikkelen nieuwe initiatieven in het kader van Buurtwerk 2.0

De eerste contouren van 'Right to challenge' zijn vervat in een notitie en ter advisering toegezonden aan de Wmo raad. Wij vinden het belangrijk dat de Wmo raad voldoende tijd heeft om te komen tot een afgewogen advies op de notitie. Direct na de zomervakantie is de notitie en het advies naar uw raad gezonden. Vervolgens zal uitvoering worden gegeven aan 'Right to challenge'. In 2016 zijn hier nog geen concrete resultaten uit voortgevloeid.

Volgens de methode van Buurtwerk 2.0 zal op basis van kennis van onze wijken (o.a. sociale index) en signalen uit de buurten gekeken worden welke nieuwe initiatieven passen binnen de verschillende wijken en waar prioriteiten liggen. Over de resultaten heeft – zoals reeds eerder aangegeven – terugkoppeling in de Leefkamer plaatsgevonden

2. Herzien van subsidiebeleid

In december 2016 heeft de raad een nieuwe Algemene Subsidieverordening vastgesteld. Dit is een procedureverordening. In verband met ontwikkelingen binnen het sociale domein is het nodig dat het subsidiebeleid herzien wordt, waarbij meer gestuurd wordt op maatschappelijke effecten. Dit zal in 2017 gebeuren.

3. Laagdrempelig houden van CMD

In 2016 is binnen het CMD gestart met diverse uitvoeringsprogramma's; preventie en mantelzorg. Daarnaast is er ook gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van de dienstverlening door gerichte trainingen.

4. Inzet op preventiebeleid door preventieaanbod te geven aan burgers

In het gezondheidsbeleid is het een primaire taak voor de GGD om inzet te plegen op gezondheidspreventie en leefstijl bij ouderen en met name jongeren. Daarnaast worden diverse activiteiten ontwikkeld met diverse partners op het gebied van gezondheidspreventie. In 2016 hebben tal van activiteiten plaatsgevonden. De meest in het oog springende waren Design4thefittest en deelname van scholen aan de straatspeeldag. Daarnaast heeft het project "Activerend Huisbezoek" als doel om ouderen te informeren over zaken als wonen, maatschappelijke participatie en gezondheid in het licht van het ouder worden. Ook is ingezet op kleine gedragsveranderingen met ludieke acties. Zo werden tijdens diverse evenementen waterflesjes uitgedeeld en werd tijdens de jongerenlopen groente en fruit aangeboden ter vervanging van ongezonde alternatieven.

5. Woonservice gemeente in samenwerking met senioren vormgeven met gemeente als aanjager (uitnodigend beleid)

Het landelijke beeld dat initiatieven voor Right to Challenge niet van de grond komen is ook in Geldrop-Mierlo herkenbaar. In 2016 is de regeling vastgesteld, maar heeft het nog niet geleid tot concrete aanvragen.

In diverse wijken zijn beginnende initiatieven om te komen tot een digitaal buurtplatform. Waar nodig proberen we hierin mee te denken en te faciliteren. In de wijk Zesgehuchten is met een initiatiefgroep van inwoners een succesvolle pilot gedaan en is een actief digitaal platform gerealiseerd. In de wijk Akert/Centrum gaat het platform in het eerste kwartaal 2017 van start en in de wijk Skandia/Hulst zijn gesprekken gestart. Vanuit de gedachte van Buurtwerk 2.0 zal ondersteuning in 2017 worden afgestemd op de vraag en behoefte van de initiatieven. Afhankelijk van het succes van de individuele trajecten zal worden gekeken in hoeverre deze afzonderlijke wijkplatformen aan elkaar gelinkt kunnen worden tot een digitaal dorpsplein.

Zie ook hieronder bij "Werken met bijpassende infrastructuur".

6. Werken met bijpassende infrastructuur door middel van:

- **Flexibel omgaan met woningaanpassingen en mogelijkheden;**
- **Op- uitbouw van digitale infrastructuur;**
- **Overkoepelende aanpak infrastructuur initiëren;**
- **Woningaanpassing**
- **Digitale infrastructuur**

Op diverse plaatsen in Geldrop-Mierlo zijn organisaties of groepen doende met het realiseren en onderhouden van websites voor hun wijk of buurt waarbij verenigingen, vrijwilligersorganisaties etc. kunnen aansluiten. Initiatieven kunnen in beperkte mate hierin ondersteund en gefaciliteerd worden door de gemeente.

- **Overkoepelende infrastructuur**

Op termijn is de gedachte om al deze sites bij elkaar te brengen in een digitaal plein waar organisaties hun site kunnen plaatsen en waarbij bewoners een eigen startpagina uit kunnen formeren zodat ze via een doorlink snel toegang hebben tot al hun interessegebieden. Als gemeentelijke overheid kan dan, via die startpagina op wijk of buurniveau, informatie bij de burger gebracht worden. Ook kan gedacht worden aan het opnemen van zaken als beeldbellen, alarmering en een familie-agenda. Het is daarbij van cruciaal belang dat het voor de burgers een systeem zonder abonnementskosten betreft behoudens bijvoorbeeld een betaaldienst als alarmering bij een zorgorganisatie. Ook het beheer en onderhoud van het platform zou op een eenvoudige wijze door vrijwilligers in een stichtings- of verenigingsvorm gedaan moeten kunnen worden.

Zie ook hierboven bij Woonservicegemeente.

7. Stimulatie verenigingsleven vastleggen in beleid

De website Zorgvoorelkaar.com is uitgebreid naar een online marktplaats voor alle vormen van vrijwilligerswerk. De naam is daarvoor aangepast tot "Voor Elkaar in Geldrop-Mierlo". Zie ook het volgende punt ('Uitbreiden vrijwilligersbeleid').

8. Uitbreiden vrijwilligers beleid middels:

- **Stimuleringsprogramma vrijwilligers ontwikkelen;**
- **Aanbieden begeleiding vrijwilligers;**
- **Hanteren primaire vrijwilligersverzekering**

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk van de LEVgroep heeft in 2016 in overleg met andere organisaties en ons een aantal initiatieven genomen om het vrijwilligerswerk extra te ondersteunen, zoals EHBO opleidingen voor maatschappelijke stagiairs en uitkeringsgerechtigden en het opzetten van masterclasses over het besturen van organisaties.

In 2016 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor vrijwilligersorganisaties over de collectieve vrijwilligerspolis, die de gemeente al vele jaren kent.

9. Speciale aandacht voor Sport door voortzetten buurtsportcoaches

In 2016 is het werken met de Buurtsportcoaches voortgezet. Zij hebben een belangrijke rol binnen het realiseren van projecten als Braakhuizen-United, Beweegaanbod voor senioren (St. Cyr, Kastanjehof en Magdalenahof) en de beweegtuin in Mierlo. Ook zijn zij een schakel bij activiteiten op de Cruiff-Court en activiteiten in het kader van JOGG. (Jongeren Op Gezond Gewicht)

10. Realiseren sportservicepunt

In 2016 zijn de eerste stappen gezet om richting de toekomst te komen tot een sportservicepunt. In overleg met de sportkoepel GEMS en de Buurtsportcoaches is een aantal varianten besproken. Hierbij is ook gekeken welke rol GEMS kan vervullen in een sportservicepunt. Ook is de rol van de buurtsportcoaches in een sportservicepunt onderdeel van de discussie.

In 2016 is in samenwerking met GEMS en de Buurtsportcoaches het project Sjors Sportief voortgezet. Hieraan is inmiddels ook Sjors Creatief gekoppeld. Naast sportactiviteiten worden nu ook creatieve activiteiten aangeboden.

11. Voeren actief beleid kunst en cultuur

Ter voorbereiding van een nieuw cultuurbeleid heeft in mei een adviesgesprek met de raad plaatsgevonden, waar een extern deskundige en vertegenwoordigers van lokale culturele organisaties bij aanwezig waren. Het heeft daarna een lagere prioriteit gekregen door een aantal andere dossiers. Vaststelling van het beleid zal plaatsvinden in 2017.

12. Verzelfstandiging SCC Hofdael

Per 1 oktober 2016 is het beheer en de exploitatie van Hofdael formeel overgedragen aan de Stichting exploitatie en beheer Sociaal Maatschappelijk Cultureel Centrum Hofdael. Enkele afspraken kunnen ten tijde van de formele overdracht nog niet vastgelegd worden en dienen op een later tijdstip geformaliseerd te worden, zoals een exploitatieovereenkomst (onder meer ivm mogelijke wijziging van het bestemmingsplan). Zaken die de komende jaren nog verdere uitwerking behoeven zijn op hoofdlijnen opgenomen in het Overdrachtsdocument Verzelfstandiging SMCC Hofdael.

13. Evaluatie sportbeleid

Op 4 oktober 2016 heeft het college de evaluatie sportbeleid vastgesteld. Via onze raadsinformatiebrief van 12 oktober 2016 hebben wij uw raad in kennis gesteld van deze evaluatie.

Nieuw Raadsprogramma 2016-2018:

14. Vernieuwende concepten voor sport en bewegen worden ondersteund. Concepten zoals bewegen op afstand, beweegtuinten voor ouderen worden voortgezet. De breedtesport wordt in het kader van JOGG uitgebouwd.

In overleg met de buurtsportcoaches is (voor de doelgroep ouderen) voornamelijk ingezet op het in stand houden van de beweeggroepen voor ouderen en de ontwikkeling van Max Vitaal. De beweeggroepen zijn inmiddels verzelfstandigd tot zeer laagdrempelige activiteiten onder leiding van vrijwilligers, maar worden wel nog gemonitord en ondersteund waar nodig. Hetzelfde geldt voor de activiteiten in de beweegtuinten, al zal hier in 2017 weer extra op ingezet gaan worden omdat sturing nodig blijft om deze activiteiten in gang te houden.

15. Uitgangspunt voor het zwembadbeleid is kwalitatief goede zwemvoorziening voor de inwoners van Geldrop-Mierlo.

In het voorjaar van 2016 heeft adviesbureau Drijver en Partners de opties voor een goede zwemvoorziening binnen de kern Geldrop onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn aan uw raad voorgelegd. Hierop volgend is in het najaar van 2016 een overeenkomst tot stand gekomen tussen exploitant Laco en de gemeente ten behoeve van zwembad De Smelen. Deze overeenkomst geldt tot en met 31 augustus 2018. Eind 2017 zullen wij uw raad een voorstel aanbieden over de voortzetting van de samenwerking met Laco na 31 augustus 2018.

16. De raad gaat in gesprek met externe deskundigen en lokale partijen waarna het college een toekomstgericht cultuurplan opstelt.

Verwezen wordt naar punt 11.

17. De raad stelt in 2016 een bibliotheeknotitie vast.

In november 2016 heeft de directeur van Basisbibliotheek Dommeldal in de Leefkamer een toelichting gegeven op het bibliotheekbeleid. Hij heeft daarbij vragen gesteld, die door de fracties en het college beantwoord zijn. Een visie op het bibliotheekwerk zal onderdeel zijn van het cultuurbeleid (zie punt 11).

18. In 2016 zal het subsidiebeleid herijkt worden.

Verwezen wordt naar punt 2.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
6. Zorg, welzijn en cultuur	2016	2016	2016	2016
Kunst en cultuur	406	406	405	-1
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugdzorg	301	301	289	-12
Sport	569	569	522	-46
Wet maatschappelijke ondersteuning	1.210	1.210	850	-360
Vormings- en ontwikkelingswerk	0	0	0	0
Begraafplaatsen	1	1	0	-1
Mutaties reserves programma 6	0	0	0	0
Totaal baten	2.487	2.487	2.066	-421

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
6. Zorg, welzijn en cultuur	2016	2016	2016	2016
Kunst en cultuur	1.209	1.194	1.168	26
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugdzorg	6.711	6.714	4.830	1.884
Sport	3.060	2.993	2.971	21
Wet maatschappelijke ondersteuning	7.675	7.733	7.694	38
Vormings- en ontwikkelingswerk	1.460	1.419	1.399	20
Begraafplaatsen	17	17	20	-2
Mutaties reserves programma 6	0	0	20	-20
Totaal lasten	20.133	20.069	18.102	1.967
Saldo (baten -/- lasten)	-17.646	-17.583	-16.037	1.546

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.7 Programma 7: Jeugdbeleid en onderwijs

Portefeuillehouder(s): mevr. M. Verdouw

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Ontwikkelen van ontplooiingsmogelijkheden voor jeugdigen
2. Projecten gericht op jongeren stimuleren
3. Met de JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) willen we een gezondere leefstijl voor jongeren realiseren door hen meer te laten bewegen en gezonder te laten eten.
4. Werkwijze hanteren waarin wordt ingestoken op het voorkomen van overlast door jongeren
5. Beleid voeren dat gericht is op uitbreiding van het aantal brede scholen in gemeente
6. Stimuleren van schoolmaatschappelijk werk vanuit CMD
7. Stimuleren van goede en multifunctionele huisvesting voor alle scholen in gemeente
8. Realiseren van gemeentelijk beleid gericht op kwantitatief en kwalitatief leerlingenvervoer
9. Samenwerking opzoeken met onderwijs en bedrijfsleven om positie van werkenden en werkzoekenden op arbeidsmarkt te verbeteren

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

10. Beleid wordt gestuurd vanuit de leefwereld van de jeugd en jongeren. Het Veranderlab stuurt dit beleid en voert de activiteiten mede uit.
11. Het aanpakken van laaggeletterdheid is een speerpunt.
12. De visie van schoolbesturen en de opties rond renovatie/nieuwbouw van het Strabrecht College zijn mede input voor het IHP.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Wet Publieke Gezondheidszorg	N.v.t.		N.v.t.
Publieke gezondheidszorg (GGD)	N.v.t.		N.v.t.
Wet op de Jeugdhulp	N.v.t.		N.v.t.
Jeugdzorg	N.v.t.		N.v.t.
Algemeen Jeugdbeleid	N.v.t.		N.v.t.
Verordening leerlingenvervoer	N.v.t.	15 juni 2015	N.v.t.
Nota "Kadernota Transitie Jeugdzorg"	N.v.t.	21-jan-13	N.v.t.
Nota "Ik ben de toekomst" Integraal jeugdbeleid Geldrop-Mierlo	2011-2015	7-dec-10	N.v.t.
Notitie brede scholen	N.v.t.	25-jun-07	N.v.t.
Integraal Huisvestingplan Onderwijs (IHP)	2015-2020	30-05-2016	N.v.t.

1. Ontwikkelen van ontplooiingsmogelijkheden voor jeugdigen

Vanuit de nieuwe visie op Jeugd en Onderwijs en de aanpak Veranderlab Jeugd hebben we jeugd- en onderwijspartijen zoveel mogelijk gestimuleerd om talentontwikkeling in hun aanpak en activiteiten centraal te stellen. Door zelf te in te zetten op de uitkomsten van het Veranderlab Jeugd hebben we uitgedragen dat we prioriteit geven aan de ontwikkeling van de jeugd. We hebben een filmpje 'Veranderlab Jeugd' ontwikkeld. Met o.a. dit filmpje kunnen we het idee achter de aanpak Veranderlab Jeugd naar jeugd- en onderwijsprofessionals en jeugdigen overdragen.

2. Projecten gericht op jongeren stimuleren

In het verlengde van het Veranderlab Jeugd hebben we twee groepen jeugdigen (jongens 10-12 jaar en meisjes 15-18 jaar) gestimuleerd om hun talenten in te zetten ten behoeve van een zelf te organiseren activiteiten. Het resultaat hiervan zijn de projecten 'mini-bios', 'voetbaltoernooi' en '18voordummies'. Jeugdigen zijn enthousiast om met hun eigen ideeën aan de slag te gaan en een activiteit of resultaat neer te zetten waar leeftijdsgenoten van kunnen profiteren.

3. In het kader van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), stimuleren we de jeugdsport, zowel in georganiseerd als in niet georganiseerd verband

Sinds 1 december 2014 zijn we een JOGG-gemeente. Door de inzet van een JOGG-regisseur worden met advies, coaching en materiaal o.a. initiatieven uit de gemeente met elkaar verbonden. In 2016 heeft dit geleid tot een samenwerking met Peijnenburg, jeugdgezondheidszorg en de gemeente onder de noemer "Geluksmiddag", waar kinderen zelf peperkoek bakten, maar ook deelnamen aan gesprekken over wat geluk is en wat hen gelukkig maakt. Dit is weer input voor het nieuwe beleidskader jeugd. Ook hebben diverse sportkantines het predicaat "Gezonde Sportkantine" ontvangen en zijn er meerdere watertappunten gerealiseerd op schoolpleinen. Ook Sjors Sportief bleek weer een groot succes.

4. Werkwijze hanteren waarin wordt ingestoken op het voorkomen van overlast door jongeren

Ten behoeve van verschillende overlastgevendende (hang)jeugdgroepen is in samenwerking met ketenpartners overleg gevoerd om groepen in beeld te krijgen en een gezamenlijke aanpak vast te stellen. Dit heeft geresulteerd in onder andere een buurtbijeenkomst, maar ook in een proces waarin samen met jongeren wordt gekeken naar een hangplek. Indien nodig is er in het kader van structurele overlast of zelfs crimineel gedrag middels een persoonsgerichte aanpak samengewerkt met het CMD/ PT.

5. Beleid voeren dat gericht is op uitbreiding van het aantal brede scholen in gemeente

Wat willen we bereiken? Uitbreiding van het aantal brede scholen waarbij naast een inhoudelijke samenwerking tussen de partijen ook bekeken wordt of dit gebouwendelijk te realiseren is. Daarvoor gaan we de regiefunctie van de gemeente verder uitvoeren middels het stimuleren en faciliteren van initiatieven om te komen tot brede scholen. In het kader van de brede schoolontwikkeling wordt ingestoken om leegstaande onderwijsruimten binnen de schoolgebouwen in te zetten voor huisvesting voor peuterspeelzaalwerk en/of kinderopvang. Per geval is het afhankelijk of hier kosten aan verbonden zijn. Indien er geen sprake is van leegstand bij een school, wordt bekeken of er op een andere wijze huisvesting voor peuterspeelzaalwerk of kinderopvang gerealiseerd kan worden. Om dagopvang mogelijk te maken in een schoolgebouw worden de kosten van de aanpassingen doorbelast aan de partij voor kinderopvang en middels de huurinkomsten terugontvangen.

Met het vaststellen van de ontwikkelrichting (voorschoolse) educatie hebben we partijen onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk de ruimte en gelegenheid geboden om duurzame en toekomstbestendige kindcentra-concepten te ontwikkelen die toegankelijk zijn voor alle kinderen en waarbij de verschillende leefwerelden van een kind in elkaar overvloeien. Deze ruimte is geboden vanuit de gedachte dat professionals om het kind in het kader van de doorgaande ontwikkellijn het beste weten welke wensen en behoeften kinderen en hun ouders hebben. Lokale partijen hebben plannen ingediend welke in 2017 worden beoordeeld. De gemeente faciliteert door te ondersteunen in het proces en/ of een subsidie 'ontwikkelrichting (voorschoolse) educatie' te beschikken.

6. Stimuleren van schoolmaatschappelijk werk vanuit CMD

Het CMD heeft de schoolmaatschappelijk werker benoemd als de klantadviseur jeugd van het CMD. De klantadviseurs hebben ieder hun eigen scholen waarop zij zichtbaar aanwezig waren. Met de scholen zijn in 2016 afspraken gemaakt hoe ouders en leerkrachten ondersteund kunnen worden door de klantadviseur, het CMD en eventueel ook het Plusteam wanneer er zorg ontstaat over de ontwikkeling van leerlingen.

7. Stimuleren van goede en multifunctionele huisvesting voor alle scholen in gemeente

Wij willen multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen met kwalitatief goede onderhoudsstaat. In mei 2016 is het IHP 2015-2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is de meerjarenvisie opgenomen met betrekking tot onderwijshuisvesting. In 2016 is gestart met de uitvoering van de diverse planvoorstellen in het IHP 2015-2020.

Voor onderwijshuisvesting wordt jaarlijks een bedrag gestort in de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting. Op basis van de planvoorstellen in het IHP 2015-2020 wordt de jaarlijkse storting met een bepaald bedrag verhoogd. In 2016 heeft geen verhoging plaatsgevonden.

8. Samenwerking opzoeken met onderwijs en bedrijfsleven om positie van werkenden en werkzoekenden op arbeidsmarkt te verbeteren

Samen met het ondernemersplatform worden werkgevers en werkzoekenden en in sommige gevallen scholieren met elkaar in contact gebracht. Denk hierbij aan initiatieven als het Meetingpoint, een Goeje Saec en de samenwerking met Strabrecht college voor profielwerkstukken. Ook kennisdeling en informatie-uitwisseling over bepaalde regelingen staat structureel op de agenda. De samenwerking met het Strabrechtcollege is verder verkend.

We willen bereiken dat er beter wordt afgestemd tussen het bedrijfsleven en het onderwijs om te voorkomen dat jongeren in de bijstand terecht komen. Door de gerichte regionale aanpak van Senzer is gewerkt aan het bevorderen dat jongeren sneller een baan vinden.

9. Beleid wordt gestuurd vanuit de leefwereld van de jeugd en jongeren. Het Veranderlab stuurt dit beleid en voert de activiteiten mede uit.

Zie uitwerking onder de punten 1 en 2.

10. Het aanpakken van laaggeletterdheid is een speerpunt.

De aanpak van laaggeletterdheid is op regionaal niveau in samenwerking met de bibliotheek Dommeldal en het ROC Ter AA opgepakt.

11. De visie van schoolbesturen en de opties rond renovatie/nieuwbouw van het Strabrecht College zijn mede input voor het IHP.

De visie van de schoolbesturen en de opties rond renovatie/nieuwbouw hebben als input gediend voor het IHP 2015-2020 dat in mei 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de nieuwbouw in volle gang.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
7. Jeugdbeleid en onderwijs	2016	2016	2016	2016
Onderwijshuisvesting	0	0	24	24
Onderwijs, excl. Onderwijshuisvesting	335	335	364	29
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	398	398	412	14
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Jeugd- en jongerenwerk	0	0	0	0
Jeugdzorg	0	0	-11	-11
Mutaties reserves programma 7	735	656	502	-154
Totaal baten	1.468	1.389	1.291	-98

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
7. Jeugdbeleid en onderwijs	2016	2016	2016	2016
Onderwijshuisvesting	1.910	1.830	1.715	115
Onderwijs, excl. Onderwijshuisvesting	1.757	1.727	1.629	98
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	835	835	788	48
Gezondheidszorg	679	695	693	2
Jeugd- en jongerenwerk	561	561	570	-9
Jeugdzorg	6.874	7.146	8.844	-1.698
Mutaties reserves programma 7	613	613	655	-42
Totaal lasten	13.228	13.408	14.894	-1.486
Saldo (baten -/- lasten)	-11.760	-12.019	-13.603	-1.584

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.8 Programma 8: Democratisch bestuur

Portefeuillehouder(s): Burgemeester

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Streven naar een optimale dienstverlening voor de burger waarin zoveel mogelijk producten helder en digitaal worden aangeboden
2. Meedenken over aanpassingen van ontwerp Inspraak- en participatieverordening
3. Permanente aandacht voor kwaliteitsverbetering in de service voor moderne communicatiemiddelen
4. Proactief inspelen op gewijzigde rol van overheid in gemeentelijk organisatie m.b.t. werving en selectie en ontwikkel-programma's

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

5. Op basis van een vast te stellen kadernota Verbonden Partijen zal de raad huidige en nieuwe samenwerkingsverbanden beoordelen. Democratische legitimiteit van en zeggenschap in samenwerkingsverbanden zullen voldoende geborgd moeten zijn
6. De raad evalueert de huidige werkwijze en zal daar waar nodig zijn vergaderstructuur aanpassen en de taakstelling van de auditcommissie en het presidium opnieuw formuleren

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Rekenkamercommissie: Verbonden partijen, inzicht en sturen met financiën	N.v.t.	28-09-2015	N.v.t.
Inspraak- en participatieverordening en verordening burgerinitiatief 2015	N.v.t.	28-09-2015	N.v.t.

1. Streven naar een optimale dienstverlening voor de burger waarin zoveel mogelijk producten helder en digitaal worden aangeboden

De wet elektronische dienstverlening Burgerlijke Stand maakt het mogelijk dat digitaal aangifte mag worden gedaan van een geboorte. Aangever moet dan alsnog wel naar het gemeentehuis komen om fysiek een handtekening te zetten onder het document. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de handtekening in de toekomst ook digitaal gezet kan worden maar daarvoor zijn gemeenten afhankelijk van de Nederlandse wetgeving. De doorontwikkeling van zaakgericht werken via InProces waarvan de uitrol gepland staat voor 2017 moet het mogelijk maken dat genoemde aangifte ook in Geldrop-Mierlo digitaal wordt aangeboden. Als wetgeving toestaat dat digitaal kan worden getekend hoeven burgers niet meer naar het gemeentehuis te komen voor een fysieke handtekening. Tot deze wetswijziging blijft een fysieke handtekening verplicht.

2. Meedenken over aanpassingen van ontwerp Inspraak- en participatieverordening

In september 2015 is de Participatie- en inspraakverordening vastgesteld. Uitgangspunt van deze verordening is burgerparticipatie. Dit wil zeggen dat in beginsel bij ieder onderwerp burgerparticipatie mogelijk is in een zo'n vroeg mogelijk stadium. Participatie is daarmee "beginspraak", want in tegenstelling tot inspraak ligt er nog niets concreet voor waarover een mening wordt gevraagd. Inspraak is vervolgens de finale mogelijkheid voor de burger om zijn stem te laten horen.

Sinds de inwerkingtreding zijn tal van projecten middels burgerparticipatie tot stand gekomen. Als voorbeeld noemen we de herinrichting Korte Kerkstraat en Bogardeind en het Veranderlab Basisinkomen.

De Participatie- en inspraakverordening is zoals afgesproken op dit moment onderwerp van evaluatie. Centraal staat daarbij de vraag of en hoe de vastgestelde kaders worden gebruikt voor burgerparticipatie. Het antwoord op deze vraag moet duidelijkheid geven of de vastgestelde kaders voldoen om burgers zo veel en zo vroeg mogelijk te betrekken bij voor hen belangrijke onderwerpen.

3. Permanente aandacht voor kwaliteitsverbetering in de service voor moderne communicatiemiddelen

Optimalisering van dienstverlening betekent ook een structurele aandacht en verbetering van de digitale toegang tot de gemeentelijke overheid. In toenemende mate maken inwoners gebruik van andere dan de reguliere communicatiekanalen als de balie en de telefoon om hun opmerkingen en vragen aan de gemeente te stellen. Integratie van deze (online)kanalen als de website, Twitter, Facebook en Whatsapp vragen een continue volgen van trends en aanpassing van interne procedures. Alleen zo kan het niveau van dienstverlening blijven verbeteren. Hierbij wordt verwezen naar een presentatie van het college in de Algemene Kamer van 29 maart 2017.

4. Proactief inspelen op gewijzigde rol van overheid in gemeentelijke organisatie m.b.t. werving en selectie en ontwikkel-programma's

De rol van de gemeentelijke overheid is permanent in ontwikkeling. Dit betekent dat ook de eisen die aan onze medewerkers worden gesteld permanent wijzigen. Niet alleen m.b.t. kennis en kunde, maar ook op het terrein van competenties, houding en gedrag. Hier wordt continue op gestuurd; zowel op individueel als op organisatieniveau. In 2016 zijn we gestart met de het opstellen van HRM beleid en met de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

5. Op basis van een vast te stellen Kadernota Verbonden Partijen zal de raad huidige en nieuwe samenwerkingsverbanden beoordelen. Democratische legitimiteit van en zeggenschap in samenwerkingsverbanden zullen voldoende geborgd moeten zijn.

De raad heeft op 31 oktober 2016 de Nota Verbonden partijen 2016 en beleidskaders P&C-documenten vier regionale Gemeenschappelijke Regelingen vastgesteld.

6. De raad evalueert de huidige werkwijze en zal daar waar nodig zijn vergaderstructuur aanpassen en de taakstelling van de auditcommissie en het presidium opnieuw formuleren.

De raad heeft op 20 juni 2016 besloten om met ingang van 1 september 2016 te gaan vergaderen volgens het BOB model (Beeldvorming-Oordeelsvorming-Besluitvorming) en doet dat in 3 verschillende kamers. Op deze manier wordt de raad eerder bij onderwerpen betrokken en is er meer ruimte voor debat. Ook inwoners worden op deze manier in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken. De kamers hebben een vaste samenstelling met een vertegenwoordiging uit de fracties. Raadsleden en fractieassistenten die aan de vergaderingen deelnemen, kunnen zich op deze manier specialiseren en dossierkennis opdoen. Er is een Ruimtekamer, Leefkamer en een Algemene Kamer. In deze 3 kamers vindt beeldvorming en oordeelsvorming plaats. De kamers worden één keer per 4 weken gehouden. De besluitvormende vergadering wordt gehouden in de "Raadskamer", in principe 2 weken na de voorbereidende kamers. Het presidium fungeert niet langer meer als agendacommissie. Op 31 oktober 2016 heeft de raad besloten de Auditcommissie op te heffen. De taken van die commissie worden grotendeels overgenomen door de Algemene Kamer.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
8. Democratisch bestuur	2016	2016	2016	2016
College van B&W	0	0	0	0
Gemeenteraad	0	0	0	0
Burgerzaken	681	751	822	71
Mutaties reserves programma 8	180	180	729	549
Totaal baten	861	931	1.551	619

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
8. Democratisch bestuur	2016	2016	2016	2016
College van B&W	2.266	2.296	2.382	-86
Gemeenteraad	611	615	657	-41
Burgerzaken	2.321	2.449	2.357	93
Mutaties reserves programma 8	306	306	375	-70
Totaal lasten	5.504	5.666	5.771	-104
Saldo (baten -/- lasten)	-4.643	-4.735	-4.220	515

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.9 Programma 9: Natuur, milieu en duurzaamheid

Portefeuillehouder(s): mevr. M. Verdouw

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Beschikbaar stellen van € 1,19 per inwoner voor opzetten en onderhouden van 100 monitorsysteem zwerfafval
2. Beleid voeren dat het Manifest Materialentransitie ondersteunt om in 2020 te komen tot 5% restafval
3. Innovaties bewerkstelligen in samenwerking met lokale marktpartijen om afvalscheiding te stimuleren
4. Sturing bieden op Cure zodat deze zich verder ontwikkelt als kenniscentrum op afvalinzamelingsgebied
5. Stimuleren en overleggen met vrijwilligers en verenigingen om ophaalfrequentie oud papier te verhogen
6. Regelmatig aanpassen hondenuitlaatroutes in overleg met inwoners
7. Onderzoek kattenoverlast
8. Koppelingen van projecten gericht op duurzaamheid aan speerpunten:
  - Beperken energielasten en verduurzaming bestaande woningen;
  - Faciliteren lokale duurzame energieprojecten;
  - Verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

9. Geldrop-Mierlo is een ambitieuze, duurzame gemeente. In ieder plan zal duurzaamheid een onderdeel zijn van de besluitvorming. Gemeentelijke eigendommen worden verduurzaamd en maatschappelijke initiatieven daar waar mogelijk ondersteund. Het beleid omvat duurzame economie, energie(-gebruik), biodiversiteit en dierenwelzijn.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Groenstructuurplan Mierlo	N.v.t.	9-aug-05	N.v.t.
Afvalstoffenbeleidsplan	2009-2014	29-jun-09	N.v.t.
Onderhoudsniveau (beeldkwaliteit) openbaar groen	2012-2015	4-jul-12	N.v.t.
Advies Klankbordgroep afvalstoffenbeleid	N.v.t.	4-jul-11	N.v.t.
Evaluatie hondenbeleid	N.v.t.	26-mrt-12	N.v.t.
Gemeentelijk rioleringsplan	2012-2017	1-okt-11	2017
Gemeenschappelijke regeling Regionale UitvoeringsDienst Zuidoost-Brabant	N.v.t.	26-nov-12	N.v.t.
Nieuwe gemeenschappelijke Regeling Cure	N.v.t.	26-nov-12	N.v.t.
Groenbeleidsplan	N.v.t.	20-jan-14	N.v.t.
Nota Duurzaamheid	2016-2019	26-sept-2016	n.v.t.

1. Beschikbaar stellen van € 1,19 per inwoner voor opzetten en onderhouden van 100 monitorsysteem zwerfafval

Om het jaar zal worden bekeken wat de stand van zaken is en op welke plekken er actiever ingezet moet worden met educatie en schoonmaakacties.

In dat kader neemt de gemeente deel aan de 'Beestenbende' waarbij jongeren zich bewust worden van de impact van het veroorzaken van zwerfafval en met specifieke acties bepaalde locaties schoonmaken. Ook in 2016 ondersteunden we vrijwilligers van het IVN die bermen en plantsoenen van zwerfafval ontdeden. Ook educatieve acties van scholen of het IVN werden ondersteund. Verder is een monitoringssysteem gevoed met gegevens over hoeveelheden zwerfafval en hondenpoep in de openbare ruimte. Via dit systeem kan het gevoerde beleid worden getoetst en daar waar nodig worden bijgesteld.

2. Beleid voeren dat het Manifest Materialentransitie ondersteunt om in 2020 te komen tot 5% restafval

Cure onderzoekt momenteel de mogelijkheden middels het project REnescience, die een grote bijdrage kan leveren aan de doelstelling van het beleid. In 2016 is hierover uitgebreid gecommuniceerd met de raad. Uiteindelijk heeft de raad besloten dat formele toetreding tot de Joint Venture met Dong Energy op dat moment nog niet wenselijk was.

3. Innovaties bewerkstelligen in samenwerking met lokale marktpartijen om afvalscheiding te stimuleren

Er werd in 2015 en 2016 een nieuwe innovatieve manier van afvalscheiding onderzocht. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar scheiding aan de bron, maar nascheiding wordt ook als optie meegenomen. Dit komt samen in de voorstellen rondom het project REnescience. Zie ook het vorige punt.

4. Sturing bieden op Cure zodat deze zich verder ontwikkelt als kenniscentrum op afvalinzamelingsgebied

Via het project REnescience loopt Cure voorop in de materialen transitie binnen Nederland. Ook is Cure continue op zoek naar meer efficiency en innovatie. Een voorbeeld hiervan is de toepassing van meetpennen in verzamelcontainers. Hierdoor kan de inzameling veel efficiënter worden uitgevoerd, er hoeft dan geen rekening meer gehouden te worden met de gemeentegrenzen binnen het Cure-gebied. Ook wordt gekeken naar andere wijzen van hergebruik van o.a. kleding.

5. Stimuleren en overleggen met vrijwilligers en verenigingen om ophaalfrequentie oud papier te verhogen

Achterliggend idee hierbij is dat het oud papier in de kern Geldrop elke twee weken wordt ingezameld; in de kern Mierlo maar eens per 4/5 weken. In Mierlo wordt gebruik gemaakt van vrijwilligers; in Geldrop maar in één gedeelte van een wijk met vrijwilligers, de rest van de kern Geldrop wordt ingezameld door medewerkers van Cure. Afgelopen jaar is er een overleg opgestart met de verenigingen om te bekijken in hoeverre we dit kunnen organiseren met de verenigingen in relatie tot de behoefte van de bewoners. Uit het overleg bleek dat de verenigingen hier geen voorstander van zijn, omdat men verwacht om over onvoldoende vrijwilligers te kunnen beschikken.

6. Regelmatig aanpassen hondenuitlaatroutes in overleg met inwoners

We blijven in overleg met de inwoners en verzoeken zullen onderzocht worden en waar mogelijk gehonoreerd worden. Dit is een continu proces met de bewoners. In 2016 heeft dat tot een aantal aanpassingen van routes geleid.

7. Onderzoek kattenoverlast

Momenteel werken de Stichting Straatkat en de Dierenbescherming samen met betrekking tot zwerfkatten en verwilderde katten. Deze samenwerking wordt begin 2017 geëvalueerd. Hieruit zullen vervolgacties opgepakt worden om te onderzoeken of er daadwerkelijke overlast is en welke oplossingen er voorhanden zijn.

8. + 9. Nota duurzaamheid Geldrop-Mierlo 2016-2019:

Er is in 2016 een duurzaamheidsnota in samenspraak met de raad vastgesteld. De concepten zijn in samenspraak met belanghebbende partijen opgesteld. Op basis daarvan zijn de speerpunten voor de komende jaren bepaald. In 2016 is een start gemaakt met de uitvoering van deze nota.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
9. Natuur, milieu en duurzaamheid	2016	2016	2016	2016
Openbaar groen en openluchtrecreatie	119	111	109	-3
Afval	4.571	4.577	4.886	309
Milieu	0	0	1	1
Riolering	3.181	3.390	3.359	-31
Mutaties reserves programma 9	32	32	0	-32
Totaal baten	7.904	8.111	8.355	244

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
9. Natuur, milieu en duurzaamheid	2016	2016	2016	2016
Openbaar groen en openluchtrecreatie	2.882	2.883	2.844	39
Afval	3.666	3.613	3.933	-320
Milieu	644	584	649	-65
Riolering	2.642	2.643	2.620	23
Mutaties reserves programma 9	0	0	35	-35
Totaal lasten	9.835	9.724	10.082	-358
Saldo (baten -/- lasten)	-1.931	-1.613	-1.727	-114

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.10 Programma 10: Bereikbaarheid en verkeer

Portefeuillehouder(s): mevr. R.G.B. Hoekman-Sulman

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Onderzoeken mogelijkheden achteraf betalen parkeren centrum Geldrop
2. Vervanging van parkeerapparatuur
3. Parkeeronderzoek uitvoeren en opstellen ontheffingsbeleid om te komen tot blauwe zone Mierlo-centrum
4. Voornemen verruiming parkeer capaciteit bij herinrichtingen onderzoeken. Uitvoering Katoen-Laken en Tricotstraat is gereed. Uit evaluatie blijkt dat het parkeerprobleem is opgelost
5. Herinrichtingen en verkeerskundige plannen in lijn met het beleid Duurzaam Veilig uitvoeren
6. Inzetten op het zoeken van nieuwe oplossingen die de doorstroming van verkeer in gemeente verbeteren
7. Acties volgen die Prorail en Rijkswaterstaat uitvoeren om geluidsoverlast tegen te gaan
8. Voorzetten en evalueren pilot buurtbus in samenwerking met Stichting Buurtbus

Vanuit raadsprogramma 2016-2018:

9. Geldrop-Mierlo moet voor iedereen optimaal bereikbaar zijn. Er komt een bereikbaarheidsbeleid waarin de te treffen maatregelen benoemd worden en een verkeerscirculatieplan wordt uitgewerkt.
Het openbaar vervoer moet goed functioneren. Er blijft overleg met buurgemeenten over het openhouden van wegen, en met buurgemeenten, provincie en rijk over de A67.
10. De centrumplannen worden versneld uitgevoerd. De raad vraagt het college te onderzoeken of de gekozen ruimtelijke inrichting en ontsluiting van het centrumplan Geldrop, met de kennis van nu, herijkt moeten worden.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Fietspadenplan	N.v.t.	13-sep-10	N.v.t.
Kadervoorstel Parkeren	N.v.t.	25-jun-12	N.v.t.
Discussienota bereikbaarheidsvisie (ontsluitingsvisie)	N.v.t.	18-feb-13	N.v.t.
Aanvullend lokaal openbaar vervoer	N.v.t.	3-jun-13	21-mrt-16
Herijking gemeentelijk beleid Duurzaam Veilig	N.v.t.	3-jun-13	N.v.t.
Beheerplan wegen	2014-2017	20-jan-14	medio 2017
Bereikbaarheidsagenda	2017-2030	31-okt-16	n.v.t.
Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken	2017-2021	31-okt 16	2021

1. Onderzoeken mogelijkheden achteraf betalen parkeren centrum Geldrop

Per 1 april 2016 is in het Geldropse centrum het belparkeren geïntroduceerd. Dit is een vorm van achteraf parkeren.

2. Vervanging van parkeerapparatuur

De parkeerapparatuur is geheel vernieuwd. Naast het belparkeren en (bij de parkeerautomaten) betalen met cash is ook het betalen met de bankpas mogelijk gemaakt. In de praktijk blijkt vooral deze laatste vorm van betalen erg aan te slaan.

3. Parkeeronderzoek uitvoeren en opstellen ontheffingsbeleid om te komen tot blauwe zone Mierlo-centrum

Uit overleg met ondernemers is gebleken dat zij de noodzaak betwijfelen. Uitvoering van het raadsbesluit volgt op de herinrichting van centrum Mierlo. Pas daarna is goed te bepalen wat de precieze behoefte is en hoe uitwerking van de blauwe zone plaats dient te vinden.

4. Voornemen verruiming parkeercapaciteit bij herinrichtingen onderzoeken

Bij de herinrichting van ventweg Mierloseweg en het groot onderhoud van de Waleweinlaan is de parkeercapaciteit enigszins uitgebreid, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk was. Bij de herinrichting van de Sluisstraat is het parkeren vooral beter gefaciliteerd door duidelijke parkeervakken aan te brengen. Dit geldt ook voor de herinrichting van de Diepenvaart waar in de directe schoolomgeving duidelijke parkeervakken worden aangebracht zodat de beschikbare parkeerruimte effectiever wordt benut. In het inmiddels vastgestelde herinrichtingsplan voor de Korte Kerkstraat en Bogardeind (onderdeel centrumplan) is eveneens enige parkeergelegenheid toegevoegd.

5. Herinrichtingen en verkeerskundige plannen in lijn met het beleid Duurzaam Veilig uitvoeren

- De herinrichting van de turborotonde in het Geldropse centrum is gereed waarbij de inrichting geheel in overeenstemming is gebracht met de meest actuele landelijke richtlijnen Duurzaam Veilig;
- De reconstructie van het Kruispunt Bogardeind-Beukelaar;
- Bij realisatie van iedere fase in Luchen is gewerkt binnen de kaders van Duurzaam veilig;
- Bij de herinrichting van de Langstraat en Korte Kerkstraat Geldrop zijn diverse oversteekplaatsen aangebracht geheel in overeenstemming met de beleidskaders Duurzaam Veilig;
- Herinrichting centrum Mierlo (rijbaanversmalling om snelheid te temperen);
- De schoolomgeving aan de Diepenvaart (eenduidige weginrichting, duidelijke parkeeroplossing en een nieuwe voetgangersoversteekplaats).

6. Inzetten op het zoeken van nieuwe oplossingen die de doorstroming van verkeer in gemeente verbeteren

- Blijvende inzet op de aanleg van Hoogwaardig openbaar vervoer tussen Eindhoven en Geldrop. Dit is inmiddels in het regionale Bereikbaarheidsakkoord opgenomen;
- Vanuit de regio en onze gemeente werd input geleverd aan de formele Startbeslissing die ten grondslag ligt aan de MIRT-verkenning voor de verbreding van de A67;
- De zuidelijke ventweg Mierloseweg werd als regionale fietsroute ingericht;
- Groot onderhoud van de fietspaden Bekelaar gerealiseerd;
- Fietspad Beekweide is gerealiseerd;
- De reconstructie van fietspad Santheuvel is in voorbereiding;
- Er is een nieuwe concessie voor het openbaar vervoer.

7. Acties volgen die Prorail en Rijkswaterstaat uitvoeren om geluidsoverlast tegen te gaan

Er heeft periodiek overleg plaats gevonden met bovengenoemde partijen waar wij o.a. dit thema bespreken. We volgen hier het landelijke beleid en wetgeving.

8. Voorzetten en evalueren pilot buurtbus in samenwerking met Stichting Buurtbus

De evaluatie van de pilot met de buurtbus werd afgerond. Inmiddels is de pilot stopgezet.

9. Geldrop-Mierlo moet voor iedereen optimaal bereikbaar zijn. Er komt een bereikbaarheidsbeleid waarin de te treffen maatregelen benoemd worden en een verkeerscirculatieplan wordt uitgewerkt. Het openbaar vervoer moet goed functioneren. Er blijft overleg met buurgemeenten over het openhouden van wegen, en met buurgemeenten, provincie en rijk over de A67.

In 2016 is een regionaal Bereikbaarheidsakkoord ondertekend en bekrachtigd door de afzonderlijke gemeenteraden. Daarin is een samenhangend maatregelenpakket opgenomen waarmee we de regio en onze gemeente in het bijzonder bereikbaar moeten kunnen houden in de periode 2017-2030. In regionaal verband wordt thans gewerkt aan een voorstel voor de financiering en governance met betrekking tot de gewenste maatregelen. In het akkoord zijn maatregelen opgenomen voor alle modaliteiten (auto, OV en fiets). Daaraan is Smart Mobility toegevoegd zodat we slimmer met de beschikbare middelen kunnen omgaan.

Eind 2016 is de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer in werking getreden. Over het algemeen heeft dit goed uitgekapt voor beide kernen. Lijn 24 werd nagenoeg ongewijzigd voortgezet terwijl op de overige buslijnen naar Geldrop en Mierlo sprake was van een frequentieverhoging in de dienstregeling. Met buurgemeenten Nuenen en Helmond is eerder een convenant afgesloten waarin is bepaald dat (in tegenstelling tot eerdere voornemens) de Vaarleseweg voor het autoverkeer beschikbaar blijft. Dit betekent dat de kern Mierlo ook in noordelijke richting ontsloten zal blijven. We blijven met de buurgemeenten in gesprek om de bereikbaarheid van onze gemeente te kunnen garanderen.

10. De centrumplannen worden versneld uitgevoerd. De raad vraagt het college te onderzoeken of de gekozen ruimtelijke inrichting en ontsluiting van het centrumplan Geldrop, met de kennis van nu, herijkt moeten worden.

In 2016 werd de voorbereiding met betrekking tot de herinrichting van de Korte Kerkstraat en het noordelijk deel van het Bogardeind afgerond. Hierbij is een uitgebreid traject van burgerparticipatie gevolgd. Uiteraard zal deze werkwijze bij de eerst volgende fase (herinrichting Heuvel inclusief marktplein) worden voortgezet. Bij deze gelegenheid is reeds gebleken dat er bedenkingen bij de ondernemers bestaan ten aanzien van de eerder vastgestelde nieuwe verkeerscirculatie in het centrum. De meest gewenste ontsluiting van het centrumplan wordt in de deelfase herinrichting Heuvel meegenomen en maakt deel uit van het traject van burgerparticipatie.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
10. Bereikbaarheid en verkeer	2016	2016	2016	2016
Wegen, straten en pleinen (verkeersmaatregelen)	181	218	195	-23
Verkeer en vervoer	408	408	436	28
Mutaties reserves programma 10	0	4.678	0	-4.678
Totaal baten	589	5.305	631	-4.674

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
10. Bereikbaarheid en verkeer	2016	2016	2016	2016
Wegen, straten en pleinen (verkeersmaatregelen)	4.595	10.849	9.415	1.434
Verkeer en vervoer	233	196	179	17
Mutaties reserves programma 10	0	200	215	-15
Totaal lasten	4.828	11.245	9.809	1.437
Saldo (baten -/- lasten)	-4.239	-5.941	-9.178	-3.237

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.11 Programma 11: Bouwen en wonen

Portefeuillehouder(s): mevr. R.G.B. Hoekman-Sulman

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Uitvoeren van woningbouwprogramma en afspraken uit Bestuursconvenant Stedelijk Gebied Eindhoven 2013
2. Verstrekken van startersleningen
3. Bij maken bouwplanning dient rekening gehouden te worden met eigen karakter wijk en kernen en groenstructuur
4. Aanpassen en flexibel maken van bestemmingsplannen waarin rekening wordt gehouden met nieuwe ontwikkelingen in maatschappij
5. Karakteristieke gebouwen in de gemeente een nieuwe bestemming geven i.s.m. marktpartijen
6. Streven naar één gezamenlijke urgentieregeling voor woningzoekenden middels regionale afspraken met woningcorporaties en het draaien van verschillende pilots

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

7. De raad zal bij de evaluatie van het Grondbedrijf medio 2016 kritisch bezien of het gemandateerde budget voor strategische aankopen kan worden verlaagd. In ieder geval zal het Presidium (vertrouwelijk), dan wel de raad, vooraf geïnformeerd worden over strategische aankopen. Anterieure overeenkomsten bij bestemmingsplannen worden ter inzage gelegd.
8. Bij de invoering van de omgevingswet worden landelijke experimenten gevolgd. Flexibiliteit van "mantelzorg wonen" is een van de voor Geldrop-Mierlo mogelijke experimenten. De regionale woonvisie kan een versterking zijn voor ons eigen beleid, de aansluiting tussen het gemeentebestuur en de woonvisie is belangrijk.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsregel monumenten en subsidieverordening 't Broek	N.v.t.	15-jan-07	N.v.t.
Accommodatiebeleid	N.v.t.	30-jun-08	N.v.t.
Rapport rekenkamercommissie 'Tot op de bodem'	N.v.t.	17-dec-08	N.v.t.
Stimuleringsregelingen woningbouw	N.v.t.	7-jan-10	N.v.t.
Uitwerking kerntakendiscussie op het gebied van gemeentelijk monumentenbeleid	N.v.t.	7-nov-11	N.v.t.
Discussienota "Het welstandstoezicht in Geldrop-Mierlo"	N.v.t.	28-nov-11	N.v.t.
Concept Regionale Woonvisie	N.v.t.	26-mrt-12	N.v.t.
Kadernota Grondbedrijf 2012, Nota Kader Grondprijzen	2012-2016	25-jun-12	N.v.t.
Afstoten gemeentelijk vastgoed	N.v.t.	1-okt-12	N.v.t.
Wijziging monumentenverordening	N.v.t.	3-jun-13	N.v.t.
Actualisatie en deregulering welstandsbeleid	N.v.t.	30-sep-13	N.v.t.
Beleidsregel Bijdrage gemeentelijke monumenten Geldrop-Mierlo 2014	N.v.t.	19-mei-14	N.v.t.
Woonvisie Geldrop-Mierlo 2014-2030	2014-2030	15-dec-14	N.v.t.
Starterslening 2015	N.v.t.	9-nov- 2015	N.v.t.
Toevoeging Woonvisie Geldrop-Mierlo 2014-2030	2014-2030	26 sept 2016	N.v.t.
Prestatieafspraken 2017 tot en met 2020	2017 - 2020	N.v.t. (bevoegdheid college)	15 december 2017

1. Uitvoeren van woningbouwprogramma en afspraken uit Bestuursconvenant Stedelijk Gebied Eindhoven 2013

In het kader van de Ladder van de duurzame verstedelijking is de samenwerking in het SGE van groot belang. De uitvoering van het woningbouwprogramma is afhankelijk van de regionale afspraken die worden gemaakt in SGE verband.

Onderstaande plannen zijn in behandeling:

- Discussie over de externe veiligheidsparagraaf van het bestemmingsplan Jonkvrouw heeft ertoe geleid dat de procedure in 2016 nog niet gestart is;
- Procedure terrein Van Agt is 2016 doorlopen en afgerond. Het terrein is gereed om bebouwd te worden;
- De procedure voor een deel van de Hekelstraat, namelijk de kavels Ellenaar, is in 2016 gestart. Het plan Hekelstraat is in 2016 doorgesproken met diverse belanghebbenden, maar niet in procedure gebracht;
- Voor het hele grondgebied Luchen geldt inmiddels een nieuw bestemmingsplan. Op deelgebied 3 na en een beperkt deel van deelgebied 2, zijn alle gebieden uitgewerkt in rechtstreeks geldende bestemmingen. In deelgebied 2 is bijna volledig voorzien in nieuwe plannen en zijn zo goed als alle vrije kavels verkocht;
- De Doelen is in 2016 gebouwd en bijna gereedgekomen;

Er wordt meer proactief door de gemeente gestuurd op ontwikkeling van aandachtslocaties die veelal niet in eigendom van de gemeente zijn (bijvoorbeeld: Tweeka terrein en Topaterrein). Dit heeft geleid tot een anterieure overeenkomst en een voorontwerp bestemmingsplan voor het Tweekaterrein. Ook de ontwikkelaar van het Topaterrein is bezig met een ontwerp voor deze locatie. Gesprekken hierover hebben in 2016 plaatsgevonden.

2. Verstrekken van startersleningen

Doordat het door de raad vastgestelde plafond van € 3.000.000,- is bereikt, zijn er in 2016 geen nieuwe leningen verstrekt.

3. Bij maken bouwplanning dient rekening gehouden te worden met eigen karakter wijk en kernen en groenstructuur

Uiteraard wordt dit meegenomen in de plannen via de stedenbouwkundige randvoorwaarden en de randvoorwaarden vanuit de groenstructuur. Daarnaast is in 2016 de module Overlast vastgesteld.

4. Aanpassen en flexibel maken van bestemmingsplannen waarin rekening wordt gehouden met nieuwe ontwikkelingen in maatschappij

Bij alle hierboven genoemde plannen is ruimte geboden voor actuele ontwikkeling. Waar mogelijk zijn bestemmingsplannen flexibel opgesteld zodat ingespeeld kan worden op nieuwe ontwikkelingen, zonder dat die wederom tot nieuwe (aangepaste) planvorming leidt. Dat heeft in 2016 in Luchen erg goed gefunctioneerd. Alle vergunningen, op een enkele uitzondering na, zijn met de reguliere procedure vergund. Dit heeft geleid tot snelle duidelijkheid en mogelijkheid om te bouwen voor ontwikkelaars en burgers. In andere gebieden als het Tweekaterrein en het Terrein Van Agt (De Weverij) zijn de plannen meer afgestemd op het initiatief van de ontwikkelaars.

5. Karakteristieke gebouwen in de gemeente een nieuwe bestemming geven i.s.m. marktpartijen

In de anterieure overeenkomst die met de ontwikkelaar van het Tweekaterrein is gesloten, is afgesproken dat het monumentale hoekpand behouden zal blijven. Dit zal in de originele staat hersteld worden en ingevuld worden met een woonfunctie.

6. Streven naar één gezamenlijke urgentieregeling voor woningzoekenden middels regionale afspraken met woningcorporaties en het draaien van verschillende pilots

Op 1 januari 2016 is de Urgentieverordening Gemeente Geldrop-Mierlo in werking getreden. Deze is in samenspraak met de 9 samenwerkende SGE gemeenten en de 10 woningcorporaties opgesteld. Hieraan gekoppeld is de website www.Wooniezie.nl verder ontwikkeld: een portaal (één 'etalage') waar een woningzoekende een goed en eenvoudig overzicht heeft van het huur-woningaanbod in de regio. Van de woningcorporaties in Geldrop-Mierlo zijn Compaen en Wooninc. aangesloten bij Wooniezie.

7. De raad zal bij de evaluatie van het Grondbedrijf kritisch bezien of het gemandateerde budget voor strategische aankopen kan worden verlaagd. In ieder geval zal het Presidium (vertrouwelijk), dan wel de raad, vooraf geïnformeerd worden over strategische aankopen. Anterieure overeenkomsten bij bestemmingsplannen worden ter inzage gelegd.

Bovenstaande wordt meegenomen in de evaluatie van het grondbeleid in 2017. Anterieure overeenkomsten worden conform afspraak ter inzage gelegd.

8. Bij de invoering van de omgevingswet worden landelijke experimenten gevolgd. Flexibiliteit van "mantelzorg wonen" is een van de voor Geldrop-Mierlo mogelijke experimenten. De regionale woonvisie kan een versterking zijn voor ons eigen beleid, de aansluiting tussen het gemeentebeleid en de woonvisie is belangrijk.

Geldrop-Mierlo is aangemeld voor een pilot-omgevingsplan. In de 15e tranche van de Crisis en herstelwet wordt voor Geldrop-Mierlo de mogelijkheid geboden vooruit te lopen op de nieuwe wet. Concreet betekent dit dat we een omgevingsplan nieuwe stijl op zullen stellen voor de bebouwde kom van Geldrop. De voorbereidingen zijn in 2016 gestart. Dit pilot plan biedt ook de ruimte om thema's als mantelzorg een plek te geven en voor nieuwe vormen van participatie. Vooruitlopend op inwerkingtreding van de nieuwe wet in 2019, kunnen we alvast bekend raken met deze thema's en de vertaling hiervan in plannen.

Aparte toelichting met betrekking tot het grondbedrijf

Immateriële activa

Ruimte voor ruimte

De immateriële activa bestaan nog uit acht Ruimte voor Ruimte rechten. De provincie, als grootste aanbieder van deze rechten, heeft de verkoopprijs in 2016 verlaagd naar € 125.000,- per recht exclusief BTW. Dat betekent dat de acht rechten nog een waarde vertegenwoordigen van € 1.000.000,- exclusief BTW. Voor de twee rechten die eerder reeds zijn verkocht, geldt dat die afspraken zijn gemaakt in een periode dat de markt nauwelijks nog op gang kwam. Voor die rechten moest om die reden destijds een groter verlies geaccepteerd worden.

'Nog te verrekenen/verhalen kosten' verantwoord als overlopende activa (ex BB art. 40a lid b)

Plankosten Hekelstraat

Voor deze locatie is in 2014 reeds een anterieure overeenkomst gesloten voor gronden waar de gemeente sindsdien economisch geen eigenaar meer van is. Door een beperkte aanpassing van het bouwplan, waar de gemeenteraad medio 2016 mee akkoord is gegaan, moest er een aanvulling op de anterieure overeenkomst worden opgesteld. Nu deze is getekend kan het ontwerp bestemmingsplan worden afgerond en in procedure worden gebracht. Vaststelling staat voor het vierde kwartaal van 2017 gepland. De reeds gemaakte en nog te maken gemeentelijke plankosten, zullen de te verwachten vergoeding naar verwachting niet overschrijden. Een eventueel voor- of nadeel zal worden verwerkt in de winst- en verliesrekening van het jaar waarin het kan worden afgesloten.

Plankosten Kievitstraat

Achter de Kievitstraat ligt grenzend aan het gebied van De Dommel en de Kasteeltuinen een perceel grond van derden, waarvoor een bouwplan in voorbereiding is. Een deel van die grond wil de gemeente graag verwerven voor een betere ontsluiting van de tweede fase van het gemeentelijke project Talingstraat. Hoewel die gronden in december 2015 in het bestemmingsplan Inbreidingslocaties nog steeds een groenbestemming hebben gekregen, zullen nu toch een aantal woningen in dit gebied gefaciliteerd worden. De planvorming voor die gronden liep al ruimschoots voor december 2015, maar omdat er op dat moment nog geen zicht was op overeenstemming is destijds besloten om voor de gronden van derden nog geen bouw mogelijkheden in het bestemmingsplan te faciliteren. Inmiddels ziet het er naar uit dat er voor het komende jaar wel overeenstemming kan worden bereikt. Om die reden wordt het verantwoord geacht om beperkte reeds gemaakte kosten en de nog te verwachten kosten te activeren. De beperkte kosten die in de jaarrekening van 2016 geactiveerd worden, vormen slechts een deel van de planvoorbereidingskosten die in eerdere jaren reeds gemaakt zijn. De kosten in die jaren zijn echter gewoon verwerkt in de resultatenrekening van die jaren, waarbij ze niet afzonderlijk administratief gespecificeerd waren.

Plankosten De Jonkvrouw

Voor het woningbouwplan De Jonkvrouw is in 2008 al een overeenkomst gesloten met de woningbouwvereniging. Door de economische crises en de aanpassing van het bouwplan is er in 2014 een geactualiseerde versie van deze overeenkomst getekend. De burgerparticipatie die daarna heeft plaatsgevonden, heeft vervolgens opnieuw geresulteerd in een aanpassing van het bouwplan. Dat betekent dat er weer een aanvulling op de overeenkomst van 2014 moest worden opgesteld. Nu het vooroverleg over het voorontwerp bestemmingsplan heeft geleid tot de laatste aanpassingen zal de allonge in het tweede kwartaal van 2017 getekend worden. De dekking voor de tot nog toe gemaakte kosten bestaat voornamelijk uit een beperkt subsidieaandeel van het reeds vooruitontvangen subsidiebedrag Spoorse Doorsnijdingen en de bijdrage van de Woningbouwvereniging, zoals die op het moment van schrijven nagenoeg overeengekomen is.

Plankosten bestemmingsplan Luchen Weteringpark

Het bestemmingsplan Luchen Weteringpark is op 19 mei 2014 vastgesteld en is op 12 augustus 2015 onherroepelijk geworden. Het exploitatieplan dat op 19 mei 2014 eveneens was vastgesteld is in augustus 2015 niet onherroepelijk geworden. Ook de op dat moment in procedure gebrachte eerste herziening kon daarom niet worden vastgesteld. Nadat de aanpassingen in het exploitatieplan verwerkt waren bleek een deel van de vertaalde nota kostenverhaal niet actueel door de inmiddels vastgestelde bereikbaarheidsagenda. Deze wordt nu vertaald in een actuele nota kostenverhaal, die vervolgens weer vertaald kan worden in het definitief in procedure te brengen exploitatieplan.

De plankosten en algemene kosten die t/m 2014 waren gemaakt hadden grotendeels betrekking op de gemeentelijke gronden in het plangebied. De kosten die in de jaren 2015 en 2016 zijn gemaakt hebben echter voor bijna 90% betrekking op de gronden van derden. In de jaarrekening van 2016 is nu een administratieve splitsing gemaakt in de kosten die worden toegerekend aan de gemeentelijke gronden en de kosten die moeten worden toegerekend aan de gronden van derden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
11. Bouwen en wonen				
Woningexploitatie/woningbouw	87	87	113	26
Volkshuisvesting	74	102	91	-11
Bouwgrondexploitatie	4.047	4.658	14.651	9.993
Ruimtelijke ordening	101	241	409	169
Omgevingsvergunningen	657	657	849	192
Mutaties reserves programma 11	0	3.213	3.367	155
Totaal baten	4.966	8.957	19.481	10.523

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
	2016	2016	2016	2016
11. Bouwen en wonen				
Woningexploitatie/woningbouw	59	113	138	-26
Volkshuisvesting	1.198	1.277	1.422	-145
Bouwgrondexploitatie	4.658	4.717	14.025	-9.308
Ruimtelijke ordening	566	623	687	-63
Omgevingsvergunningen	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 11	420	433	864	-431
Totaal lasten	6.901	7.162	17.135	-9.973

Saldo (baten -/ lasten)	-1.935	1.795	2.346	551
--------------------------------	---------------	--------------	--------------	------------

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.2.12 Programma 12: Financiën en belastingen

Portefeuillehouder(s): dhr. G.M.J. Jeucken

WAT WILDEN WE BEREIKEN?

1. Inzetten voor de doelstelling om een gezond en gedegen financieel beleid te voeren waarin totale belastingdruk voor burger wordt beperkt.
2. Streven naar een begroting die de komende jaren blijvend dekkend is.
3. Focussen op de balans tussen bezuinigingen enerzijds, het op niveau blijven houden van alle raadsprogramma's en een blijvend dekkende begroting anderzijds. Het verhogen van de OZB kan niet meer worden uitgesloten.
4. De samenwerking met Dienst Dommelvallei verder harmoniseren en verbeterstappen ondernemen om dynamischer te groeien.
5. Een goed op orde zijnde financieel huishouden.

Vanuit Raadsprogramma 2016-2018:

6. Nieuw beleid wordt geformuleerd bij (de behandeling van) de kadernota. In de daaropvolgende begroting is dit beleid verwerkt.
7. De gemeente heeft een meerjarenprogrammabegroting die structureel sluitend is.
8. De basis voor gemeentelijke tarieven is transparant.
9. De bijdragen aan verbonden partijen moeten controleerbaar zijn.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verbetervoorstellen p&c-cyclus G-M	2016	09-05-2016	Evaluatie in 2017
1e tussentijdse rapportage	2016	20-06-2016	N.v.t.
Jaarrekening	2015	11-07-2016	N.v.t.
Kadernota	2016-2020	11-07-2016	N.v.t.
2e tussentijdse rapportage	2016	31-10-2016	N.v.t.
Meerjarenprogrammabegroting	2017-2020	07-11-2016	N.v.t.
3e tussentijdse rapportage (raadsinformatiebrief verstuurd op 26-01-2017)	2016	N.v.t.	N.v.t.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

1. Inzetten voor de doelstelling om een gezond en gedegen financieel beleid te voeren waarin totale belastingdruk voor burger wordt beperkt

Een gezond en gedegen financieel beleid vraagt om keuzes. De onzekerheid die gepaard gaat met de transitie maakt dat we terughoudend met de middelen om moeten gaan. Steeds zal zorgvuldig afgewogen worden of er middelen beschikbaar moeten komen voor activiteiten en taken van de gemeente door bezuinigingen en/of ombuigingen of door een lastenverhoging voor de burgers, die daarbij pas als laatste mogelijkheid ingezet zal worden.

2. Streven naar een begroting die de komende jaren blijvend dekkend blijft

Een gezond en gedegen financieel beleid komt ook tot uitdrukking in een sluitende meerjarenbegroting. De meerjarenprogrammabegroting 2016-2019 was structureel sluitend, op boekjaar 2018 na. Het begrotingssaldo in 2018 bedroeg -/- € 26.876,-, waarvan -/- € 78.198,- structureel. Overigens zijn in de meerjarenprogrammabegroting 2017-2020 wel alle boekjaren structureel sluitend.

3. Focussen op de balans tussen bezuinigingen enerzijds, het op niveau blijven houden van alle raadsprogramma's en een blijvend dekkende begroting anderzijds. Het verhogen van de OZB kan niet meer worden uitgesloten

Het mag duidelijk zijn dat we kritisch blijven op het totale plaatje van de gemeente. Het uitgangspunt is dat de bestaande voorzieningen zoveel als mogelijk op het huidige niveau wordt gehouden zonder dat dit op gespannen voet komt te staan met de beschikbare middelen.

4. De samenwerking met Dienst Dommelvallei verder harmoniseren en verbeterstappen ondernemen om dynamischer te groten

In 2015 en 2016 is er een harmonisatieonderzoek op de verschillende invorderingsprocessen uitgevoerd. De implementatie van één geharmoniseerd proces is gedeeltelijk in 2016 gerealiseerd; dit voor de incassotermijnen en de aanbesteding van de deurwaarder. Bij de begroting 2017 is het invorderings- en kwijtscheldingenbeleid geharmoniseerd. Hiervoor is de leidraad Invordering en de verordening Kwijtscheldingen vastgesteld.

In 2016 is de voorbereiding van het financieel pakket gestart. De aanbesteding vindt begin 2017 plaats. De implementatie vindt in 2017 plaats en het optimalisatieproces en nieuwe ontwikkelingen, zoals het verzenden van digitale nota's, loopt hiermede gelijk op. De optimalisatie van de in- en uitgaande factuurstroom heeft in 2016 plaatsgevonden. De inkoop- en verplichtingenadministratie wordt in 2017 verder ingevoerd.

Ook voor wat betreft de planning- en controlcyclus werkten wij in 2016 aan een verdere harmonisatie. Dit heeft geleid tot een verdere verbetering van de documenten uit de planning- en controlcyclus.

5. Een goed op orde zijnde financieel huishouden

Dit punt splitsen wij op in vijf onderdelen:

Verantwoording aan de burger

1. Planning- en controlcyclus

Door middel van de planning- en controlcyclus wordt jaarlijks aangegeven wat de geplande werkzaamheden zijn met de daaraan gekoppelde middelen (kadernota en begroting), wat de voortgang is (tussentijdse rapportages) en wat er daadwerkelijk is gerealiseerd (jaarrekening). Op 9 mei 2016 heeft de raad verbetervoorstellen vastgesteld over de aanpak en planning van de kadernota, begroting en tussentijdse rapportage. In 2017 volgt de evaluatie.

Financieel huishouden goed op orde

2. Ontwikkeling algemene uitkering

Het grootste deel van de inkomsten van de gemeente wordt ontvangen via de algemene uitkering. De ontwikkelingen van de algemene uitkering zijn gevolgd. De mutaties als gevolg van de meicirculaire zijn betrokken bij de kadernota. De mutaties als gevolg van de septembercirculaire zijn betrokken bij de begroting en de 2e tussentijdse rapportage.

3. Belastingheffing

De gemeente heeft diverse belastingen geheven. OZB (onroerendezaakbelasting), afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse leges zijn opgelegd aan de burger. Het uitgangspunt hierbij is dat de OZB wordt geïndexeerd met het percentage van de gewogen kostenontwikkeling en dat de heffingen en leges 100% kostendekkend zijn.

In 2016 zijn voor het eerst WOZ-beschikkingen aan huurders van woningen toegezonden. Dit betekent niet dat zij OZB gebruikersdeel van woningen moeten betalen. De wijziging van het Woningwaarderingstelsel kan wel effect hebben op het afhandelen van bezwaren tegen de vastgestelde WOZ-waarde. Er zijn nagenoeg geen bezwaren ingediend door huurders van woningen.

De Nederlandse overheid wil dat alle overheidsinstanties in 2017 met de burger communiceren via het online platform MijnOverheid. Wij krijgen dan de mogelijkheid om documenten digitaal te versturen aan de burgers die zich hebben aangemeld bij Mijnoverheid. In plaats van een papieren versie krijgen ze een pdf-document (bijvoorbeeld aanslagbiljet of herinnering/aanmaning) in de berichtenbox van Mijnoverheid. Burgers die zich niet aangemeld hebben, ontvangen dan hun documenten op de "vertrouwde" wijze via de post.

4. Ontwikkelingen BBV

Door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn vernieuwingen in de BBV vastgesteld. Deze vernieuwingen zijn in 2016 vertaald naar de gemeentelijke begroting. Over deze ontwikkelingen is de raad geïnformeerd via de kadernota 2016-2020 en de meerjarenprogrammabegroting 2017-2020.

5. Ontwikkelingen op financieel gebied

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. Dit houdt in dat over het boekjaar 2016 een fiscale aangifte moet worden ingediend. De aangifte wordt in 2 gedeeltes opgevoerd. Voor 1 mei 2017 de voorlopige aangifte en voor de definitieve aangifte wordt uitstel aangevraagd (uitstel tot juni 2018).

In 2015 en 2016 zijn, met een adviesbureau, impactanalyses uitgevoerd en besproken met de belastingdienst. De belastingdienst heeft op de onderdelen waarvoor Vpb-plicht aan de orde is nog geen uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de aangifte. Dit betreft het onderdeel grondexploitaties. Op basis van de nu bekende uitgangspunten wordt de voorlopige aangifte gedaan. Deze wordt besproken met de belastingdienst. De conclusies / aanbevelingen van de belastingdienst worden in de definitieve aangifte verwerkt. Dit kan het risico inhouden dat de voorlopige aangifte afwijkt van de definitieve aangifte. Het bedrag van de voorlopige aangifte is op het moment van het aanbieden van de jaarstukken 2016 nog niet bekend. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en onzekerheden meegenomen.

6. Nieuw beleid wordt geformuleerd bij (de behandeling van) de kadernota. In de daaropvolgende begroting is dit beleid verwerkt.

In 2016 is gebleken dat de kadernota een goede basis vormt voor de begroting. Na evaluatie blijkt dat er in de komende jaren meer aandacht moet zijn voor de beschrijving van belangrijke beleidsvoornemens. Het gaat niet alleen om financiële ontwikkelingen en uitgangspunten. Het beleid staat voorop, de financiële doorrekening is een resultante ervan.

7. De gemeente heeft een meerjarenprogrammabegroting die structureel sluitend is.

Zie: punt 2.

8. De basis voor gemeentelijke tarieven is transparant.

Zie: punt 5 sub 3 Belastingheffing.

9. De bijdragen aan verbonden partijen moeten controleerbaar zijn.

In de kadernota wordt de verkregen informatie uit de begrotingen van diverse gemeenschappelijke regelingen beschreven. Daarnaast wordt in de paragraaf Verbonden Partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening inzicht gegeven in de bijdragen aan verbonden partijen.

WAT HEEFT HET GEKOST?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Baten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
12. Financiën en belastingen	2016	2016	2016	2016
Onroerendezaakbelasting	4.766	4.760	4.769	10
Algemene baten en lasten	848	237	246	9
Onvoorzijene uitgaven	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 12	789	3.240	6.406	3.166
Uitkering sociaal domein	17.515	17.860	17.860	0
Leningen en beleggingen	3.209	3.086	2.944	-141
Overige belastingen	379	379	384	5
Bedrijfsvoering gemeente	-36	-50	0	50
Algemene uitkering	31.199	31.699	31.944	245
Resultaat	0	0	0	0
Totaal baten	58.668	61.210	64.553	3.343

Lasten

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
12. Financiën en belastingen	2016	2016	2016	2016
Onroerendezaakbelasting	363	348	349	-1
Algemene baten en lasten	342	713	578	135
Onvoorzijene uitgaven	78	78	0	78
Mutaties reserves programma 12	0	3.488	3.653	-165
Uitkering sociaal domein	0	0	0	0
Leningen en beleggingen	1.228	921	835	86
Overige belastingen	313	320	277	43
Bedrijfsvoering gemeente	0	814	960	-146
Algemene uitkering	0	0	0	0
Resultaat	-218	-56	508	-564
Totaal lasten	2.106	6.626	7.160	-534
Saldo (baten -/- lasten)	56.562	54.585	57.393	2.808

Voor de verschillenanalyse wordt u verwezen naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten.

2.3 Paragrafen

In deze paragraaf zijn de volgende paragrafen opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Kerngegevens

2.3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, wat van belang is voor de integrale afweging tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn wij onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur;
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Het maken van uitzonderingen op de regels uit de wetgeving is niet toegestaan, dit om rechtsongelijkheid voor de burger te voorkomen.

In het verlengde daarvan liggen de beleidsregels. Er kunnen zich gevallen voordoen die in de wet niet specifiek zijn geregeld. Dan is het noodzakelijk en wenselijk dat regels worden gesteld die een uniforme, praktische en doelmatige uitvoering mogelijk maken.

De gemeentelijke belastingen en rechten zijn, naast de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de doeluitkeringen van het Rijk, de belangrijkste inkomstenbronnen voor de gemeente.

De doelstelling is om de totale lastendruk voor burgers, bij het huidige voorzieningenniveau, zo laag mogelijk te houden. Daarnaast is gestreefd naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies. Het profijtbeginsel is gehanteerd bij de overige heffingen.

Beleidsregels zijn niet algemeen verbindende voorschriften. Het zijn besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. In het kader van synchronisatie in de samenwerking met Dienst Dommelvallei moet worden geïnventariseerd of bepaalde beleidsregels vastgesteld moeten worden.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de burger mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor burgers blijft achterwege en indien enigszins mogelijk verlagen we gemeentelijke belastingen, tarieven, heffingen en/of leges;
- Streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies;
- Het profijtbeginsel bij de overige heffingen hanteren.

Definitieve (formele) vaststelling van de diverse belastingtarieven hebben plaats gevonden door vaststelling van de belastingverordeningen tijdens de behandeling in de raadsvergadering van 23 november 2015.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Wij heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde Onroerende zaakbelastingen:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB is afgeleid van de WOZ-waarde (een percentage). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De aanslagen zijn gebaseerd op de WOZ-waarden met een waardepeildatum die 1 jaar voorafgaand aan het belastingjaar ligt.

Bij de vaststelling van de tarieven is rekening gehouden met de waardeontwikkeling. Op basis van de nieuw gewaardeerde onroerende zaken is de gemiddelde waardestijging voor woningen becijferd op 0,3%. Voor niet woningen bedraagt de gemiddelde waardeontwikkeling -2,0%. Binnen deze categorieën onroerende zaken kunnen zich bij individuele objecten zowel afwijkingen naar boven als naar beneden voordoen.

Al geruime tijd is beleidsuitgangspunt geweest dat bij een daling of stijging van de WOZ-waarde de OZB-opbrengst gelijk blijft. Conform voornoemde regelgeving zijnde tarieven voor 2016 bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden en wel zodanig dat uiteindelijk sprake is van een gelijkblijvend niveau van de opbrengst OZB, exclusief de areaaluitbreiding en de tariefaanpassing van 1,1% (inflatiecorrectie).

WOZ-waarde van belang voor Woningwaarderingstelsel

Per 1 oktober 2015 heeft de WOZ-waarde een significante invloed op het aantal punten voor de huurwoningen en daarmee op de maximaal redelijke huurprijzen. De belangrijkste wijziging voor de WOZ-uitvoering is dat door deze wijziging van het woningwaarderingstelsel huurders van woningen veel vaker een formeel belang hebben bij de WOZ-waarde van de woning waarin zij wonen. In 2016 zijn voor het eerst WOZ-beschikkingen aan huurders van woningen toegezonden. De wijziging van het Woningwaarderingstelsel kan wel effect hebben op het afhandelen van bezwaren tegen de vastgestelde WOZ-waarde. Er zijn nagenoeg geen bezwaren ingediend door huurders van woningen.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

De gemeente is verplicht om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor krachtens artikel 10.21 en artikel 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

De gemeente Geldrop-Mierlo werkt in de laagbouw met een systeem van afvalverwijdering via grijze (restafval) en groene (GFT) bakken. De hoogte van de heffing hangt naast een vastrecht af van het aantal ledigingen en het volume van de containers waarvoor de belastingplichtige zelf heeft gekozen (gedifferentieerd tarief). Bij de hoogbouw (gestapelde bouw en in het centrum van Geldrop) maken de bewoners en huurders van niet-woningen gebruik van ondergrondse containers. Vanaf 2015 is hiervoor het diftarsysteem opnieuw ingevoerd. De hoogte van de heffing bij deze groep bewoners c.q. gebruikers vindt plaats op basis van het aantal keren dat van de ondergrondse container gebruik is gemaakt. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar een inworp van een pedaalemmerzak (25 liter) of een vuilniszak (40 liter).

Met betrekking tot de afvalstoffenheffing is het beleid dat de tarieven kostendekkend zijn. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing bedroeg in 2016 € 2.972.511,-. Er is, zoals gepland, sprake van een onderdekking in 2016 die wordt opgevangen door de voorziening Afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel, van waaruit afvalwater direct of indirect via de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De kosten voor verbetering, vervanging, beheer en onderhoud van het rioolstelsel worden gedekt uit de rioolheffing. Deze belasting wordt geheven van de gebruikers van woningen en niet-woningen vanwege het lozen van afvalwater en hemelwater op de riolering. Het waterverbruik is de maatstaf van heffing. Hierbij is onderscheid gemaakt in een aantal categorieën, namelijk tussen de eerste 200 m³, 200 m³ tot 500 m³ en iedere volgende (of gedeelte daarvan) 500 m³. De in principe kostendekkende tarieven zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Riolerings-plan 2013-2017.

De opbrengsten van de rioolrechten bedroeg in 2016 € 3.346.052,-. Hiervan heeft € 2.964.263,- betrekking op woningen en € 381.789,- betrekking op niet-woningen. Er is, zoals gepland, sprake van een overdekking in 2016 (spaarelement voor toekomstige vervangingsinvesteringen) die wordt gestort in de voorziening Riolering.

Leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Er mag geen winst gemaakt worden. Voor deze heffingen wordt gestreefd naar een 100% kostendekkend tarief. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven.

De verschillende leges die worden geheven, worden jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie.

Parkeerbelasting

De parkeerbelasting is van toepassing op het centrum van Geldrop. De werkelijke opbrengst in 2016 bedroeg € 436.003,-. Dit is het totaal van parkeergelden (€ 337.696,-), parkeervergunningen (€ 50.906,-), leges invalide parkeerkaarten (€ 12.754,-) en de naheffingsaanslagen (€ 34.647,-).

Toeristenbelasting

De werkelijke opbrengsten uit toeristenbelasting bedroeg in 2016 € 473.262,-. De opbrengsten zijn gebaseerd op het tarief van € 1,46 per persoon per overnachting.

In 2013 heeft de raad besloten om de toeristenbelasting te beschouwen als een doelbelasting: alle opbrengsten uit toeristenbelasting zetten wij in op het gebied van toerisme en recreatie.

Er is een reserve die wordt ingezet ter verbetering van de sector Recreatie en Toerisme. Binnen een werkgroep Recreatie en Toerisme, bestaande uit een twaalfstal ondernemers uit de sector, worden projecten gekozen die door de werkgroep tot uitvoering worden gebracht.

Lijkbezorgingsrechten

Een klein deel van de begraafplaats 't Zand in Geldrop is de algemene begraafplaats van de gemeente. De ontvangen lijkbezorgingsrechten hebben betrekking op deze begraafplaats.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven van degene die een standplaats inneemt of van degene aan wie een standplaats is toegewezen op de wekelijkse warenmarkt. Het totaal van de werkelijke opbrengsten is in 2016 € 36.496,- en bestaat uit de huur voor de vaste standplaatsen (€ 32.686,-) en doorberekende energiekosten (€ 3.810,-).

Hondenbelasting

Hondenbelasting is een algemene belasting. Dit houdt in dat de raad vrij is in de bepaling van de opbrengst: er hoeft geen relatie te zijn met de kosten. Het gemeentelijk beleid is echter dat hondenbelasting aangemerkt wordt als een doelbelasting. Dit houdt in dat de opbrengsten aangewend worden ter dekking van het hondenbeleid. De tarieven worden zodanig berekend dat de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote kosten.

In 2016 bedroegen de opbrengsten uit de hondenbelasting € 235.126,-

Reclamebelasting

In 2012 is op verzoek van de stichting Centrummanagement Geldrop en de stichting Centrum- en lintenmanagement Mierlo de subsidieverordening Ondernemersfonds vastgesteld. Met het verlenen van een subsidie - bekostigd uit de opbrengsten reclamebelasting - worden beide stichtingen ondersteund in de ambitie om in samenwerking de aantrekkelijkheid en aantrekkingskracht van de centra te vergroten voor inwoners, ondernemers en bezoekers van de kernen.

In 2016 zijn de totale opbrengsten uit reclamebelasting € 97.205,-. Hiervan heeft € 71.721,- betrekking op Geldrop en € 25.484,- op Mierlo.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet en Invorderingswet bevoegd kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. Als mensen de verschuldigde belasting(en) niet kunnen betalen, komen zij wellicht in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- de raad kan bepalen dat er wel, geen of gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- de raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan. Het bestaande beleid wordt hiermee voortgezet. Tot op heden werkt de gemeente met de zgn. Rijksleidraad voor het invorderen van belastingen.

Tot en met 2016 werkt de gemeente met de zgn. Rijksleidraad voor het invorderen van belastingen. De VNG heeft een nieuwe Leidraad Invordering ter beschikking gesteld. Aan de hand van het VNG-model heeft de raad in november 2016 de nieuwe Leidraad invordering voor de gemeente Geldrop-Mierlo vastgesteld. Deze treedt in werking per 2017.

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Hondenbelasting.

Overzicht tarieven

Tarieven	2014	2015	2016
OZB eigenaar woning	0,0786%	0,0822%	0,0829%
OZB eigenaar niet-woning	0,1374%	0,1444%	0,1490%
OZB gebruiker niet-woning	0,1118%	0,1175%	0,1212%
Afvalstoffenheffing vastrecht (per jaar)	90,00	90,00	92,40
Afvalstoffenheffing 80 liter restafval	3,90	3,90	4,00
Afvalstoffenheffing 140 liter restafval	6,40	6,40	6,70
Afvalstoffenheffing 240 liter restafval	10,60	10,60	10,90
Afvalstoffenheffing 25 liter ondergronds	N.v.t.	1,40	1,45
Afvalstoffenheffing 40 liter ondergronds	N.v.t.	2,25	2,30
Afvalstoffenheffing 80 liter gft-afval	1,95	1,95	2,00
Afvalstoffenheffing 140 liter gft-afval	3,20	3,20	3,30
Afvalstoffenheffing 240 liter gft-afval	5,30	5,30	5,50
Afvalstoffenheffing hoogbouw 25 liter	-	1,40	1,45
Afvalstoffenheffing hoogbouw 40 liter	-	2,25	2,30
Rioolheffing < 200 m3	150,60	156,00	171,60
Rioolheffing > 200 m3 t/m 500 m3	201,00	208,20	228,60
Rioolheffing > 500 m3	201,00	208,20	228,60
Toeristenbelasting	1,46	1,46	1,46
Hondenbelasting per hond	55,80	55,80	55,80
Hondenbelasting per kennel	236,40	236,40	236,40

Ontwikkeling lokale lastendruk

Lokale lastendruk	2014	2015	2016
WOZ-waarde	218.000	209.000	210.000
Wijziging WOZ-waarde		-4,00%	0,30%
OZB (2016: 1,1%)	171	173	174
Afvalstoffenheffing	160	160	165
Rioolheffing	150	156	171
Totaal	481	487	510

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaand tabel geeft inzicht in de gegevens over 2016.

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB Eig. woning	0,09320 %	0,16983 %	0,09733 %	0,09960 %	0,0822 %
OZB Eig. niet-woning	0,14220 %	0,24761 %	0,20915 %	0,16160 %	0,1490 %
OZB Gebr. niet-won.	0,12720 %	0,19879 %	0,16492 %	0,13100 %	0,1212 %
Afvalstoffenheffing* (meerpers.huishouden)	188,00	286,00	241,00	251,00	236,00
Rioolheffing	142,00	241,00	144,00	161,00	229,00
Totale woonlasten					

* Indien er geen sprake is van een meerpersoonshuishouden maar een Diftar gemeente dan zijn de kosten berekend op basis van vastrecht plus het gemiddelde aantal ledigingen (18 ledigingen restafval van 140 liter en 7 ledigingen gft-afval van 140 liter).

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de financiële robuustheid van de gemeente weergegeven. Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen:

- *(Beschikbare) weerstandscapaciteit:*
De middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken;
- *Benodigde weerstandscapaciteit:*
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente. Het betreft risico's die eenmalig onverwacht kunnen optreden en geen normale bedrijfsvoeringsrisico's zijn.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de raadsvergadering van 26 november 2012 heeft de raad de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' vastgesteld. In de nota wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en control documenten geïnformeerd over de 10 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen. Tussentijds zal de raad worden geïnformeerd, indien nodig via raadsvoorstellen, bij projecten (> € 200.000,-) waar relevante risico's worden gelopen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit worden de reserve grondexploitatie, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves buiten beschouwing gelaten;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, ofwel extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

In de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' is uitvoerig ingegaan op het wettelijk kader, de inventarisatie van de risico's en de weerstandscapaciteit. De beleidsconclusies zijn hierboven weergegeven. In deze jaarrekening heeft een actualisatie plaatsgevonden van de weerstandscapaciteit, de risico's en het weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen

De risico's uit de risicoanalyse en risico's uit de nieuwe fraude risicoanalyse worden in de uitvoering van de verbijzonderde interne controle geïntegreerd.

Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 zijn de volgende financiële kengetallen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit.

De kengetallen geven zicht op de financiële positie van de gemeente. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende taak van de gemeenteraad.

Met ingang van de begroting 2017 is voorgeschreven dat de tabel met de kengetallen ook de ontwikkeling van de kengetallen voor de drie opeenvolgende jaren op het begrotingsjaar moet bevatten.

Inventarisatie van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit)

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomanagement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's, die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een schatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt er een schatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is indien het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

Voor zowel de bepaling van een kans als het financieel gevolg wordt een indeling in 5 risicoklassen gehanteerd:

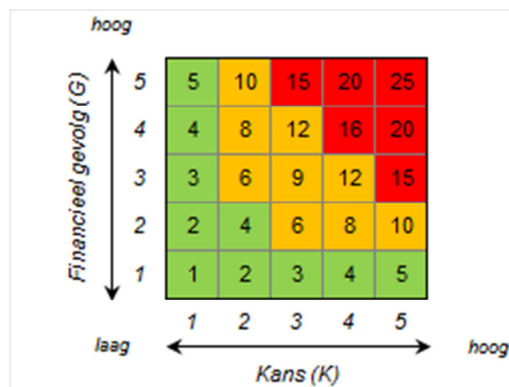
Klasse	Kans (Waarschijnlijkheid)	Klasse gemiddelde (%)
1	Eén keer per 10 jaar of minder (1-20%)	10%
2	Eén keer per 5 à 10 jaar (21-40%)	30%
3	Eén keer per 2 à 5 jaar (41-60%)	50%
4	Eén keer per 1 à 2 jaar (61-80%)	70%
5	Eén keer per jaar of vaker (81-100%)	90%

Klasse	Financieel gevolg (€)	Klasse gemiddelde (€)
1	< 50.000	25.000
2	50.000 – 200.000	125.000
3	200.000 – 500.000	350.000
4	500.000 – 1.000.000	750.000
5	> 1.000.000	-

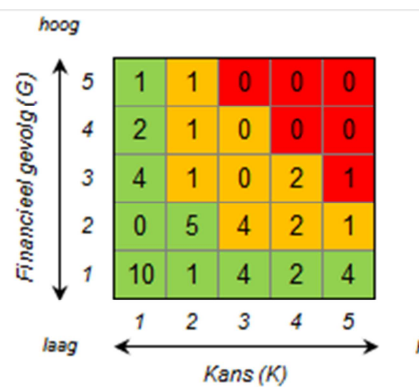
Met behulp van de risicoscore worden de risico's gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's een hoge prioriteit hebben. Op basis van de score 'kans' (1 t/m 5) en de score 'financieel gevolg' (1 t/m 5) wordt de impact van het risico bepaald. Hiervoor worden de klassen van kans en gevolg vermenigvuldigd volgens onderstaande formule:

$$\text{Risicoscore} = \text{inschaling klasse 'Kans'} \times \text{inschaling klasse 'Financieel gevolg'}$$

Figuur: Risicomatrix

Figuur: Risicoscores Geldrop-Mierlo

Uit figuur 1 blijkt dat risicoscores vanaf 15 de hoogste prioriteit krijgen en risico's met een score tussen 1 en 5 de laagste prioriteit. Uit figuur 2 blijkt dat er één risico is waarbij de beheersmaatregelen de hoogste prioriteit krijgen. Dit risico staat bovenaan in de top 10 van risico's.

Om de uiteindelijke risicowaarde te berekenen wordt het kans percentage vermenigvuldigd met het financiële gevolg. De risicowaarde is het uiteindelijke bedrag per risico dat wordt meegeteld in de benodigde weerstandscapaciteit. Om de risicowaarde te berekenen wordt de volgende formule gehanteerd:

$$\text{Risicowaarde} = \text{percentage 'Kans'} \times \text{'Financieel gevolg'}$$

Voor het overgrote deel van de risico's geldt dat de waarden van kans en gevolg niet exact te bepalen zijn. Bij het kwantificeren wordt om deze reden het klasse gemiddelde aangehouden.

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren, wordt hierbij gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Risico	Score	Risicowaarde
1 Participatiewet	5 x 3 = 15	315.000
2 Algemene uitkering gemeentefonds	4 x 3 = 12	245.000
3 Attero - compensatieovereenkomst	2 x 4 = 8	225.000
4 Dienst Dommelvallei	4 x 3 = 12	146.748
5 Crisisbeheersing	2 x 5 = 10	100.000
6 Inkoop en aanbesteding	5 x 2 = 10	112.500
7 Fiscaliteit	2 x 3 = 6	105.000
8 Toename aanvragen bijzondere bijstand	4 x 2 = 8	87.500
9 VPB	4 x 2 = 8	87.500
10 Wet bescherming persoonsgegevens	1 x 5 = 5	82.000
<i>Subtotaal top 10</i>		<i>1.506.248</i>
<i>Overige risico's</i>		<i>971.240</i>
<i>Totaal</i>		<i>2.477.488</i>
<i>Totaal o.b.v. zekerheidspercentage (90%)</i>		<i>2.229.739</i>
<i>Risico's onvoorzien</i>		<i>250.000</i>
Totaal		2.479.739

Wijzigingen top 10

VPB

Dit risico is voor het eerst opgenomen in de top 10 omdat er over 2016 voor de eerste keer aangifte VPB wordt gedaan bij de fiscus. Er is nog geen definitieve aanslag waardoor nog niet duidelijk is of dat er nog een hogere heffing komt. Daarom is dit risico nu opgenomen in de top 10.

Top 10 risico's

1 Participatiewet

Door onzekerheid over het aantal uitkeringsgerechtigden en de Rijksbezuinigingen loopt de gemeente een financieel risico. Met de begroting 2016 is uitgegaan van een reductie van het aantal uitkeringsgerechtigden van 2,5% in 2016 en 5% vanaf 2017. Dit vanwege de aantrekkende economie, het plan van het Werkbedrijf om de uitstroom te vergroten en de focus op deeltijd uitstroom, waardoor de uitgaven zullen dalen. Als deze doelen niet worden gehaald, heeft dit financiële gevolgen voor de gemeente. Nieuwe instroom kost ongeveer € 14.000,- tot € 15.000,- per jaar per persoon.

Beheersmaatregel

Er is sprake van een bestemmingsreserve. De gemeente is met ingang van 1 januari 2016 toegetreten tot de gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant De Peel. Door toe te treden tot het bestuur is het mogelijk om directe invloed uit te oefenen op de bedrijfsvoering. De Atlant kende afgelopen jaren hoge reserves. Deze zijn meegenomen naar het nieuwe Werkbedrijf. Nu wij onderdeel zijn van de gemeenschappelijke regeling kunnen wij hier ook aanspraak op maken. Voorheen hadden wij een inkooprelatie met de Atlantgroep en was dit niet het geval.

2 Algemene uitkering gemeentefonds

Via circulaires worden we enkele malen per jaar (meestal mei en september) geconfronteerd met aanpassingen in de totale ontvangsten vanuit het gemeentefonds. De afspraak tussen het Rijk en de gemeenten is dat een systematiek wordt gehanteerd van 'samen de trap op, samen de trap af'. Indien het Rijk gaat bezuinigen wordt er ook minder geld in het gemeentefonds gestort ('samen de trap af'). Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend. De totale ontvangst van het gemeentefonds in 2016 bedraagt circa € 49,7 miljoen, waarvan circa € 17,9 miljoen voor integratie uitkeringen sociaal domein (de drie decentralisatie uitkeringen) en circa € 31,8 miljoen voor de overige taken. Voor het lopende of het eerstvolgende begrotingsjaar kunnen zich behoorlijk grote mutaties voordoen. De risico's voor de uitkeringen van het sociaal domein worden meegenomen in het risico met betrekking tot de transities.

Beheersmaatregel

De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerst volgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden. Een buffer van bijvoorbeeld een jaar zou de schommelingen structureel op kunnen vangen.

3 Attero - compensatieovereenkomst

De Brabantse gewesten en gemeenten hebben aangegeven dat zij voorzien over 2016 minder dan 510.000 ton aan te zullen leveren. Inmiddels is over het contractjaar 2015 gebleken dat de Brabantse gewesten en gemeenten fors te weinig hebben aangeleverd. Attero heeft AZN recent medegedeeld dat zij over 2016 niet aan haar aanleververplichting op grond van de Verwerkingsovereenkomst kan voldoen als zij vanuit de Brabantse gewesten en gemeenten te weinig afval aangeleverd krijgt. AZN heeft Attero bericht dat Attero op grond van de Verwerkingsovereenkomst verplicht is om de door AZN geleden schade te vergoeden. Voor 2015 hanteerde AZN overigens hetzelfde standpunt. Brabantse gewesten en gemeenten hebben in het verleden geweigerd om het suppletietarief aan Attero te vergoeden. Attero wil een tweede gang naar het NAI voorkomen, waardoor Attero op voorhand verzoekt om de bevestiging dat zij over het contractjaar 2015 instemmen met de voorgestelde facturen en over het contractjaar 2016 in ieder geval een suppletietarief of het bijzonder verwerkingstarief zullen voldoen.

Beheersmaatregel

Voor de jaren 2015 en 2016 houden de gemeenten zich op het hetzelfde standpunt betreft "beschikbaar afval". In de gevoerde arbitrage hebben arbiters het standpunt van de gewesten en de gemeenten gevolgd. Dat Attero een procedure tot vernietiging van dit vonnis is gestart, doet daar niet aan af. Het oordeel van de arbiters is hetgeen thans rechtens geldt tussen partijen. Het voorgaande betekent dat de VvC-ASB namens de gewesten en gemeenten Attero aangegeven heeft niet te zullen voldoen aan het verzoek van Attero om over het contractjaar 2015 in te stemmen met de te factureren bedragen. Attero dient voor het lopende contractjaar 2016 dan ook al het beschikbare brandbare afval aan te wenden ter suppletie van het te verwachten tekort. De gewesten en gemeenten zullen dus ook niet aan het verzoek van Attero voldoen om op voorhand te verklaren dat zij over het contractjaar 2016 een suppletietarief dan wel het bijzondere verwerkingstarief zullen voldoen.

4 Dienst Dommelvallei

De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Op basis van de vastgestelde begroting van Dienst Dommelvallei wordt financieel bijgedragen aan de dienst. Hierbij zijn ook aannames gemaakt met betrekking tot te realiseren efficiency. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft worden de risico's van de dienst betrokken bij de risicowaarde van de drie deelnemende gemeenten.

Beheersmaatregel

Via een begroting, jaarrekening en rapportages (Dommelvallei) worden de ontwikkelingen periodiek en intensief gevolgd. Eventuele effecten kunnen rechtstreeks verwerkt worden in de eigen begroting. Daarnaast is sprake van deelname in het bestuur van Dienst Dommelvallei. De op de Dienst drukkende taakstellingen zijn in de meerjarenbegroting 2017-2020 van Dienst Dommelvallei verwerkt. De risico's van Dienst Dommelvallei zijn voor zover mogelijk inzichtelijk gemaakt en beheersmaatregelen zijn geformuleerd.

5 Crisisbeheersing

Iedere gemeente kan te maken krijgen met incidenten, die de status van een crisis krijgen. Deze kunnen plaatsvinden zowel in het fysieke als het sociale domein. Ook kunnen crises lokaal, regionaal of bovenregionaal van karakter zijn

Beheersmaatregel

Door adequate maatregelen kunnen de effecten van een crisis beperkt worden. Lokale en regionale crisisorganisaties voorzien daarin, wat zich uit in crisiscoördinatie en -organisatie. Goede informatievoorziening, opleidingen en oefenen is daarbij randvoorwaarden voor succes. Implementatie van verbeterpunten uit evaluaties zorgen steeds voor verdere professionalisering van de crisisorganisatie. Daarnaast wordt ruim ingezet op preventie en preparatie om aan de voorkant crises te voorkomen. Met de transities is de gemeente verantwoordelijk geworden voor veel zorgtaken. Hierdoor kan de gemeente vaker partij zijn wanneer een crisis in het sociale domein zich voordoet.

6 Inkoop en aanbesteding

Als gevolg van het niet juist hanteren van de aanbestedingsplicht kan een marktpartij rechtsmiddelen aanwenden tegen een gunningsbesluit. Dit leidt tot een vertraging met zowel financiële als juridische gevolgen. Niet rechtmatige inkopen kunnen bovendien leiden tot een afkeurende verklaring (rechtmatigheid) bij de jaarrekening. Hierdoor bestaat de kans op negatieve publiciteit. Door het niet juist toepassen van de mogelijkheden worden de voordelen van het aanbesteden niet benut.

Beheersmaatregel

In 2013 is er een nieuwe kadernota inkoop en bijbehorende inkoopprocedure vastgesteld. Er is veel voorlichting gegeven. De procedure is uitvoerig beschreven en er wordt gewerkt met checklists. Elke inkoop gebeurt vanuit het principe materiedeskundige (beleidsambtenaar), inkoper (Bizob) en een jurist. Vragen kunnen zowel aan Bizob als aan het cluster juridische zaken worden gesteld. "Inkoop en aanbesteding" is onderdeel van de verbijzonderde interne controle. Hierbij worden zowel procesgerichte (deelwaarneming) als gegevensgerichte (inkoopanalyse) controles uitgevoerd. Fouten en/of verbetervoorstellen worden teruggekoppeld. Op 1 juli 2016 is de gewijzigde Aanbestedingswet (ter implementatie van EU-richtlijnen) in werking getreden. Een en ander vraagt om een wijziging van de kadernota waarbij van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt om de drempels voor de interne procedures (naar het voorbeeld gebruikt door de Rijksoverheid) te vereenvoudigen en zodoende het risico voor het niet goed volgen van het interne beleid te verkleinen.

7 Fiscaliteit

De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaven, BTW aangiften, opgave BTW compensatiefonds en de WKR. Bovendien kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor belastingsschulden van andere bedrijven op basis van inleners of ketenaansprakelijkheid.

Beheersmaatregel

Met het oog op de ontwikkelingen rondom 'Horizontaal Toezicht' met de Belastingdienst wordt er gewerkt aan een 'Tax Control Framework'. Hiermee worden de fiscale processen en fiscale risico's in beeld gebracht.

8 Toename aanvragen bijzondere bijstand

Het risico is aanwezig dat het budget wordt overschreden.

Beheersmaatregel

Geen categoriale verstrekkingen meer als gevolg van Rijksmaatregelen. Het beleid zal worden geëvalueerd.

9 VPB

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. Dit houdt in dat over het boekjaar 2016 een fiscale aangifte moet worden ingediend. De aangifte wordt in 2 gedeeltes opgevoerd. Voor 1 mei 2017 de voorlopige aangifte en voor de definitieve aangifte wordt uitstel aangevraagd (uitstel tot juni 2018).

In 2015 en 2016 zijn, met een adviesbureau, impactanalyses uitgevoerd en besproken met de belastingdienst. De belastingdienst heeft op de onderdelen waarvoor Vpb-plicht aan de orde is nog geen uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de aangifte. Dit betreft het onderdeel grondexploitaties. Op basis van de nu bekende uitgangspunten wordt de voorlopige aangifte gedaan. Deze wordt besproken met de belastingdienst. De conclusies/aanbevelingen van de belastingdienst worden in de definitieve aangifte verwerkt. Dit kan het risico inhouden dat de voorlopige aangifte afwijkt van de definitieve aangifte. Het bedrag van de voorlopige aangifte is op het moment van het aanbieden van de Jaarstukken 2016 nog niet bekend.

Beheersmaatregel

Verdere vervolgstappen vooruitlopend op het oordeel van de belastingdienst op het afstemmingsverzoek kunnen nog niet worden genomen.

10 Wet bescherming persoonsgegevens

Op 1 januari 2016 is de wet meldplicht datalekken in werking getreden. Gemeenten slaan allerlei persoonsgegevens op. Deze persoonsgegevens zijn vertrouwelijk en mogen vaak niet openbaar worden gemaakt. Gebeurt dit toch dan is er sprake van een datalek. Voorbeelden hiervan zijn verlies van een USB-stick, een tablet of een laptop. Deze informatiedragers bevatten vaak vertrouwelijke informatie. Wanneer zoiets gebeurt moet er melding worden gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Gebeurt dit niet of niet tijdig dan kan de AP een bestuurlijke boete van maximaal € 820.000,- opleggen.

Beheersmaatregel

Via intranet zijn medewerkers geïnformeerd over de wet Meldplicht Datalekken en wat een medewerker moet doen als hij/zij een datalek constateert. Een datalek moet gemeld worden aan de privacy beheerder. De privacy beheerder beoordeelt of het datalek gemeld moet worden bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CPB). Daarnaast wordt er gewerkt aan een procedure om te borgen dat de meldingen juist en tijdig worden gedaan en worden vastgelegd.

Inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Incidentele weerstandscapaciteit	jaarrekening 2016
Algemene reserve	5.968.807
Inkomensreserve	6.000.000
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	3.842.514
Stille reserves	-
Structurele weerstandscapaciteit	
Post onvoorzien	77.500
Onbenutte belastingcapaciteit (2016)	4.831.000
Totale weerstandscapaciteit	20.719.821

Weerstandsvermogen

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt bepaald door de volgende ratio:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio weerstandsvermogen wordt als volgt vastgesteld:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{€ 20.719.821,-}}{\text{€ 2.479.739,-}} = 8,35$$

De gemeenteraad heeft op 26 november 2012 via de "Nota risicomanagement en weerstandsvermogen" besloten om voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing te laten. De onbenutte belastingcapaciteit voor 2016 is berekend en bedraagt: € 4.831.000,-. Omdat bij de berekening toch rekening is gehouden met het effect van de onbenutte belastingcapaciteit, neemt de ratio toe met 2,55.

Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen van de gemeente met een weerstandsratio van 8,35 ruimschoots toereikend is om de risico's op te vangen.

Echter de beschikbare weerstandscapaciteit bestaat voor een groot gedeelte uit de inkomensreserve en deze kan niet zonder consequenties worden aangewend. Als alleen naar de primaire buffers (algemene reserve + post onvoorzien) wordt gekeken, bedraagt de weerstandsratio 2,44 (€ 6.046.307,- / € 2.479.739,-).

Financiële kengetallen

Voor het berekenen van een aantal kengetallen gebruiken we bedragen genoemd op de balans. Voor de realisatie 2015 en realisatie 2016 zijn we uitgegaan van de balans zoals opgenomen in het boekwerk jaarrekening 2015 en jaarrekening 2016. Voor de begroting 2016 bestaat geen geprognosticeerde balans. Een verklaring voor de afwijking ten opzichte van de realisatie 2016 is daarom ook niet te geven.

Omschrijving	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
Netto schuldquote	66%	85%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	45%	57%	42%
Solvabiliteitsratio	34%	36%	33%
Grondexploitatie	33%	39%	27%
Structurele exploitatieruimte	8%	-1%	2%
Belastingcapaciteit	69%	69%	71%

Geconcludeerd mag worden dat de financiële weerbaarheid- en wendbaarheid van de gemeente goed is. Dit blijkt ook uit de weerstandsratio van ruim 8. Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting:

Netto schuldquote

“Geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen en zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast.”

De netto schuldquote van Geldrop-Mierlo is lager dan 100% en mag als goed worden betiteld. Het percentage uit de kolom "Begroting 2016" was destijds gebaseerd op de realisatie in 2014 (82%).

Solvabiliteitsratio

“Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal verstaan.”

Een solvabiliteit van 50% en hoger kan als voldoende worden aangemerkt. Het percentage van 33% kan als matig worden beoordeeld.

Grondexploitatie

“Geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.”

Dit kengetal geeft alleen een indicatie, de paragraaf "Grondbeleid" geeft een geprognosticeerd inzicht in de stand van zaken.

Structurele exploitatieruimte

“Is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.”

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Belastingcapaciteit

“Geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.”

De woonlasten binnen de gemeente zijn 29% lager dan het landelijk gemiddelde.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op de onderdelen: wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, groen, gebouwen en riolering.

Wegen

Beleid

De uitgangspunten voor beheer en onderhoud zijn afkomstig uit het meerjarenonderhoudsplan "Beheerplan wegen 2014-2017", vastgesteld door de gemeenteraad in 2014, gewijzigd 9 maart 2015. Dit plan is een strategische visie op het beheer en onderhoud van de gemeentelijke wegen. Deze beheerstrategie voorziet in de verantwoording die volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nodig is. Het vigerende plan geldt voor de jaren 2014 tot en met 2017. In het beheerplan is vastgelegd dat het onderhoud aan de asfaltwegen, en dan met name de hoofdontsluitingswegen, prevaleert. In de praktijk betekent dit dat het onderhoud aan elementenverhardingen in woonwijken onder druk staat.

Als uitwerking van dit plan heeft het college een operationeel plan met een looptijd tot en met 2017 vastgesteld. Hiermee zijn wij flexibel bij het plannen van voorbereiding en uitvoering. Ook kunnen we de onderhoudswerken in een groot werkvolume aanbesteden, wat gunstig is voor de prijsstelling. In het operationeel plan staat in detail aangegeven welke onderhoudswerken zullen worden uitgevoerd. De operationele plannen worden gebaseerd op een jaarlijkse visuele inspectie van het gehele wegennet, afgestemd met het activiteitenplan en met de bekende (grotere) bouwplannen van derden. Het plan is flexibel van opzet zodat kan worden ingespeeld op onvoorziene ontwikkelingen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan wegen	2014-2017	20 januari 2014	Najaar 2017

Medio 2017 zal een nieuw beheerplan aan uw raad worden voorgelegd. In de aanloop daar naar toe zullen wij met u van gedachten wisselen over kwaliteitsniveaus en daarmee samenhangende kosten.

Uitgangspunten

Bij het wegbeheer hanteren wij de richtlijnen van het CROW, die in het maatschappelijk verkeer veelal als norm worden gehanteerd. CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

Bestedingen 2016	2016
Geraamde besteding uit voorziening	820.073
Realisatie besteding uit voorziening	697.026
Verschil mutatie voorziening	123.047

Ultimo 2016 is in de voorziening € 587.651,- aanwezig. Dit bedrag is bestemd voor onderhoud wegen en civiele kunstwerken en sluit aan bij het onderliggende onderhoudsplan.

Het restant is bedoeld voor het onderhoud aan de fietspaden van de Santheuvel. Daarnaast is groot onderhoud voorzien in de volgende straten: Kerkkackers, Willem Barentszweg, Lungendonksebaan, Mackenziestraat, Dwarsstraat en Adelaartlaan. Dit groot onderhoud wordt in 2017 uitgevoerd.

Bij de werken in de Dwarsstraat en de Santheuvel spelen enkele onzekere factoren mee (o.a. kapvergunningen) waardoor het niet zeker is of de werken in 2017 kunnen starten. Het onderhoud aan de Kerkkackers wordt afgestemd op de werkzaamheden in het centrum van Mierlo, teneinde de bereikbaarheid te waarborgen.

Achterstallig onderhoud

Geen achterstallig onderhoud. Door een aanvullende storting in 2015 van € 771.552,- is de voorziening voldoende groot om aan te sluiten bij het gekozen ambitieniveau (laagste niveau voor verantwoord onderhoud te plegen; extensief).

Openbare verlichting

Onderhoud

Het onderhoud van de openbare verlichting is te splitsen in correctief en preventief onderhoud. Onder het correctief onderhoud wordt verstaan het oplossen van storingen en schades. Onder preventief onderhoud wordt verstaan het groepsgewijs vervangen van lampen, armaturen en masten. Dit wordt gebaseerd op de technische levensduur van de onderdelen. Uitgangspunt bij (preventief) onderhoud is dat er ingezet wordt op energiebesparing door het toepassen van bijvoorbeeld LED-verlichting.

Preventief onderhoud

In navolging van voorgaande jaren zijn in 2016 de armaturen met hoge wattage vervangen door energiezuinige armaturen met LED-verlichting. In 2016 zijn in de Eindhovenseweg, Sluisstraat, Nieuwendijk, Spaarpot Oost, Laan der vier Heemskinderen en de Burgemeester Verheugtstraat de armaturen vervangen.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uitgangspunten

Elke maand, en indien nodig vaker, worden er vanuit het correctieve onderhoud storingsroutes gereden door de aannemer. In deze storingsroutes worden de storingen en schades verholpen. Indien een storing urgent is in verband met de verkeers- of sociale veiligheid wordt deze meteen verholpen. Vanuit het preventieve onderhoud worden de lampen om de drie en vier jaar vervangen. Armaturen worden om de 20 tot 25 jaar vervangen en masten om de 40 tot 50 jaar.

Bij het opstellen van onderhoudsmaatregelen worden de mogelijkheden tot energiebesparing en reductie van de CO₂-uitstoot meegenomen. Door de (door)ontwikkeling van LED-verlichting en toepassing van dimbare armaturen en energiezuinige lampen wordt het energieverbruik van de openbare verlichting minder. Bij integrale projecten in de MPB en het activiteitenplan wordt vaak de vervanging van armaturen en masten meegenomen.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel staan de geïnvesteede middelen voor het groot onderhoud exclusief de eigen uren.

Financieel	2016
Raming (planmatig) onderhoud verlichting	135.948
Realisatie (planmatig) onderhoud verlichting	139.317
Verschil	-3.369

Achterstallig onderhoud

Indien er achterstallig onderhoud op correctief onderhoud dreigt te ontstaan wordt dit ondervangen door extra storingsroutes te rijden.

Civiele kunstwerken

Beleid

Op 31 oktober heeft de gemeenteraad het Strategisch Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken voor de periode 2017 tot en met 2021 vastgesteld. In dit beheerplan zijn de uitgangspunten en het te hanteren kwaliteitsniveau voor het onderhoud aan bruggen en tunnels vastgelegd. Hierdoor is ook voor de langere termijn inzicht verkregen in de onderhoud- en vervangingskosten van de kunstwerken.

De bekostiging van het onderhoud vindt plaats via de voorziening Groot Onderhoud Wegen. In het jaarlijks aan de voorziening te doteren bedrag is €25.250,- opgenomen voor de onderhoudskosten van bruggen en tunnels.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Strategisch Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken	2017 - 2021	2016	2021

Uitgangspunten

In het Beheerplan is gekozen voor een scenario van minimale kwaliteit waarbij wordt voldaan aan de minimumeisen voor veiligheid en functionaliteit. Er mag geen sprake zijn van twijfel over de veiligheid, losliggende onderdelen of gevaar van bezwijken.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel staan de geïnvesteerde middelen voor het groot onderhoud exclusief de eigen uren.

Financieel	2016
Raming planmatig onderhoud verlichting civiele kunstwerken exploitatie	48.570
Realisatie planmatig onderhoud verlichting civiele kunstwerken exploitatie	37.930
Verschil	10.640

In onderstaande tabel staan de geïnvesteerde middelen vanuit de voorziening exclusief de eigen uren.

Toelichting mutatie bestedingen 2016	2016
Geraamde besteding uit voorziening wegen t.b.v. civiele kunstwerken	25.250
Realisatie besteding uit voorziening wegen t.b.v. civiele kunstwerken	0
Mutatie voorziening	25.250

Ultimo 2016 is in de voorziening € 587.651,- aanwezig. Dit bedrag is bestemd voor onderhoud wegen en civiele kunstwerken.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2015 zijn alle kunstwerken opnieuw geïnspecteerd. Het onderhoud aan de kunstwerken is tot en met 2017 ondergebracht in een meerjarig onderhoudsbestek.

Groen

Beleid

In 2016 is het lopende contract verlengd voor het onderhoudsjaar 2017. In 2017 wordt er een nieuw contract opgesteld voor de onderhoudsjaren 2018-2021.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Groenbeleidsplan	2014-2024	10-02-2014	2024

Uitgangspunten

De werkzaamheden zijn uitbesteed en worden gecontroleerd op basis van het kwaliteitsniveau B van de landelijke standaard voor onderhoudsniveaus, zoals beschreven in de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. Dit onderhoudsniveau is vastgesteld door de gemeenteraad in 2008.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel wordt het meerjarenbudget voor het groot onderhoud aan het openbaar groen weergegeven. Het betreft hier de bestekken voor de verschillende wijken.

Financieel	2016
Raming exploitatie onderhoud openbaar groen (bestek)	1.108.252
Realisatie exploitatie onderhoud openbaar groen (bestek)	1.089.410
Verschil	18.842

Bedragen in euro's	Begroot	Werkelijk	Verschil
Bestek wijk 1 Atlant Groep	272.026	256.831	15.195
Bestek wijk 2 Atlant Groep	403.000	392.375	10.625
Bestek wijk 3 Ergon	191.426	195.389	-3.963
Bestek wijk 4 Ergon	241.800	244.815	-3.015
Totaal	1.108.252	1.089.410	18.842

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleid

Het gemeentelijk rioleringsbeleid is vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het GRP is een beleidsinstrument binnen het gemeentelijk milieubeleid voor de aanleg en het beheer van riolering. Het heeft een planmatig en strategisch karakter met een planperiode van 5 jaar (huidige planperiode: 2013–2017). In het najaar van 2015 is de tussentijdse stand van zaken gerapporteerd aan de raad.

Ook in 2016 is de riolering in een aantal straten vervangen, al dan niet in samenhang met een herinrichting van de openbare ruimte.

Evenals in andere jaren hebben wij volop ingezet op inspectie, onderzoek en onderhoud van het rioolstelsel. Dankzij dit onderzoek hebben wij in 2016 o.a. de oorzaak van een grote vervuiling in ons stelsel tijdig kunnen opsporen en elimineren. Hierbij is nauw samengewerkt met het Waterschap de Dommel.

In de afgelopen jaren zijn wij geregeld geconfronteerd met wateroverlast als gevolg van hevige regenval, zo ook in 2016. Om de hiermee samenhangende uitdaging het hoofd te kunnen bieden hebben wij een Hemelwatervisie opgesteld. De Hemelwatervisie geeft inzicht in de kwetsbaarheid van de gemeente voor regenwateroverlast. Voor de meest risicovolle gebieden zijn oplossingen uitgewerkt die wij deels al in 2016 gerealiseerd hebben.

In het kader van het bestuursakkoord Water zijn middelen gereserveerd voor maatregelen in de waterketen (ook bekend onder de noemer Waterportaal Zuid Oost Brabant). Gemeente trekt hierbij samen op met het Waterschap de Dommel om maatregelen te treffen die de kwaliteit van het oppervlakte water (na lozing vanuit het rioolstelsel en de rioolwaterzuiveringsinstallatie) verbeteren. Door gezamenlijke aanpak levert dit naast kwaliteit ook kostenbesparing op. De doelstellingen op het vlak van waterkwaliteit komen voort uit Europese regelgeving.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
vGRP	2013-2017	5-11-2012	2017

Uitgangspunten

De functionele doelen, eisen en maatstaven zijn vastgelegd in het vGRP. Uitgangspunt is dat de bedrijfszekerheid van de riolering gegarandeerd moet zijn tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

Financieel	2016
Stand voorziening per 01-01-2016	3.645.078
Storting	436.721
Stand voorziening per 31-12-2016	4.081.798

Achterstallig onderhoud

De riolering vereist dagelijks investeringen voor instandhouding en verbetering. Jaarlijks worden grotere en kleinere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het beheer van de data is op orde. Er is dan ook geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Beleid

In 2011 besloot de gemeenteraad – in het kader van een kerntakendiscussie – dat het in eigendom hebben van vastgoed niet langer een kerntaak was. Sindsdien zijn er diverse panden afgestoten.

Belangrijkste beleidsuitgangspunten voor gemeentelijke gebouwen:

- Het in eigendom hebben van vastgoed is geen gemeentelijke kerntaak: het afstoten van vastgoed is de komende jaren dus een belangrijke kernactiviteit;
- De gebouwen voor eigen gebruik behoren wel tot de kernvoorraad van gemeentelijk vastgoed en blijven dus in eigendom;
- Gemeentelijk vastgoed t.b.v. maatschappelijke functies wordt kostendekkend verhuurd; gemeentelijk vastgoed t.b.v. commerciële functies wordt marktconform verhuurd;
- De (financiële) toegankelijkheid van gebouwen met een maatschappelijke functie wordt mogelijk gemaakt door het toekennen van huisvestingssubsidie op basis van het accommodatiebeleid.

Met het afstoten van panden is een eerste invulling gegeven aan de uitvoering van het raadstandpunt. Echter, gedurende het afstotingsproces werd duidelijk dat - hoewel geen kerntaak - er wel redenen kunnen zijn om vastgoed toch in eigendom te houden. Deze afweging dient plaats te vinden op basis van een analyse van de economische, maar ook maatschappelijke meerwaarde van locaties die wij als gemeente in eigendom hebben. Daarom is in 2016 onze vastgoedportefeuille voor de komende jaren op verschillende aspecten onderzocht:

- Het financieel rendement van onze gebouwen en de feitelijke condities ervan;
- Het maatschappelijk rendement van onze gebouwen, onder andere aan de hand van bezettingsgraden;
- De behoefte aan toekomstige maatschappelijk vastgoed vanwege vooral de transities in de zorg;
- De opgedane bevindingen met recent verkocht maatschappelijk vastgoed.

De resultaten van deze deelonderzoeken vormen de input voor een strategisch vastgoedbeheer voor de komende jaren. Dit is vastgesteld in de nota Strategisch beheer maatschappelijk vastgoed Geldrop-Mierlo van 18 augustus 2016.

Het goed onderhouden blijft dus nog lange tijd een belangrijke kernactiviteit.

Uitgaande van het vastgestelde kwaliteitsniveau “redelijk” zijn recent nieuwe conditiemetingen verricht en zijn de meerjarenonderhoudsplanningen geactualiseerd. Ook zijn vanwege verkoop onderhoudsplanningen vervallen en voor nieuwe eigendommen toegevoegd in onze vastgoedportefeuille, namelijk de beide brede scholen. De jaarlijkse dotatie wordt veelal berekend op een uitgaventermijn van 20 jaar, de gemiddelde jaarlijkse last bedraagt dan € 1.063.202,-. In het MJOP is ook het groot onderhoud van twee brede scholen opgenomen, waarvoor wij van de betreffende stichting een jaarlijkse bijdrage van € 31.000,- ontvangen. De stand van de voorziening bedraagt € 721.609,- (01-01-2016), zodat de nieuwe jaarlijkse dotatie uitkomt op een bedrag van € 996.500,-.

Een vastgoedportefeuille is een dynamisch geheel, er worden namelijk panden verkocht en aangekocht c.q. nieuwbouw gepleegd, zodat iedere vijf jaar een nieuwe inventarisatie o.b.v. de dan geldende situatie zal moeten plaatsvinden. De jaarlijkse dotatie wordt dan weer opnieuw bepaald. Aangezien elke vijf jaar een herijking plaatsvindt, is een berekening op basis van een uitgaventermijn van vijftien jaar ons inziens ook gerechtvaardigd. De gemiddelde jaarlijkse uitgaven bedragen dan € 952.367,-, zodat de jaarlijkse dotatie op een bedrag van € 874.000,- uitkomt.

Voor de jaren 2016 en 2017 is de huidige dotatie in de begroting in de voorziening onderhoud gebouwen niet toereikend, te weten € 74.854,- voor 2016 en € 24.854,- voor 2017. Voor de jaren 2018 e.v. kan de dotatie in de begroting met € 25.146,- worden verlaagd. De extra incidentele dotaties voor 2016 en 2017 worden eenmalig uit de algemene reserve gedekt. In de begrote onttrekking 2016 was nog uitgegaan van het oude beleidsplan.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Kwaliteitsniveau onderhoud gebouwen	t/m 2016	20-04-2015	31-06-2016

Uitgangspunten

Het onderhoudsniveau van gemeentelijke gebouwen is vastgesteld op "redelijk", zoals gedefinieerd in de Nederlandse norm NEN 2767.

Geïnvesteed onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

Financieel	2016
Saldo voorziening per 01-01-2016	721.609
Storting	917.776
Onttrekking	-797.028
Saldo voorziening per 31-12-2016	824.357

2.3.4 Financiering

Het opstellen van de paragraaf financiering in de begroting en de jaarstukken is in zowel het BBV als in de wet Fido verplicht gesteld. Financiering betreft de wijze waarop Geldrop-Mierlo de benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van deze paragraaf vindt plaats binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving is een treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut zijn nadere regels opgenomen om daarmee de financieringsfunctie te sturen, te beheersen en te controleren. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door de afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Interne- en externe ontwikkelingen

EMU-saldo

In de Wet Hof is vastgelegd dat er per jaar een plafond is voor het EMU-tekort van alle gemeenten samen. De hoogte van dat zogeheten macroplafond wordt elk jaar opnieuw vastgesteld op basis van bestuurlijk overleg tussen rijk en gemeenten, waterschappen en provincies. Voor de huidige kabinetsperiode is afgesproken dat de decentrale overheden het begrotingstekort geleidelijk terug brengen van 0,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp) in 2013, naar 0,3 procent bbp in 2017. Voor gemeenten bedraagt het macroplafond in 2016 0,4 procent van het bbp. De ruimte van 0,4 procent wordt niet nader verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen. Om deze reden is er geen formeel vastgestelde referentiewaarde op het niveau van individuele organisaties.

Met het hieronder opgenomen EMU-overzicht wordt inzage gegeven in de geldstromen binnen de begroting zonder onttrekkingen uit de reserves.

Emu-saldo

	Omschrijving	2016
1	Exploitatiesaldo voor toevoegingen c.q. onttrekkingen uit reserves	-3.868
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	7.707
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.693
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-5.343
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	3.825
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	553
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	9.267
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-2.340
10	Lasten i.v.m. transacties derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0
11	Verkoop effecten: zodra er effecten worden verkocht wat is de verwachte boekwinst op de exploitatie	0
	EMU Saldo	12.493

Liquiditeit

De liquiditeit voor 2016 en verder is mede afhankelijk van de gerealiseerde inkomsten uit de grondexploitatie, deze is voor de komende 5 jaar geraamd op € 25 miljoen. Hierdoor wordt er voornamelijk gewerkt met kasgeldleningen of kortlopende geldleningen om een geprognosticeerd liquiditeits overschot te voorkomen. In 2016 is een geldlening van € 7,5 miljoen afgesloten.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten bepaald voor het toetsen van het renterisico, namelijk: de kasgeldlimiet en de rente risico norm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijke liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt, moet er een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld, en moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet				
	Omvang begrotingstotaal	87.206	87.206	87.206	87.206
	Percentage regeling	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	7.412	7.412	7.412	7.412
	Vlottende korte schuld				
	opgenomen gelden < 1 jaar	20.000	12.000	3.000	3.000
	Schuld in rekening courant	0	0	0	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	124	122	96	89
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
2	Totaal vlottende korte schuld	20.124	12.122	3.096	3.089
	Vlottende middelen				
	Contante gelden in kas	13	27	23	11
	Tegoeden in rekening courant	5.191	1.328	573	4.841
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
3	Totaal vlottende middelen	5.204	1.355	596	4.853
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	14.920	10.767	2.501	-1.764
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	-7.507	-3.355	4.912	9.176

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	Begroot	Realisatie
	1 Renteherzieningen	0	0
	2 Aflossingen	3.620	3.620
3 (1+2)	Renterisico	3.620	3.620
	4 Begrotingstotaal	87.206	87.206
	5 Percentage regeling	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	17.441	17.441
	7 Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	13.821	13.821

Op begrotingsbasis is de ruimte om lang geld aan te trekken € 13,8 miljoen per jaar.

Schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. De decentrale overheden worden hierdoor verplicht het overgrote deel van hun liquide middelen aan te houden in de schatkist. De EMU-schuld en de financieringsbehoefte van het Rijk vermindert hierdoor. Decentrale overheden kunnen in het kader van de uitoefening van de publieke taak nog steeds geld uitleenen aan een andere decentrale overheid.

Overzicht opgenomen geldleningen:

Opgenomen langlopende leningen						
Leningverstrekker	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2016	31-12-2016
	Van	t/m				
BNG	2016	2017	-0,25%	7.500	0	7.500
BNG	1998	2018	5,35%	2.269	340	227
BNG	2003	2018	4,27%	4.000	800	533
BNG	2002	2027	5,21%	4.000	1.920	1.760
BNG	2002	2027	5,18%	4.000	1.920	1.760
BNG	2003	2028	4,52%	4.000	2.080	1.920
BNG	2003	2028	4,80%	4.000	2.080	1.920
BNG	2006	2030	3,73%	5.000	3.000	2.800
BNG	2006	2031	3,98%	6.000	3.840	3.600
BNG	2008	2033	4,49%	15.000	10.350	9.750
BNG	2010	2035	4,19%	15.000	11.550	10.950
BNG	2011	2036	4,65%	13.000	10.530	10.010
BNG	2012	2037	3,75%	9.000	7.920	7.560
BNG	2013	2038	3,06%	2.000	1.840	1.760
Totaal				94.769	58.170	62.050

2.3.5 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente, door interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen.

Concreet gaat het om een goede dienstverlening aan de burger, namelijk door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- de beschikbaarheid van gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de onderwerpen:

- Organisatieontwikkeling;
- HRM-beleid;
- Samenwerking met Dienst Dommelvallei en de gemeenten Nuenen en Son en Breugel;
- Informatievoorziening;
- Planning en control;
- Huisvesting;
- Kengetallen.

Organisatieontwikkeling

Ook onze veranderende rol blijft vragen om nieuwe kennis en vaardigheden; steeds meer wordt voor de totstandkoming en realisatie van beleid samengewerkt met burgers, organisaties en instellingen. Burgerparticipatie, interactieve beleidsvorming en noodzakelijke samenwerking in en buiten de organisatie zijn vereist om (gezamenlijke) doelen te realiseren. Steeds vaker is de gemeente de regisseur van beleid en uitvoering. Deze transformatie van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving vraagt veel van de gemeentelijke organisatie. De verhouding tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering verschuift. Ambtenaren krijgen deels nieuwe rollen, taken en verantwoordelijkheden. Ook co-creatie en betrokkenheid van inwoners vragen om een andere kwaliteit en competenties van medewerkers. Wij hebben permanente aandacht voor noodzakelijke ontwikkeling en groei. De professionaliteit van onze medewerkers staat daarbij centraal.

De sociaal culturele accommodatie Hofdael is geprivatiseerd en daarmee losgekoppeld van de ambtelijke organisatie. Dit betekent dat het stichtingsbestuur als werkgever formeel verantwoordelijk is voor de medewerkers. Met in acht neming van de wettelijke regels en de regels van goed werkgeverschap zijn twee van de drie medewerkers overgegaan naar de stichting. Eén medewerker is herplaatst in onze ambtelijke organisatie.

HRM-beleid

Strategisch HRM beleid

Voor de Dommelvallei organisaties is door middel van interactieve sessies met de portefeuillehouders P&O en de directeuren de strategische visie op het HRM beleid op hoofdlijnen geformuleerd. Deze is verder geconcretiseerd in thema's en beleidslijnen.

Samen met de directeuren (in het directieoverleg Dommelvallei) en per afzonderlijke organisatie met de managementteams zijn sessies gehouden om de beleidslijnen te vertalen naar een uitvoeringsmatrix. Deze matrix geeft enerzijds een rode draad: wat zijn de verbindende elementen in ons HRM beleid en anderzijds waar is, met respect voor de eigenheid van de organisaties, behoefte aan en ruimte voor couleur locale. Op basis van deze uitvoeringsmatrix is per organisatie een prioritering aangegeven. Deze prioritering wordt nu concreet uitgewerkt tot een uitvoeringsplan op activiteitsniveau.

RI&E werf

In het kader van de verplichten vanuit de Arboret is voor de werf een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Het is een verplicht middel om de gezondheid en veiligheid op de werkvloer te bevorderen. Apac arbodienst heeft ondersteund bij de uitvoering hiervan. Op basis van de bevindingen is een plan van aanpak uitgewerkt met daarin de concrete maatregelen die genomen moeten worden. Het merendeel van de te nemen maatregelen is direct opgepakt. De algehele conclusie is dat er in het kader van de arbo wetgeving en toetsingskaders uit de RI&E geen buitensporige risico's voor de gezondheid en veiligheid zijn geconstateerd.

Opleiding en training

Emotie en agressie

Mede onder invloed van de transitie in het sociaal domein is het klantenbestand van de Dommelvallei-organisaties verbreed. Dit vraagt om andere competenties én stelt andere eisen aan onze medewerkers. Er is een meerjarentrainingsprogramma opgesteld waar in 2016 125 medewerkers aan hebben deelgenomen. Daarnaast is gewerkt aan aanscherpen van het protocol rondom emotie en agressie.

Klantgericht schrijven/mailen.

Om de klantgerichtheid te vergroten zijn medewerkers aanvullend getraind in het communiceren (schrijven en mailen) vanuit het perspectief van de klant. Dat wil zeggen op een begrijpelijke en respectvolle wijze de boodschap helder overbrengen. Deze training krijgt een permanent karakter.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is gedaald van 6,70 naar 6,18. Deze daling wordt met name veroorzaakt door een afname van de langdurige zieken. De redenen hiervoor zijn enerzijds het (gedeeltelijk) herstel van medewerkers maar anderzijds ook door uitstroom uit de organisatie. Er is in 2016 een traject ingezet wat moet gaan leiden tot het vergroten van de duurzame inzetbaarheid en een verdere daling van het ziekteverzuim.

Analyse formatieverloop

De formatie is in het jaar 2016 gestegen van 182,58 fte (begroting 2016) naar 190,30 fte (peildatum 31-12-2016). Bij de afdeling Ondersteuning is er inhuurbudget omgezet naar structurele formatie waardoor de formatie voor de Medewerker Handhaving (Boa) met 2 fte is verhoogd. De formatie bij de afdeling Centrum Maatschappelijke Deelname is met 7,77 fte gestegen. Door de gelden die via LEV en MEE structureel beschikbaar werden zijn er medewerkers overgenomen en nieuwe medewerkers aangetrokken. Ook is de afdeling Centrum Maatschappelijke Deelname uitgebreid met een applicatiebeheerder voor 1 fte en Medewerker Administratie CMD met 2 fte.

Door de privatisering van Hofdael is de formatie van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling met 1,83 fte afgenomen. De afdeling Maatschappelijke ontwikkeling heeft er formatie bijgekregen voor gebiedsgericht werken: tijdelijk (in 2016 en 2017) 0,5 fte en structureel 0,2 fte. Tenslotte is de formatie met 0,4 fte uitgebreid voor de transitie jeugd.

Daarnaast hebben er budget neutrale wijzigingen plaatsgevonden binnen de gehele ambtelijke organisatie om zo de onder- en overbezetting te kunnen verminderen. Hierdoor zijn er nog enkele kleine verschillen in formatie waar te nemen.

Individueel Keuze Budget (IKB)

Het IKB is operationeel per 1 januari 2017. Het IKB biedt medewerkers van de Dommelvallei-organisaties meer keuzevrijheid en zeggenschap over hun geld zodat dit aansluit op bijvoorbeeld hun levensfase en persoonlijke wensen. Met de informatievoorziening kan de medewerker dit digitaal zelf regelen (selfservice). 2016 stond in het teken van de voorbereiding, implementatie en inrichting van de systemen.

Ook zijn voorlichtingsbijeenkomsten gehouden waar het merendeel van de medewerkers gebruik van hebben gemaakt. Ook zijn medewerkers via verschillende kanalen geïnformeerd over de veranderingen n.a.v. het IKB. Voor specifieke en persoonsgebonden vragen is een P&O-servicedesk ingericht.

YouPP

In het salarispakket van Centric is de applicatie YouPP (Your Personal Portal) geïnstalleerd. Met YouPP heeft een medewerker toegang tot zijn persoonlijke gegevens in de P&O administratie YouPP biedt tevens de mogelijkheid om gegevens zelf te muteren. De beheersmatige rol van P&O verschuift hiermee van het verwerken van gegevens en mutaties naar functioneel beheer.

Samenwerking met Dienst Dommelvallei en de gemeenten Nuenen en Son en Breugel

De bedrijfsvoeringstaken op het gebied van financiën (inclusief belastingen), automatisering en informatisering, personeel- en organisatiegebied zijn ondergebracht in de Dienst Dommelvallei, waarin we samenwerken met de gemeenten Nuenen en Son en Breugel. Een evaluatie van deze samenwerking is in 2016 uitgevoerd. Bureau Seinstra Van de Laar heeft de evaluatie uitgevoerd en in mei het rapport "Versterken door verbinden" uitgebracht. In september heeft het college besloten om kennis te nemen van het rapport. De doorontwikkeling van de Dienst, gebaseerd op de evaluatie, is "on hold" gezet in afwachting van de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van de gemeente Nuenen.

Informatievoorziening

Voor de ontwikkeling van de informatievoorziening binnen de Dommelvallei-samenwerking is in het verlengde van het informatiebeleidsplan 2015 een meerjarig beleidsplan 2016-2020 opgesteld. Het beleid volgt de landelijke ambities en afspraken zoals vastgelegd in landelijke programma's als de digitale agenda 2020.

In 2016 is sprake van een substantiële onderuitputting binnen de begroting van het IBP. De projectkalender is te ambitieus gebleken en de begroting niet realistisch. ICT ontwikkelingen zijn continu aan verandering onderhevig waardoor plannen vaak achterhaald zijn. Daarnaast is binnen gemeenten een grote mate van samenhang en afhankelijkheid tussen ontwikkelingen, wat het plannen van projecten complex maakt. Bij het opstellen van de planning en begroting van 2016 is getracht alle wettelijke en wenselijke ICT ontwikkelingen binnen een bepaald tijdbestek in te plannen. Hierbij is te weinig rekening gehouden met de uitvoeringscapaciteit van de gemeenten en Dienst Dommelvallei. Tevens bood de planning te weinig ruimte voor onvoorziene werkzaamheden.

Om grip te krijgen op de planning- en controlcyclus binnen het I&A taakveld laten we een doorlichting uitvoeren op de sturingsprocessen. Voor dit onderzoek wordt een gespecialiseerd bureau ingehuurd dat kennis en ervaring heeft met het I&A taakveld binnen de lokale overheid. Dit onderzoek past binnen het verbetertraject dat reeds gestart is door Dienst Dommelvallei om de organisatie van de informatievoorziening te verbeteren.

De (tussen)resultaten van het onderzoek zullen worden meegenomen in de kadernota van de gemeenten en in de jaarlijkse rapportage over de voortgang van het IBP.

Uitvoering IBP 2016-2020

Het Informatiebeleidsplan bestaat uit 5 uitvoeringsprogramma 's. De voortgang binnen de programma's is per programma beschreven.

Programma Digitale Overheid

De focus binnen dit programma ligt op de realisatie van een betere en efficiëntere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Dit realiseren we enerzijds door de dienstverlening digitaal mogelijk te maken, anderzijds door bedrijfsprocessen efficiënt en klantgericht in te richten.

Zaakgericht werken

Een belangrijke ontwikkeling binnen het programma Digitale Overheid is de invoering van zaakgericht werken. Het zaakgericht werken realiseert een betere dienstverlening aan klanten, onder andere door de mogelijkheid om aanvragen digitaal in te kunnen dienen en digitaal af te kunnen handelen. Dit resulteert tevens in meer inzicht waardoor gemeenten beter kunnen sturen op processen en taken.

Eind maart is in onze gemeente het zaakgericht werken volgens planning ingevoerd. De gemeente investeert hiermee in een manier van werken die duurzaam is en ondersteunend is aan de strategische visie van de gemeente. In het najaar is gestart met de voorbereidingen voor de doorontwikkeling van deze werkvorm. Het belang van doorontwikkeling draagt bij aan de acceptatie van de verandering onder medewerkers, de beheersbaarheid in de toekomst en effectiviteit van taakuitvoering door beter afgestemde processen.

Wettelijke verplichtingen

Binnen het programma Digitale overheid zijn tevens de projecten opgenomen die bijdragen aan de ontwikkelingen van een overheidsbrede infrastructuur. In 2016 zijn conform planning een aantal projecten gerealiseerd die digitale gegevensuitwisselingen tussen ketenpartners mogelijk maakt, zoals de aansluiting op de Basisregistratie Grootchalige Topografie, MijnOverheid berichtenbox, het handelsregister (KvK) en de landelijke voorziening WOZ.

Programma Applicatierationalisatie

Het programma applicatierationalisatie heeft twee resultaatgebieden. Het realiseren van een toekomstbestendig applicatielandschap, waarin applicaties doelmatig en effectief worden ingezet. En het realiseren van harmonisatie van applicaties tussen de Dommelvallei-organisaties.

Bij de start van Dienst Dommelvallei is een onderzoek uitgevoerd naar de prioritering en volgorde van harmonisatie en rationalisatie van applicaties. De focus in 2015 en 2016 heeft gelegen op harmonisatie van de financiële administratie van de drie gemeenten en Dienst Dommelvallei. De volgende stap is verdere harmonisatie en tegelijkertijd optimalisatie van alle financiële processen. Het project ligt op schema en loopt door tot in 2017.

Ook binnen de P&O administratie is het applicatielandschap in een eerdere fase geharmoniseerd waardoor een efficiencyslag gemaakt is. In 2016 is de applicatie ingericht voor de uitvoering van het Individueel Keuzebudget (IKB) binnen de vier Dommelvallei-organisaties.

Bij de taakvelden die buiten Dienst Dommelvallei liggen, loopt de applicatieharmonisatie achter op planning. Een belangrijke voorwaarde hierbij is de ambitie van de drie gemeenten om op een bepaald taakveld te willen samenwerken. In 2017 worden de eerste stappen gezet binnen de taakvelden Burgerzaken en Openbare Ruimte.

Programma Sociaal Domein

Dit programma richt zich op realisatie van de inhoudelijke ambities en wettelijke opdrachten op het terrein van de informatievoorziening van de decentralisaties.

Belangrijke doelstellingen zijn het realiseren van gegevensuitwisseling tussen ketenpartners en het realiseren van geïntegreerde informatiesystemen waarmee snel inzicht verkregen kan worden in de situatie van een gezin, het plan en de status van de uitvoering van het plan.

In het sociaal domein is aansluiting op het gemeentelijk gegevensknooppunt gerealiseerd. Dit maakt gegevensuitwisseling met ketenpartners mogelijk. De behoefte voor een regiesysteem in de Dommelvallei-organisaties is geïnventariseerd. Hieruit bleek dat de werkzaamheden vooralsnog in bestaande systemen uitgevoerd kunnen worden.

Programma Informatiebeveiliging

Dit programma richt zich op het opzetten en onderhouden van informatiebeveiligingssystemen in het kader van de toenemende aandacht voor informatiebeveiliging en privacy.

In 2016 is een organisatiebreed Information Security Management System (ISMS) aangeschaft voor de bewaking en sturing op de maatregelen en activiteiten die ingevoerd moeten worden. De invoering hiervan wordt in het 1^e kwartaal 2017 afgerond.

Voor de sturing en coördinatie is de rol van Chief Information Security Officer (CISO) tijdelijk ingevuld. De structurele invulling vindt plaats in 2017.

In de paragraaf informatiebeveiliging van de jaarrekening van Dienst Dommelvallei wordt jaarlijks door de CISO gerapporteerd over de voortgang in de uitvoering en stand van zaken van de informatiebeveiliging voor alle Dommelvallei organisaties.

Programma Automatiseringsplan

Dit programma richt zich op realisatie van de ambities op het terrein van de technische infrastructuur. Het programma heeft twee resultaatgebieden, enerzijds het bieden van continuïteit in de ICT infrastructuur en anderzijds het zorg dragen van actuele, toekomstbestendige ICT infrastructuur.

De ontwikkelingen binnen ICT hebben zich vanaf de start van Dienst Dommelvallei gericht op drie fases:

fase 1 consolidatie, het samenvoegen van de ICT infrastructuur van de gemeenten;

fase 2 optimalisatie en standaardisatie, het verbeteren en standaardiseren van bestaande omgeving;

fase 3 de vernieuwing van de ICT infrastructuur.

De realisatie loopt conform planning en bevindt zich in fase 2. In 2016 zijn belangrijke componenten vervangen en samengevoegd. Tevens is in 2016 de performance van de ICT-omgeving verbeterd. Dit had een hoge prioriteit vanwege het versturende effect op de primaire processen van de gemeenten. Een belangrijke vervanging binnen de ICT-infrastructuur is hierdoor doorgeschoven naar 2017.

Informatiebeveiliging (jaarverslag van de CISO)

De Dommelvallei organisaties zijn afgelopen jaren gestart met de invoering van de gemeentebrede informatiebeveiliging volgens de Baseline voor Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Jaarlijks rapporteert de CISO over de stand van zaken.

In 2015 zijn stap 1, het formuleren van informatiebeveiligingsbeleid, en stap 2, het jaarlijks uitvoeren van een uitgebreide risicoanalyse afgerond. In 2016 is gestart met stap 3, de implementatie van gemeentebrede informatiebeveiliging.

Rapportage 2016

De visitatiecommissie Informatieveiligheid heeft in januari 2016, naar aanleiding van hun bezoek, geconstateerd dat het proces om technisch en procesmatig in control te komen, redelijk onder controle is. Ze adviseren in de plannen meer nadruk te leggen op het samen organiseren van informatieveiligheid, het verbreden van de bestuurlijke aandacht en het formuleren van een systematisch leerbeleid.

In 2016 is de scope van informatiebeveiliging van de 3 gemeenten en Dienst Dommelvallei uitgebreid met het PlusTeam. Daarvoor zijn een aantal intake gesprekken gevoerd en vervolgens een aangepast beleid opgesteld en vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

In het uitvoeringsplan voor 2016 zijn 65 maatregelen benoemd. Daarin zijn de aandachtspunten van de visitatiecommissie opgenomen. Van de 65 maatregelen zijn er in het afgelopen jaar 34 opgepakt en in een afrondende fase, nog 19 zijn er onderhanden en 12 moeten nog er opgepakt worden. In september heeft een workshop i-bewustzijn voor bestuurders en MT's plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een herijking van het uitvoeringsplan en een versnelling in de uitvoering van maatregelen. Ook is een beheersysteem aangeschaft. In 2016 is gestart met het i-bewustzijnstraject voor de medewerkers als basis voor het leertraject voor 2017.

De procedure in- en uitdienst voor medewerkers en extern personeel is samen met P&O opgesteld en daarin zijn de onderdelen vanuit de BIG opgenomen en vervolgens vastgesteld. In een apart traject is de in- en uitdienst procedure van het Plusteam aangepast omdat zij dit onderdeel van de bedrijfsvoering hebben uitbesteed. Tevens is een procedure opgesteld voor datalekmeldingen en informatiebeveiligingsincidenten die in 2017 ter vaststelling wordt aangeboden aan de 3 gemeenten. Wij zijn alert op datalekken. Indien een datalek zich onverhoopt voordoet melden wij dit bij de Autoriteit persoonsgegevens.

In 2016 is een gezamenlijke gap-analyse uitgevoerd voor alle Dommelvallei organisaties. Door aanpassing van de wetgeving en de wens om delen specifiek per gemeente zichtbaar te maken gaan we deze analyse vanaf 2017 jaarlijks vanuit het bredere ENSIA#-kader uitvoeren.

De jaarlijkse risico-analyses voor de Basisregistratie Personen zijn voor de drie gemeentes beoordeeld en besproken en alle nodige stukken zijn voor 1 oktober ingediend.

Ook is de jaarlijkse Digid-audit op tijd (voor 1 mei) met positieve adviezen van de auditor afgerond en met de verantwoordelijken geëvalueerd. Ook zijn vier WOB verzoeken over informatiebeveiliging beantwoord.

Planning en control

De verbijzonderde interne controle is uitgevoerd. Met de nieuwe accountant is de interim-controle uitgevoerd. De bevindingen in de managementletter zijn uitgebreid gecommuniceerd en de voortgang wordt gemonitord. Aan het management control systeem zijn nieuwe onderwerpen toegevoegd en de maandelijkse update is nu voor alle organisaties beschikbaar. De update heeft tevens een nieuwe layout gekregen.

Huisvesting

De eerste fase van de verbouwing gemeentehuis (begane grond) is in 2013 gerealiseerd en de tweede fase (1e en 2e verdieping) is in 2015 opgestart. Met name door de recente toename van het aantal medewerkers - als gevolg van de transities - blijkt steeds meer dat de huisvesting aan de te krappe kant is. Eind maart 2015 is de raad naar aanleiding van dit onderzoek gevraagd de benodigde investering in Hofdael te heroverwegen. De bouw van een multifunctionele vergaderruimte kan worden gecombineerd met de behoefte naar meer m2 in het gemeentehuis als gevolg van bovenstaande organisatie wijzigingen. Naar aanleiding van vragen van de Raad is er eind 2016 nog aanvullend onderzoek gedaan naar een geschikte locatie op of aan het gemeentehuis. Ten gevolge van een voortgezette behandeling is dit in februari 2017 in de Ruimte kamer gepresenteerd. Inmiddels heeft de raad op 13 maart 2017 een amendement aangenomen en gekozen voor de bouw van een multifunctionele vergaderruimte aan het gemeentehuis. De verbouwing van het gemeentehuis wordt nu (met maximaal een jaar) uitgesteld zodat de bouw van een multifunctionele vergaderruimte in de plannen meegenomen kan worden.

Kengetallen

(peildatum 31-12-2016)

Verdeling man / vrouw en fulltime / parttime

	Fulltime	Parttime	Totaal
Mannen	86	19	105
Vrouwen	19	98	117
Totaal	105	117	222

Verhouding man / vrouw 2016: 48,44% / 51,56%

Verhouding man / vrouw in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2015: 50% / 50%

Formatie

Afdeling	Factor	Begroting 2016	31.12.2016
Secretaris	fte	1,00	1,00
Maatschappelijke ontwikkeling	fte	27,47	25,30
Ondersteuning	fte	26,73	28,89
Publiekszaken	fte	32,16	32,45
Ruimte	fte	66,90	66,58
Centrum Maatschappelijke Deelname	fte	28,31	36,08
Totale formatie	fte	182,57	190,30

Gemiddelde leeftijd

	2016	2015	2014
Mannen	50,34	51,80	50,50
Vrouwen	45,07	45,40	48,60
Totaal	47,55	48,20	48,60

Gemiddelde leeftijd landelijk binnen gemeenten in 2015: 48,5 jaar

Ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof)

	2016	2015	2014
Verzuimpercentage	6,18	6,70	5,30
Gemiddelde duur (dagen)	12,45	10,20	11,87
Verzuimfrequentie	1,53	0,99	1,59

Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2015: 4,9.

2.3.6 Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Ter voldoening aan het bepaalde in de artikelen 1, 5, 9, 15 en 36 van het BBV komen hierna de volgende verbonden partijen aan de orde:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven (voorheen SRE);
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Senzer te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Cure Afvalbeheer te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling PlusTeam te Geldrop.

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Besloten Vennootschap Breedband Regio Eindhoven.

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot;
- Stichting Peelnetwerk te Helmond.

In deze paragraaf zal in tabelvorm elke verbonden partij uitgewerkt worden aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij; uitgangspunten waarom en wanneer er gebruik wordt gemaakt van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname: wat zijn de risico's bij geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname: welke alternatieven zijn er;
- Bestuurlijke betrokkenheid: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Bestuurlijke vertegenwoordiging namens de gemeente;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad: frequentie van informatie terugkoppeling;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur

GR: Gemeenschappelijke regeling

NV: Naamloze Vennootschap

WGR+: Verplichte samenwerking voor gemeenten in een stedelijke regio

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven

Doel en openbaar belang	Per 1 januari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven actief. Het doel van deze samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie en spitst zich toe op de behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit en ruimte
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De regio wordt bestuurd op verschillende overheidsniveaus (lokaal, subregionaal en regionaal) en er wordt steeds geschakeld tussen de verschillende niveaus. De samenwerking vindt niet alleen plaats op de schaal van de 21 gemeenten, maar ook op subregionaal niveau. Flexibele samenwerkingsverbanden, die gebaseerd zijn op gelijklopende belangen van de deelnemers, worden steeds belangrijker. Daarnaast kan de Metropoolregio op tijdelijke thema's de gezamenlijke belangen zowel van alle gemeenten als van enkele gemeenten behartigen. Door deze samenwerking wordt niet alleen een kostenbesparing gerealiseerd, maar worden de (ontwikkelings)mogelijkheden van de (sub)regio('s) beter benut. Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties worden de thema's economie, ruimte en mobiliteit verkend en wordt de regionale strategie bepaald.
Veranderingen en ontwikkelingen	De Metropoolregio is na een intensief omvormingstraject op 1 januari 2015 gestart. Eind 2016 is de definitieve onderzoeksvraagstelling voor de evaluatie van de Metropoolregio en het plan van aanpak door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het verslag van evaluatie en de aanbevelingen worden uiterlijk voor 1 juli 2017 door het Algemeen Bestuur aan de colleges en raden aangeboden.
Risico's	Met de instelling van de Metropoolregio Eindhoven is ook het aantal taken dat in regionaal verband wordt uitgevoerd verminderd. De overgebleven taken zijn anders georganiseerd. Middels werkplaatsen en gesprekstafels wordt op inhoud samengewerkt. De terugkoppeling van deze werkplaatsen en gesprekstafels gebeurt in het Regionaal Overleg. De terugkoppeling naar de gemeenteraden vraagt nog extra aandacht. Om hierin te voorzien is de Raadstafel21 ingericht, met daarin vertegenwoordigers uit alle gemeenteraden. Alle gemeenteraden leveren 2 raadsleden die hierin participeren. Risico's bestaan er ook bij de afbouw van het personeelsbestand en bij de garantstelling voor de vuilverbranding AVI-Moerdijk.
Afbreukrisico van geen deelname	Het risico is dat de gemeente Geldrop-Mierlo zich buiten sluit als zij niet deelneemt aan de Metropoolregio. De Metropoolregio is een belangenbehartiger van de regio en weet ook middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.
Alternatieven voor geen deelname	Naast de Metropoolregio zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo is op subregionaal vlak een convenant gesloten met de gemeenten in het stedelijk gebied van Eindhoven.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. In 2015 is de raadstafel 21 ingesteld. Een overlegplatform bestaande uit veelal 2 raadsleden per deelnemende gemeente, dat gevraagd en ongevraagd advies uit kan brengen over alle onderwerpen die betrekking hebben op de regionale samenwerking in de Metropoolregio.

Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: burgemeester B.H.M. Link, plv. lid: G.M.J. Jeucken (wethouder).		
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.		
Financieel belang	Hieronder is een opsplitsing van het totaalbedrag weergegeven via de deelproducten.	2016	
	Algemene bijdrage	141.552	
	SRE Stimuleringsfonds	138.208	
	Bijdrage Brainport Development	77.854	
	Streekarchief (RHCE)	139.908	
	Totaal	497.522	
	De teruggave over 2015 van € 95.543,- is in 2016 ontvangen.		
Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
			Prognose
	Eigen vermogen	7.341.236	4.823.940
	Vreemd vermogen	32.432.422	26.085.557
	Resultaat boekjaar	2.947.954	350.000

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang	Het Rijk wil dat we overal in ons land op dezelfde wijze en beter dan voorheen vergunningen verlenen, toezicht houden en handhaven zodat het aantal calamiteiten en milieudelicten afneemt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De ODZOB heeft een relatie met de partners in de GR en andere opdrachtgevers die wordt gekenmerkt door bereikbaarheid, beschikbaarheid, snelheid en betrouwbaarheid waar het gaat om de levering van diensten en producten, de beantwoording van vragen en het voldoen aan verzoeken betreffende de fysieke leefomgeving. Bovendien moet de samenwerking op termijn ook financieel interessant zijn.
Veranderingen en ontwikkelingen	ODZOB streeft er naar om in de toekomst voor alle deelnemers de brede WABO taken te gaan uitvoeren. De vereiste kwaliteitseisen in de toekomst zouden daartoe de noodzaak zijn. Een deel van de deelnemers ziet mogelijkheden in andere vormen van samenwerking om dit te bereiken.
Risico's	In het geval de omzet achterblijft bij de verwachtingen zijn alle deelnemers aan de GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk. Omdat het gemeentelijk werkprogramma slechts een klein onderdeel van het totaal uitvoeringsprogramma betreft is de invloed daardoor slechts beperkt.
Afbreukrisico van geen deelname	Deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de verzoektaken. ODZOB is er echter op ingericht om ook de uitvoering van verzoektaken voor haar rekening te nemen. Indien dit niet gebeurt is het financieel risico als gevolg daarvan voor de deelnemers van de GR.

Alternatieven voor geen deelname	Zoals gezegd is de deelname voor wat betreft het basis-takenpakket wettelijk verplicht. Voor wat betreft de uitvoering van verzoektaken zou ook de samenwerking in Dienst Dommelvallei soelaas kunnen bieden voor zover dit nodig mocht zijn.		
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: M. Verdouw (wethouder), plv. lid: R.G.B. Hoekman-Sulman (wethouder).		
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen		
Financieel belang	Jaarlijks wordt een werkprogramma vastgesteld dat voorzien is van een kostenbegroting. Aan de hand van de werkprogramma's van alle leden wordt de begroting opgesteld en de organisatie vorm gegeven. Naast de individuele werkprogramma's is er bovendien nog sprake van een collectief takenpakket. Deze worden buiten het werkprogramma om afgerekend.		
		2016	
	Landelijke basistaken	71.267	
	Verzoektaken	114.257	
	Collectieve taken	17.627	
	Intensiveringsbudget	18.050	
	Teruggave werkprogramma 2016	-14.389	
	Totaal	206.811	
	De teruggave eindafrekening werkprogramma 2016 van €14.389 is in 2017 ontvangen.		
Vermogenspositie en resultaat boekjaar	Gestart 2013	2015	2016
			prognose
	Eigen vermogen	1.576.541	1.576.541
	Vreemd vermogen	6.109.198	8.443.488
	Resultaat boekjaar	543.226	0

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang	<p>De Veiligheidsregio (VRBZO) voert taken uit voor de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, ambulancezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adequaet te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven; • Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen; • Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot onze taak; • Het organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg.
-------------------------	--

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Op regionale schaal werken aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven. Professionele hulp verlenen als het nodig is. Waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>Met behulp van de Toekomstvisie Brandweezorg is een grote inspanning verricht om bestuurlijke overeenstemming te krijgen over het niveau van basis brandweezorg voor de regio. In 2016 is deze visie onder meer uitgewerkt in een materieel- en personeels-spreidingsplan en één regionale werkmethode, de doctrine (verzameling van uitgangspunten voor het repressief brandweeroptreden).</p> <p>De herijking van het gemeentefonds in 2016 heeft ook zijn effect gehad op het taakveld Openbare Orden en Veiligheid en de daaruit voortvloeiende aanpassing van de verdeelsleutel voor de bijdrage van de gemeenten aan VRBZO. Dit is verwerkt in de begroting 2017 waar de gemeenten medio 2016 mee hebben ingestemd.</p> <p>In 2017 zal VRBZO geïnspecteerd worden door een andere Veiligheidsregio. Deze inspectie is onderdeel van de wettelijk benoemde kwaliteitszorg waar veiligheidsregio's aan moeten voldoen. In deze inspectie wordt op strategisch/bestuurlijk en operationeel niveau de organisatie doorgelicht en worden eventueel aanbevelingen gedaan.</p> <p>In 2017 wordt gestart met het opstellen van een visie 2025 voor VRBZO om als organisatie te kunnen blijven inspelen op de veranderende (sociaal-maatschappelijke) omgeving.</p> <p>Als afgeleide van de visie 2025 wordt ook een nieuwe visie op Crisisbeheersing opgesteld. Onder meer de samenvoeging van de meldkamers van VRBZO en VR Brabant Noord in 2018 nopen tot actualisering van de visie op de crisisorganisatie.</p> <p>In 2016 is een start gemaakt door de vier gemeenschappelijke regelingen uit de regio om meer samen te werken op het gebied van planning & control en de diverse (financiële) verordeningen. Er moet uiterlijk in 2020 één meldkamer voor Oost Brabant gerealiseerd worden. De bestuurlijke begeleidingsgroep heeft in 2015 besloten al in 2018 een samengevoegde meldkamer Oost Brabant op te leveren. Dit besluit is door de besturen van de diverse organisaties bekrachtigd. In 2017 worden de nodige voorbereidingen getroffen en de definitieve samenwerkings-overeenkomst ter besluitvorming voorgelegd aan de besturen.</p>
Risico's	<p>In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement van de programmabegroting 2016 VRBZO zijn de risico's en bij behorende weerstandscapaciteit benoemd. In het jaarverslag 2016 is deze paragraaf geactualiseerd. De belangrijkste risico's worden gelopen bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - frictiekosten als gevolg van de samenvoeging van de meldkamers van VRBZO en VR Brabant-Noord; - een zeer grote brand met veel inzet van brandweermaterieel en vrijwilligers; - financiële consequenties van de invoering VPB (Vennootschapsbelasting). Naar verwachting zijn er geen consequenties. De belastingdienst heeft echter daarover nog geen besluit genomen. Hierdoor kan dit mogelijk nog tot een naheffing leiden.
Afbreukrisico van geen deelname	Deelname is een wettelijke plicht (Wgr, Wvr).
Alternatieven voor geen deelname	Geen alternatieven.

Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant.		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: B.H.M. Link (burgemeester).		
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen dan wel wettelijke voorschriften.		
Financieel belang	De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de door de Veiligheidsregio onder goedkeuring van gedeputeerde staten gesloten geldleningen, volgens door het algemeen bestuur vast te stellen regels en naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het desbetreffende kalenderjaar en indien de geldschieters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten, welke de wet aan borgen toelaat.		
			2016
	Gemeentelijke bijdrage		1.646.746
	Bijdrage piketregeling oranje		6.363
	Bijdrage gemeentelijke rampenbestrijding,		3.301
	Bijdrage gemeentelijke bevolkingszorg		1.701
	Totaal		1.658.111
	De teruggave over 2015 van € 120.213,- is in 2016 ontvangen.		
Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
			prognose
	Eigen vermogen	6.878.914	9.172.122
	Vreemd vermogen	14.648.480	11.741.915
	Resultaat boekjaar	4.579.062	2.412.471

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang	In stand houden van de GGD om daarmee de gezondheid van de bevolking en preventie van ziekten te bevorderen, alsmede snelle interventies op het gebied van gezondheid te verzorgen. Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en uitvoering van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de (openbare) gezondheid(szorg). Financiering o.b.v. bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars, ambulancehulpverlening en bijdragen particulieren.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen welke de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Tevens wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten. Een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Veranderingen en ontwikkelingen	<p>Met de GGD zijn nieuwe afspraken gemaakt over de wijze van indexering van het beschikbaar te stellen budget. Tot voor enkele jaren werd daar de zogenaamde Helmondse methode toegepast die uitgaat van een index die opgebouwd is uit het gewogen gemiddelde van de loon en prijs index van de voorgaande vier jaren. Vanaf 2012 wordt gebruik gemaakt van het door het CPB berekende indexcijfer voor de consumptieve overheidsbestedingen dat jaarlijks in maart bekend wordt gemaakt. Deze index wordt dan toegepast voor zowel de personele als overige exploitatielasten waarbij geen nacalculatie meer zal plaatsvinden.</p>	
Risico's	<p>Jaarlijks wordt voor het bestuur, bij het aanbieden van de programmabegroting, een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. De recente inventarisatie resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit voor PG van ca. € 1.900.000,-. Het bestuur heeft echter vastgesteld dat gestreefd moet worden naar een Algemene Reserve PG van maximaal 5% van de gemeentelijke bijdrage per inwoner, i.c. circa € 600.000,-. Indien zich risico's voordoen boven dat (beperkte) bedrag dragen gemeenten daar dus het risico van. De Algemene Reserve PG bedraagt, inclusief het resultaat 2016, circa € 525.000. Voor een bedrag van € 1.900.000,- -/- € 525.000,- = € 1.375.000,- lopende gemeenten dus een risico. Zie onderstaande tabel voor de eventuele verdeling daarvan over de gemeenten.</p> <p>De risico-inventarisatie resulteert voor AZ in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. € 1.500.000,-. Het bestuur heeft het maximum van de Algemene Reserve AZ echter vastgesteld op € 1.200.000,- zijnde het niveau per 1-1-2015. Deze reserve bedraagt nu circa € 1.025.000,-.</p> <p>Voor een bedrag van € 1.500.000,- -/- € 1.025.000,- = € 475.000,- lopen de gemeenten dus een risico. .</p> <p>Voor de gemeente Geldrop-Mierlo bedraagt dit € 95.577,-</p>	
Afbreukrisico van geen deelname	<p>Geen behartiging van onze belangen op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.</p>	
Alternatieven voor geen deelname	<p>Het zoeken naar andere instanties die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg. Volledig afzien van geen deelname is geen reële optie i.v.m. de in de Wet Publieke Gezondheid opgenomen eis dat de gemeente een GGD in stand moet houden.</p>	
Bestuurlijke betrokkenheid	<p>Deelname aan het Algemeen Bestuur en de financiële commissie door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.</p>	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	<p>Algemeen bestuur en financiële commissie: lid: wethouder met gezondheidszorg in de portefeuille.</p>	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	<p>Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen</p>	
Financieel belang	De gemeentelijke uitgaven aan de GGD zijn gericht op de gehele bevolking van Geldrop-Mierlo. Diverse bevolkingsgroepen, met name de jeugd van 4 tot 19 jaar, krijgen de nadrukkelijke aandacht. De uitgaven vallen onder de productgroep gezondheidszorg.	2016
	De teruggave over 2015 van € 605,- is in 2016 ontvangen.	629.314

Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
			prognose
Eigen vermogen		2.375.000	3.050.000
Vreemd vermogen		14.100.000	13.875.000
Resultaat boekjaar		52.000	275.000

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang	Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen en dienstverlening in Dienst Dommelvallei ondergebracht.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.
Veranderingen en ontwikkelingen	Dienst Dommelvallei stimuleert de samenwerking met en tussen de deelnemende gemeenten. Uitgangspunt is dat met de huidige collegiale houding van de partners er op diverse terreinen harmonisatie afspraken gemaakt worden. Bij harmonisatiewensen en nieuwe ontwikkelingen wordt in een zo vroeg mogelijk stadium gezamenlijk afgestemd binnen de structurele overlegvormen tussen portefeuillehouders, gemeentesecretarissen en managementteams. In het jaar 2016 is de samenwerking geëvalueerd. Daarbij is naast een terugblik op de afgelopen twee jaar ook naar de toekomst van de Dienst gekeken. Daarbij is de vraag gesteld of er een uitbreiding van taken of een geografische uitbreiding van de Dienst mogelijk/wenselijk is. De situatie rondom de bestuurlijke toekomst van de gemeente Nuenen is aanleiding geweest om de evaluatie te beperken tot een terugblik. Pas na besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Nuenen kan er een standpunt over de toekomst van de Dienst Dommelvallei worden bepaald.
Risico's	Te hoge verwachtingen en te snel resultaat willen zien. Daarbij zal een balans gezocht moeten worden tussen enerzijds dienstverlening aan de individuele deelnemers en efficiency en kwaliteit van het totaal anderzijds.
Afbreukrisico van geen deelname	Bij geen deelname kunnen geen voordelen van de samenwerking behaald worden.
Alternatieven voor geen deelname	De werkzaamheden weer zelf als gemeente oppakken of in andere verbanden samenwerkingsmogelijkheden gaan zoeken.
Bestuurlijke betrokkenheid	Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit drie leden per college van de deelnemers: burgemeester B. Link, M. Verdouw (wethouder), G.M.J. Jeucken (wethouder) namens Geldrop-Mierlo. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan, die tevens voorzitter is van het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB bestaat, incl. de voorzitter, uit een collegelid uit het AB per deelnemer en de gemeentesecretarissen van de deelnemers.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang		2016
	Gemeentelijke bijdrage	4.987.525
Vermogenspositie en resultaat boekjaar	Het positieve resultaat boekjaar 2016 van € 185.758,- is in bovenstaand cijfer verwerkt.	

GR Senzer

Doel en openbaar belang	Senzer voert de Participatiewet uit voor de arbeidsmarktregio Helmond en Peelland. De gemeente Geldrop-Mierlo maakt deel uit van deze arbeidsmarktregio. Ook de dienstverlening aan de Wsw-ers die voorheen in dienst waren van de Atlantgroep valt hieronder.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Wij verwachten dat Senzer passende arrangementen levert voor de doelgroep van de Participatiewet. Hierbij is een budgettair neutrale uitvoering het uitgangspunt. De beschikbare Buigmiddelen en Participatie-middelen van de gemeente Geldrop-Mierlo worden zo veel mogelijk benut. Hierbij merken wij op dat 44% van de Participatie-middelen beschikbaar is voor lokale projecten. Het verwacht resultaat is dat er uitstroom vanuit de bijstand wordt gerealiseerd en dat de Participatiewet rechtmatig en doelmatig wordt uitgevoerd binnen de daarvoor beschikbare budgetten.
Veranderingen en ontwikkelingen	Met ingang van 1-1-2016 is de gemeente Geldrop-Mierlo toegetreden tot de GR Werkbedrijf Atlant-De Peel. Dit Werkbedrijf is een fusie van De Atlantgroep en het Werkplein in Helmond. De naam van de gemeenschappelijke regeling is per 1 oktober 2016 veranderd in Senzer.
Risico's	Wij zijn als deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling volledig risicodragend voor eventuele tekorten van Senzer. Om te voorkomen dat er verliezen ontstaan zullen wij onze participatiemiddelen en Buig-middelen zoveel mogelijk inzetten om Senzer goed te laten functioneren. Op deze manier willen wij een budgettair neutrale uitvoering van de Participatiewet realiseren. Door deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling kunnen wij tevens aanspraak maken op een gedeelte van de in het verleden opgebouwde reserves van De Atlantgroep.
Afbreukrisico van geen deelname	N.v.t.
Alternatieven voor geen deelname	N.v.t.
Bestuurlijke betrokkenheid	Senzer is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Helmond, Asten, Someren, Deurne, Laarbeek, Gemert-Bakel en Geldrop-Mierlo participeren.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Dagelijks Bestuur: G.M.J. Jeucken (wethouder). Algemeen Bestuur: R.G.B. Hoekman (Wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Jaarlijks zullen het ondernemingsplan en de jaarcijfers aan de raad worden voorgelegd. Tevens worden maandelijks fact-sheets met actuele cijfers naar de raad gestuurd.		
Financieel belang	Bedrag wat bij beschikking is toegekend	2016	2016
			4.853.567
Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
			Niet bekend
	Eigen vermogen	16.281.000	
	Vreemd vermogen	4.339.000	
	Resultaat boekjaar	2.238.000	

GR Cure Afvalbeheer te Eindhoven

Doel en openbaar belang	Het zo efficiënt mogelijk inzamelen en vermarkten van huishoudelijke afvalstoffen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Optimale verhouding tussen geleverde dienstverlening en de tarieven die onze burgers betalen. Via zitting in het bestuur optimaal invloed kunnen uitoefenen op de dienstverlening en transparantie van de kosten.
Veranderingen en ontwikkelingen	In 2009 is door twee van de drie gemeenteraden besloten tot een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling die enkel nog zal bestaan uit gemeenten. De raad heeft in de vergadering van 17 december 2012 het college toestemming gegeven om een nieuwe Gemeenschappelijke regeling Cure aan te gaan. Deze nieuwe regeling is per 01-01-2013 in werking getreden. Vanaf 01-01-2014 is de uitvoering via de oprichting van Cure B.V. overgegaan naar de Gemeenschappelijke regeling Cure. Cure is daarom 100% overheidsgedomineerd. Vanaf die datum is een aantal taken (waaronder het vermarkten van afvalstoffen) overgedragen van de gemeenten naar Cure. In 2016 is aan de raad een voorstel voorgelegd over deelname in een Joint Venture met DONG Energy uit Denemarken om de REnescience-techniek binnen Cure toe te passen.
Risico's	De visie op de samenwerking hoeft niet altijd bij alle drie de deelnemers hetzelfde te zijn. Financieel risico ligt bij de gemeenten (kostprijs constructie). Uitlezen van containerchips kan niet zomaar gedaan worden door derden. Hier hangt een kostenplaatje aan vast.
Afbreukrisico van geen deelname	Wanneer we samenwerken met een andere afvalinzamelaar kunnen we minder invloed uitoefenen op de dagelijkse bedrijfsvoering en zijn we minder flexibel. Zelfstandige uittreding betekent dat de andere deelnemers schadeloos gesteld moeten worden.
Alternatieven voor geen deelname	Overstappen op een andere Gemeenschappelijke Regeling of andere overheidsgedomineerde instelling die het volledige afvalbeheer verzorgt.
Bestuurlijke betrokkenheid	In CURE participeren de gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: lid: M. Verdouw (wethouder) en G.M.J. Jeucken (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad	De raad wordt geïnformeerd wanneer er veranderingen plaatsvinden in het takenpakket. De begroting van CURE wordt jaarlijks aan de raad voorgelegd.		
Financieel belang			2016
	De kosten		2.372.104
Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
			Niet bekend
	Eigen vermogen	462.541	
	Vreemd vermogen	13.823.945	
	Resultaat boekjaar	462.541	
	Resultaat boekjaar Geldrop-Mierlo	-204.778	

GR PlusTeam te Geldrop

Doel en openbaar belang	Ter behartiging van de sturing en beheersing van ondersteunende processen en van uitvoeringstaken in het kader van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015).		
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Doel is het verbeteren van de zelfredzaamheid en zelfregie van kwetsbare burgers en het creëren van een veilig en positief opvoed- en opgroei-klimaat voor de kinderen en jeugdigen van de gemeenten.		
Veranderingen en ontwikkelingen	Per 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) inwerking getreden. De gemeenten zijn daarmee verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp en uitgebreidere verantwoordelijkheden met betrekking tot ondersteuning en begeleiding in het kader van de Wmo.		
Risico's	De totale Rijksbijdrage is een open eind financiering. De GR PlusTeam wordt daaruit betaald. Als er heel veel vragen komen, zal het PlusTeam overvraagd worden en zal er (tijdelijk) meer inzet ingekocht moeten worden bij andere aanbieders.		
Afbreukrisico van geen deelname	De kosten van zorg aan multi probleemgezinnen zullen duurder zijn als deze opdracht bij derden wordt neergelegd.		
Alternatieven voor geen deelname	De inkoop zal dan bij andere aanbieders ingekocht moeten worden of vanuit detachering zal inzet georganiseerd moeten worden.		
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname van de gemeente Waalre en de gemeente Geldrop-Mierlo.		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: voorzitter: G.M.J. Jeucken (wethouder); Algemeen bestuur: lid: M. Verdouw (wethouder); Dagelijks bestuur: voorzitter: G.M.J. Jeucken (wethouder); Dagelijks bestuur: lid: M. Verdouw (wethouder).		
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Jaarlijks voor wat betreft begroting en rekening. Incidenteel op vraag van de gemeenteraad of het college.		
Financieel belang			2016
	Gemeentelijke bijdrage		1.118.850

Vermogenspositie en resultaat boekjaar	GR PlusTeam is op 01-01-2015 opgericht.	2015	2016
	Eigen vermogen	0	0
	Vreemd vermogen	268.000	277.000
	Resultaat boekjaar	0	0

NV Bank Nederlandse Gemeente te Den Haag	
Doel en openbaar belang	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De BNG Bank biedt een compleet pakket van financiële diensten met faciliteiten voor elektronisch betalingsverkeer, rekening-courant, financieren en beleggen, treasury en aanvullende adviesdiensten. De organisatie is gebaseerd op korte lijnen en centrale bundeling van kennis, zodat er altijd snel en adequaat oplossingen kunnen worden aangedragen voor alle bankzaken.
Veranderingen en ontwikkelingen	De strategie van de BNG Bank is met de klant mee te bewegen. Dit wordt gedaan door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. De BNG Bank participeert ook in publiek-private samenwerking.
Risico's	De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch.
Afbreukrisico van geen deelname	n.v.t.
Alternatieven voor geen deelname	n.v.t.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de aandeelhouders. Dit zijn uitsluitend overheden.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Als aandeelhouder: G.M.J. Jeucken (wethouder).
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.
Financieel belang	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Gemeente Geldrop-Mierlo bezit 30.186 aandelen à nominaal € 2,50 (totaal € 75.465,-). De dividenduitkering is afhankelijk van de resultaten. Hierbij streeft de BNG Bank niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen. De dividendopbrengsten uit beleggingen BNG zijn € 25.000,- lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door de aanhoudend lagere markttrente.
	Het dividend wordt jaarlijks uitgekeerd en heeft betrekking op het voorafgaande boekjaar.

Vermogenspositie en resultaat boekjaar			2015	2016
	Eigen vermogen		4.163.000.000	nog onbekend
	Vreemd vermogen		145.317.000.000	nog onbekend
	Resultaat boekjaar		226.000.000	369.000.000

BV Breedband Regio Eindhoven			
Doel en openbaar belang	Het verwerven, exploiteren, doen beheren en het beschikbaar stellen van een glasvezelinfrastructuur in de regio Eindhoven voor bedrijven, organisaties en instellingen voor hun eigen gebruik of het beschikbaar stellen van capaciteit aan derden voor niet commerciële doeleinden.		
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De aanleg van een glasvezelinfrastructuur draagt bij aan de "verglazing" van Geldrop-Mierlo, waardoor communicatie en uitwisseling van gegevens via de digitale snelweg sneller en eenvoudiger wordt.		
Veranderingen en ontwikkelingen	N.v.t.		
Risico's	Het betreft een besloten vennootschap. De financiële positie is solide. Risico's zijn beperkt o.a. omdat de BV geen personeel in dienst heeft en onze gemeente voor nog geen half procent participeert in het maatschappelijk kapitaal. De werkzaamheden kunnen ook door commerciële, concurrerende partijen worden uitgevoerd, waardoor er altijd een risico blijft bestaan. Door overname van de Stichting Glasvezel Veldhoven in 2015 en de Stichting Eindhoven Fiber Exchange in 2016 zullen er extra kosten zijn voor juridische, fiscale, financiële en projectmanagement ondersteuning, waardoor het resultaat voor 2016 verder onder druk komt te staan.		
Afbreukrisico van geen deelname	Gelet op de hoogte van de participatie is het afbreukrisico bij geen deelname gering.		
Alternatieven voor geen deelname	N.v.t.		
Bestuurlijke betrokkenheid	Via de algemene vergadering van aandeelhouders		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder Jeucken woont namens de gemeente Geldrop-Mierlo de algemene vergadering van aandeelhouders bij.		
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	jaarlijks bij de begroting en jaarrekening.		
Financieel belang	We hebben 95.000 aandelen van € 1,- per stuk.		
	Het dividend wordt incidenteel uitgekeerd		2016
Vermogenspositie en resultaat boekjaar			2015
			2016
	Eigen vermogen	4.248.013,-	niet bekend
	Vreemd vermogen	768.321,-	
Resultaat boekjaar	68.645,-		

Stichting Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang	<p>Het veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het Veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het Veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoons-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.</p>
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	<p>De kracht van het veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden. Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt middels de werkwijze Casus Op Maat.</p>
Veranderingen en ontwikkelingen	<p>In 2014 heeft het Veiligheidshuis definitief de weg ingeslagen van het richten op bepaalde doelgroepen naar het voeren van procesregie op complexe casuïstiek de methode van Casus op Maat (COM-zaken). Daarvoor vormen de uitgangspunten van het Landelijk kader Veiligheidshuizen de basis. In de strategische agenda van het Veiligheidshuis (vastgesteld in oktober 2014) is er aandacht voor de verbinding tussen de lokale zorg/sociale keten en de meer centrale georganiseerde strafketen.</p> <p>In 2016 is de rechtsvorm gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hierin deel te nemen.</p> <p>In 2016 is gestart met de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor een effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/sleutelfiguren). Deze systeemaanpak richt zich op daders van HIC-feiten, problematische jeugdkopstukken en andere personen die via de driehoek als veiligheidsprobleem zijn aangewezen.</p> <p>In 2016 is in het veiligheidshuis de Expertisetafel Radicalisering ingericht. Dit overleg is beschikbaar voor ondersteuning, advies en COM-zaken voor de schaalgrootte Oost Brabant voor wat betreft signalen/cases m.b.t. radicalisering.</p> <p>Na de samenvoeging van de twee veiligheidshuizen in de regio is besloten om naar een verdeelsystematiek te gaan. Dit heeft geleid tot een lagere bijdrage per gemeente in 2015 en 2016. Voorgesteld is om in 2017 de verdeelsleutel opnieuw te bezien omdat er dan een aantal jaren ervaring is opgedaan met de aanpak van complexe casuïstiek.</p>

Risico's	Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting veiligheidshuis en dragen daaraan bij. De meerwaarde van het veiligheidshuis wordt door sommige gemeenten in twijfel getrokken, het risico bestaat dat één (of meerdere) van de gemeenten zullen afhaken.
Afbreukrisico van geen deelname	Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het Veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.
Alternatieven voor geen deelname	De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	In 2015 werden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks bestuur: lid: Mr. M.M.D. Vermue-Vermue (burgemeester gemeente Cranendonck) en wethouder C.E.P. van Brakel (wethouder gemeente Nueneen c.a.).
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.
Financieel belang	De gemeente heeft voor de komende jaren een bedrag van € 14.699,- begroot.
	2016
	Gemeentelijke bijdrage 9.328
Vermogenspositie en resultaat boekjaar	Voor het jaar 2015 zijn de beide centrumgemeenten (Eindhoven en Helmond) verantwoordelijk voor de financiële jaarrekening, ieder voor hun subregio (regio Eindhoven en Peelregio). Geldrop-Mierlo valt onder de Peelregio. Het verwachte resultaat voor 2015 en 2016 van het Veiligheidshuis bedraagt € 167.594,-. Conform het beoogde principe van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst (artikel 16, lid 3) zal € 41.939,- worden toegevoegd aan de reserves van het Veiligheidshuis. Onder voorbehoud wordt het overige deel van het batig saldo (€ 125.655,-) geretourneerd aan de deelnemende gemeenten conform de doorbelastingsmethodiek voor de gemeentelijke bijdrage.

Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang	Inkoopuitgaven maken een groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.
-------------------------	--

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	De Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkoop en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. De Kadernota Inkoop gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.	
Veranderingen en ontwikkelingen	De Aw 2012 vormt samen met het Aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit het wettelijk kader voor alle inkoop en aanbestedingen, ook onder de Europese aanbestedingsdrempels. Op 1 juli 2016 zijn aantal wijzigingen op de AW 2012 in werking getreden. We noemen hier twee belangrijke wijzigingen. Allereerst de verplichting voor aanbestedende diensten om vanaf 1 juli 2017 aanbestedingen boven de Europese drempel digitaal aan te besteden. De verwachting is dat hierdoor de administratieve lasten dalen. De tweede wijziging die we willen noemen is de mogelijkheid meer flexibiliteit in de aanbestedingsprocedure toe te passen waardoor vraag en aanbod meer op elkaar afgestemd kunnen worden en opdrachten efficiënter in de markt kunnen worden gezet.	
Risico's	Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.	
Afbreukrisico van geen deelname	De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.	
Alternatieven voor geen deelname	In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname door de gemeenten in Zuidoost-Brabant (behoudens Eindhoven, Helmond, Valkenswaard), Schijndel, Veghel en Uden en 3 samenwerkingsverbanden in Zuidoost-Brabant.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging	2 personen uit de Dommelvallei+ regio aangedragen door die organisaties gezamenlijk. Het is dus niet zeker dat iemand uit onze organisatie in het bestuur plaatsneemt.	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.	
Financieel belang	Gebaseerd op aantal afgenomen dagen.	2016
	2016: 5 dagen x 42 weken x € 540,- per dag 2017: 4 dagen x 42 weken x € 550,- per dag	113.400
	De teruggave over 2015 van € 40.943,- is in 2016 ontvangen.	

Vermogenspositie en resultaat boekjaar		2015	2016
	Eigen vermogen	1.167.210	N.v.t.
	Vreemd vermogen	387.839	N.v.t.
	Resultaat boekjaar	482.982	65.973

Stichting Peelnetwerk te Helmond

Doel en openbaar belang	Het Bestuurlijk platform Peelnetwerk is een stichting waarin op 1 juli 2012 de Reconstructiecommissie De Peel en het Streekplatform De Peel zijn opgegaan. Deze nieuwe organisatie richt zich voor de gehele Peelregio (Helmond, Nuenen, Laarbeek, Gemert-Bakel, Deurne, Asten, Someren en Geldrop-Mierlo) op de verbetering en versnelling van de uitvoering van het beleid op geselecteerde thema's, zoals 'versterken en verduurzamen landbouw', 'professionaliseren en profileren vrijetijdsector', 'versterken MKB', 'cultuurhistorie en ontwikkelen Peelidentiteit', 'robuuste natuur en aantrekkelijke landschap', 'natuurlijk watersysteem' en 'behoud vitale kernen en leefbare groene ruimte'. Centraal staat de versterking en verbreding van het gebiedsnetwerk en het per onderwerp of project werken in flexibele structuren. Een kernteam fungeert hierbij als aanjager en zij verbinden, terwijl het bestuurlijk platform stimuleert en de voortgang bewaakt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij	Versterken van de synergie tussen economie en quality of life (ambitiedocument 'Vitale Groene Ruimte de Peel') en profiteren van samenwerking op genoemde gebieden. De afgelopen jaren is gebleken dat deelname aan het Peelnetwerk op minder draagvlak kan rekenen (de problematiek in het buitengebied van de gemeentes als Deurne, Asten en Gemert-Bakel is wezenlijk anders dan in Geldrop-Mierlo) en dat Geldrop-Mierlo meer aansluiting heeft met het Rijk van Dommel en Aa.
Veranderingen en ontwikkelingen	De lopende overeenkomst met het Peelnetwerk (tot 1 juli 2016) is met een half jaar verlengd (tot 31 december 2016). De samenwerking is per 31 december 2016 beëindigd. De afwerking van de lopende projecten gebeurt via de ODZOB.
Risico's	Beperkt.
Afbreukrisico van geen deelname	Geen.
Alternatieven voor geen deelname	Dit is nu nog niet geheel duidelijk, maar het Rijk van Dommel en Aa zou een logische samenwerking kunnen zijn. Inmiddels spelen ook andere ontwikkelingen zoals Peel 6.1./6.2, MRE of andere samenwerkingsverbanden in het stedelijk gebied rondom Eindhoven waar wij ons bij zouden kunnen aansluiten.
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemeenten: Deurne, Asten, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren, Brainport Development, DLG, Waterschap Aa en Maas, SAS, Top Brabant, Waterschap de Dommel, ZLTO, de Groene Campus, Provincie Noord Brabant, MKB Nederland, Rabobank, KVO, BZW, Vereniging Kleine Kernen Noord Brabant.
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Bestuurlijk platform: R.G.B. Hoekman-Sulman (wethouder).
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Informatievoorziening over mogelijke projecten. Ook zal de Raad te zijner tijd een keuze moeten maken welke vorm van regionale samenwerking het meest gewenst is.

Financieel belang			2016
	Deelname aan het Peelnetwerk kost nu jaarlijks € 12.500,- (ondersteuning organisatie)		12.500
Vermogenspositie en resultaat boekjaar			
		2015	2016
			Niet bekend
	Eigen vermogen	192.262	
	Vreemd vermogen	439.069	
	Resultaat boekjaar	-29.811	

2.3.7 Grondbeleid

Algemeen grondbeleid

De uitgangspunten van het grondbeleid zijn op 25 juni 2012 door de raad vastgesteld in de 'Kadernota Grondbedrijf' en de notitie 'Kader Grondprijzen 2013 – 2016'. Daarnaast is op 9 maart 2015 de 'Nota Kostenverhaal' vastgesteld.

De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid

In de Kadernota Grondbedrijf is de doelstelling van de gemeentelijke bouwgrondexploitatie, het scheppen van de voorwaarden om de ambities vanuit de strategische visie, structuurvisie, woningbouwafspraken en bedrijfshuisvesting te kunnen realiseren.

Afhankelijk van onder andere maatschappelijk belang, grondpositie, beoogd ontwikkelprogramma, marktontwikkelingen, risicoprofiel en prioriteitsstelling (mogelijk ook vanuit andere beleidsvelden) wordt een keuze gemaakt voor de meest passende grondstrategie. De keuze tussen actief of faciliterend grondbeleid moet steeds worden gemaakt door de kansen en bedreigingen op projectniveau inzichtelijk te hebben en deze af te zetten tegen de financiële positie van de gemeente als geheel.

Ook waar het gaat om verwerving geldt dat per project moet worden bekeken wat de beste strategie is. Omdat strategische aankopen en de risico's die hiermee gepaard gaan ook consequenties voor de totale financiële positie van de gemeente kunnen hebben, is in de kadernota grondbedrijf voor een kaderstelling gekozen, waarbij de mandatering is gekoppeld aan het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen wordt daarbij uitgedrukt door de verhouding tussen het beschikbare vermogen in het grondbedrijf af te zetten tegen het benodigde vermogen op basis van de aanwezige risico's. Onder de 50% dient de gemeenteraad vooraf toestemming te geven voor strategische aankopen en boven de 50% geldt er een staffeling, waarbij het college bij een hoger percentage meer bevoegdheden heeft.

De kaders voor het uitgeven van grond worden vastgesteld door de raad. Binnen deze kaders stelt het college per project en per woningtypologie de exacte grondprijs vast op basis van taxatierapporten. De kaders zijn per te onderscheiden prijsgroep gedefinieerd in de 'Kadernota Grondbedrijf' en verder uitgewerkt in de notitie 'Kader Grondprijzen 2013 – 2016'. Zowel de 'Kadernota Grondbedrijf' als de notitie 'Kader Grondprijzen 2017-2020' zal het komende jaar aan de raad worden aangeboden.

Financiering van het grondbeleid

Alle gemeentelijke grondexploitaties gezamenlijk worden in de praktijk dikwijls aangeduid als het grondbedrijf van de gemeente. Voor het goed functioneren van het grondbedrijf als gesloten systeem is het belangrijk dat de reserve grondexploitaties voldoende groot is.

Deze reserve heeft als doel:

- buffer voor conjuncturele risico's (vertragingen in gronduitgifte, grondprijsaanpassingen door economische malaise etc.);
- buffer voor exploitatierisico's c.q. andere tegenvallers in de grondexploitatie;
- dekkingsmiddel voor nieuwe verliesgevende herstructurering c.q. ruimte om tekorten op nieuwe plannen te financieren.
- voeding Voorziening grondexploitaties

Deze reserve kan alleen goed werken als het grondbedrijf met enige regelmaat winstgevendende projecten heeft, waarmee dit fonds wordt gevoed.

Om grip te houden op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen is een stoplichtenmodel geïntroduceerd. Bij een weerstandsvermogen van:

- meer dan 75% (code groen) is er sprake van reguliere risicobewaking;
- tussen de 50% en 75% (code oranje) komt het college met voorstellen;
- onder de 50% (code rood) worden er aanvullende (ingrijpendere) maatregelen voorgesteld en wordt het tekort tot een weerstandsvermogen van 50% voor de helft aangevuld uit de algemene reserve.

Aan het begin van elk jaar worden alle grondexploitaties geactualiseerd naar de stand van zaken per 1 januari, waarbij alle nog te maken kosten en te verwachten verkoopopbrengsten per toekomstig jaar in beeld worden gebracht. Deze systematische en integrale actualisering van alle lopende grondexploitaties gebeurt jaarlijks in de maanden februari en maart. De resultaten, alsmede de financiële positie van het grondbedrijf in haar geheel, worden weergegeven in een afzonderlijke bijlage. In de 'Kadernota Grondbedrijf' is aangegeven dat voor de meest risicovolle projecten de grondexploitaties ook in het kader van de meerjarenbegroting geactualiseerd worden.

Werkwijze grondbedrijf

"Het grondbedrijf" van een gemeente is het geheel van de processen die te maken hebben met gebiedsontwikkeling. Een dergelijk proces kent in tijdsvolgorde als hoofdkenmerken:

- het tijdig aankopen van gebouwen en gronden;
- bestemmings- en uitvoeringsplannen maken;
- gebouwen slopen en door de aanleg van (bouw)wegen, riolen etc. herontwikkeling tot nieuwe bouwkavels (het bouwrijp maken);
- de bouwkavels verkopen, tegen marktconforme prijzen;
- het gebied woonrijp maken (na de bouw van woningen en andere gebouwen de openbare infrastructuur compleet maken);
- door het tijdsverschil tussen het maken van de kosten en het krijgen van verkoopopbrengsten is ook het beperken van rentekosten een belangrijk aandachtspunt.

Het hoofduitgangspunt van het financieel beleid van het grondbedrijf is, dat verliesgevende plannen bij voorkeur moeten worden gedekt uit de reeds behaalde winsten op de rendabele plannen. De behaalde winsten worden gestort in de *Reserve grondexploitaties*. Deze reserve wordt op de eerste plaats gebruikt als opvang voor tegenvallers in lopende grondexploitaties (projecten). Als de Reservepositie voldoende is (weerstandvermogen van minimaal 75%, maar bij voorkeur meer dan 100%) kunnen uit deze reserve ook toekomstige herontwikkelingsplannen worden betaald. De financiële voorschriften verplichten ons om voor alle plannen waarop een tekort wordt verwacht voldoende middelen achter de hand te hebben om het te verwachten verlies af te dekken. Hiervoor dient de *Voorziening dekking verliessaldi grondexploitaties*. Deze voorziening moet steeds even groot zijn als de (contante) waarde van de te verwachten tekorten op de verlieslatende plannen. Deze verlieslatende plannen mogen volgens de BBV-voorschriften niet gecompenseerd worden door winstgevende plannen. De voorziening wordt, zoveel als nodig en mogelijk, gevuld uit de Reserve grondexploitaties. Het grondbedrijf wordt gezien als een gesloten financieel systeem, waarbij aan gebiedsontwikkeling kan worden gedaan met een zo gering mogelijk beslag op de algemene middelen.

Grondexploitaties gaan gepaard met voorinvesteringen door o.a. plankosten, aankopen en bouwrijp maken, die in de toekomst moeten worden terugverdiend door grondverkoop, waarbij nog wel onzekerheden spelen. Daarom zal de Reserve grondexploitaties ruim voldoende groot moeten zijn om ook tegenvallers op te kunnen vangen.

Door prijsdalingen op de woningmarkt t/m 2013 zijn in die periode ook de gemiddelde gronduitgifteprijs gedaald. Dat betekent dat de verwachte opbrengsten in die jaren aanzienlijk naar beneden waren bijgesteld. De afgelopen jaren hebben we echter een veel sneller herstel gezien dan enkele jaren geleden was verwacht. Dat betekent dat de totale opbrengstpotentie weer aanzienlijk naar boven is bijgesteld. De huidige actuele grondprijsniveaus zijn weer minimaal gelijk en op goede locaties zelfs weer hoger dan het niveau van voor de crises. Ook voor de komende jaren zijn de signalen positief. Dat neemt echter niet weg dat er dan nog steeds gedurende 10 jaren nauwelijks een opbrengstinflatie is geweest.

In het kader van de jaarrekening 2016 zijn alle grondexploitaties weer geactualiseerd en verwerkt in een aparte 'Bijlage Grondexploitaties 2016'. Verderop in deze toelichting zijn de nieuwe inzichten weer toegelicht.

Regio

In de Regio worden er in het Stedelijk Gebied afspraken gemaakt over het overaanbod aan bedrijventerreinen en de aanpak van verouderde bedrijventerreinen. Geldrop-Mierlo draagt € 191.000,- bij aan de afspraken over het opnieuw prioriteren (het juiste bedrijf op de juiste plaats) en € 287.000,- aan de aanpak van verouderde terreinen. Met een bijdrage van € 4,0 miljoen van de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij is er uiteindelijk € 8,0 miljoen beschikbaar voor de Regio. De afdrachten betreffen een bovenplanse verevening, waardoor ze ten laste van de grondexploitaties van nieuwe bedrijventerreinen moeten worden gebracht. Bij de vaststelling van de jaarrekening zal hier inmiddels besluitvorming over hebben plaatsgevonden. Voorfinanciering zal in 2017 dan plaatsvinden ten laste van de reserve grondexploitaties tenzij deze op basis van de BBV-voorschriften toch al direct ten laste van de betreffende grondexploitaties mogen worden gebracht.

Op het gebied van Volkshuisvesting zijn inmiddels afspraken gemaakt over sociale woningbouw. Daarbij is afgesproken om voor sociale huurwoningen een grondprijs te hanteren binnen de bandbreedte van € 275,- tot € 350,- per m2 excl. BTW. Bij de herijking van het beleid zal dit aan bod komen. Voor sociale koopwoningen is afgesproken dat stimulering via flankerend beleid plaats zal vinden. In de prestatieafspraken met corporaties is hierover eerste afspraken gemaakt. Het flankerend beleid zal financieel worden gedekt via het Leefbaarheidsfonds.

BBV

Er is nieuwe regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. De 'Notitie grondexploitaties 2016' is vertaald in de actualisatie van de grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid. Voor zover het aan de orde is, staan de wijzigingen verderop in deze toelichting vermeld.

Vennootschapsbelasting

Zie paragraaf 3.5.1.

Gemeentelijk beleid

De beleidsnota's van medio 2012 en de maatregelen die t/m 2015 zijn genomen hebben een belangrijke basis gelegd om het grondbedrijf weer gezond te krijgen. De perspectieven zijn inmiddels zodanig verbeterd dat weer sprake is van een zeer gezond en perspectiefvol grondbedrijf. Voor vrijwel alle grondexploitaties geldt dat de perspectieven zodanig positief zijn, dat eventuele tegenvallers opgevangen kunnen worden, zonder dat er verliezen ontstaan. Voor die enkele grondexploitatie waarvoor nog een verlies kan ontstaan, moet dat verlies in eerste instantie opgevangen kunnen worden met winsten uit andere projecten. Pas bij nieuwe zware economische tegenwind, kan een situatie ontstaan waarin door verliesvoorzieningen een substantieel beroep op de reserve grondbedrijf moet worden gedaan.

In 2016 heeft de gemeente Geldrop-Mierlo deelgenomen aan een benchmark grondbedrijfstakingen. De uitkomsten van deze benchmark worden cq zijn in het tweede kwartaal van 2017 gepresenteerd in zowel het college als de raad. Deze uitkomsten vormen samen met de gewijzigde wetgeving en nieuwe financiële situatie van het gemeentelijk grondbedrijf een goede basis om het beleid in 2017 te actualiseren en optimaliseren.

Rente

Met ingang van 2016 gelden er nieuwe BBV-richtlijnen voor de toerekening van rente (verhouding eigen vermogen – vreemd vermogen), waardoor er minder rente aan het grondbedrijf mag worden toegerekend.

Voor wat betreft Groot Luchen bestond aanvankelijk de gedachte dat de financieringen die waren aangegaan in de periode dat de meeste gronden voor dat projectgebied waren gekocht als projectfinanciering aangemerkt moesten worden. De financiering heeft in die periode echter ook voor andere doeleinden plaatsgevonden. Bovendien sluit het aflossingsschema niet aan bij de destijds al begrote cash flow ontwikkeling van het project Luchen. Na een diepgaandere analyse moet daarom geconstateerd worden, dat er geen sprake is van projectfinanciering. Dat betekent dat er een beperkte rentecorrectie is toegepast voor het boekjaar 2015. Voor boekjaar 2016 is voor elke grondexploitatie hetzelfde rentepercentage van 2,45% gehanteerd. Voor de tussentijdse rapportage voor 2017 en de meerjarenbegroting van 2018-2021 betekent dit dat er een rentecorrectie moet worden doorgevoerd.

Voor de jaren 2017 en verder is uitgegaan van een rentepercentage van 2,40% voor alle grondexploitaties.

Terugstorten bedrag Algemene Dienst

In het kader van de jaarrekening van 2012 is mede op basis van de beleidsuitgangspunten besloten om een bedrag van € 3.913.111,- van de Algemene Dienst naar de Reserve grondexploitaties te storten. In de kadernota van 2017 was aangegeven dat hiervan € 3.000.000,- kon worden teruggestort. Gezien de ontwikkelingen in 2016 en begin 2017 en het geactualiseerde weerstandsvermogen kan geconcludeerd worden dat ook het laatste bedrag van € 913.111,- in boekjaar 2016 kan worden teruggestort. Het grondbedrijf functioneert dan weer volledig zonder financiële ondersteuning van de Algemene Dienst.

Gezien het huidige weerstandsvermogen en de winstperspectieven van de diverse projecten lijkt de kans klein dat er de komende jaren nog een beroep op de Algemene Reserve nodig is. Gezien de verminderde risico's en lagere boekwaarde van de grondvoorraadpositie, moet zelfs het risico van een volgende crises opgevangen kunnen worden.

Ontwikkelingen grondexploitaties

Uitgifteprijzen

Voor de bepaling van de marktconforme verkoopprijzen en de in de diverse grondexploitaties gehanteerde prijsniveaus wordt een beroep gedaan op externe taxateurs. Ook begin 2017 zijn er weer taxaties uitgevoerd op basis waarvan de actuele grondprijzen voor 2017 weer zijn vastgesteld. De vastgestelde prijzen zijn ook nu weer de basis voor de verwachte verkoopprijzen in de diverse grondexploitaties.

Opbrengsten- en kostenindex

Voor de opbrengstenindex wordt verwacht dat de positieve waardeontwikkeling die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden ook het komende jaar nog bovengemiddeld zal zijn. Om die reden wordt conform het advies van Stec voor het eerste jaar uitgegaan van een index van 3%. Voor de jaren daarna wordt zowel voor de kostenindex als de opbrengstenindex 2% aangehouden. Voor de kostenindex wordt daarbij aansluiting gezocht bij de index in de Grond-, weg en waterbouw, omdat dit over het algemeen de grootste en belangrijkste kostensoort is. Dit is op basis van de periodieke rapportage zoals die door het bureau Metafoor wordt uitgebracht.

Uitgiftesnelheid

Het Grondbedrijf heeft t/m medio 2013 te maken gehad met aanzienlijke vertragingen in de uitgiftesnelheid. Sinds 2014 laat de uitgifte weer een sterke stijging zien, waarbij we in zowel 2016 als 2017 (op basis van de huidige optieovereenkomsten) voor Mierlo boven het historische gemiddelde aantal woningen per jaar uitkomen. De genomen maatregelen en het verbeterde marktperspectief hebben voor een belangrijke kentering gezorgd. De riante totale grondverkoopopbrengst t.o.v. voorgaande jaren lijkt op de korte termijn verder door te zetten. Dat betekent ook dat de afzetrisico's voor met name Groot Luchen snel afnemen.

In Exploitatie Genomen projecten

Groot Luchen

Op 14 december 2015 is door de raad zowel het bestemmingsplan als de grondexploitatie Groot Luchen vastgesteld. Op 9 november 2016 is dit bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De boekwaarde van de grondexploitatie Groot Luchen bedraagt per 31 december 2016 € 22.186.588,-. Dat is € 8,8 miljoen minder dan een jaar geleden (€31.014.005,- per 31 december 2015). Gezien de omvang van de per 31 maart 2017 getekende koopovereenkomsten (€ 5,1 miljoen) en optieovereenkomsten (€ 4,95 miljoen) zal deze boekwaarde ook in 2017 aanzienlijk verder dalen.

Doordat er in de bouwrijpe gebieden nog maar een beperkt aantal vrije kavels en gronden t.b.v. een projectmatige bouw beschikbaar zijn, wordt er op dit moment gewerkt aan een definitieve verkaveling van het volgende deelgebied. Het gaat daarbij in eerste instantie om de gronden ten westen van de Burgemeester Termeerstraat. Aangezien ook rekening dient te worden gehouden met de omwonenden aan de betreffende straat is er inmiddels een informatiebijeenkomst voor belanghebbende georganiseerd. De noordwestelijk gelegen gronden in het voormalige gebied 'Luchen Noord' zullen binnenkort bouwrijp worden gemaakt. Een deel van deze gronden is eind 2016 al verkocht aan de toekomstige nieuwe bewoners.

Op basis van de gerealiseerde grondverkoop in 2016 en de nu reeds getekende optieovereenkomsten is de uitgiftesnelheid naar boven bijgesteld. Voor wat betreft de geraamde kosten voor het bouw- en woonrijp maken zijn weer actuele berekeningen opgesteld voor die gebieden waar de verkaveling definitief is en er voorlopige ontwerpen, definitieve ontwerpen of bestektekeningen beschikbaar zijn. Voor de overige gebieden zijn de ramingen van vorig jaar niet gewijzigd.

Voor wat betreft het totaal geraamde bedrag voor algemene kosten en plankosten is het totale geraamde bedrag iets naar beneden bijgesteld als gevolg van een iets kortere doorlooptijd van het project. Voor de fondsafdrachten tenslotte wordt nu niet alleen rekening gehouden met de afdrachten voor Bovenwijkse voorzieningen, maar ook met die in de categorie Bovenplanse Verevening en de beperkte afdracht voor Bijdrage Ruimtelijke Ontwikkeling. Reden hiervoor waren de aanvankelijke signalen dat er bij de nieuwe omgevingswet geen mogelijkheden voor de twee laatst genoemde afdrachten zouden zijn. Op basis van de meest recente signalen lijken die mogelijkheden behouden te blijven.

Brugstraat

De voormalige woning aan de Brugstraat, die t.b.v. het garagebedrijf in gebruik was genomen als kantoorruimte, is in 2016 als woning verkocht. Na de sloop van het bedrijfspand van het voormalige garagebedrijf, zullen de verkoopkansen voor de twee bouwkavels verbeteren. We gaan er vanuit dat beide kavels binnen een jaar verkocht kunnen zijn.

Spaarpot-Zuid

Op bedrijventerrein Spaarpot is nog slechts één kavel beschikbaar. Gezien de aantrekkelijke economie en de stijgende belangstelling van ondernemers in bedrijfsgrond, kan de kavel naar verwachting het komende jaar verkocht worden. Voor wat betreft de fondsafdrachten, is bij de actualisatie nu ook rekening gehouden met de in 2017 in de regio te maken afspraken.

Rielsepark

Voor deze locatie geldt dat de uitgifteprognose met een jaar is bijgesteld, omdat er geen concrete belangstellende meer is. Gezien de krapte die inmiddels ontstaat, is de verwachting dat dit op niet al te lange termijn tot concrete belangstelling kan leiden.

Luchen Weteringpark

De actuele exploitatie is, evenals in de jaarrekening van 2015, gebaseerd op de huidige gemeentelijke gronden. De plankosten en algemene kosten die t/m 2014 zijn gemaakt voor deze gronden hebben vrijwel volledig betrekking op de gemeentelijke gronden in het bestemmingsplangebied Luchen Weteringpark. De plankosten en algemene kosten die in 2015 en 2016 zijn gemaakt, hebben echter slechts voor een klein deel betrekking op de gemeentelijke gronden. In het bestemmingsplan wordt namelijk ruimte geboden voor 36 woningen, waarvan er naar verwachting ongeveer vier op gemeentelijke gronden gerealiseerd zullen worden. Om die reden zijn de gemaakte kosten in 2015 en 2016 voor ongeveer 10% toegerekend aan de gemeentelijke gronden.

Talingstraat

Voor het project Talingstraat geldt dat er in 2016 een bouwplan is voorbereid, dat op onderdelen afwijkt van het plan uit 2015. In 2017 zal na afstemming met de bewoners en een terugkoppeling naar de raad een uitwerkingsprocedure worden gestart voor het gedeelte aan de Talingstraat. In 2018 kunnen dan de eerste gronden worden uitgegeven. Voor de gemeentelijke gronden aan de Mierloseweg geldt, dat die pas in de tweede fase uitgegeven zullen worden. Daarvoor is het namelijk wenselijk dat er eerst een ontsluiting via de Talingstraat gerealiseerd kan worden. Pas als blijkt dat dit op korte termijn niet mogelijk is, zal gekeken worden naar een alternatief waarbij een geringer aantal woningen gerealiseerd wordt, die dan rechtstreeks via de Mierloseweg ontsloten moeten worden. Vooralsnog wordt er echter vanuit gegaan dat er het komende jaar overeenstemming kan worden bereikt over een ontsluitingsweg via de Talingstraat.

Centrum West

Voor het totale plangebied Centrum West, inclusief de locatie van de Van der Putschool, is een woonbestemming vastgesteld. Op dit moment wordt er gekeken naar de stedenbouwkundige mogelijkheden voor het gebied.

In het bestemmingsplan is ruimte geboden om naast de gebruikelijke parkeernormen extra parkeercapaciteit te kunnen faciliteren. Hoewel er vorig jaar vanuit werd gegaan dat die extra ruimte niet nodig is, ontstaat daarover nu toch enige twijfel, omdat een aantal alternatieve locaties voor langparkeren moeilijker haalbaar lijken. Om die reden wordt er in de grondexploitatie nu rekening gehouden met een beperkt aantal extra parkeerplaatsen. Daarnaast wordt bij de uitwerking van de kaders nu ook aangegeven dat er enige ruimte voor groen moet blijven. Ondanks deze correcties in de grondexploitatie is de berekende netto contante waarde toch aanzienlijk hoger, omdat de verwachte gronduitgifteprijs op basis van twee recente taxatierapporten aanzienlijk naar boven zijn bijgesteld.

Waleweinlaan

De belangstelling voor de locatie aan de Waleweinlaan is groot. Geïnteresseerden zijn voornamelijk afkomstig uit de wijk en veelal uit de directe omgeving. In 2017 zal het initiatief verder worden uitgewerkt. Naar verwachting kunnen de gronden dan in 2018 worden verkocht.

Willem Barentszweg

Voor de voormalige basisschool De Bron is een woonbestemming vastgesteld voor maximaal 20 woningen. De grondexploitatie voor deze leegstaande school was gebaseerd op een potentiële verkaveling voor dit aantal woningen. Inmiddels is de gemeenteraad akkoord gegaan met een gedeeltelijke invulling voor het Heppie (t)Huis. Aangezien voor deze zorgvoorziening een verlaagde grondprijs geldt, is de grondexploitatie daarop aangepast. Het resterende deel wordt ingevuld met woningen. De uitwerkingsprocedure zal binnenkort worden opgestart.

Strabrecht

Voor het tot woningbouw te ontwikkelen gedeelte van het Strabrechtcollege aan de Grote Bosweg is een woonbestemming vastgesteld voor maximaal 8 woningen. Het afgesplitste gedeelte van de boekwaarde heeft betrekking op dat gedeelte van het gebouw dat hiervoor gesloopt moet worden. Op basis van de meest recente taxaties is de verwachte opbrengstpotentie naar beneden bijgesteld.

Ellenaar

De twee kavels Ellenaar zijn beide in optie genomen. De procedure voor de omgevingsvergunning voor beide kavels is opgestart. De verkoopovereenkomst van de kavel aan de Ellenaar zal naar verwachting in 2017 nog getekend worden. Voor de tweede kavel moet de toegangsweg eerst bouwrijp worden gemaakt. Om die reden zal die verkoopovereenkomst naar verwachting in 2018 worden getekend.

De Waag/Vesperstraat

De herontwikkeling van deze locatie kan opnieuw worden opgepakt. Verkoop van de locatie zal naar verwachting in 2019 plaatsvinden.

Bisschop van Mierlostraat

Voor de Loeswijkschool zijn de voorbereidingen voor de herontwikkeling uitgesteld.

Dorpsstraat / Johannesschool

Er vinden op dit moment nog steeds gesprekken plaats over verkoop van de locatie, waarbij een deel kan worden ingevuld als atelierruimte voor kunstenaars. Aangezien de openbare ruimte waarschijnlijk door de gemeente heringericht zal worden, is de grondexploitatie daarop aangepast.

Emopad

Voor het Emopad is één van beide kavels in 2016 verkocht. Voor de resterende kavel van ongeveer 1.100 m² wordt gekeken naar mogelijkheden in relatie tot een aangrenzende kavel. Verkoop van deze kavel zal naar verwachting het komende jaar plaatsvinden.

Kavels Loeswijk

Op basis van gewijzigde regelgeving (wet geurhinder en veehouderij) en de jurisprudentie hierover zijn er mogelijkheden ontstaan om de uitwerkingsprocedure voor deze kavels nog dit jaar op te starten. Het geuronderzoek naar de voor- en achtergrondbelasting is inmiddels opgestart evenals het onderzoek naar de concentratie fijnstof en de gezondheidsaspecten. Er wordt uitgegaan van verkoop van de kavels in anderhalf à twee jaar.

Linze

In het kader van de jaarrekening van 2015 is de grondexploitatie voor deze locatie vastgesteld. Het in beeld brengen van de mogelijkheden voor een maatschappelijke en/of commerciële invulling van deze locatie moet nog in beeld worden gebracht. Er wordt nu uitgegaan van verkoop van de grond in 2019.

Afgesloten projecten

De twee projecten die dit jaar kunnen worden afgesloten, zijn Torenweg en Mackenziestraat.

Mackenziestraat

Eind 2016 zijn de laatste kavels van dit project verkocht. Zodra deze woningen zijn gebouwd is er nog een beperkt budget nodig voor de afronding van de openbare ruimte. Dit bedrag is opgenomen in de voorziening afgesloten complexen.

Torenweg

Inmiddels zijn alle zes de kavels verkocht, waarbij voor één kavel het notarieel transport bij de notaris nog plaats moet vinden. Voor de betreffende kavel zal nog voor een riolaansluiting en uitrit gezorgd moeten worden. Om die reden is in de afwerkvoorziening nog een bedrag opgenomen. Aangezien er door een later dan overeengekomen notarieel transport nog aanvullende rentebaten verwacht worden, is het per saldo benodigde bedrag nog slechts € 2.000,-. Dit bedrag is opgenomen in de voorziening afgesloten complexen.

Vast te stellen exploitaties

Er zijn op dit moment geen opnieuw vast te stellen grondexploitaties. Op basis van de nieuwe BBV-voorschriften moeten ook grondexploitaties met een substantiële wijziging opnieuw worden vastgesteld. Aangezien er bij elke grondexploitatie sprake is van een aanpassing en er geen definitie is van substantiële aanpassing worden alle geactualiseerde grondexploitaties opnieuw ter vaststelling aangeboden.

De financiële (weerstand)positie

Door meerjarige exploitatielooptijden vinden winst- en verliesnemingen op onregelmatige momenten plaats. Een grondbedrijf moet daarom in een langjarig perspectief worden gezien. Het weerstandsvermogen van het grondbedrijf bevat de middelen en mogelijkheden waarover het grondbedrijf kan beschikken om niet begrote kosten en tegenvallende opbrengsten te dekken.

Resultaat 2016

Het resultaat in boekjaar 2016, exclusief de mutatie in de verliesvoorziening, bedraagt € 462.151,-. Dit bedrag bestaat na fondsafdrachten uit een beperkt verlies van € 5.443,- voor Mackenziestraat en een winst van € 467.594,- voor Torenweg.

Reserves en voorzieningen

a. Reserve grondexploitaties

De stand van de Reserve grondexploitaties per 31 december 2016 bedraagt € 19.086.322,-. Dit is na de mutatie in de voorziening grondexploitaties en na verwerking van het raadsvoorstel over o.a. de resultaatbestemming. Voor besluitvorming bij deze jaarrekening bedraagt de Reserve € 21.233.354,-.

b. Voorziening grondexploitatie en voorziening afgesloten complexen

De contante waarde van alle geraamde verliezen van de verlieslatende exploitaties bedraagt € 82.000,-. De benodigde voorziening voor de afronding van openbare ruimte van afgesloten plannen bedraagt € 373.000,-.

c. Materiele Vaste Activa (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden)

Op de voor bouwgrond bestemde, maar nog niet in exploitatie genomen gronden, werd vanaf 2004 de rente op de historische aanschafprijs (de boekwaarde) bijgeschreven. Dit mocht zolang de huidige of toekomstige marktwaarde van de grond hoger was. Vanaf 1 januari 2016 is dat niet meer mogelijk en worden deze gronden geactiveerd onder de materiële vaste activa.

Om voorbereidingskosten voor planvorming te kunnen activeren dient hiervoor een besluit te zijn genomen. Om die reden wordt bij de behandeling van deze jaarrekening voorgesteld om voor locaties zoals Stationsstraat 33 en de bouwbloklocatie Gijzenrooij een voorbereidingskrediet van in totaliteit € 75.000,- ter beschikking te stellen.

a. Reserve Grondexploitatie

Voor bestedingen ten laste van de reserve mag men alleen gelden gebruiken die per dat moment ook daadwerkelijk zijn verdiend. Bovendien moet de omvang van de reserve in een gezonde verhouding blijven staan tot de benodigde capaciteit ten behoeve van de aanwezige risico's. De mogelijkheden zijn afhankelijk van het actuele percentage van het weerstandsvermogen.

Verloop reserve	
Saldo per 1 januari 2016	24.167.669
Resultaatbestemming resultaat Grondbedrijf 2015	12.685
Rentebijbeschrijving	420.282
Saldo na besluitvorming jaarrekening 2015 en begroting 2016	24.600.636
Af: Terug storting Algemene Dienst o.b.v. kadernota	3.000.000
Af: Besluit correctie vrijval fonds bovenwijks t.b.v. Centrum Geldrop	200.000
Bij: Vrijval uit verliesvoorziening lopende grondexploitaties	48.560
Af: Storting in voorziening afgesloten complexen	215.842
Saldo 31 december 2016	21.233.354
Af: Terug storting Algemene Dienst o.b.v. kadernota	913.111
Af: Voorfinanciering fondsen 2015 en 2016	1.298.072
Af: Voorfinanciering Regionale afdracht conform raadsbesluit van 10 april 2017	398.000
Bij: Resultaatbestemming resultaat Grondbedrijf 2016	462.151
Saldo 31 december 2016 na besluitvorming	19.086.322

Weerstandsvermogen

De winsten van het grondbedrijf worden gestort in de Reserve grondexploitatie. Anderzijds worden er voorzieningen getroffen voor grondexploitaties met een verwacht exploitatietekort. Deze stortingen in de voorziening gaan ten laste van de reserve. De schommelingen in de Voorziening grondexploitatie worden daarom primair opgevangen in de Reserve grondexploitatie.

De Reserve grondexploitatie vormt het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Enerzijds moet deze voldoende groot zijn om risico's op te kunnen vangen en een onttrekking uit de Algemene Reserve te voorkomen of zo gering mogelijk te laten zijn. Anderzijds moet de buffer ook niet onnodig groot worden. In de kadernota grondbedrijf zijn regels vastgelegd over de gewenste minimale omvang. Anderzijds zijn er geen regels opgenomen over de Reserve grondexploitatie als het percentages bijvoorbeeld boven de 150% komt.

In het kader van de jaarrekening 2016 is de risicoanalyse voor het grondbedrijf opnieuw geactualiseerd. Hiervoor wordt verwezen naar het afzonderlijke rapport over het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Met een actuele stand van de Reserve grondexploitaties van € 19.086.322,- en de berekende benodigde weerstandscapaciteit van € 9.771.425,- bedraagt het actuele weerstandsvermogen 195%.

In de kadernota Grondbedrijf die op 25 juni 2012 is vastgesteld, staat vermeld dat de gewenste weerstandscapaciteit 100% is en minimaal 75% moet zijn voor een gezonde positie (code groen). Nu het huidige weerstandsvermogen 195% bedraagt, is op basis van de kadernota de code groen van toepassing (een weerstandsvermogen van meer dan 75%). Dat betekent:

- reguliere risicobewaking en sturing op risicomanagement via jaarverslag;
- college rapporteert in de eerstvolgende meerjarenbegroting over de ontwikkelingen ten aanzien van het weerstandsvermogen;
- in geval van toevoeging van een negatieve exploitatie gaat het om een strategische exploitatie, waarbij het weerstandsvermogen als gevolg hiervan niet lager dan 75% wordt.

De verbeterde marktomstandigheden, de genomen maatregelen en de vaststelling van bestemmingsplannen hebben sinds de vaststelling van de beleidsnota's geleid tot de huidige gezonde situatie voor het grondbedrijf. Daarnaast zijn er weer voldoende gronden in exploitatie met voldoende tot goede winstperspectieven. Zolang de huidige economische situatie de komende jaren stabiliseert, blijven er goede perspectieven.

Voorziening grondexploitatie

Deze voorziening moet voldoende groot zijn om (de contante waarde van) de te verwachte tekorten te kunnen afdekken. Op de voorziening wordt rente bijgeschreven. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de voorraad 'Bouwgronden In Exploitatie'.

Verloop verliesvoorziening lopende grondexploitaties 2016	
Saldo per 1 januari 2016	128.000
Rentebijdriving (6 maanden a 2,0%):	1.280
Beschikbaar per juli 2016:	129.280
Rentebijdriving (6 maanden a 2,0%):	1.280
Beschikbaar per 31 december 2016:	130.560
Benodigd	
Contante waarde te verwachten exploitatietekorten:	
Brugstraat	82.000
Totaal benodigd per 31 december 2016	82.000
Storting in Reserve grondexploitaties	48.560

Voorziening afgesloten complexen

Voor exploitaties die zijn afgesloten, omdat alle uitgeefbare gronden zijn verkocht, worden nog wel middelen gereserveerd om (een laatste deel van) het plangebied woonrijp te maken. Deze zijn in een afzonderlijke voorziening ondergebracht. Op deze voorziening wordt geen rente bijgeschreven. Deze voorziening wordt afzonderlijk weergegeven op de gemeentelijke balans.

Verloop voorziening afgesloten complexen 2016	
Saldo per 1 januari 2016	337.000
Rentebijdriving (6 maanden a 2,0%):	3.370
Af: Uitgaven jan. t/m medio juli 2016 voor reeds afgesloten plannen:	
• afgewerkte plannen (De Doelen)	122.062
Beschikbaar per juli 2016:	218.308
Af: Rentecorrectie eerste halfjaar (6 maanden a 2,0%):	3.370
Bij: storting Mackenzestraat	18.000
Bij: storting Torenweg	2.000
Af: Uitgaven medio juli t/m december 2016 voor reeds afgesloten plannen:	
• afgewerkte plannen (De Doelen)	44.280
• Spaarpot Oost / Nuenenseweg (kosten ontsluitingsweg)	33.500
Beschikbaar per 31 december 2016:	157.158
Benodigd t.b.v. afgesloten plannen	
De Doelen	303.000
Barrier bijdrage ontsluiting	50.000
Mackenzestraat	18.000
Torenweg	2.000
Totaal benodigd per 31 december 2016	373.000
Onttrekking uit reserve grondexploitaties	215.842

Meerjarenperspectief

De projecten die in exploitatie zijn zullen naar verwachting worden afgesloten in de jaren zoals is weergegeven in het onderstaande overzicht. De verwachte winsten en verliezen zijn op basis van de huidige inzichten op basis van eindwaarde als volgt:

Meerjarenperspectief op basis van eindwaarde

Plan	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spaarpot-Zuid		978.000							
Brugstraat		-86.000							
Emopad		4.000							
Ellenaar		250.000							
Rielsepark			19.000						
Waleweinlaan			597.000						
Willem Barentszweg			656.000						
Dorpsstraat/Johannes				371.000					
Kavels Loeswijk				547.000					
Linze				473.000					
Vesperstraat/De Waag				210.000					
Strabrecht					1.494.000				
Talingstraat					3.585.000				
Luchen Weteringpark						422.000			
Bisschop van Mierlostraat						890.000			
Centrum West						6.352.000			
Groot Luchen									26.487.000

Op basis van de BBV-voorschriften kunnen de te verwachten resultaten ook tegen netto contante waarde worden weergegeven. Aangezien de verliesvoorziening altijd op die manier is berekend, is dat overzicht volledigheidshalve ook inzichtelijk gemaakt.

Meerjarenperspectief op basis van netto contante waarde

Plan	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Voor- ziening
Spaarpot-Zuid		940.000								
Brugstraat		-82.000								82.000
Emopad		4.000								
Ellenaar		240.000								
Rielsepark			18.000							
Waleweinlaan			562.000							
Willem Barentszweg			618.000							
Dorpsstraat/ Johannes				342.000						
Kavels Loeswijk				505.000						
Linze				437.000						
Vesperstraat/De Waag				194.000						
Strabrecht					1.353.000					
Talingstraat					3.247.000					
Luchen Weteringpark						375.000				
Bisschop van Mierlostraat						790.000				
Centrum West						5.640.000				
Groot Luchen								22.163.000		

De winsten van de bovenstaande projecten worden na realisatie in de Reserve Grondexploitaties gestort. Verliezen worden ten laste van de Voorziening grondexploitatie gebracht, waarbij het verschil tussen het projectresultaat en het bedrag in de voorziening ten laste of ten gunste van de Reserve grondexploitaties wordt geboekt.

Materiële Vaste Activa (gedeelte voorheen Niet in exploitatie genomen gronden)

De gronden die voorheen als Niet in exploitatie genomen gronden geadmineistreerd stonden, moeten op basis van de nieuwe BBV-voorschriften vanaf 2016 geadmineistreerd worden onder de materiële vaste activa. De gronden die voorheen als nieg-gronden geadmineistreerd stonden en naar verwachting de komende jaren wel in exploitatie worden genomen, staan hieronder toegelicht.

Toekomstige bouwlocaties

Naam	Boekwaarde 31 december 2016	Grootte in ha	Boekw./ m2
Hekelstraat	€ 120.711,-	1,007	€ 11,99
Gebied Stationsstraat 33	€ 1.103.769,-	0,5348	€ 206,39
Bouwbloklocatie Landbouwgronden Gijzenrooij	€ 104.476,-	7,5	€ 1,39

Conform de nieuwe richtlijnen van het BBV moet er voortaan besluitvorming plaatsvinden om voorbereidingskosten voor nog niet in exploitatie genomen gronden te activeren onder de immateriële activa. In het kader van de meerjarenbegroting zal daarom voortaan een voorbereidingskrediet voor dergelijke gronden worden aangevraagd, waarbij de feitelijke toedeling naar de individuele projectlocaties gedelegeerd kan worden aan het college. Voor 2017 wordt dit geregeld in de eerste voortgangsrapportage en voor 2016 in het kader van deze jaarrekening.

Hekelstraat

Voor de locatie Hekelstraat is op 18 maart 2014 een koopovereenkomst gesloten. De notariële overdracht zal naar verwachting in 2018 plaatsvinden. Op dat moment ontvangt de gemeente nog een bedrag van € 122.859,50. Hoewel de gemeenteraad in 2016 toestemming heeft gegeven voor een bouwplan van 28 woningen, moet de ruimtelijke procedure hiervoor nog doorlopen worden. Gezien de verwachting dat er nog een gerechtelijke procedure zal volgen, zal deze verkooptermijn pas geboekt worden op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is of zoveel eerder als de juridische overdracht plaatsvindt. Ten behoeve van de verkoop zijn er nauwelijks nog kosten te verwachten, zodat het exploitatieresultaat bij juridische overdracht en afsluiting nihil zal zijn.

Stationsstraat 33

De locatie Stationsstraat 33 is één van de plandelen waarvoor de gemeente de subsidie Spoorse doorsnijdingen eind 2016 als voorschot uitbetaald heeft gekregen. Zodra de herontwikkeling van deze locatie verantwoordt kan worden, kan het betreffende deel van de subsidie t.b.v. dit project worden vrijgeboekt. Eerdere planvorming voor deze locatie heeft nog niet geleid tot een concreet plan waarvoor een ruimtelijke procedure opgestart kon worden. Om die reden is de locatie tijdelijk verhuurd. Vanaf 1 januari 2018 kan de locatie vrij beschikbaar zijn. De planvoorbereiding voor deze locatie zal in het tweede halfjaar van 2017 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Op basis van globale stedenbouwkundige mogelijkheden moet met ondersteuning van het betreffende subsidieaandeel een sluitende exploitatie mogelijk zijn. Na besluitvorming in de gemeenteraad, kan verdere planuitwerking en burgerparticipatie plaatsvinden. Na het doorlopen van de ruimtelijke procedure en de sloop van het gebouw, kunnen de bouwactiviteiten zonder bezwaar- en beroepsprocedure in 2019 starten. In 2020 zou het project dan afgerond kunnen worden.

Bouwbloklocatie Landbouwgronden Gijzenrooij

Op Gijzenrooij waren vijf potentiële locaties voor één nieuw agrarisch bouwblok geselecteerd. De afweging tussen deze vijf locaties heeft nagenoeg plaatsgevonden. Dat betekent dat 6,0 van de 7,5 ha weer gewoon als te verhuren agrarische gronden kan worden aangemerkt en dat de geraamde correctieboeking van € 80.508,- kan worden uitgevoerd. Inmiddels zijn er ook verkennende gesprekken met een geïnteresseerde bestaande stichting, die zich op de betreffende potentiële bouwbloklocatie zou willen vestigen. Zodra het plan verder is uitgewerkt, kan de ruimtelijke procedure worden voorbereid. Op dit moment wordt er vanuit gegaan dat in 2018 of 2019 de procedure doorlopen kan worden.

2.3.8 Kerngegevens

Er worden veel gegevens over onze gemeente verzameld. In de begroting en jaarrekening 2016 verwijzen wij u voor de eerste keer naar deze gegevens. Op de website www.waarstaatjegemeente.nl, ontwikkeld voor gemeentelijke bestuurders en professionals, vindt u een dashboard dat is onderverdeeld in de 15 thema's over gemeentelijke onderwerpen. De gegevens komen uit verschillende bronnen en onderzoeken, zoals burger- en ondernemerspeilingen, CBS en andere centrale databronnen. U kunt de gegevens uit het dashboard gebruiken om te zien waar Geldrop-Mierlo staat. U kunt de gegevens ook vergelijken met andere gemeenten. Ter illustratie hebben wij het thema "gemeenteprofiel" hieronder toegevoegd. Voor meer informatie en overige kengetallen verwijzen wij u naar www.waarstaatjegemeente.nl.

Daarnaast wordt binnen onze gemeente hard gewerkt aan een sociale index, die cijfergegevens niet alleen gemeentebreed, maar ook per wijk inzichtelijk maakt. De sociale index 2016 wordt nog in het voorjaar 2017 aan de gemeenteraad aangeboden.

3. Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans met toelichting;
- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De bedragen in de balans zijn x € 1.000,-.

3.1 Balans

Activa	31-12-2016	1-1-2016	31-12-2015
<u>Vaste activa</u>			
Immateriële vaste activa			
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.442	1.453	1.453
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	59	66	0
Totaal Immateriële vaste activa	1.501	1.519	1.453
Materiële vaste activa			
Investerings met een economisch nut	36.535	36.805	34.878
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	24.987	24.214	24.214
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	12.526	15.918	15.918
Totaal Materiële vaste activa	74.048	76.937	75.011
Financiële vaste activa			
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	170	170	170
Overige langlopende leningen	18.833	23.584	23.584
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	150	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0	66
Totaal Financiële vaste activa	19.153	23.755	23.821
<u>Totaal Vaste activa</u>	<u>94.702</u>	<u>102.211</u>	<u>100.285</u>
<u>Vlottende activa</u>			
Voorraden			
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	1.992
Overige grond- en hulpstoffen	0	0	393
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	25.982	34.888	34.429
Totaal Voorraden	25.982	34.888	36.814
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen	3.808	4.279	4.279
Rekening-courantverhouding met het rijk	4.073	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	432	186	186
Overige vorderingen	3.909	6.057	6.057
Overige uitzettingen	13	13	13
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	12.235	10.535	10.535
Liquide middelen			
Kassaldi	12	17	17
Banksaldi	570	185	185
Totaal Liquide middelen	581	202	202
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen bedr en de vooruitbetaalde bedr die tlv van volgende begrotingsjaren komen	7.864	1.911	1.911
Totaal Overlopende activa	7.864	1.911	1.911
<u>Totaal Vlottende activa</u>	<u>46.663</u>	<u>47.536</u>	<u>49.462</u>
Totaal Activa	141.365	149.747	149.747

Passiva	31-12-2016	1-1-2016	31-12-2015
<u>Vaste passiva</u>			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	33.202	36.304	36.304
Bestemmingsreserve	13.262	13.710	13.710
Het gerealiseerde resultaat	508	828	828
Totaal Eigen vermogen	46.972	50.841	50.841
Vorzieningen	13.849	13.512	13.512
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer			
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	62.050	58.170	58.170
Door derden belegde gelden	763	803	803
Waarborgsommen	317	317	317
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	63.131	59.291	59.291
<u>Totaal Vaste passiva</u>	<u>123.953</u>	<u>123.644</u>	<u>123.644</u>
<u>Vlottende passiva</u>			
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar			
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	3.000	14.000	14.000
Banksaldi	0	2.262	2.262
Overige schulden	5.628	4.239	4.239
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8.628	20.501	20.501
Overlopende passiva			
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend jaar tot betaling komen	4.448	5.491	5.491
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.336	111	111
Totaal Overlopende passiva	8.785	5.602	5.602
<u>Totaal Vlottende passiva</u>	<u>17.413</u>	<u>26.103</u>	<u>26.103</u>
Totaal Passiva	141.365	149.747	149.747

Omschrijving	2016	2015
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	94.738	76.217

3.2 Toelichting op de balans

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten wordt dus toegepast). Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de verordening ex artikel 212 Gemeentewet vastgesteld.

Investeringen algemeen

De volgende algemene afspraken zijn vastgelegd voor waardering van investeringen:

- Er wordt geen rente toegeschreven aan een te activeren investering;
- Er worden interne uren toegeschreven aan een te activeren investering;
- De resultaten als gevolg van de verkoop van investeringen worden verantwoord op het programma waar ook de kapitaallasten van de investering worden verantwoord;
- Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de restwaarde van de investering op nihil gesteld;

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 4 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan vanaf het moment van de eerste uitgaven. De ruimte voor ruimte titels zijn tegen getaxeerde waarde opgenomen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- als ze individueel een bedrag van € 50.000,- te boven gaan;
- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.

De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Omschrijving	2016	2015
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.442	1.453
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	59	66
Totaal Immateriële vaste activa	1.501	1.519

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2016:

Omschrijving	Balans- waarde 31- 12-2015	BBV- wijziging	Balans- waarde 1-1-2016	In- veste- ringen	Des- investe- ringen	Af- schrij- vingen	Bij- dragen van derden	Af- waarde- ring	Balans- waarde 31-12-2016
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.453	0	1.453	202	149	64	0	0	1.442
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	66	66	21	0	28	0	0	59
Totaal	1.453	66	1.519	223	149	92	0	0	1.501

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

In 2016 hebben er investeringen plaats gevonden voor een kwaliteitsimpuls en gevelverbetering centrum Geldrop.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

In 2016 zijn er kosten gemaakt voor het fietsstimuleringsproject.

Conform BBV zijn de 'bijdragen aan activa in eigendom van derden' overgeheveld van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa wordt in het BBV onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut, activa in erfpacht, investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven en die met een maatschappelijk nut.

Overige materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij lopende investeringen vindt toerekening van rente voor 100% plaats over de boekwaarde op 1 januari. Afschrijving start vanaf het jaar na ingebruikname van het goed.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar na gereedkomen lineair afgeschreven conform de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven

Sinds de jaarstukken 2014 is het verplicht vanuit de BBV om investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven separaat te presenteren op de balans en de toelichting balans. Het karakter van dit soort investeringen is dat er heffing tegenover staat. Hierbij moet gedacht worden aan rioolheffing of afvalstoffenheffing. De annuïtaire methode wordt toegepast voor investeringen ten behoeve van de producten afval en riolering.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de d.d.16 december 2004 door de gemeenteraad vastgestelde beleidsnota worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven. Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Afschrijvingstabel

Afschrijvingstabel behorende bij Beleidskader Waarderen en Afschrijven Activa. In deze tabel zijn de afschrijvingstermijnen opgenomen naar soort van investering.

Afschrijvingstabel investeringen	
Soort investering	afschrijvingstermijn in jaren
Immateriële vaste activa	
kosten van het sluiten van geldleningen en disagio	max. looptijd van de lening
kosten van onderzoek en ontwikkeling	4
Materiële vaste activa	
Gronden en terreinen	geen afschrijving
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	
nieuwbouw	40
noodgebouw	15
restaurant/renovatie	20
verbouwing oorspronkelijk gebouw (uitbreiding)	restant gebruiksduur
club- en kleedgebouw	25
technische installaties	15
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
Lichtmasten	
masten	40
armaturen	20
bestratingen	25
bruggen/viaducten/duikers	25
wandel- en fietspaden	25
onderbouw kunstgrasmat	30
kunstgrasmat voetbal	10
kunstgrasmat hockey	15
gravel sportvelden	10
bitumen sportvelden	20
asfalteren paden sportparken	25
masten sportveldverlichting	25
armaturen verlichting sportparken	20
speel terreinen/speelplaatsen	15
Riolering	
diverse onderzoeken	4
Drukriolering	40
kasten en besturing	15
pompen	20
pompputten drukriolering	40
pompputten vrijvervalriolering	60
randvoorzieningen	60
verbeteringsmaatregelen	60
vrijvervalriolering	60
reconstructies plantsoenen	20
groenreconstructies planvoorbereiding	5
verkeersmaatregelen	25

Verkeersregelinstallaties	
masten	40
armaturen	20
automaat	15
parkeermeters/automaten	6
Ondergrondse containers/diftar	
container	10
betonbak	15
diftarzuil	5
aanleg volkstuinten	25
abri's	10
bewegwijzering/verkeersborden	8
Vervoermiddelen	
brandweerwagens (o.a. blusvoertuigen, tankautospuit)	15
personenbus (brandweer)	7
hoogwerker (brandweer)	20
hydraulisch gereedschap (brandweer)	10
straatveger	6
personenwagen	7
vrachtwagen/zoutstrooier	10
tractoren	10
hoogwerker	15
kolomhefbrug	20
afzetcontainers	15
elektriciteitsvoorziening evenementen	15
speedvisor (snelheidsmeter)	7
Machines apparaten en installaties	
beregeninginstallaties	15
randapparatuur C2000 / communicatie apparatuur (brandweer)	5
adempluchtopparatuur (brandweer)	10
adempluchtcompressoren (brandweer)	15
automatiseringsapparatuur	5
brandweeroorusting	5
uniformkleding (brandweer)	12
telefooninstallaties	6
geluidsinstallaties	10
groot gereedschap (machines)	10
foto/videoapparatuur	3
stemmachine	10
kopieerapparaat	5

Overige materiële activa	
(bureau)stoelen	6
meubilair	15
inventaris	15
software	5
aankondigingsborden	10
hekwerken/ballenvangers	25
wedstrijddoelen	15
jeugdgoelen	8
digitale luchtfoto's	5
Financiële activa	
Leningen aan woningbouwcorporaties	geen afschrijving
Overige langlopende leningen	geen afschrijving
Aandelen in gemeensch. regeling alsmede deelnemingen	geen afschrijving
Effecten	geen afschrijving
Bijdrage in activa van derden	economisch levensduur

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	2016	2015
Investerings met een economisch nut	36.535	36.805
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	24.987	24.214
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	12.526	15.918
Totaal Materiële vaste activa	74.048	76.937

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer:

Omschrijving	Balans- waarde 31-12- 2015	BBV- wijzigin g	Balans- waarde 1-1- 2016	In- veste- ringen	Des- investe- ringen	Af- schrij- vingen	Bij- dragen van derden	Af- waarde -ring	Balans- waarde 31-12-2016
Investerings met economisch nut									
Gronden en terreinen	2.326	1.927	4.252	398	129	0	0	0	4.521
Woonruimten	517	0	517	0	275	19	0	0	222
Bedrijfsgebouwen	26.853	0	26.853	358	0	1.150	0	0	26.061
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.995	0	2.995	111	0	243	0	0	2.863
Vervoermiddelen	211	0	211	25	0	41	0	0	194
Machines, apparaten en installaties	646	0	646	198	0	193	10	0	642
Overige materiele vaste activa	586	0	586	803	0	43	59	0	1.288
Activa in erfpacht	745	0	745	0	0	0	0	0	745
Totaal Investerings met economisch nut	34.878	1.433	36.805	1.893	404	1.689	69	0	36.535
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.214	0	24.214	1.248	0	422	53	0	24.987
Totaal investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	24.214	0	24.214	1.248	0	422	53	0	24.987
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15.918	0	15.918	3.378	0	5.501	1.269	0	12.525
Overige materiele vaste activa	0	0	0	2	0	1	0	0	1
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	15.918	0	15.918	3.380	0	5.502	1.269	0	12.526
Totaal	75.011	1.927	76.937	6.521	404	7.614	1.391	0	74.048

Toelichting materiële vaste activa met economisch nut

Gronden en terreinen

In 2016 heeft er een investering plaatsgevonden voor gronden van kunstgrasveld Braakhuizen. Tevens zijn er 'Niet in exploitatie genomen gronden' aangekocht.

Woonruimten

In 2016 is de boerderij die in 2015 is aangeschaft verkocht.

Bedrijfsgebouwen

In 2016 hebben investeringen plaatsgevonden voor o.a. diverse scholen, duurzame maatregelen gemeentelijke gebouwen, herstel buitenpodium Hofdael, renovatie gemeentehuis en asbestsanering.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2016 zijn er kosten gemaakt voor vervanging kunstgrasvelden.

Vervoermiddelen

In 2016 is een tractor gekocht.

Machines, apparaten en installaties

In 2016 zijn diverse machines en apparatuur vervangen waaronder parkeerautomaten, versnipperaar en chromebooks.

Overige materiële vaste activa

In 2016 zijn kosten gemaakt voor herinrichting van de milieustraat, plaatsen hekwerk kunstgrasveld Braakhuizen en digitale aankondigingsborden.

Verder is er een bijdrage ontvangen vanuit het grondbedrijf voor het herinrichten van de milieustraat.

Toelichting investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2016 zijn kosten gemaakt voor rioolvervangingen, bestrijding grondwateroverlast en vervanging van pompen en besturingssystemen.

Toelichting materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2016 zijn er kosten gemaakt voor o.a. diverse herinrichtingen in de openbare ruimte en Busbaan Gijzenrooiseweg.

Overige materiële vaste activa

In 2016 zijn kosten gemaakt voor realisatie kiosk.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

De financiële vast activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	2016	2015
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	170	170
Overige langlopende leningen	18.833	23.584
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	150	0
Totaal Financiële vaste activa	19.153	23.755

Het verloop van de financiële vast activa gedurende het jaar 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Balans-waarde 31-12-2015	BBV-wijziging	Balans-waarde 1-1-2016	Investeren	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossing	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balans-waarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekkingen aan:										
- Deelnemingen	170	0	170	0	0	0	0	0	0	170
Leningen aan:										
Overige langlopende leningen	23.584	0	23.584	-160	0	0	4.441	0	150	18.833
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	150	0	0	0	0	0	150
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	66	-66	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	23.821	-66	23.755	-10	0	0	4.441	0	150	19.153

Toelichting financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Betreft BNG gelden waar een aandelenbezit tegenover staat. Daarnaast is hier de kapitaalverstrekking aan Breedband Regio Eindhoven opgenomen.

Overige landlopende leningen

Dit betreft leningen die verstrekt zijn aan scouting, jeugdhuis en peuterspeelzalen. Ook de verstrekking van hypotheekleningen aan ambtenaren valt onder deze post.

Tevens staat hier opgenomen het HNG-depot en de verstrekte startersleningen en duurzaamheidsleningen.

Uitzettingen in's rijks schatkist met rente typische looptijd van één jaar of langer

Er is in 2016 een geldlening verstrekt aan stichting exploitatie en beheer SMCC Hofdael.

Vlottende activa

Voorraad

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Van de voorraad kan het volgende overzicht worden gegeven:

Omschrijving	Balans- waarde 31-12-2015	Vermeer- dering	Vermin- dering	Balans- waarde 31-12-2016
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	35.405	1.115	10.457	26.064
Totaal	35.405	1.115	10.457	26.064
Voorziening verlies grex	-517	0	435	-82
Saldo (totaal minus voorziening)	34.888	1.115	10.021	25.982

Toelichting op de voorziening

De voorziening verlies grondexploitaties is per eind 2016 € 82.000,- en deze heeft betrekking op Brugstraat onderdeel van in exploitatie zijnde complexen. Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2016 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2016	Overheveling vanuit niet in exploitatie genomen	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2016	Voorziening dekking verliessaldi	Balanswaarde 31-12-2016
Spaarpot	17		5			22		22
Centrum West	241		11	27		225		225
MacKenziestraat / De Bolster	240		107	342	-5	0		0
Rielse Park	645		16			661		661
Kievit West / Talingstraat	303		58			361		361
Waleweinlaan	11		8			19		19
Willem Barentzweg / De Bron	74		48			122		122
Strabrechtcollege	361		10			371		371
Emopad	230		106	200		136		135
Torenweg	223		252	943	468	0		0
Brugstraat	486		14	150		351	82	269
Luchen Weteringpark gebied Luchen	541			40		502		501
diverse kavels Loeswijk	31.014		2.869	11.696		22.187		22.187
Linze	1					1		1
Linze	459		11			470		470
Vesperstraat / De Waag	35		11			46		46
Dorpsstraat / Johanneschool	253		39			291		291
Ellenaar	93		20			113		113
Bisschop van Mierlostraat	178		6			185		185
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	35.405	0	3.591	13.398	463	26.063	82	25.982

BBV-wijziging niet in exploitatie genomen bouwgronden

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-2015	BBV-wijziging	Balanswaarde 1-1-2016	Herrubricering naar
Niet in exploitatie genomen bouwgronden				
Linze	459	-459		Onderhanden werk, waaronder 0 bouwgronden in exploitatie
Hekelstraat	99	-99		Investerings economisch nut, 0 gronden en terreinen
Spoorzone	1.333	-1.333		Investerings economisch nut, 0 gronden en terreinen
Bouwblok landbouwgronden Gijzenrooi	101	-101		Investerings economisch nut, 0 gronden en terreinen
Totaal niet in exploitatie genomen bouwgronden	1.992	-1.992	0	
Overige grond- en hulpstoffen				
Landbouwgronden Gijzenrooi	393	-393		Investerings economisch nut, 0 gronden en terreinen
Totaal overige grond- en hulpstoffen	393	-393	0	
Totaal grond- en hulpstoffen	2.386	-2.386	0	

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boek- waarde 31-12-2016	Voor- ziening oninbaar- heid	Balans- waarde 31-12-2016	Balans- waarde 1-1-2016
Vorderingen op openbare lichamen	3.808	0	3.808	4.279
Rekening-courantverhouding met het rijk	4.073	0	4.073	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	432	0	432	186
Overige vorderingen	5.499	-1.590	3.909	6.057
Overige uitzettingen	13	0	13	13
Totaal	13.825	-1.590	12.235	10.535

De nominale waarde van de debiteuren die in de Jaarstukken 2015 onder 'overige vorderingen' stonden zijn overgeheveld naar 'vorderingen op openbare lichamen'.

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	654			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	147	267	344	451
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	507	387	310	203
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

(1) Berekening drempelbedrag

Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	87.206			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	87.206			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000,-	Drempelbedrag	654			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.411	24.325	31.689	41.528
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	147	267	344	451

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Omschrijving	2016	2015
Kassaldi	12	17
Banksaldi	570	185
Totaal Liquide middelen	581	202

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Omschrijving	2016	2015
Overige nog te ontvangen bedr en de vooruitbetaalde bedr die tlv van volgende begrotingsjaren komen	7.864	1.911
Totaal Overlopende activa	7.864	1.911

De specificatie van het verloop van nog te ontvangen bedragen per subsidie:

Omschrijving	Stand 1-2016	1- Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand 12-2016	31-
Declaratie BBZ (het Rijk)		94	105	94	105
Totaal		94	105	94	105

Dit maakt deel uit van het totaal van overlopende activa.

Vanaf het jaar 2016 zijn er vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nieuwe regels geïntroduceerd die betrekking hebben op de verslaggevingsaspecten van het faciliterend grondbeleid. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente faciliteert bij een bouwkaavel van een private partij. De gemeente heeft zelf geen grond in haar bezit en dus is veelal sprake van een vordering of schuld op/aan een derde partij. Hieronder worden in het kort de vorderingen weergegeven die de gemeente Nuenen heeft aan derden in het kader van het faciliterend grondbeleid. Nog te verhalen kosten geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een anterieure overeenkomst nog een vergoeding ontvangt. Nog te factureren geven kosten weer die de gemeente heeft gemaakt, waarvoor zij op basis van een in de toekomst te tekenen anterieure overeenkomst naar alle waarschijnlijkheid een vergoeding ontvangt.

Omschrijving	2016	2015
Nog te verhalen kosten facilitair grondbedrijf	85	0
Nog te factureren facilitair grondbedrijf	15	0
Totaal	100	0

Plankosten Kievitstraat (€ 5.000,-)

Achter de Kievitstraat ligt grenzend aan het gebied van De Dommel en de Kasteeltuinen een perceel grond van derden, waarvoor een bouwplan in voorbereiding is. Een deel van die grond wil de gemeente graag verwerven voor een betere ontsluiting van de tweede fase van het gemeentelijke project Talingstraat. Hoewel die gronden in december 2015 in het bestemmingsplan Inbreidingslocaties nog steeds een groenbestemming hebben gekregen, zullen nu toch een aantal woningen in dit gebied gefaciliteerd worden. De planvorming voor die gronden liep al ruimschoots voor december 2015, maar omdat er op dat moment nog geen zicht was op overeenstemming is destijds besloten om voor de gronden van derden nog geen bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan te faciliteren. Inmiddels ziet het er naar uit dat er voor het komende jaar wel overeenstemming kan worden bereikt. Om die reden wordt het verantwoord geacht om beperkte reeds gemaakte kosten en de nog te verwachten kosten te activeren.

De beperkte kosten die in de jaarrekening van 2016 geactiveerd worden, vormen slechts een deel van de planvoorbereidingskosten die in eerdere jaren reeds gemaakt zijn. De kosten in die jaren zijn echter gewoon verwerkt in de resultatenrekening van die jaren, waarbij ze niet afzonderlijk administratief gespecificeerd waren.

Plankosten bestemmingsplan Luchen Weteringpark (€ 80.000,-)

Het bestemmingsplan Luchen Weteringpark is op 19 mei 2014 vastgesteld en is op 12 augustus 2015 onherroepelijk geworden. Het exploitatieplan dat op 19 mei 2014 eveneens was vastgesteld is in augustus 2015 niet onherroepelijk geworden. Ook de op dat moment in procedure gebrachte eerste herziening kon daarom niet worden vastgesteld. Nadat de aanpassingen in het exploitatieplan verwerkt waren bleek een deel van de vertaalde nota kostenverhaal niet actueel door de inmiddels vastgestelde bereikbaarheidsagenda. Deze wordt nu vertaald in een actuele nota kostenverhaal, die vervolgens weer vertaald kan worden in het definitief in procedure te brengen exploitatieplan. De plankosten en algemene kosten die t/m 2014 waren gemaakt hadden grotendeels betrekking op de gemeentelijke gronden in het plangebied. De kosten die in de jaren 2015 en 2016 zijn gemaakt hebben echter voor bijna 90% betrekking op de gronden van derden. In de jaarrekening van 2016 is nu een administratieve splitsing gemaakt in de kosten die worden toegerekend aan de gemeentelijke gronden en de kosten die moeten worden toegerekend aan de gronden van derden.

Plankosten Hekelstraat (€ 15.000,-)

Voor deze locatie is in 2014 reeds een anterieure overkomst gesloten voor gronden waar de gemeente sindsdien economisch geen eigenaar meer van is. Door een beperkte aanpassing van het bouwplan, waar de gemeenteraad medio 2016 mee akkoord is gegaan, moest er een aanvulling op de anterieure overeenkomst worden opgesteld. Nu deze is getekend kan het ontwerp bestemmingsplan worden afgerond en in procedure worden gebracht. Vaststelling staat voor het vierde kwartaal van 2017 gepland. De reeds gemaakte en nog te maken gemeentelijke plankosten, zullen de te verwachten vergoeding naar verwachting niet overschrijden. Een eventueel voor- of nadeel zal worden verwerkt in de winst- en verliesrekening van het jaar waarin het kan worden afgesloten.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Een gedetailleerd overzicht is te vinden in paragraaf 3.7 'Reserves en voorzieningen' en de daarbij behorende toelichting, die verderop in dit boekwerk zijn opgenomen. Het eigen vermogen bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	2016	2015
Algemene reserve	33.202	36.304
Bestemmingsreserve	13.262	13.710
Het gerealiseerde resultaat	508	828
Totaal Eigen vermogen	46.972	50.841

Voor een nadere specificatie van het gerealiseerde resultaat verwijzen wij naar paragraaf 3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten. In paragraaf 1.2 is een voorstel tot resultaatbestemming opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De voorziening verliesgevende complexen en de voorziening pensioen voormalige wethouders zijn gebaseerd op basis van de contante waarde.

De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Hierbij is rekening gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Een uitgebreide toelichting over het verloop van de voorzieningen is terug te vinden in paragraaf 3.7 'Reserves en voorzieningen'. De voorzieningen bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	2016	2015
Voorzieningen	13.849	13.512
Totaal	13.849	13.512

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar is als volgt:

Omschrijving	2016	2015
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	62.050	58.170
Door derden belegde gelden	763	803
Waarborgsommen	317	317
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	63.131	59.291

De rentelast van de langlopende schulden bedraagt €2.450.190,66.

Onderhandse leningen

De samenstelling van deze schulden blijkt uit de financieringsstaat die opgenomen is in de paragraaf financiering.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De flottende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	2016	2015
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	3.000	14.000
Banksaldi	0	2.262
Overige schulden	5.628	4.239
Totaal Netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8.628	20.501

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Omschrijving	2016	2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend jaar tot betaling komen	4.448	5.491
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.336	111
Totaal Overlopende passiva	8.785	5.602

De specificatie van het verloop van vooruit ontvangen bedragen per subsidie:

Omschrijving	Stand 1-1-2016	Vooruit-ontvangen	Lasten	Stand 31-12-2016
Subsidie regeling eenmalige uitkering spoorse doorsnijdingen voor project Spoorzone (het Rijk)	0	3.788	0	3.788
Subsidie recreatieve fietsverbindingen Rijk Dommel en Aa (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	422	0	422
Subsidie gevelmaatregelen (het Rijk)	41	0	0	41
Totaal	41	4.210	0	4.251

Dit maakt deel uit van het totaal van overlopende passiva.

3.3 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV dienen in de toelichting bij de balans opgenomen te worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden. In de toelichting bij genoemd artikel worden als voorbeelden genoemd (langlopende) huurcontracten en leaseovereenkomsten.

Nadrukkelijk worden hier dus geen toekomstige rechten genoemd. De bedoeling van dit artikel is om – naast de bedragen die al volgens de balans bekend zijn – ook nog aan te geven welke toekomstige uitgaven nog volgen. Dit om de werkelijke financiële positie weer te geven. Als een gemeente namelijk erg veel langlopende verplichtingen is aangegaan geeft de balans een te rooskleurig beeld.

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Aard	% lening-bedrag	Oorspronkelijk bedrag	Restant 1-1 2016	Restant 31-12 2016	Betalingen gedurende 2016	Jaar van besluitvorming (*)	Einde looptijd (**)
Directe garantstellingen								
Vaste geldlening U/G	St. Annaziekenhuis	100%	4.084	163	0	163	1991	2016
Vaste geldlening U/G	Zorgstichting Geldrop	100%	2.088	170	100	69	1997 / 1998	2017 / 2018
Vaste geldlening U/G	Stichting basisbibliotheek Dommeldal	100%	631	568	536	32	2013	2033
Vaste geldlening U/G	Woningbouwvereniging Compaen	100%	408	88	61	27	2003	2018
Vaste geldlening U/G	St. Golf Riel estate	100%	235	166	155	11	2006 / 2012	2036 / 2022
Vaste geldlening U/G	St. Kasteel Geldrop	100%	1.000	854	831	23	2006	2036
Totaal directe garantstellingen			8.446	2.009	1.683	325		
Indirecte garantstellingen								
Vaste geldlening U/G	Stichting Woonbedrijf SWS. Hhvl	50%	50.529	48.342	47.958	384	1996 - 2010	2017 - 2036
Vaste geldlening U/G	Woningbouwvereniging Compaen	50%	34.683	25.866	24.097	1.769	2004 - 2011	2034 - 2041
Vaste geldlening U/G	Stichting Wooninc.	50%	21.000	0	21.000	21.000	2016	2046 - 2055
Totaal indirecte garantstellingen			106.212	74.208	93.055	23.153		
Totaal			114.658	76.217	94.738	23.478		

(*) De kolom "Jaar van besluitvorming" is gebaseerd op het jaar waarop de eerste storting heeft plaatsgevonden.

(**) Het einde van de looptijd in bovenstaande tabel varieert bij een aantal garantstellingen. Dit komt omdat er bij deze garantstellingen sprake is van een samenstel van (meerdere) geldleningen. In de tabel zijn deze gecombineerd weergegeven.

De belangrijke langdurige contracten en verplichtingen van materiële aard zijn hieronder opgenomen. De inkoopplannen en het contractbeheersysteem zijn als bron gebruikt.

Omschrijving	Verbonden t/m	Bedrag op jaarbasis
Onderhoud groen	2017	1.118.000
Schoonmaak	2017	100.000
Waterportaal Zuidoost Brabant - investeringsbijdrage	2017	25.000
Leerlingenvervoer	2018	600.000
Levering gas / elektriciteit (*)	2019	546.000
Concessieovereenkomst Het Goed	2020	65.000
Zwerfafval Nedvang	2022	46.000
Lediging parkeerautomaten (Securcash)	Onbepaalde tijd	32.000
Uitvoering werk en inkomen	Onbepaalde tijd	10.000.000
Wmo 2015 (**)	Onbepaalde tijd	-
Jeugdhulp (**)	Onbepaalde tijd	-
Metropoolregio Eindhoven (MRE) (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Dienst Dommelvallei (DD) (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Senzer (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Cure afvalbeheer (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen
Plus Team (GR)	Onbepaalde tijd	Zie: § Verbonden partijen

(*) Bedrag is gebaseerd op bestedingen in 2016.

(**) = niet mogelijk om een bedrag te noemen, dit is afhankelijk van het gebruik

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan bijv. (spaar)verlofaanspraken. Met ingang van 2017 is het individueel keuzebudget ingevoerd en is er geen sprake meer van overlopende rechten op vakantiegeld. De rechten voor het nog niet betaalde vakantiegeld 2016 is wel als verplichting opgenomen in 2016.

Hypothecaire leningen personeel

Per 31-12-2016 restant nog op te nemen € 177.030,-.

3.4 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's:									
1. Gebiedsgericht werken	107	1.490	-1.383	24	1.483	-1.459	8	1.456	-1.448
2. Economie en vastgoed	44	736	-692	49	769	-720	192	902	-710
3. Veiligheid en handhaving	127	2.050	-1.922	127	1.930	-1.802	79	1.875	-1.796
4. Bestuurlijke samenwerking	0	373	-373	0	294	-294	0	157	-157
5. Sociale zaken en armoedebeleid	9.271	19.951	-10.680	9.271	19.872	-10.601	10.053	20.579	-10.526
6. Zorg, welzijn en cultuur	2.487	20.133	-17.646	2.487	20.069	-17.583	2.066	18.083	-16.017
7. Jeugdbeleid en onderwijs	733	12.615	-11.882	733	12.795	-12.062	789	14.239	-13.450
8. Democratisch bestuur	682	5.199	-4.517	752	5.361	-4.609	822	5.395	-4.573
9. Natuur, milieu en duurzaamheid	7.872	9.835	-1.963	8.079	9.724	-1.645	8.355	10.047	-1.692
10. Bereikbaarheid en verkeer	589	4.828	-4.239	626	11.045	-10.419	631	9.594	-8.963
11. Bouwen en wonen	4.966	6.481	-1.515	5.745	6.729	-985	16.113	16.271	-158
12. Financiën en belastingen	813	1.054	-241	189	2.216	-2.027	246	2.105	-1.859
Totaal programma's	27.691	84.746	-57.055	28.082	92.288	-64.206	39.354	100.702	-61.348
Algemene dekkingsmiddelen:									
Algemene uitkering	48.714	0	48.714	49.558	0	49.558	49.804	0	49.804
Dividenden	42	3	40	31	3	28	31	3	28
Lokale heffingen	5.496	0	5.496	5.490	0	5.490	5.575	0	5.575
Overige algemene dekkingsmiddelen	52	64	-12	52	79	-27	51	78	-26
Saldo financieringsfunctie	3.167	1.203	1.964	3.055	896	2.159	2.914	814	2.099
Totaal algemene dekkingsmiddelen	57.471	1.270	56.202	58.187	978	57.209	58.374	895	57.480
Totaal saldo van baten en lasten	85.162	86.015	-853	86.268	93.266	-6.997	97.728	101.596	-3.868

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves:									
Mutaties reserves programma 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 2	6	70	-64	32	70	-38	15	135	-120
Mutaties reserves programma 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	0	0	0	90	373	-283	0	373	-373
Mutaties reserves programma 5	303	0	303	620	317	303	0	317	-317
Mutaties reserves programma 6	0	0	0	0	0	0	0	20	-20
Mutaties reserves programma 7	735	613	122	656	613	43	502	655	-152
Mutaties reserves programma 8	180	306	-126	180	306	-126	729	375	353
Mutaties reserves programma 9	32	0	32	32	0	32	0	35	-35
Mutaties reserves programma 10	0	0	0	4.678	200	4.478	0	215	-215
Mutaties reserves programma 11	0	420	-420	3.213	433	2.780	3.367	864	2.504
Mutaties reserves programma 12	789	0	789	3.240	3.488	-248	6.406	3.653	2.753
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.044	1.408	636	12.740	5.799	6.941	11.019	6.642	4.377
Het geraamde resultaat versus gerealiseerde resultaat	87.206	87.423	-218	99.009	99.065	-56	108.747	108.239	508

De verschillen op programmaniveau worden veroorzaakt doordat in het overzicht van baten en lasten de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in reserves niet worden meegenomen (deze bedragen zijn uit de programma's gehaald en staan eronder afzonderlijk gepresenteerd). In de tabel van onderdeel 3.5.2 zijn de bedragen wel opgenomen inclusief de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in reserves.

3.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht van baten en lasten. Achtereenvolgens zal ingegaan worden op:

- vennootschapsbelasting
- de begrotingsrechtmatigheid;
- een analyse van de verschillen tussen de raming en realisatie;
- overzicht onvoorzien;
- overzicht van de incidentele baten en lasten;
- overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- wet normering topfunctionarissen.

3.5.1 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. Dit houdt in dat over het boekjaar 2016 een fiscale aangifte moet worden ingediend. De aangifte wordt in 2 gedeeltes opgevoerd. Voor 1 mei 2017 de voorlopige aangifte en voor de definitieve aangifte wordt uitstel aangevraagd (uitstel tot juni 2018).

In 2015 en 2016 zijn, met een adviesbureau, impactanalyses uitgevoerd en besproken met de belastingdienst. De belastingdienst heeft op de onderdelen waarvoor Vpb-plicht aan de orde is nog geen uitspraak gedaan over de uitgangspunten voor de aangifte. Dit betreft het onderdeel grondexploitaties. Op basis van de nu bekende uitgangspunten is de voorlopige aangifte gedaan. Deze wordt besproken met de belastingdienst. De conclusies/aanbevelingen van de belastingdienst worden in de definitieve aangifte verwerkt. Vanwege de grote onzekerheid over de aangifte vennootschapsbelasting 2016 is nog geen bedrag opgenomen in de jaarstukken 2016. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en onzekerheden meegenomen.

3.5.2 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, evenals de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn”.

Wijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de raad worden voorgelegd. Als dit niet meer mogelijk is, zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan voor de accountant bij de controle vaststaan dat een aantal (begrotings)overschrijdingen binnen de beleidskaders van de raad valt. Voor het samenwerkingsverband geldt deze bepaling ook, alleen moet in plaats van college respectievelijk raad gelezen worden Dagelijks Bestuur respectievelijk Algemeen Bestuur.

De toelichting van het Bado zegt hierover:

“Strikt genomen gaat het hier om onrechtmatige uitgaven omdat de overschrijding strijdig is met artikel 189, lid 4 van de Gemeentewet. Deze overschrijdingen (en onderschrijdingen) moeten goed herkenbaar in de jaarrekening worden opgenomen (Kadernota Rechtmatigheid BBV). Door het vaststellen van de jaarrekening waarin die uitgaven wel zijn opgenomen, autoriseert de raad alsnog de betreffende uitgaven.

Het gaat om overschrijdingen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. Het is op grond van de controleverordening niet de bedoeling dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende accountantsverklaring kan worden gegeven. Wel moet de accountant deze in het verslag van bevindingen, waarvan het college in de jaarrekening heeft gemeld dat ze nog moeten worden geautoriseerd, aan de orde stellen. De accountant moet daartoe in elk geval aangeven of het overzicht ex artikel 28 BBV volledig is of niet.“

De toets op rechtmatigheid richt zich op de beschikbare uitgaven-budgetten en de in werkelijkheid gedane uitgaven.

Uit het overzicht van baten en lasten op de voorgaande pagina's, en hieronder gecompriemd weergegeven, blijkt dat er bij 6 programma's een overschrijding op de lasten is. De bedragen in onderstaande tabel moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Programma	Begroting na wijziging	Realisatie	Saldo
1. Gebiedsgericht werken	1.483	1.456	27
2. Economie en vastgoed	839	1.037	-199
3. Veiligheid en handhaving	1.930	1.875	55
4. Bestuurlijke samenwerking	668	530	137
5. Sociale zaken en armoedebeleid	20.189	20.897	-707
6. Zorg, welzijn en cultuur	20.069	18.102	1.967
7. Jeugdbeleid en onderwijs	13.408	14.894	-1.486
8. Democratisch bestuur	5.666	5.771	-104
9. Natuur, milieu en duurzaamheid	9.724	10.082	-358
10. Bereikbaarheid en verkeer	11.245	9.809	1.437
11. Bouwen en wonen	7.162	17.135	-9.973
12. Financiën en belastingen	6.682	6.652	30
Totaal	99.065	108.239	-9.174

2. Economie en vastgoed

De overschrijding van € 199.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Recreatie en toerisme: voordeel op de gesloten exploitatie van € 118.000,-
- Economische zaken; stedelijk gebied doorbelaste kosten gemeenten van € 75.000,-
- Overige lasten: € 6.000,-

Gedeeltelijk worden de kostenoverschrijdingen gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Voor het resterende deel is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

5. Sociale zaken en armoedebeleid

De overschrijding van € 707.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Wet Werk en Bijstand 21 <-> 65 jaar voor een bedrag van € 789.000,-
- Bijzonder onderzoek voor een bedrag van -/- € 45.000,-
- Werkgelegenheidsprojecten (uitvoeringskosten) voor een bedrag van -/- € 34.000,-
- Overige lasten: -/- € 3.000,-

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

7. Jeugdbeleid en onderwijs

De overschrijding van € 1.486.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Dagbehandeling jeugd voor een bedrag van € 2.597.000,-
- Behandeling/zorg met verblijf jeugd voor een bedrag van € 1.595.000,-
- Jeugdzorgplus voor een bedrag van € 435.000,-
- Jeugdbescherming/reclassering voor een bedrag van € 101.000,-
- Ambulante zorg aan kind en gezin voor een bedrag van -/- € 1.561.000,-
- Uitvoeringskosten jeugdzorg voor een bedrag van -/- € 450.000,-
- Pleegzorg voor een bedrag van -/- € 446.000,-
- Transformatiebudget voor een bedrag van -/- € 333.000,-
- Landelijke specialistische functies voor een bedrag van -/- € 253.000,-
- Huisvesting bijzonder basisonderwijs voor een bedrag van -/- € 112.000,-
- Faciliteiten/leerlingenvervoer voor een bedrag van -/- € 107.000,-
- Overige lasten: € 20.000,-

Gedeeltelijk worden de kostenoverschrijdingen gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Voor het resterende deel is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

8. Democratisch bestuur

De overschrijding van € 104.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Hogere storting dan begroot in de pensioenvoorziening wethouders voor een bedrag van € 113.000,-
- Naheffing werkkostenregeling raad en raadscommissies voor een bedrag van € 37.000,-
- Lagere indexering op salarissen, pensioenen en wachtgeld van (voormalige) wethouders dan begroot voor een bedrag van -/- € 32.000,-
- Overige lasten: -/- € 14.000,-

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

9. Natuur, milieu en duurzaamheid

De overschrijding van € 358.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Overhead Cure voor een bedrag van € 167.000,-
- Inzamelkosten plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons voor een bedrag van € 112.000,-
- Inzameling Groente-, Fruit- en Tuinval (GFT) voor een bedrag van € 49.000,-
- Hondenbeleid: voordeel op de gesloten exploitatie van € 35.000,-
- Overige lasten: -/- € 5.000,-

Gedeeltelijk worden de kostenoverschrijdingen gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. Voor het resterende deel is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

11. Bouwen en wonen

De overschrijding van € 9.973.000,- in dit programma wordt veroorzaakt door diverse posten:

- Mutaties grondbedrijf exclusief overboeking balans voor een bedrag van € 9.262.000,-
- Storting in reserve Leefbaarheidsfonds voor een bedrag van € 140.000,-
- Storting in reserve Fonds Investing ruimtelijke ordening voor een bedrag van € 46.000,-
- Storting in reserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen (nieuw) voor een bedrag van € 196.000,-
- Storting in reserve Fonds Herstructurering woongebieden voor een bedrag van € 48.000,-
- Bouw-, woning- en welstandstoezicht voor een bedrag van € 90.000,-
- Vastgoedbeleid voor een bedrag van € 131.000,-
- Volkshuisvestingsbeleid voor een bedrag van € 38.000,-
- Omgevingsvergunning voor een bedrag van € 17.000,-
- Overige lasten: € 5.000,-

Er is sprake van begrotingsonrechtmatigheid, maar deze telt conform het controleprotocol niet mee voor het oordeel (begrotingsoverschrijding is passend binnen het bestaand beleid).

3.5.3 Analyse overzicht van baten en lasten

1. Gebiedsgericht werken		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			1.459.000
Realisatie 2016			1.448.000
Saldo excl. mutaties reserves			11.000
Mutaties reserves (saldo)			0
Verklaring van het saldo			11.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Handhaving algemeen In 2016 zijn de inhuurkosten van afdeling Ondersteuning € 13.000,- lager dan begroot. Dit komt omdat de aanbesteding van de inhuur midden in het jaar heeft plaatsgevonden. Daarna heeft de werving van de BOA enige tijd gekost, waardoor de inhuur tijdelijk niet is ingevuld. Voor het restant van € 18.000,- is geen sprake van een voordeel; deze kosten zijn verantwoord op andere programma's en komen daar als nadeel terug.	I	31.000
Indirecte baten en lasten			
2	Doorverdeling uren Meer uren besteed dan begroot.		-45.000
3	Overige verschillen < € 25.000,-		25.000
Totaal			11.000

2. Economie en vastgoed		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			315.000
Realisatie 2016			237.000
Saldo excl. mutaties reserves			78.000
Mutaties reserves (saldo)			-83.000
Verklaring van het saldo			-5.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Bijdragen gemeenten in regionaal project Urgentieverordening Het regionale project Urgentieverordening van de werkgroep Wonen van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) is getrokken door een medewerkster uit onze gemeente. De regio heeft haar inzet gecompenseerd. Voor dit bedrag hebben wij een medewerker Volkshuisvesting ingehuurd.	I	85.000
2	Toeristenbelasting De meeropbrengst is voornamelijk een gevolg van een veel hoger aantal overnachtingen op 't Wolfsven dan begroot.	I	69.000
Indirecte baten en lasten			
3	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve Recreatie en Toerisme (-/- € 79.000,-) - Reserve Centrummanagement (-/- € 3.000,-)		-82.000
4	Doorverdeling uren Meer uren besteed dan begroot.		-70.000
5	Overige verschillen < € 25.000,-		-7.000
Totaal			-5.000

3. Veiligheid en handhaving		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			1.802.000
Realisatie 2016			1.796.000
Saldo excl. mutaties reserves			6.000
Mutaties reserves (saldo)			0
Verklaring van het saldo			6.000
Nr.	Omschrijving		
	Directe baten en lasten per kostenplaats		
1	Overige verschillen < € 25.000,-		6.000
	Totaal		6.000

4. Bestuurlijke samenwerking		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			294.000
Realisatie 2016			157.000
Saldo excl. mutaties reserves			137.000
Mutaties reserves (saldo)			-90.000
Verklaring van het saldo			47.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Bestuurlijke samenwerking Het voordeel wordt met name veroorzaakt door een afrekening van het batig saldo 2015 van de Metropoolregio (€ 95.000,-). Daarnaast is er in de primaire begroting rekening gehouden met kosten van taken die bij de omvorming van het SRE naar de Metropoolregio niet zijn overgegaan zijn (€ 55.000,-). Voor deze taken zijn in 2016 geen kosten gemaakt. Voor het overige (-/- € 13.000,-) gaat het vooral om de niet geraamde kosten voor de samenwerking in het stedelijk gebied en het beeldvormende document.	I	137.000
Indirecte baten en lasten			
2	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve I&A (-/- € 90.000,-)		-90.000
Totaal			47.000

5. Sociale zaken en armoedebelief		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			10.601.000
Realisatie 2016			10.526.000
Saldo excl. mutaties reserves			75.000
Mutaties reserves (saldo)			-620.000
Verklaring van het saldo			-545.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Uitvoering sociale taken (diversen) Dit verloopt in beginsel budgettair neutraal, omdat de middelen die wij ontvangen van het Rijk één op één doorgezet worden naar Senzer. Het voordeel van € 115.000,- wordt veroorzaakt door afrekeningen uit voorgaande jaren.	I	115.000
2	Opbrengsten debiteuren Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (BBZ) Dit voordeel komt voort uit mutaties van het debiteurensaldo op basis van de gegevens van Senzer.	I	30.000
3	Bijzonder onderzoek Dit budget wordt niet meer gebruikt en is vanaf 2017 ook niet meer opgenomen in de begroting.	I	45.000
4	Bijzondere bijstand Wanneer een inwoner een vraag indient voor een bepaalde regeling en voldoet aan de criteria, dan komt hij of zij in aanmerking voor deze regeling en dient de gemeente te betalen. Dit tekort betekent dat er meer aanvragen zijn ingediend en toegekend dan begroot. Vanaf 2017 is de begroting hier op aangepast.	I	-53.000
5	Werkgelegenhedenprojecten Het voordeel wordt veroorzaakt door de lagere uitvoeringskosten vanuit Senzer.	I	34.000
6	Inburgering vergunninghouders (baten) Dit betreft niet begrote ontvangsten van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in het kader van statushouders.	I	115.000
7	Inburgering vergunninghouders (lasten) Dit betreft een niet begrote subsidie aan de LEV-groep ten behoeve van statushouders.	I	-48.000
Indirecte baten en lasten			
8	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve WWB inkomensdeel (-/- € 620.000,-)		-620.000
9	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Voorziening Dubieuze debiteuren (-/- € 117.000,-)		-117.000
10	Overige verschillen < € 25.000,-		-46.000
Totaal			-545.000

6. Zorg, welzijn en cultuur		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			17.583.000
Realisatie 2016			16.017.000
Saldo excl. mutaties reserves			1.566.000
Mutaties reserves (saldo)			-20.000
Verklaring van het saldo			1.546.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Sociaal cultureel centrum Hofdael Het nadeel wordt met name veroorzaakt door de afwikkeling van de overgang naar de stichting Hofdael. Daarnaast zijn er minder inkomsten uit theatervoorstellingen en meer onderhoudskosten aan Hofdael en het weverijmuseum dan begroot.	I	-26.000
2	Wmo - individuele voorzieningen Hieronder vallen de volgende voorzieningen (Zorg In Natura en PGB): - Woningaanpassingen; - Hulp bij het huishouden; - Collectief vervoer; - Vervoersvoorzieningen; - Rolstoelvoorzieningen. Minder inwoners doen een beroep op deze voorzieningen. Bijvoorbeeld bij woning-aanpassingen kiezen inwoners er regelmatig zelf voor om de aanpassingen aan te schaffen. Daarnaast zijn de vervoersvoorzieningen en rolstoelvoorzieningen voordelig aanbesteed, waardoor de kosten lager uitvallen. In het saldo op deze producten zijn de lagere inkomsten voor eigen bijdragen meegenomen. Bovendien zijn hier de uitgaven PGB meegenomen.	I	586.000
3	Wmo 2015 In 2016 is in het kader van de Wmo 2015 (begeleiding) meer uitgegeven dan begroot op basis van de uitkering sociaal domein. Dit tekort, samen met het tekort op de producten uit de Jeugdwet kunnen opgevangen worden binnen de producten die gezien dienen te worden als het brede sociaal domein. Dit brede sociaal domein bestaat onder andere uit de producten; individuele voorzieningen Wmo, algemene voorzieningen Wmo, preventief jeugdbeleid en algemene dienstverlening. Vanaf 2017 gaan wij meer inzetten op de preventieve middelen in het voorliggend veld, waarbij wij er vanuit gaan dat de overschotten op die producten verdwijnen maar dat de uitgaven aan bijvoorbeeld de begeleiding vanuit de Wmo verlagen.	I	-198.000
4	Sociaal Domein breed Overschotten in het voorliggend veld en de "oude" Wmo producten kunnen ingezet gaan worden om de tekorten bij Wmo begeleiding en de producten uit de jeugdwet te dekken. Per saldo zou dit tot het minimaliseren van het tekort op het brede sociaal domein moeten leiden.	I	488.000
5	PGB Jeugd In 2016 is ongeveer € 650.000 uitgegeven aan PGB Jeugd. Ten opzichte van de begroting is de realisatie lager. Dit product dient meegenomen te worden bij het resultaat op de producten jeugd.	I	593.000
Indirecte baten en lasten			
6	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Voorziening dubieuze debiteuren Wmo		76.000

7	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar product "Sportpark 't Oudven" (€ 31.000,-) - Krediet afgerekend naar product "Sportpark De Kievit" (€ 19.000,-) - Overige (€ 18.000,-)		68.000
8	Overige verschillen < € 25.000,-		-41.000
	Totaal		1.546.000

7. Jeugdbeleid en onderwijs		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			12.062.000
Realisatie 2016			13.450.000
Saldo excl. mutaties reserves			-1.388.000
Mutaties reserves (saldo)			-196.000
Verklaring van het saldo			-1.584.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Huisvesting bijzonder basisonderwijs Dit is voornamelijk veroorzaakt door schades, na aftrek van ontvangen schadevergoedingen.	I	-83.000
2	Leerlingenvervoer Het overschot is ontstaan door een afname van het aantal leerlingen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer, waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt door passend onderwijs. Meer kinderen blijven op de school in de buurt. Ook zijn er in 2016 minder medische adviezen opgevraagd. Wij willen dit overschot vooralsnog aanmerken als incidenteel, in afwachting op de uitkomsten van de nieuwe aanbesteding in 2018.	I	107.000
3	OAB / VVE We hebben vanuit het Rijk meer budget in het kader van de specifieke doeluitkering OAB/VVE ontvangen dan aanvankelijk begroot.	I	30.000
4	OAB / VVE Aangezien Stichting Peuterspeelzaalwerk Geldrop-Mierlo het VVE-aanbod voor de gemeente Geldrop-Mierlo uitvoert, is de gehele specifieke doeluitkering OAB/VVE naar de stichting overgeheveld, inclusief de 'extra' € 30.000,- .	I	-30.000
5	Accommodaties peuterspeelzalen De extra locatie peuterspeelzaal Brede School De Coevering zorgt in 2016 voor een extra opbrengst van € 20.000,- (structureel). Ook is er in 2016 huur geïnd over zeven maanden uit 2015 en zijn de huurprijzen van de andere locaties geïndexeerd.	S I	20.000 17.000
6	Accommodaties kinderopvang Dit betreft minder huurinkomsten dan geraamd als gevolg van de huuropzegging.	I	-25.000
7	Jeugdzorg In 2016 is in het kader van de Jeugdwet meer uitgegeven dan begroot op basis van de uitkering sociaal domein. Dit tekort, samen met het tekort op de producten binnen de Wmo 2015 producten kunnen opgevangen worden binnen de producten die bezien dienen te worden als het brede sociaal domein. Dit brede sociaal domein bestaat onder andere uit de producten; individuele voorzieningen Wmo, algemene voorzieningen Wmo, preventief jeugdbeleid en algemene dienstverlening. Vanaf 2017 gaan wij meer inzetten op de preventieve middelen in het voorliggend veld, waarbij wij er vanuit gaan dat de overschotten op die producten verdwijnen maar dat de uitgaven aan bijvoorbeeld de begeleiding en/of behandelingsproducten voor de jeugd verlagen. Dit resultaat is exclusief het voordeel binnen het product PGB jeugd (zie: programma 6).	I	-1.685.000
Indirecte baten en lasten			
8	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve IHP (-/- € 196.000,-)		-196.000

9	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar product "Huisvesting bijzonder basisonderwijs" (€ 188.000,-) - Krediet afgerekend naar product "Huisvesting voortgezet onderwijs" (€ 21.000,-) - Krediet afgerekend naar product "Accommodaties peuterspeelzalen" (€ 33.000,-) - Overige (€ 14.000,-)		256.000
10	Overige verschillen < € 25.000,-		5.000
	Totaal		-1.584.000

8. Democratisch bestuur		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			4.609.000
Realisatie 2016			4.573.000
Saldo excl. mutaties reserves			36.000
Mutaties reserves (saldo)			479.000
Verklaring van het saldo			515.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Raad en raadscommissies De overschrijding wordt voor € 37.000,- veroorzaakt door de niet geraamde kosten in verband met de naheffing van de werkkostenregeling (WKR). Één van de vergoedingen en verstrekkingen voor de WKR die (verplicht) vallen onder de vrije ruimte van 1,2% betreft de onkostenvergoedingen van de politieke ambtsdragers. Voor 2016 leggen deze onkostenvergoedingen volledig beslag op de vrije ruimte. Hierdoor resteert er geen vrije ruimte meer voor vergoedingen en verstrekkingen voor de ambtelijke organisatie, zoals de eenmaal in de vijf jaar te organiseren teambuildingsdag die in 2016 plaatsvond.	I S	-36.000 -6.000
2	Salarissen, pensioenen en wachtgeld (voormalige) wethouders Het voordeel wordt veroorzaakt doordat er in de begroting een hogere indexering is gehanteerd op salarissen, pensioenen en wachtgeld van (voormalige) wethouders dan werkelijk is gerealiseerd.	I	32.000
3	Burgerlijke stand In 2016 is er te weinig budget geraamd voor de salarissen van de trouwambtenaren. In de begroting van 2017 is weer uitgegaan van het juiste (in 2015 gehanteerde) bedrag waarmee het budget met ingang van 2017 weer toereikend is.	I	-26.000
4	Leges paspoorten / ID-kaarten In 2016 zijn er 10% meer paspoorten en 20% meer ID-kaarten afgegeven dan begroot.	I	32.000
5	Leges rijbewijzen In 2016 zijn er 30% meer rijbewijzen afgegeven dan begroot. In 2006 is het creditcardmodel ingevoerd. Er zijn toen veel nieuwe rijbewijzen aangevraagd, die hun geldigheid verloren in 2016.	I	32.000
Indirecte baten en lasten			
6	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve Bovenwijkse Voorzieningen (€ 659.000,-) - Reserve Gemeentelijke Huisvesting (-/- € 150.000,-) - Reserve personeel en organisatie (-/- € 20.000,-) - Algemene reserve (-/- € 9.000,-)		480.000
7	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Pensioenvoorziening wethouders (-/- € 113.000,-)		-113.000
8	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar product "Basisregistratie Grootchalige Topografie" (€ 28.000,-)		28.000
9	Doorverdeling uren Minder uren besteed dan begroot.		99.000
10	Overige verschillen < € 25.000,-		-7.000
Totaal			515.000

9. Natuur, milieu en duurzaamheid		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			1.645.000
Realisatie 2016			1.692.000
Saldo excl. mutaties reserves			-47.000
Mutaties reserves (saldo)			-67.000
Verklaring van het saldo			-114.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Plantsoenen beheer en onderhoud In 2016 is er door de gunstige weersomstandigheden een voordeel geweest op de bestekken en er is minder uitgegeven voor stortkosten en inboeting.	I	30.000
2	Inzamelvergoeding plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons Het voordeel wordt veroorzaakt door een hogere inzamelvergoeding van Nedvang dan begroot (€ 97.000,-). Daarnaast is er nog een nabetaling ontvangen over de inzamelvergoeding 2015 (€ 111.000,-).	I	208.000
3	Inzamelkosten plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons Dit betreft hogere inzamelkosten als gevolg van de toevoeging van drankenkartons en blik aan het plastic. Hierdoor is de ingezamelde hoeveelheid op basis van gewicht met 35% toegenomen en op basis van volume zelfs met 50%! Tegenover de extra kosten staan extra inkomsten (zie: inzamelvergoeding).	I	-112.000
4	Restafval Dit wordt veroorzaakt door minder restafval dat is aangeboden. Zonder dat hiernaar een gedegen onderzoek is gedaan, verwachten wij de afname van het restafval door enerzijds de invoering van de inzameling van plastic, metalen verpakkingen en drankenkartons en de invoering van het diftar-systeem bij de ondergrondse containers.	S	53.000
5	Inzameling Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) Dit tekort wordt veroorzaakt door de proef met het afschaffen van bladkorven en het gratis inzamelen van GFT gedurende de periode van 17 november tot en met 24 december 2016. In deze periode is vier keer zoveel GFT ingezameld dan in een vergelijkbare periode in het jaar daarvoor.	I	-49.000
6	Gebruik milieustraat door gemeente Heeze-Leende De lagere inkomsten hebben te maken met een lager percentage bezoekers uit de gemeente Heeze-Leende dan begroot. Hierdoor valt de te betalen vergoeding van de gemeente Heeze-Leende lager uit.	I	-44.000
7	Opbrengst uit papier- en metaalinzameling Deze extra opbrengst wordt veroorzaakt een hogere papier- en metaalopbrengst als gevolg van een gunstigere aanbesteding.	S	90.000
8	Overhead Cure Het gaat hierbij om kantoor-, personeel- en advieskosten van Cure. In voorgaande jaren zijn deze kosten evenredig verdeeld over de andere kosten van Cure. Vanwege het juiste inzicht in kosten is daar met ingang van 2016 vanaf gestapt. De begroting is hier vanaf 2017 op aangepast.	I	-167.000
9	Planmatig onderhoud riolering De uitvoering van een aantal herstelwerkzaamheden aan riolering is uitgelopen. De realisatie en facturering hiervan heeft niet meer plaatsgevonden in 2016 en schuift door naar 2017 (ten laste van het bestaande budget in 2017).	I	46.000
10	Correctief onderhoud riolering In 2016 zijn er minder rioolverstoppingen geweest waardoor de kosten lager zijn uitgevallen dan begroot.	I	62.000

11	Algemeen milieubeheer De totaalkosten van de ODZOB voor het jaar 2016 zijn lager dan vooraf ingeschat. Dit komt doordat meer verzoektaken in eigen beheer zijn uitgevoerd en minder basistaken zijn uitgevoerd dan vooraf werd verwacht. Onder de totaalkosten van de ODZOB moeten ook de collectieve taken en intensiveringstaken worden gerangschikt. In 2017 zal een start worden gemaakt hoe deze kosten rechtvaardiger tussen de leden kunnen worden verdeeld; een nieuwe verdeling die mogelijk extra kosten kan opleveren.	I	25.000
12	Duurzaamheidsbeleid In 2016 is de nota Duurzaamheid met enige vertraging vastgesteld. Dit had onder meer te maken met een aantal extra wensen die aan de nota zijn toegevoegd. De nota Duurzaamheid kent een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2016 tot en met 2019. Vanwege de verlate vaststelling (september 2016) hebben wij een aantal taken uit het programma voor 2016 niet tijdig kunnen opstarten of moeten doorschuiven naar 2017.	I	49.000
13	Afvalstoffenheffing Dit tekort wordt veroorzaakt door de proef met het gratis inzamelen van het GFT gedurende de periode 17 november t/m 24 december 2016. In deze periode is minder afvalstoffenheffing ontvangen.	I	-47.000
14	Rioolrechten Gelet op de totale begroting voor de opbrengst riolering van € 3.346.000,- is de procentuele afwijking met 1,1% marginaal te noemen. De oorzaak is gelegen in een kleiner areaal, waardoor minder aanslagen opgelegd konden worden dan begroot.	I	-38.000
	Indirecte baten en lasten		
15	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Reserve Hondenbeleid (-/- € 67.000,-) - Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing (€ 14.000,-)		-53.000
16	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Voorziening egalisatie rioleringen (-/- € 200.000,-) - Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing (€ 91.000,-)		-109.000
17	Doorverdeling uren Meer uren besteed dan begroot.		-82.000
18	Overige verschillen < € 25.000,-		24.000
	Totaal		-114.000

10. Bereikbaarheid en verkeer		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			10.419.000
Realisatie 2016			8.963.000
Saldo excl. mutaties reserves			1.456.000
Mutaties reserves (saldo)			-4.693.000
Verklaring van het saldo			-3.237.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Leges wegen en straatwerkvergoedingen Het jaarlijks te ontvangen bedrag aan leges en straatwerkvergoedingen is afhankelijk van de activiteiten van nutsbedrijven. Door de invoering van een nieuwe verordening was het bedrag vooraf moeilijk in te schatten.	I	-55.000
2	Realisatie wegen De overschrijding is te verklaren uit de structurele stijging van de waterschapslasten.	S	-26.000
3	Baten parkeerbelasting Voor een deel wordt de verhoging verklaard doordat er in 2016 meer gehandicapten-parkeerkaarten zijn uitgegeven en daardoor meer leges zijn ontvangen (€ 6.600,-). Hiervan schatten wij in dat € 4.000,- structureel van aard is, door ontwikkelingen van wege vergrijzing en toenemende parkeerdruk. Voor het overige deel hebben wij € 22.400,- meer parkeergelden ontvangen dan begroot. Wij schatten in dat dit komt door een toename van het centrumbezoek, gelet ook op de toenemende parkeerdruk in het centrum. Wij hebben dit voordeel als incidenteel aangemerkt, omdat de centrumbezoeker in de komende jaren nog behoorlijk hinder zal ondervinden door de uitvoering van de herinrichtingsplannen bij de parkeerterreinen. Het structureel ophogen van de inkomsten lijkt ons nu niet verstandig.	I S	25.000 4.000
Indirecte baten en lasten			
4	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Algemene reserve (-/- € 2.785.000,-) - Reserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen (-/- € 1.909.000,-)		-4.694.000
5	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar product "Straten, wegen en pleinen" (€ 1.395.000,-) - Krediet afgerekend naar product "Onderhoud parkeerplaatsen" (€ 42.000,-) - Overige (€ 13.000,-)		1.450.000
6	Overige verschillen < € 25.000,-		59.000
Totaal			-3.237.000

11 Bouwen en wonen		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			985.000
Realisatie 2016			158.000
Saldo excl. mutaties reserves			827.000
Mutaties reserves (saldo)			-276.000
Verklaring van het saldo			551.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Ruimtelijke ordening (baten) In diverse anterieure overeenkomsten zijn met ontwikkelaars bedragen afgesproken. Deze bedragen zijn zij verplicht te betalen om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken. De bedragen bestaan enerzijds uit de plankosten (ambtelijke uren) en anderzijds uit bijdragen in diverse gemeentelijke fondsen. De betalingsverplichtingen lopen voor sommige van de projecten door in 2017. Niet alle bedragen die vooraf geraamd waren zijn in 2016 ontvangen.	I	-81.000
2	Ruimtelijke ordening (lasten) De advieskosten zijn € 65.000,- lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in de 2 ^e tussentijdse rapportage 2016 extra budget is verkregen van € 56.879,- voor niet geraamde verplichtingen uit anterieure overeenkomsten. Dit kwam voort vanuit de gedachte dat de extra bijdragen voor twee planprocedures zouden leiden tot extra advieskosten. De werkzaamheden zijn echter met de inzet van eigen uren gerealiseerd, waardoor het budget niet benodigd was. Voor het overige wordt dit verschil verklaard door lagere uitgaven op het gebied van reconstructie buitengebied en advertentie en promotiekosten.	I	70.000
3	Bestemmingsplan locatie Van Agt In juli 2016 is een anterieure overeenkomst getekend. Op basis hiervan is bij de ontwikkelaar een exploitatiebijdrage in rekening gebracht. Het ontvangen bedrag is grotendeels gestort in de gemeentelijke fondsen: - € 135.000,- ten gunste van reserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen (nieuw) - € 14.225,- ten gunste van reserve Herstructurering woongebieden - € 2.845,- ten gunste van reserve Investerings Ruimtelijke Ontwikkeling Deze fondsen zijn benoemd in de gemeentelijke nota kostenverhaal. Een bedrag van € 71.500,- aan plankosten (ambtelijke uren) is ook in deze overeenkomst opgenomen. Hiervan is inmiddels 90% betaald,. Het gaat hierbij om een bedrag van € 64.345,- dat ten gunste komt van het rekeningresultaat.	I	216.000
4	Bestemmingsplan Parallelweg (Wollendekenfabriek) Een niet begrote bijdrage van € 25.000,- is ontvangen op grond van een overeenkomst die is gesloten met de ontwikkelaar van het project Wollendekenfabriek / Prinses van Geldrop. De bijdrage is gebruikt voor de inzet van eigen uren.	I	25.000
5	Dagelijks onderhoud gemeentelijke woningen In 2016 is een boerderij verkocht voor een hogere verkoopprijs dan de boekwaarde.	I	26.000
6	Leges Omgevingsvergunningen Er zijn meer leges ontvangen dan begroot. Dit komt vanwege een inhaalslag na de bouwcrisis (terrein 'De Doelen - De Wielen', 'Van Agt-terrein' en 7 bouwprojecten Luchen) en enkele individuele plannen die naar voren zijn gehaald vanwege fiscaal voordeel (lagere grondtransactiekosten niet-bouwrijpe kavels Luchen).	I	192.000
7	Resultaat grondexploitaties Zie: paragraaf Grondbeleid.	I	462.000

8	Verhuur diverse percelen en groenstroken De huuropbrengsten van diverse verspreide percelen en groenstroken werden vóór 2016 in het grondbedrijf verantwoord. In 2016 zijn deze inkomsten in het kader van de vennootschapsbelasting overgeheveld naar de algemene dienst (niet begroot).	I	95.000
9	Verkoop perceel openbaar groen In 2016 is een groot perceel openbaar groen verkocht aan een maatschappelijke instelling. Vóór 2016 werden deze inkomsten verantwoord in het grondbedrijf. In 2016 zijn deze inkomsten in het kader van de vennootschapsbelasting overgeheveld naar de algemene dienst (niet begroot).	I	118.000
10	Bijkomende kosten verkoop diverse percelen De bijkomende kosten van de verkoop van diverse percelen, zoals inhuur derden, taxatiekosten, e.d. waren door overheveling naar de algemene dienst niet begroot.	I	-30.000
11	Rentetorekening voorziening Dekking Verliessaldi Grondbedrijf Er is voor € 98.000,- minder rente toegerekend aan de voorziening Dekking Verliessaldi Grondbedrijf. Tegenover dit nadeel staat eenzelfde bedrag als voordeel in programma 12.	I	-98.000
Indirecte baten en lasten			
12	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Algemene reserve grondexploitaties (€ 155.000,-) - Reserve fonds bovenwijkse voorzieningen (nieuw) (-/- € 196.000,-) - Reserve leefbaarheidsfonds (-/- € 140.000,-) - Reserve fonds herstructurering woongebieden (-/- € 48.000,-) - Reserve fonds investering ruimtelijke ordening (-/- € 46.000,-)		-275.000
13	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Voorziening dekking verliessaldi grondbedrijf (-/- € 34.000,-)		-34.000
14	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar product "Dagelijks onderhoud gem. woningen" (-/- € 16.000,-) - Overige (-/- € 14.000,-)		-30.000
15	Doorverdeling uren Meer uren besteed dan begroot.		-116.000
16	Overige verschillen < € 25.000,-		11.000
Totaal			551.000

12. Financiën en belastingen		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			-54.833.000
Realisatie 2016			-54.640.000
Saldo excl. mutaties reserves			-193.000
Mutaties reserves (saldo)			3.001.000
Verklaring van het saldo			2.808.000
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Hypothecaire geldleningen Het betreft minder inkomsten op uitstaande hypotheke van personeelsleden. Dit komt door (extra) aflossingen van hypotheke in 2016.	I	-141.000
2	Afwaardering Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten (HNG) In 2016 heeft er een eenmalige afwaardering plaatsgevonden van het saldo aandeel Geldrop (€ 107.988,-) en het aandeel Mierlo (€ 42.284,-) zodat het saldo aansluit met de opgave van de BNG. De afwaardering is ten laste gebracht van de reserve Verkoopopbrengst HNG.	I	-150.000
3	Rentetoerekening voorziening Dekking Verliessaldi Grondbedrijf Er is minder rente toegerekend aan de voorziening Dekking Verliessaldi Grondbedrijf. Tegenover dit voordeel staat eenzelfde bedrag als nadeel in programma 11.	I	98.000
4	Algemene uitkeringen <i>Gevolgen decembercirculaire 2016</i> Eind 2016 is de decembercirculaire verschenen. Hieruit blijkt de hoogte van de algemene uitkering en de uitkering deelfonds Sociaal Domein. Ten opzichte van de septembercirculaire 2016 stijgt de algemene uitkering 2016 met € 140.862,- (incidenteel). De uitkering deelfonds Sociaal Domein blijft op hetzelfde niveau. <i>Algemene uitkering voorgaande dienstjaren</i> Er zijn binnen de algemene uitkering diverse hoeveelheidsverschillen die betrekking hebben op voorgaande dienstjaren. Het gaat in totaal om een bedrag van € 104.637,- (incidenteel) en heeft betrekking op 2014 (€ 39.425,-) en 2015 (€ 65.212,-). Deze informatie kwam in het vierde kwartaal beschikbaar via de uitkeringsspecificaties van het Rijk.	I	245.000
5	Voormalig personeel Door een incidentele besparing van € 44.000,- in 2016 zijn de kosten lager uitgevallen dan begroot. De overige besparing van € 24.000,- is een optelsom van de resultaten die incidenteel tot lagere verplichtingen hebben geleid.	I	68.000
6	Stelposten De begrote stelposten bestaan uit: - Opvangen negatieve effecten van de wijzigingen BBV (€ 306.555,-); - Onttrekking res. Gemeentelijke huisvesting nieuwbouw raadszaal (€ 150.000,-); - Indexering contributie Vereniging Nederlandse Gemeenten (€ 2.063,-); - Bezuiniging "Lagere energiekosten door slimme meters" (-/- € 10.000,-). Als stelpost is in de begroting een bedrag opgenomen van € 306.555,- voor de opvang van negatieve effecten van de wijzigingen BBV. Dit budget is in 2016 gebruikt ter dekking van de financiële gevolgen door het afzien van projectfinanciering Groot Luchen. Het gaat hierbij om een bedrag van € 313.877,- (waarvan € 4.700,- betrekking heeft op 2015 en € 309.177,- op 2016).	I	135.000

7	Uitgaven hondenbeleid Dit voordeel komt door een hogere opbrengst uit hondenbelasting en is toegevoegd aan de reserve Hondenbeleid. De gelden in deze reserve willen we in de komende jaren gebruiken voor een extra inzet op het reinigen van de hondenuitlaatroutes en grasvelden.	I	35.000
8	Saldo baten en lasten voor bestemming Dit betreft het saldo van: - het begrote resultaat 2016, zoals vermeld in de 2e tussentijdse rapportage 2016 (raadsbesluit d.d. 31 oktober 2016): -/- € 56.189,- - het voorlopige resultaat 2016, zoals vermeld in de jaarrekening 2016: € 508.098,-.	I	-564.000
9	Post onvoorzien programma 1 t/m 12 De post onvoorzien is in 2016 in het geheel niet besteed.	I	78.000
Indirecte baten en lasten			
10	Reserves Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Algemene reserve (€ 2.203.000,-) - Reserve personeel en organisatie (-/- € 180.000,-) - Reserve verkoopopbrengst HNG (€ 150.000,-) - Resultaat dienstjaar; zie bij alg. reserves § 3.7.2 (€ 828.000,-)		3.001.000
11	Voorzieningen Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Voorziening dubieuze debiteuren (-/- € 62.000,-)		-62.000
12	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet aferekend naar product "Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar" (€ 134.000,-) - Overige (€ 2.000,-)		136.000
13	Saldi kostenplaatsen (eenzelfde bedrag als voordeel bij Kostenplaatsen)		-160.000
14	Batig saldo financiering (eenzelfde bedrag als nadeel bij Kostenplaatsen)		121.000
15	Overige verrekeningen kostenplaatsen (eenzelfde bedrag als voordeel bij Kostenplaatsen)		-66.000
16	Overige verschillen < € 25.000,-		34.000
Totaal			2.808.000

Kostenplaatsen		I/S	Bedrag
Begroting na wijziging 2016			0
Realisatie 2016			0
Saldo excl. mutaties reserves			0
Mutaties reserves (saldo)			0
Verklaring van het saldo			0
Nr.	Omschrijving		
Directe baten en lasten per kostenplaats			
1	Financiering <p>Het voordeel wordt voor € 1.821.000,- veroorzaakt door de lagere afschrijvingslasten op investeringen dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat er € 1.253.000,- minder ten laste van de reserve Bovenwijkse voorzieningen (oud) is gebracht voor de realisatie van de centrumplannen Geldrop en Mierlo dan begroot (afschrijving ineens). Hetzelfde geldt voor de aanpak van aandachtsontwikkelocaties. Hiervoor was in 2016 € 300.000,- beschikbaar gesteld ten laste van de voorziening Wonen (ook afschrijving ineens). Hiervoor zijn in 2016 geen kosten verantwoord. Dit voordeel valt weg tegenover het nadeel op kapitaallasten (zie hieronder bij Indirecte lasten en baten).</p> <p>Het voordeel op langlopende leningen van € 364.000,- is met name veroorzaakt door een opgenomen kasgeldlening van één jaar en een dag (dit valt onder de langlopende leningen). Het begrote rentepercentage was 3%, het werkelijke rentepercentage was -0,25%. Daarnaast was de begrote kasgeldlening ruim € 13 miljoen (geraamd op basis van een liquiditeitsprognose), terwijl de werkelijke kasgeldlening € 7,5 miljoen bedroeg.</p> <p>Het voordeel op kortlopende leningen van € 55.000,- is met name veroorzaakt door de lagere korte rente dan begroot.</p>	I	2.240.000
2	Publiekszaken algemeen <p>Het betreft een begrote onttrekking aan de algemene reserve voor de uitrol van zaakgericht werken. In 2016 staat hier geen werkelijke onttrekking tegenover. In 2015 en 2016 is fase 1 van het zaakgericht werken ingevoerd. Fase 2 wordt wederom in projectvorm opgepakt. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2016 gedaan, maar het project start feitelijk in 2017. Dan worden ook de kosten gemaakt.</p>	I	60.000

3	Personele kosten De onderbesteding van € 186.000,- bestaat uit een aantal onderdelen: - Er is slechts voor een gedeelte een beroep gedaan op de knelpuntenpot. Van het totale budget van € 153.000,- resteert € 76.000,- in 2016. - Op het budget van vervanging in verband met zwangerschap van € 14.000,- is in 2016 geen beroep gedaan. - De kosten van arbo vallen € 23.000,- lager uit dan begroot. Dit komt heeft te maken doordat er in 2016 fors minder interventies hebben plaatsgevonden. - De kosten van werving en selectie vallen in 2016 € 45.000,- lager uit dan de oorspronkelijke raming. In 2016 was tussentijds al € 20.000,- afgeraamd, waardoor de onderbesteding aan het einde van het jaar uitkomt op € 25.000,-. De oorzaak is tweeledig: er waren minder vacatures in te vullen en daarnaast heeft verdere digitalisering geleid tot lagere proceskosten. Dit laatste heeft een structureel karakter. Daarom stellen wij bij de 1e tussentijdse rapportage 2017 voor om een gedeelte van het budget voor werving en selectie structureel af te ramen (€ 30.000,-). - Op het generieke opleidingsbudget van € 81.000,- resteert een bedrag van € 15.000,-. - De 5-jaarlijkse organisatiebrede teambuildingsactiviteit heeft € 9.000,- minder gekost dan begroot. - In de kosten van representatie is voordeel gerealiseerd van € 5.000,-. - Het resterende gedeelte van € 19.000,- is een optelsom van tal van kleinere incidentele plussen en minnen op de totale kosten van personeel en het bestuursapparaat.	I I I S I I I I	76.000 14.000 23.000 30.000 -5.000 15.000 9.000 5.000 19.000
4	Huisvesting gemeentehuis Hofstraat - Schoonmaakkosten Door een structurele uitbreiding van uren zijn de maandelijkse schoonmaakkosten gestegen. Deze uitbreiding is niet meegenomen in de begroting en veroorzaakt het grootste gedeelte van de overschrijding. Daarnaast zijn er enkele incidentele schoonmaakwerkzaamheden verricht, zoals het reinigen van het tapijt en het reinigen en coaten van de werkplekken. In totaal gaat het om een bedrag van -/ € 36.000,- (incidenteel). Medio 2017 zal er een nieuwe aanbesteding plaatsvinden voor de schoonmaak. Op basis van het nieuwe contract zal het budget opnieuw worden bekeken. - Huisvesting gemeentehuis Het budget is voor € 10.000,- structureel ontoereikend vanwege een toename in de beveiligingskosten. Hiervoor zal bij de 1e tussentijdse rapportage 2017 extra middelen worden gevraagd. Daarnaast is er sprake van een overschrijding ontstaan door incidentele uitgaven vanwege de aanschaf van een nieuwe rookcabine, interne verhuizing en een papierverminderingssactie ten behoeve van het zaakgericht werken. Hier staat echter tegenover dat de overige kosten (waaronder onderhoud en elektriciteit) lager zijn uitgevallen, waardoor er per saldo € 2.000,- voordeel resteert.	I S I	-36.000 -10.000 2.000
5	Dienst Dommelvallei Het betreft voornamelijk een terugbetaling van de Dienst Dommelvallei in verband met het rekeningsaldo 2016. In de jaarrekening 2016 van de Dienst staat de opbouw van het saldo en de verdeling over de deelnemende gemeenten.	I	130.000
	Indirecte baten en lasten		
6	Kapitaallasten Betreft afwijkingen ten opzichte van de begroting van: - Krediet afgerekend naar kostenplaats "Financiering" (-/ € 2.106.000,-) - Krediet afgerekend naar kostenplaats "Vervoermiddelen" (€ 25.000,-) - Overige (€ 18.000,-)		-2.063.000

7	Doorverdeling uren Meer uren besteed dan begroot.		-602.000
8	Saldi kostenplaatsen (eenzelfde bedrag als nadeel in P12)		160.000
9	Batig saldo financiering (eenzelfde bedrag als voordeel in P12)		-121.000
10	Overige verrekeningen kostenplaatsen (eenzelfde bedrag als nadeel in P12)		66.000
11	Overige verschillen < € 25.000,-		-12.000
	Totaal		0

3.5.4 Overzicht onvoorzien

In de begroting 2016 was een bedrag van € 77.500,- als onvoorzien geraamd.

Er hebben in 2016 geen uitgaven ten laste van de post onvoorzien plaatsgevonden. Dit is ook in de 3e tussentijdse rapportage 2016 aangegeven.

Bij de vaststelling van de MPB 2013-2016 hebben wij met u een verdeling over de programma's van de post onvoorzien herbevestigd. Deze onderverdeling hebben wij gemaakt zodat wij bij éénmalige zaken (politiek niet gevoelig van aard) flexibeler met deze post om kunnen gaan. In onderstaande tabel is de verdeling en de aanwending over 2016 aangegeven.

Nr.	Omschrijving	2016
	Reguliere verdeling onvoorzien	77.500
	Beginstand onvoorzien 2016	77.500
	N.v.t.	0
	Totaal benut in 2016	0
	Eindstand onvoorzien 2016	77.500

Nr.	Programma	Onvoorzien	Aanwending	Eind
1	Gebiedsgericht werken	€ 7.500		€ 7.500
2	Economie en vastgoed	€ 5.000		€ 5.000
3	Veiligheid en handhaving	€ 7.500		€ 7.500
4	Bestuurlijke samenwerking	€ 7.500		€ 7.500
5	Sociale zaken en armoedebeleid	€ 7.500		€ 7.500
6	Zorg, welzijn en cultuur	€ 7.500		€ 7.500
7	Jeugdbeleid en onderwijs	€ 7.500		€ 7.500
8	Democratisch bestuur	€ 5.000		€ 5.000
9	Natuur, milieu en duurzaamheid	€ 7.500		€ 7.500
10	Bereikbaarheid en verkeer	€ 7.500		€ 7.500
11	Bouwen en wonen	€ 7.500		€ 7.500
12	Financiën	€ 0		€ 0
	Totaal	€ 77.500	€ 0	€ 77.500

3.5.5 Overzicht van de incidentele baten en lasten

Afkortingen:

1e TR = 1e tussentijdse rapportage

2e TR = 2e tussentijdse rapportage

KN = kadernota

	Realisatie 2016	
	Baten	Lasten
Programma 1 Gebiedsgericht werken		
0,5 fte buurtregisseur en instellen commissie Gebiedsgericht werken (2 jr.)		33.260
Programma 2 Economie en vastgoed		
Compensatie maatregelen tijdens reconstructie centrum Geldrop		25.411
Werken van het Stedelijk Gebied Eindhoven (2e TR)		-10.662
Programma 3 Veiligheid en handhaving		
Kwaliteitsverbetering fietsroutenetwerk (KN)		8.462
Restitutie inwonersbijdrage Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost (2e TR)		-120.213
Programma 4 Bestuurlijke samenwerking		
Achterstanden DIV en zaakgericht werken (1e TR)		215.901
Afwikkeling financieringsfonds (2e TR)		-55.607
Programma 5 Sociale zaken en armoedebeleid		
Ouderenzorg; dementheek, activerend huisbezoek (KN)		32.038
Budgetoverheveling Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehand. (2e TR)		-150.000
Programma 6 Zorg, welzijn en cultuur		
Wmo intensivering sociaal gezicht		0
Incidenteel minder kosten aan rolstoelvoorzieningen		-40.000
Project "Gezond in de stad" (1e TR)		45.000
Stichting Multifunctionele accommodatie (Patronaat) (2e TR)		40.416
Budgetoverheveling Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehand. (2e TR)		150.000
Programma 7 Jeugdbeleid en onderwijs		
Programma 8 Democratisch bestuur		
Salaris voormalige wethouder (1e TR)		-114.824
Wachtgeld voormalige wethouder (1e TR)		63.165
Leges paspoorten / ID-kaarten (1e TR)		-101.593
Afscheid voormalig wethouder (2e TR)		6.100
Referendum Associatieovereenkomst (2e TR)		35.910
Programma 9 Natuur, milieu en duurzaamheid		
Extra budget duurzaamheidsbeleid		0
Rioolrechten (2e TR)		64.653
Bijdrage Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (2e TR)		-51.692

Programma 10 Bereikbaarheid en verkeer		
Regionale verkeersmonitoring		5.309
Uitbesteding werkzaamheden straatreiniging a.g.v. langdurig zieken (KN)		12.920
Planmatig onderhoud civiele kunstwerken (KN)		18.725
Hogere BLV-subsidie (1e TR)		-42.452
Extra straatreiniging a.g.v. extreme weersomstandigheden (2e TR)		18.267
Fietsenstalling (2e TR)		-17.186
Kwaliteitsimpuls centrum Geldrop	69.838	
Afschrijving boekwaarden (reeds afgesloten) investeringen in maatsch. nut		2.784.723
Afschrijving boekwaarden (reeds afgesloten) investeringen in maatsch. nut		1.144.626
Afschrijving boekwaarden (reeds afgesloten) investeringen in maatsch. nut		749.158
Programma 11 Bouwen en wonen		
Landschapsontwikkeling		12.500
Ruimtelijke ordening; plankosten (2e TR)		15.266
Niet in exploitatie genomen gronden (2e TR)		67.431
Verkoopopbrengst boerderij (hoger dan de boekwaarde)	26.000	
Programma 12 Financiën		
Opbrengst verhuur gemeentewerf	-14.900	
Afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut t.l.v. incidenteel overschot		345.325
Dividend BNG (KN)	-11.360	
Gevolgen septembercirculaire voor Algemene Uitkering (2e TR)		-404.748
Uitkering deelfonds Sociaal Domein (2e TR)		-2.580
Bezwaarschriften onroerendezaakbelasting (2e TR)		6.000
Diversen		
Post Onvoorzien programma 1 t/m 12		0
Aanpassing activiteitenplan + staat van activa aan nieuwe wijze afschrijven	223.554	
Onderuitputting kapitaallasten	332.487	
Ambtsjubilea		7.471
Vervangingsinvesteringen buitendienst (< € 10.000,-); aanhanger		1.255
Zaakgericht digitaal werken t.l.v. algemene reserve		0
Strategisch vastgoedbeheer		74.854
Individueel keuzebudget (2e TR)		519.563
Afwaardering HNG		150.000
Subtotaal vóór mutaties reserves	625.619	5.542.152

Mutaties reserves		
Algemene reserve	4.402.339	3.407.494
Algemene reserve Grondexploitatie	3.367.494	432.967
Reserve Bovenwijkse voorzieningen		284.883
Reserve Personeel en organisatie	340.184	245.074
Reserve WWB inkomensdeel		317.339
Reserve Geormerkte gelden gemeentefonds	181.000	
Reserve Investering speeltuin De Viking		19.702
Reserve Gemeentelijke huisvesting		300.000
Reserve Tijdelijk begrotingstekort	1.099.301	
Reserve Leefbaarheidsfonds		140.030
Reserve Fonds Investering Ruimtelijke Ontwikkelingen		46.103
Reserve Bovenwijkse voorzieningen (nieuw)		196.476
Reserve I&A		373.383
Reserve Fonds Herstructurering Woongebieden		47.959
Reserve HNG	150.000	
Subtotaal reserves	9.540.318	5.811.410
Totaal	10.165.937	11.353.562

3.5.6 Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	Toevoegingen	Onttrekkingen	Reden
Reserve bovenwijkse voorzieningen		728.587	dekking afschrijving investering
Reserve personeel en organisatie	5.562		Reservering voor eenmaal in de 5 jaar te organiseren teambuildingsdag
Reserve onderwijshuisvesting (IHP)	654.547	502.112	dekking afschrijving investering
Reserve verkoopopbrengst HNG	0	232.726	jaarlijkse uitbetaling verkoopsom
Reserve hondenbeleid	35.495		Gesloten huishouden
Reserve recreatie en toerisme	118.311		Gesloten huishouden
Centrummanagement/ Ondernemersinitiatieven	16.705	14.801	Jaarlijkse storting en terugbetaling aan de ondernemers
Totaal	830.620	1.478.226	

3.5.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Voor de uitleg van de WNT zijn de beleidsregels, of normenkader, WNT 2014 van belang zoals vastgelegd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 juni 2014, nr. 2014-0000315901 en de technische verbetering van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 25 juni 2014, nr. 2014-0000 0331218.

Deze wet beoogd de openbaarmaking van topinkomens in de (semi)publieke sector. Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Dit wordt normering van topinkomens genoemd. Onder topfunctionaris bij gemeente Geldrop-Mierlo wordt verstaan: de gemeentesecretaris en de griffier.

Geldrop-Mierlo									
Naam	Functie	Beloning	Onkostenvergoeding ¹	Voorzieningen ²	Uitkering ³	Totaal	Omvang dienstverband	Jaar ⁴	Toelichting
J. van Vlerken	Directeur	110.093	527	14.464	0	125.085	100%	2016	Betreft salaris
G. van Luijn	Griffier	75.522	90	9.769	0	85.381	100%	2016	Betreft salaris

¹ De belaste vaste en variabele onkostenvergoedingen

² De voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn

³ Uitkering beëindiging dienstverband

⁴ Voor beide personen betreft het de periode van 1-1-2016 tot en met 31-12-2016

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3.6 Overzicht van investeringen en projecten

In het onderstaande kredietoverzicht staan groen en geel gearceerde kredieten. De geel gearceerde kredieten zijn in (de loop van) 2016 afgesloten. De groen gearceerde kredieten lopen door in 2017.

De dik gedrukte teksten in de toelichting houden in: wijzigingen in het begrote krediet. Na akkoord van de raad worden deze wijzigingen doorgevoerd.

Project	Omschrijving project	Jaar krediet-votering	Lasten Baten Saldo	Begroting	Realisatie tot en met 2015	Realisatie 2016	Realisatie totaal	Verschil begroting en realisatie	Toelichting
701050	Rolbezem	2015	Lasten	12.519	4.519	0	4.519	8.000	Er wordt in 2017 nog een kleine rolbezem aangeschaft. Deze kost circa € 7.000,-. € 1.000,- kan worden afgeraamd.
701053	Vervangen vervoermiddel 74-BR-JB	2016	Lasten	50.000	0	0	0	50.000	Het is de verwachting dat wij het voertuig minder gaan gebruiken. Daarom is besloten om nog enkele jaren van het oude voertuig gebruik te blijven maken. Het krediet wordt afgesloten.
701054	Aanhanger Van de Weijer	2016	Lasten	7.000	0	1.255	1.255	5.745	De aanhanger is in 2016 vervangen. Daarbij zijn de oude aanhangers ingeruild. Hierdoor is geld op het krediet overgebleven. Het krediet wordt afgesloten.
701055	Zoutstrooier (voorheen Schiessling versnipperaar)	2016	Lasten	25.000	0	24.578	24.578	422	De zoutstrooier is in 2016 verworven. Het krediet wordt afgesloten.
721027	Aanleg fietspad park Beekweide	2014	Lasten	135.437	128.058	6.708	134.766	671	Het project is uitgevoerd. De subsidie is vastgesteld en ontvangen. Het project wordt afgesloten.
			Baten	-53.721	0	-53.721	-53.721	0	
			Saldo	81.716	128.058	-47.013	81.045	671	
721032	Inrichting Geldropseweg	2013	Lasten	25.000	0	0	0	25.000	De verwachting is dat in 2017 de aankoop van een strook grond plaatsvindt.

72105100	Inkorten stationstunnel	2015	Lasten	158.000	0	253.252	253.252	-95.252	Na veelvuldig en intensief overleg met de NS is de gemeente eind november 2016 gestart met het inkorten van de tunnel onder het NS-station in Geldrop. In december zijn deze werkzaamheden afgerond. Inmiddels is ook de tunnelrand netjes afgewerkt en op het dak van de ingekorte tunnel een hek geplaatst. De eindafrekening met de aannemer moet nog plaatsvinden, net als de verrekening met Wooninc. In 2017 is voor deze investering nog een extra krediet van € 100.000,- beschikbaar gesteld. Daarnaast moet de subsidie Spoorse Doorsnijdingen nog worden verwerkt.
721065	Aanleg aansluiting Geldropseweg-Termeerstraat	2012	Lasten	190.000	36.796	2.220	39.016	150.984	Door juridische procedures omtrent de kapvergunning en het verkeersbesluit is er weinig voortgang geboekt. De Raad van State heeft in een tussenvonnis uitgesproken dat het verkeersbesluit verder onderbouwd moet worden. Na de uitspraak zal de calculatie nogmaals worden getoetst in verband met de kosten gemaakt bij het voortraject om de vergunning te krijgen. Mogelijk leidt dit tot een aanvullende kredietaanvraag. De verwachting is dat het werk in 2017 uitgevoerd wordt.
721070	Herinrichting en rioolvervangings zuidelijke ventweg Mierloseweg	2010	Lasten	775.000	542.163	212.663	754.826	20.174	Het project is bijna gereed. De afronding bestaat uit de aanleg van groenvoorzieningen.
			Baten	-173.178	-150.178	-23.000	-173.178	0	
			Saldo	601.822	391.985	189.663	581.648	20.174	
721072	Herinrichting Bogardeind/Gijzenrooijseweg	2013	Lasten	1.133.416	1.129.216	166	1.129.382	4.034	Dit project is in 2016 afgerond.
	(voorheen verkeersmaatregelen St. Annaziekenhuis)		Baten	-280.747	0	-280.747	-280.747	0	
			Saldo	852.669	956.825	-280.581	848.635	4.034	
721073	Aanpassing openbare ruimte brede school De Coevering	2013	Lasten	520.000	452.930	64.131	517.061	2.939	De uitvoering van het project is gereed.

721080	Herinrichting St. Jozefplein	2014	Lasten	410.750	155.004	18.420	173.424	237.326	Het resterende budget is nodig voor de herinrichting van de overige onderdelen van de omgeving St. Jozefplein. Deze wacht de herontwikkeling van de kerk af. De verwachte oplevering is 2018.
721081	Recreatieve fietsverbinding Rijk van Dommel en Aa	2015	Lasten	91.000	29.614	66.331	95.945	-4.945	Het project is gestart in 2015 en loopt door tot in 2017. Het project behelst de aanleg van een recreatieve fietsverbinding inclusief brug over het kanaal, die het gebied ten zuiden van het kanaal verbindt met het gebied ten noorden van het kanaal. Dit betekent een verbinding van de natuur- en recreatiegebieden die zich ten noorden en ten zuiden van het kanaal bevinden. Op dit moment is het ontwerp van de route gereed. De totale projectkosten t/m 2017 bedragen € 1.181.000,- en zijn als volgt begroot over de jaren 2015 € 51.000,-, 2016 € 40.000,- en 2017 € 1.090.000,-. In 2014 is een subsidie van € 590.000,- toegekend, waarvan het voorschot in 2015 van € 50.000,- inmiddels is ontvangen. In januari 2016 is het 2e voorschot van € 420.000,- ontvangen. Het laatste gedeelte van € 120.000,- wordt in 2017 verwacht.
			Baten	-470.000	-50.000	-420.000	-470.000	0	
721093	Herinrichting Bogardeind (Jssalon-Beukelaar)	2014	Lasten	1.718.511	1.697.841	21.562	1.719.403	-892	Het project is afgerond. De afrekening met de aannemer is gereed en verwerkt. De subsidies zijn inmiddels ook ontvangen.
			Baten	-684.000	0	-684.000	-684.000	0	
			Saldo	1.034.511	1.697.841	-662.438	1.035.403	-892	
721098	Heggestraat (Stationstraat - Heilige Geeststraat)	2016	Lasten	20.000	0	0	0	20.000	In het kader van de uitvoering van het centrumplan en de aanpassing van het ziekenhuisterrein zelf is de verwachting dat de uitvoering van dit project in 2018 zal plaatsvinden.

721140	Busbaan Gijzenrooiseweg	2012	Lasten	466.114	464.516	3.286	467.802	-1.688	Het project is afgerond.
			Baten	-219.387	0	-219.387	-219.387	0	
			Saldo	246.727	464.516	-216.101	248.415	-1.688	
721143	Vervangen VRI's	2009	Lasten	485.000	475.813	0	475.813	9.187	Het project (VRI Nieuwendijk / W. Alexanderstraat) is afgerond.
			Baten	-30.000	-30.000	0	-30.000	0	
			Saldo	455.000	445.813	0	445.813	9.187	
72109740	Vervangen VRI Sluisstraat - Peijnenburgweg	2016	Lasten	20.000	0	0	0	20.000	Kredietgedeelte 2016 is in activiteitenplan 2016 beschikbaar gesteld. In 2017 komt € 175.000,- beschikbaar. In 2017 zal dit worden gerealiseerd in combinatie met de herinrichting van het kruispunt.
731041	Onderzoek en realisatie kiosk / podium	2014	Lasten	105.781	7.317	1.060	8.377	97.404	De raad heeft destijds gevraagd te onderzoeken of het wenselijk is dat er een kiosk op het Molenplein moet komen. Middels burgerparticipatie is getracht hierover uitsluitsel te krijgen. Inmiddels is het woord kiosk vervangen door podium. Feit is echter dat partijen van mening verschillen over de vraag of er een vast of mobiel podium moet komen. Gevraagd is aan de gemeenschap Mierlo om die vraag gezamenlijk beantwoord te krijgen. Hiermee is men nu nog doende. De realisatie wordt in 2017 verwacht.
			Dekking res.	-105.781	-7.317	-1.060	-8.377	-97.404	
			Saldo	0	0	0	0	0	

73104x	Herinrichting centrum Mierlo realisatie (incl. riolering)	div	Lasten	3.012.522	495.563	1.058.454	1.554.017	1.458.505	De projectonderdelen parkeren Rabobank, Molenplein, Margrietstraat tot en met Frisostraat, Frisostraat en parkeren Friso-plein, parkeren Plus en Margrietstraat ter hoogte van de nieuwe Albert Heijn zijn gerealiseerd. De realisatie van de overige projectdelen zal in 2017 en 2018 gebeuren.
			Dekking res.	-2.401.703	-411.320	-886.022	-1.297.342	-	
			Saldo	610.819	84.243	172.432	256.675	354.144	
732001	Revitalisering industrieterrein De Smaale fase 1	2010	Lasten	1.894.596	1.818.685	0	1.818.685	75.911	Gedurende de uitvoering van dit project is de aannemer failliet gegaan. Het project is inmiddels door een andere aannemer voltooid. Het faillissement is echter nog niet afgesloten. Globaal moet nog € 76.000,- gereserveerd te worden voor de afronding hiervan. Omdat het niet zeker is dat dit geld ook daadwerkelijk betaald moet gaan worden, wordt voorgesteld dit bedrag op te nemen bij de risico's. Dit project kan dan worden gesloten.
			Baten	-825.910	-825.910	0	-825.910	0	
			Saldo	1.068.686	983.459	0	992.775	75.911	
732008	Revitalisering industrieterrein De Smaale fase 2 en 3	2014	Lasten	1.809.000	547.843	906.448	1.454.291	354.709	In juli 2016 is de aanleg van de nieuwe verbinding Tramweg-Industrieweg (deelproject 2) en Tramweg-Nijverheidsweg (deelproject 3) afgerond. Samen met de ondernemers zijn deze nieuwe wegen feestelijk geopend in september van dat jaar. Hiermee is de totale revitalisering van bedrijventerrein De Smaale voltooid. Dit voorjaar wordt de laatste beplanting geplant. In mei zal samen met de accountant een eindopstelling voor de subsidieafhandeling worden gemaakt. Financieel is het project gunstig verlopen door meevallers bij de grondverwerving door een bijdrage van GNT en uiteindelijk lagere kosten dan geraamd voor de nutsbedrijven. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zijn er ook nog minder kosten geweest voor het grondwerk. Omdat er minder kosten zijn gemaakt zal er uiteindelijk ook minder subsidie worden ontvangen.
			Baten	-459.000	0	0	0	-459.000	
			Saldo	1.350.000	983.459	906.448	1.454.291	-104.291	

756022	Ontsluiting Sang en Goorkens	2014	Lasten	35.000	481	13.778	14.259	20.741	In juli 2014 is er door de provincie subsidie toegekend aan het project 'Beekherstel Goorloop en ecologische verbindingzone Sang en Goorkens'. Dit is uitgewerkt naar een in 2015 getekende samenwerkingsovereenkomst tussen Waterschap Aa en Maas, gemeente Someren en gemeente Geldrop-Mierlo. In 2016 is de kern van dit onderdeel (het mogelijk maken van een rondwandeling door Sang en Goorkens met aanvullende recreatieve voorzieningen) door het waterschap aanbesteed en dit wordt begin 2017 gerealiseerd.
772110	Herinrichting milieustraat	2013 en 2015	Baten	-59.000	0	-59.000	-59.000	0	In de raadsvergadering van 9 november 2015 is het krediet verhoogd naar een bedrag van € 742.000,- . Het hogere investeringsbedrag zal opgevangen worden door een bijdrage vanuit de grondexploitatie (€ 59.000,-) en door een bijdrage in de kapitaallasten door de gemeente Heeze-Leende. Er moet nog gekeken worden naar het parkeerprobleem bij de ingang van de milieustraat. Het restantkrediet moet hiervoor vastgehouden worden.
			Lasten	742.140	93.861	615.126	708.987	33.153	
772200	Riolering Haspelstraat	2016	Lasten	29.001	0	0	0	29.001	De re-lining vindt plaats in 2017.
772201	Riolering Hekelstraat	2016	Lasten	44.292	0		0	44.292	De rioolvervanging wordt meegenomen bij de ontwikkeling van plan herinrichting Hekelstraat.

772202	Riolering Diepe Vaart	2014	Lasten	158.868	1.916	35.762	37.678	121.190	De uitvoering vindt naar verwachting in 2017 plaats. Samen met dit project wordt ook de weg heringericht, hiervoor is op dit moment abusievelijk bij de raad geen budget gevraagd bij de tweede rapportage 2016. In de eerste tussentijdse rapportage 2017 leggen we de kredietaanvraag alsnog aan de raad voor. De aanvullende € 87.131,- leidt vanaf 2018 tot een structurele kapitaal-last van € 4.879,-.
772203	Riolering Biezenstraat, Varenstraat	2014	Lasten	271.000	714	164.730	165.444	105.556	Dit project is afgerond. De raming is te hoog, omdat rekening gehouden werd met een infiltratieriool. Dit was echter niet mogelijk. Ook was er een meevaller in de aanbesteding.
772225	Riolering Parallelweg schadeherstel	2016	Lasten	102.000	0	19.667	19.667	82.333	Dit project wordt in 2017 uitgevoerd. In het werkvak is vervuiling geconstateerd die voor de uitvoering tot extra maatregelen (en dus kosten) leidt.
772264	Bestrijden grondwateroverlast Scandia / Coevering West	2010	Lasten	2.727.805	1.897.401	483.424	2.380.825	346.980	Door een aanbestedingsvoordeel valt het werk goedkoper uit. In 2017 wordt het project afgerond.
			Baten	-53.388	0	-49.535	-49.535	-3.853	
			Saldo	2.674.417	1.897.401	433.889	2.331.290	343.127	
772282	Riool Christinastraat	2015	Lasten	6.276	0	0	0	6.276	Dit project wordt in 2017 uitgevoerd.
772283	Riool Jan Cornelis de Rijpstraat	2015	Lasten	76.791	0	0	0	76.791	In 2017 wordt de re-lining uitgevoerd.
772284	Riool Pluvierstraat	2015	Lasten	34.762	0	0	0	34.762	De uitvoering vindt tegelijk met de herinrichting van de straat plaats i.v.m. parkeerproblematiek.
772288	Riool Ziggenstraat	2015	Lasten	21.528	0	0	0	21.528	Het werk wordt uitgevoerd in 2018.

772290	Vervanging pompen en gemalen en besturingssystemen GRP 2013, jaarschijf 2016	2016	Lasten	310.187	0	272.378	272.378	37.809	Afkomstig uit GRP 2013-2017 (2013). In verband met een gewijzigde afschrijvingsmethodiek wordt vanaf 2015 gewerkt met jaarschijven. Het restantkrediet van € 37.809,- van 2016 wordt overgeheveld naar het nieuwe project van jaarschijf 2017. Dit project wordt afgesloten.
772291	Riolering Groesstraat	2016	Lasten	2.270	0	0	0	2.270	Het werk wordt uitgevoerd in 2017.
772292	Riolering Mierloseweg	2016	Lasten	48.707	0	0	0	48.707	Dit project wordt tijdelijk on hold gezet in verband met ontwikkeling binnen het project Mierloseweg (Tweka).
772293	Riolering Drossaardstraat	2016	Lasten	134.750	0	0	0	134.750	De projecten Drossaardstraat, Schoutstraat, Gravenstraat en Schepenenstraat worden als één project uitgevoerd in 2017. Voorgesteld wordt om deze budgetten samen te voegen.
772294	Riolering Vlasstraat	2016	Lasten	59.473	0	0	0	59.473	Het werk wordt uitgevoerd in 2017.
772295	Riolering Schoutstraat	2016	Lasten	141.852	0	0	0	141.852	De projecten Drossaardstraat, Schoutstraat, Gravenstraat en Schepenenstraat worden als één project uitgevoerd in 2017. Voorgesteld wordt om deze budgetten samen te voegen.
772297	Riolering Gravenstraat	2016	Lasten	151.927	0	0	0	151.927	De projecten Drossaardstraat, Schoutstraat, Gravenstraat en Schepenenstraat worden als één project uitgevoerd in 2017. Voorgesteld wordt om deze budgetten samen te voegen.
772298	Riolering Schepenenstraat	2016	Lasten	144.818	0	0	0	144.818	De projecten Drossaardstraat, Schoutstraat, Gravenstraat en Schepenenstraat worden als één project uitgevoerd in 2017. Voorgesteld wordt om deze budgetten samen te voegen.

781002	Aanleg ecologische verbindingzone Goorloop	2013	Lasten	43.025	0	0	0	43.025	In juli 2014 is er door de provincie subsidie toegekend aan het project 'Beekherstel Goorloop en ecologische verbindingzone Sang en Goorkens'. Dit is uitgewerkt naar een in 2015 getekende samenwerkings-overeenkomst tussen Waterschap Aa en Maas, gemeente Someren en gemeente Geldrop-Mierlo. Eind 2016 is gebleken dat het binnen de termijn van de subsidie (eind 2017) niet mogelijk is de benodigde gronden te verwerven, waarna is gekozen om in dit traject alleen twee vis passages te realiseren. In 2017 zal een nieuwe traject worden gestart om op een andere wijze alsnog te komen tot grondverwerving, waarmee na 2017 invulling kan worden gegeven aan de verplichting dat de Goorloop daadwerkelijk als ecologische verbindingzone in te richten.
78100300	Ecologische verbindingzone Overakkerseloop	2016	Lasten	68.000	0	0	0	68.000	In activiteitenplan 2016 is voor 2016 € 68.000,- beschikbaar gesteld en voor 2017 € 30.280,-. In juli 2014 is er door de provincie subsidie toegekend aan het project 'Beekherstel Goorloop en ecologische verbindingzone Sang en Goorkens'. Dit is uitgewerkt naar een in 2015 getekende samenwerkings-overeenkomst tussen Waterschap Aa en Maas, gemeente Someren en gemeente Geldrop-Mierlo. Eind 2016 is gebleken dat het binnen de termijn van de subsidie (eind 2017) niet mogelijk is de benodigde gronden te verwerven. Realisatie van de Ecologische Verbindingzone in 2017 is hierdoor niet mogelijk. Wel zal al in 2017 een nieuw traject worden gestart om op een andere wijze alsnog te komen tot grondverwerving, waarmee na 2017 invulling kan worden gegeven aan de verplichting dat de Overakkerseloop als ecologische verbindingzone in te richten.

78100400	Aanpak aandachtsontwikkellocaties	2016	Lasten	300.000	0	0	0	300.000	Dit jaarlijkse budget van € 300.000,- is noodzakelijk om specifieke aandachts- en ontwikkellocaties om te buigen vanuit integraal oogpunt (op initiatief van Handhaving – Ruimte – Economische Zaken). Het betreft veelal locaties met een slechte uitstraling, verloedering waar criminele activiteiten op de loer liggen. Diverse instrumenten kunnen ingezet worden zoals: planschade, grond-verwerving, handhaving, extern projectleiderschap, her-bestemmen, stimuleren van eigenaren en procesondersteuning van eigenaren. Op het budget ontwikkellocaties zijn momenteel nog geen uitgaven gedaan, omdat er resultaten tot op heden geboekt werden zonder kosten te maken. Procesmatig wordt eerst in dialoog gegaan met pand- of locatie-eigenaren. Dit wordt integraal opgepakt vanuit veiligheid, handhaving en ruimtelijk-economische ontwikkeling. De middelen worden op deze wijze doelgericht ingezet. De gesprekken met eigenaren van diverse locaties hebben geleid tot herontwikkeling (terrein v Agt, Tweka-terrein) of bijvoorbeeld functiewijziging (van detailhandel naar wonen). Op deze wijze zijn deze aandachtsontwikkel-locaties opgelost. Voor een flink deel van de locaties is echter nog geen oplossing voor handen en wordt het project verder doorgezet. Hier worden de instrumenten en middelen verder op ingezet. Voorgesteld wordt om de middelen van 2016 en 2017 een jaar door te schuiven om ze zo effectief mogelijk in te zetten.
			Dekking voorz	-300.000	0	0	0	-300.000	Dekking uit voorziening Wonen
			Saldo	0	0	0	0	0	
782201	VROM-startersleningen (SVN)	2009	Lasten	0	2.980.492	-257.914	2.722.578	-2.722.578	Project zonder einddatum; startersleningen staan op de balans.

782201	Rente en kosten inzake VROM-startersleningen (SVN)	2009	Lasten	85.850	268.366	56.151	324.517	-238.667	Project zonder einddatum; rente en kosten ten laste van de voorziening Wonen.
782202	Duurzaamheidsleningen (SVN)	2015	Lasten	525.000	388.202	-103.188	285.014	239.986	Project zonder einddatum; duurzaamheidsleningen staan op de balans. Het budget van € 350.000,- ten laste van de voorziening Wonen is met amendement van 6 juli 2015 met € 175.000,- verhoogd. Dit aanvullende bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve.
782202	Rente en kosten inzake duurzaamheidsleningen (SVN)	2015	Lasten	0	1.734	9.635	11.369	-11.369	Project zonder einddatum; rente en kosten ten laste van de voorziening Wonen.
792021	Uitvoering hondenbeleid 2010	2010	Lasten	144.150	132.897	0	132.897	11.253	Dit krediet is destijds ingezet voor verschillende maatregelen omtrent het tegengaan van hondenoverlast. Het restant kan vrijvallen, krediet kan worden afgesloten.
7310X	Herinrichting Centrum Geldrop (realisatie)	div	Lasten	2.062.950	133.899	994.670	1.128.569	934.381	De uitvoering loopt minimaal door tot en met 2021.
7310X	Bewegwijzering Centrum Geldrop	div	Lasten	56.800	0	14.425	14.425	42.375	De uitvoering loopt minimaal door tot en met 2019.
732016	Gevelverbetering centrum Geldrop	2014	Lasten	200.000	54.806	38.152	92.958	107.042	De uitvoering loopt minimaal door tot en met 2017.
732026	Kwaliteitsimpuls centrum Geldrop	2014	Lasten	200.000	169.838	33.753	203.591	-3.591	De uitvoering loopt minimaal door tot en met 2017.
731063	Uitbreiding parkeerplaats Kasteeltuinen	2014	Lasten	69.300	0	0	0	69.300	Krediet is bij de begroting 2016 geschrapt, project kan worden afgesloten.
731066	Vervangen parkeerautomaten	2014	Lasten	136.500	93.453	18.632	112.085	24.415	Project wordt in 2017 afgerond.

70030100	Basisregistratie Grootchalige Topografie	2013	Lasten	250.000	130.643	40.151	170.794	79.206	De eerste fase BGT is per 1 januari 2016 operationeel. De tweede fase BGT loopt door tot 2020.
70010023	Vervanging afzuiging kantine	2010	Lasten	7.429	0	0	0	7.429	De uitvoering wordt meegenomen bij de renovatie van het gemeentehuis in 2018.
70010041	Hertaxatie gemeentelijke inventaris t.b.v. verzekeringsdoeleinden	2015	Lasten	26.500	0	0	0	26.500	In hetzelfde investeringsbedrag is ook de hertaxatie van de inventaris in 2019 opgenomen.
70010042	Aanschaf Chromebooks	2016	Lasten	72.000	0	63.514	63.514	8.486	Het project wordt in 2016 afgerond.
73103000	Taxatie- en verkoopkosten afstoten vastgoed	2012	Lasten	20.000	11.095	0	11.095	8.905	Enkele panden zijn verkocht. Het vastgoedplan is in 2016 vastgesteld en de uitvoering is nu ter hand genomen. Het krediet moet beschikbaar blijven.
73103710	Duurzame maatregelen gemeentelijke gebouwen	2014	Lasten	150.000	140.015	5.269	145.284	4.716	In 2017 en 2018 worden nieuwe budgetten ter beschikking gesteld. Het project loopt door t/m 2018.
73103720	Hertaxatie gemeentelijke gebouwen t.b.v. verzekeringsdoeleinden	2015	Lasten	50.000	27.630	20.039	47.669	2.331	Het project is afgerond, maar de financiële afwikkeling vindt in 2017 plaats.
75801750	Verbeteren herstel en energieopwekking waterrad	2014	Lasten	110.000	17.403	10.396	27.799	82.201	Verbeteren herstel en energieopwekking waterrad: Het waterrad is hersteld. Momenteel is men bezig met de zichtbaarheid van het waterrad te verbeteren, de bouw aanvraag is ingediend. Het betreft hier een rijksmonument, zodat de termijnen langer dan normaal zijn.
75801300	Herstel buitenpodium & trap SCC Hofdael	2014	Lasten	57.000	37.254	14.338	51.592	5.408	Project kan worden afgesloten
76700200	Asbestsanering dakbeschot Papenvoort 1	2015	Lasten	150.000	51.113	8.697	59.810	90.190	Project kan worden afgesloten

78210100	Dichtmaken standerd molen Mierlo	2016	Lasten	50.000	0	5.072	5.072	44.928	De voorbereiding is opgestart en de bouwaanvraag is ingediend. De uitvoering is in 2017.
70000160	Renovatie gemeentehuis 2015 (activeren)	2015	Lasten	1.070.540	3.493	21.930	25.423	1.045.117	De voorbereidingswerkzaamheden zijn in 2015 gestart. De uitvoering is in 2018, in combinatie met de multifunctionele vergaderlocatie.
70000161	Renovatie gemeentehuis 2015 (t.l.v. voorziening)	2015	Lasten	115.000	12.011	623	12.634	102.366	De voorbereidingswerkzaamheden zijn in 2015 gestart. De uitvoering is in 2018, in combinatie met de multifunctionele vergaderlocatie.
70000180	Bouw nieuwe multifunctionele vergaderaccommodatie	2016	Lasten	150.000	0	0	0	150.000	De voorbereidingswerkzaamheden zijn in 2016 gestart. De uitvoering is in 2018.
70010008	Kosten invoering raadsplein	2006	Lasten	30.000	25.175	752	25.927	4.073	Restant is o.a. benodigd voor het aanleggen van een (verbeterd) WiFi-netwerk in Hofdael.
71401021	Plaatsen digitale aankondigingsborden	2015	Lasten	75.000	4.025	82.323	86.348	0	De dekking komt ten laste van de reserve Recreatie en toerisme. De aankondigingsborden zijn in 2016 geplaatst. Krediet afsluiten.
71401055	Samen Werkt!	2011	Lasten	0	140.760	30.000	170.760	0	Samen Werkt! komt ten laste van voorziening wonen
74230033	Nieuwbouw school Luchen kern Mierlo	2008	Lasten	3.920.026	2.653.189	150.291	2.803.480	1.116.546	Aanvang bouw juli 2014. Opgeleverd in de zomer van 2015. Laatste werkzaamheden en facturen in 2016 afgerond. Het verschil begroting ten opzichte van de realisatie wordt veroorzaakt door lagere grondkosten. Krediet afsluiten.
76500055/-1055	Realisatie peuterspeelzaal en kinderopvang Luchen	2013	Lasten	977.925	749.846	54.826	804.672	173.253	Zie project 74230033, betreft Peuterspeelzaal en Kinderopvang. Laatste factuur afgehandeld in 2016. Krediet afsluiten.

74230042	Groot onderhoud schoolgebouwen (gymzalen)	2010	Lasten	0	347.145	25.548	372.693	0	Ten laste van voorziening Onderhoud gebouwen onderwijs op basis MJOP. Het onderhoud van schoolgebouwen is per 1-1-2015 geen taak meer van de gemeente, alleen het onderhoud van de gymzalen. Deze kosten worden ten laste van de (nieuwe) reserve gebracht.
74230046	Permanent maken noodlokalen basisschool Dommeldal	2010	Lasten	20.000	908	19.995	20.903	-903	De huidige noodlokalen zijn in 2016 aangepast. Krediet afsluiten.
74230048	Saneringsmaatregelen asbest basisscholen	2013	Lasten	300.000	291.357	0	291.357	8.643	Bij de 1e rapportage 2016 is vermeld dat dit krediet kan worden afgesloten. Er is echter asbest aangetroffen bij één van de scholen van De Eenbes. Het restantbedrag is voldoende om de kosten van de asbestsanering te dekken. Vandaar dat wij voorstellen om dit krediet vooralsnog niet af te sluiten. Eerste fase werkzaamheden zijn in 2013 uitgevoerd. 2e fase start in 2014 en loopt door in 2015. Deze werkzaamheden worden in 2017 afgerond. Krediet is in 2014 met € 200.000,- opgehoogd (MPB 2013-2016).
75300007	Breedtesportimpuls t.l.v. voorziening	2009	Lasten	0	6.050	5.061	0	0	Ten behoeve van Kids Sport. Komt ten laste van de voorziening Breedtesport. Ook het JOGG wordt hieruit gefinancierd.
75301500/-10/-20	Groot onderhoud sporthallen	2011	Lasten	0	163.169	111.669	274.838	0	Ten laste van de voorziening onderhoud gebouwen.
75310041/-42/-43	Aanleg 3e kunstgrasveld hockey Mierlo sportpark Oudven	2014	Lasten	425.000	247.402	81.805	329.207	95.793	Dit is in het najaar 2016 financieel afgerond. Krediet afsluiten.
75310046/-47	Vervanging kunstgras veld 2 Bronzenwei	2015	Lasten	250.000	176.873	29.218	206.091	43.909	Kunstgras in zomer 2015 vervangen. Laatste factuur is ontvangen in 2016. Krediet afsluiten.

75310048/-49	Vervanging verlichting VV Braakhuizen	2015	Lasten	70.000	41.000	0	41.000	29.000	De armaturen zijn vervangen bij de aanleg van het kunstgras veld in de zomer van 2016. Krediet afsluiten.
75310057	Vervanging beregeningsinstallatie sportpark De Ark	2016,00	Lasten	12.500	0	0	0	12.500	Betreft de aanschaf van een nieuwe automaat. Deze wordt in 2017 aangeschaft.
75310058/-59/-60	Aanleg kunstgrasveld SV Braakhuizen op sportpark De Kievit	2016	Lasten	425.000	0	399.577	399.577	25.423	Aanleg in juni 2016 en opgeleverd in september 2016. Krediet afsluiten.
75310129	Vervanging tractor onderhoud kunstgrasvelden en banen	2016	Lasten	24.900	0	24.900	24.900	0	Betreft de aanschaf van een nieuwe tractor (€ 100,- lager dan geraamd). De dekking is het onderhoudsbudget voor de sportvelden (exploitatie). Krediet afsluiten.

3.7 Reserves en voorzieningen

3.7.1 Overzicht van reserves en voorzieningen

Naam reserve	Balans- waarde 1-1-2016	Bestem- ming resultaat	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Balans- waarde 31-12-2016
Algemene reserve					
Resultaat dienstjaar	827.673	-827.673	508.098	0	508.098
Algemene reserve	6.135.979	407.495	3.000.000	3.574.667	5.968.807
Inkomensreserve	6.000.000	0	0	0	6.000.000
Alg. reserve grondexploitatie	24.167.669	12.685	420.494	3.367.494	21.233.354
Totaal algemene reserves	37.131.321	-407.493	3.928.592	6.942.161	33.710.259
Bestemmingsreserves					
Reserve dorpsgezicht 't Broek	50.000	0	0	0	50.000
Reserve uitwerking strategische visie	104.686	0	0	0	104.686
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.696.701	0	284.883	728.587	1.252.997
Reserve personeel en organisatie	289.548	0	250.636	340.184	200.000
Reserve onderwijshuisvesting (IHP)	4.553.593	0	654.547	502.112	4.706.028
Reserve WWB inkomensdeel	250.000	317.339	0	0	567.339
Reserve Wmo	1.250.000	0	0	0	1.250.000
Reserve transities	1.155.518	0	0	0	1.155.518
Reserve verkoopopbrengst HNG	1.163.918	0	0	382.998	780.920
Reserve geormerkte gelden gemeentefonds	701.489	0	0	181.000	520.489
Reserve investering speeltuin De Viking	67.526	0	19.702	0	87.228
Reserve hondenbeleid	135.705	0	35.495	0	171.200
Reserve gemeentelijke huisvesting	900.000	0	300.000	0	1.200.000
Reserve recreatie en toerisme Centrummanagement/ Ondernemersinitiatieven	14.801	0	16.705	14.801	16.705
Tijdelijk begrotingstekort	1.099.301	0	0	1.099.301	0
Bijdrage gemeentelijke monumenten Geldrop	16.000	0	0	0	16.000
Reserve Leefbaarheidsfonds	106.210	0	140.030	0	246.240
Reserve Fonds Investing Ruimt. Ontwikkelingen	148	0	46.104	0	46.252
Nieuw reserve bovenwijkse voorzieningen	4.500	0	196.476	0	200.976
Reserve I&A	0	90.154	283.229	0	373.383
Reserve Fonds Herstructurering Woongebieden	0	0	47.959	0	47.959
Totaal bestemmingsreserves	13.709.590	407.493	2.394.077	3.248.984	13.262.177
Totaal reserves	50.840.911	0	6.322.669	10.191.144	46.972.436

Naam voorziening	Balans- waarde 1-1-2016	Vrijgevallen bedragen	Toevoe- gingen	Aanwen- dingen	Balans- waarde 31-12-2016
Voorzieningen					
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's					
Pensioenvoorzieningen wethouders	2.561.179	0	287.989	103.305	2.745.863
Asbest van het Dak	21.054	0	0	14.000	7.054
Totaal voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	2.582.233	0	287.989	117.305	2.752.917
Voorzieningen onderhoud en egalisatie					
Onderhoud wegen	696.538	15.045	609.052	702.895	587.651
Onderhoud gebouwen	721.609	0	917.776	797.028	842.357
Onderhoud gebouwen onderwijs	202.085	0	0	25.548	176.537
Omzetgarantie openbare verlichting	713	713	0	0	0
Totaal voorzieningen onderhoud en egalisatie	1.620.945	15.758	1.526.828	1.525.470	1.606.545
Voorzieningen door derden bekleemde middelen					
Wonen	4.667.753	0	68.070	178.286	4.557.537
Egalisatie afvalstoffenheffing	883.221	0	0	513.803	369.418
Egalisatie rioleringen	3.645.078	0	436.721	0	4.081.798
Breedtesport impuls middelen	68.019	0	0	5.061	62.959
Aanleg EVZ Goorloop	43.025	0	0	0	43.025
Gemeentelijk herplantfonds plantsoenen	2.157	0	0	0	2.157
Voorziening afgesloten complexen GB	0	0	373.000	0	373.000
Totaal voorzieningen door derden bekleemde middelen	9.309.253	0	877.790	697.150	9.489.894
Totaal voorzieningen	13.512.431	15.758	2.692.608	2.339.924	13.849.356
Totaal reserves en voorzieningen	64.353.342	15.758	9.015.277	12.531.069	60.821.792

Voorzieningen die niet worden gepresenteerd in de balans					
Dubieuze debiteuren	267.031	0	58.075	127.653	197.452
Dubieuze debiteuren sociale zaken	1.275.296	0	116.944	0	1.392.240
Dubieuze debiteuren Wmo	75.837	75.837	0	0	0
Dekking verliessaldi grondexploitaties	517.398	625.452	190.054	0	82.000
Totaal voorzieningen die niet worden gepresenteerd in de balans	2.135.562	701.289	365.073	127.653	1.671.692
Totaal reserves en voorzieningen inclusief niet gepresenteerde voorzieningen	66.488.904	717.047	9.380.350	12.658.722	62.493.484

3.7.2 Toelichting op de reserves

Algemeen

In deze toelichting richten wij ons hoofdzakelijk op de vermogensmutaties die betrekking hebben op 2016. Ook lichten we toe waarvoor de reserves bedoeld zijn.

Reserves

De reserves vallen uiteen in algemene reserves, bestemmingsreserves en dekkingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer, voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een specifiek doel. Tevens dienen bestemmingsreserves om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht (bijvoorbeeld reserve Hondenbeleid). Dekkingsreserves staan ter dekking van de afschrijvingslasten van enkele grote projecten of investeringen.

Algemene reserves

Resultaat dienstjaar

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
827.673	508.098	827.673	508.098

In 2016 is het resultaat van dienstjaar 2015 (€ 827.673,-) conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2015 verdeeld over diverse reserves:

- Algemene reserve (€ 407.495,-);
- Algemene reserve Grondexploitatie (€ 12.685,-);
- Reserve WWB inkomensdeel (€ 317.339,-);
- Reserve I&A (€ 90.154,-).

Het resultaat van dienstjaar 2016 bedraagt € 508.098,-.

Algemene reserve

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
6.135.979	3.407.495	3.574.667	5.968.807

Het doel van deze reserve is het opvangen van eventuele jaarrekeningtekorten of andere financiële tegenvallers. Voor deze reserve is een minimum afgesproken van € 3,5 miljoen.

De toevoegingen hebben betrekking op:

- Resultaatbestemming jaarrekening 2015 (€ 407.495,-);
- Overboeking vanuit Algemene reserve Grondexploitatie (uit kadernota: € 3.000.000,-);
Dit is een voorschot op het totale bedrag van € 3.913.111,-.

De onttrekkingen hebben betrekking op:

- Een dotatie voorziening gebouwen ten behoeve van het strategisch vastgoedplan (€ 74.854,-);
- Aanzuivering reserve P&O 2e tussentijdse rapportage (80.223,-);
- Kapitaallasten als gevolg van afschrijving ineens van investeringen in maatschappelijk nut zoals besloten in de (1e wijziging) begroting 2016 en de kadernota 2016-2020 (€ 3.419.590,-).

Inkomensreserve

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
6.000.000	0	0	6.000.000

Het doel van deze reserve is zorg dragen voor een vaste rentebaar voor de exploitatie. Door voor deze reserve een vast minimum te hanteren (€ 6.000.000,-) is in ieder geval sprake van een structureel dekkingsmiddel.

Algemene reserve grondexploitaties

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
24.167.669	433.179	3.367.494	21.233.354

Het doel van deze reserve:

- Een buffer voor conjuncturele risico's en exploitatierisico's binnen het grondbedrijf;
- Voeding van de voorziening Dekking verliessaldi grondbedrijf;
- Het dekken van tekorten op nieuwe stadsvernieuwingsplannen;
- Het financieren van strategische aankopen.

De toevoegingen hebben betrekking op:

- Resultaatbestemming jaarrekening 2015 (€ 12.685,-);
- Rentebijdrage (€ 420.282,-).

De onttrekkingen hebben betrekking op:

- Overboeking naar algemene reserve (€ 3.000.000,-)
Dit is een voorschot op het totale bedrag van € 3.913.111,-;
- Overig besluit jaarrekening 2015, niet zijnde resultaatbestemming:
Overheveling van € 200.000,- van de algemene reserve Grondbedrijf naar de (oude) reserve Bovenwijkse Voorzieningen ter dekking van gevelverbeteringen (€ 100.000,-) en kwaliteitsimpuls (€ 100.000,-);
- Overboeking naar voorziening Dekking verliessaldi grondbedrijf (€ 167.494,-).

Bestemmingsreserves

Reserve dorpsgezicht 't Broek

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
50.000	0	0	50.000

Het doel van deze reserve is de instandhouding en versterking van de cultuurhistorische waarden in het Beschermd Dorpsgezicht 't Broek in Mierlo. Het maximum van deze reserve is vastgesteld op € 50.000,-.

Reserve uitwerking strategische visie

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
104.686	0	0	104.686

Het doel van de reserve is het bekostigen van maatregelen afkomstig uit strategische visies of toekomstvisies.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.696.701	284.883	728.587	1.252.997

Het doel van de reserve is het (mede) bekostigen van projecten, zoals ontsluitingswegen, groenparken, rioolretentiebasins e.d. ten behoeve van meerdere exploitatiegebieden. Het volledige saldo in dit fonds is belast met claims t.b.v. het centrumplan van Mierlo, Centrum Geldrop en beekweide.

De toevoegingen hebben betrekking op:

- Overig besluit jaarrekening 2015, niet zijnde resultaatbestemming: overheveling van € 200.000,- van de algemene reserve Grondbedrijf naar de (oude) reserve Bovenwijkse Voorzieningen ter dekking van gevelverbeteringen (€ 100.000,-) en kwaliteitsimpuls (€ 100.000,-);
- Krediet Fietspad Beekweide (na verrekening subsidiebijdrage en onderhoud wegen (€ 15.045,-);
- Dekking krediet Kwaliteitsimpuls centrum Geldrop (€ 69.838,-).

De onttrekkingen hebben betrekking op:

- Dekking krediet Aanleg fietspad Beekweide (-/- € 53.720,- subsidie en € 6.707,- kosten);
- Dekking krediet Gevelverbetering centrum Geldrop (€ 38.151,-);
- Dekking krediet Herinrichting Centrum Mierlo (€ 737.448,-).

Claims

Claim krediet Gevelverbetering Centrum Geldrop	€ 7.042,-
Claim krediet Centrum Mierlo	€ 1.245.955,-
Totaal	€ 1.252.997,-

Reserve personeel en organisatie

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
289.548	250.636	340.184	200.000

Het doel van deze reserve is het opvangen van onvoorziene problemen in de gemeentelijke bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld: knelpunten in personele bezetting of frictiekosten als gevolg van doorontwikkeling of aanpassing van de organisatie.

De toevoegingen hebben betrekking op:

- Een eenmaal in de 5 jaar te organiseren teambuildingsdag (organisatiebreed) (€ 5.562,-);
- Aanvulling saldo vanuit algemene reserve 2e tussentijdse rapportage (€ 80.223,-);
- Aanvulling saldo vanuit exploitatie 2016 tot € 200.000,- (164.851,-).

De onttrekkingen hebben betrekking op:

- Achterstand DIV en inhuur zaakgericht werken (€ 215.901,-);
- Aanvullend besluit uit jaarrekening 2015: overboeking naar reserve I&A (€ 102.229,-);
- Teambuildingsdag (€ 22.053,-).

Reserve onderwijshuisvesting / IHP

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
4.553.593	654.547	502.112	4.706.028

Het doel van de reserve is het realiseerbaar maken van toekomstige huisvestingsplannen onderwijs.

De toevoeging heeft betrekking op:

- Een dotatie in de reserve overeenkomstig de begroting 2016 (€ 654.547,-).

De onttrekking heeft betrekking op:

- De kapitaallasten van investeringen in basisschool/gymlokaal Ganzebloem overeenkomstig het Integraal Huisvestingsplan (€ 502.112,-).

Reserve WWB inkomensdeel

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
250.000	317.339	0	567.339

Het doel van de reserve is het egaliseren van de kosten van de BUIG-uitkeringen (BUIG = gebundelde uitkering). De gemeente ontvangt een gebundelde uitkering om daarmee uitkeringen in het kader van de Participatiewet te financieren.

De toevoeging heeft betrekking op:

- Resultaatbestemming jaarrekening 2015 (€ 317.339,-).

Reserve Wmo

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.250.000	0	0	1.250.000

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten van de Wmo. De reserve kan ingezet worden voor het volledige Wmo veld. Aangezien wij het Sociaal Domein als één geheel benaderen kan deze reserve ook worden ingezet om tekorten binnen het hele Sociaal Domein te dekken.

Reserve transities

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.155.518	0	0	1.155.518

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten als gevolg van de Jeugdwet en de uitbreiding van de Wmo naar Wmo 2015.

Reserve verkoopopbrengst HNG

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.163.918	0	382.998	780.920

Per 1 januari 1996 zijn alle aandelen van het Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten (HNG) verkocht aan NV Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. De koopprijs is in 1996 in totaliteit in deposito gestort bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en wordt jaarlijks uitbetaald aan de deelnemende gemeenten naar rato van hun aandeel in de koopprijs. Het doel van deze reserve is om dit bedrag jaarlijks vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie als dekkingsmiddel.

Het bedrag van € 232.726,- bestaat uit € 167.242,- aandeel Geldrop en € 65.484,- aandeel Mierlo en komt 25 jaar lang (van 1996 t/m 2020) ten gunste van de exploitatie.

In 2016 heeft er een eenmalige afwaardering plaatsgevonden van het saldo aandeel Geldrop van € 107.988,15 en het saldo aandeel Mierlo van € 42.283,77 zodat het saldo aansluit met de opgave van de BNG.

Reserve geormerkte gelden gemeentefonds

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
701.489	0	181.000	520.489

Via het ministerie van Binnenlandse Zaken ontvangen wij de algemene uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze gelden zijn vrij besteedbaar. Dat neemt niet weg dat wij wel worden geacht om met dit geld bepaalde zaken te realiseren. De raad kan er dus voor kiezen om bepaalde gelden te oormerken. Deze reserve is destijds ingesteld, omdat het in de praktijk voorkomt dat wij in enig jaar geld ontvangen dat wij willen oormerken, maar waarbij het niet mogelijk is om deze gelden nog hetzelfde jaar voor het beoogde doel in te zetten.

De onttrekking heeft betrekking op:

- Resultaatbestemming jaarrekening 2015 (overboeking van € 181.000,- naar reserve I&A).

Het eindsaldo van de reserve is € 520.489,-. Hierbij gaat het om de volgende geormerkte gelden:

- Invoeringskosten WABO 2008 en 2009 (€ 130.893,-)
- Gelden combinatiefuncties 2011 (€ 65.888,-)
- Gelden combinatiefuncties 2012 (€ 12.760,-)
- AWBZ 2012 (€ 92.784,-)
- Jeugdzorg 2012 (€ 24.279,-)
- AWBZ 2013 (€ 68.850,-)
- Transitiekosten RUD 2012 (€ 39.500,-)
- Armoedebestrijding 2013 (€ 31.000,-)
- Invoeringsgelden transitie 2014 (€ 54.535,-)

In het discussiestuk "Reserves en voorzieningen" stellen wij voor om alle geormerkte gelden uit de reserve vrij te laten vallen. Dit wordt besproken met de raad in het voorjaar van 2017.

Reserve investeringen speeltuin De Viking

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
67.526	19.702	0	87.228

Het doel van deze reserve is het uitvoeren van investeringen en onderhoudswerkzaamheden aan speeltuin De Viking aan de hand van een door de stichting in te dienen investeringsplan.

De toevoeging betreft het niet in 2016 bestede deel van het investeringsbudget (€ 19.702,-).

Reserve hondenbeleid

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
135.705	35.495	0	171.200

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten en opbrengsten uit de exploitatie hondenbeleid om forse afwijkingen in de tarieven van de hondenbelasting te voorkomen. Onvoorziene uitgaven in enig jaar hebben zo niet meteen gevolgen voor de tarieven. Door deze reserve wordt ervoor gezorgd dat alle opbrengsten uit hondenbelasting worden ingezet voor de uitvoering van het hondenbeleid.

De toevoeging betreft het voordeel op de gesloten exploitatie Hondenbeleid in 2016 van € 35.495,-.

Reserve gemeentelijke huisvesting

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
900.000	300.000	0	1.200.000

Het doel van deze reserve is het bekostigen van oplossingen voor gemeentelijke huisvestingsproblemen, zoals de verbouwing van het gemeentehuis.

De toevoeging betreft een verhoging van € 300.000,- ten laste van de reserve Tijdelijk begrotingstekort voor de realisatie van een raadsaccommodatie (raadsbesluit GM2014.0539 behorende bij de MPB 2015-2018).

Reserve recreatie en toerisme

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
149.946	118.311	0	268.258

Het doel van deze reserve is het egaliseren van de kosten en opbrengsten uit de exploitatie recreatie en toerisme om forse afwijkingen in de tarieven van de toeristenbelasting te voorkomen. Onvoorziene uitgaven in enig jaar hebben zo niet meteen gevolgen voor de tarieven. Door deze reserve wordt ervoor gezorgd dat alle opbrengsten uit toeristenbelasting worden ingezet voor de uitvoering van recreatieve voorzieningen en initiatieven.

De toevoeging betreft het voordeel van € 118.311,- op de gesloten exploitatie Recreatie en Toerisme in 2016.

De reserve wordt ingezet voor nieuwe initiatieven die veelal komen vanuit de werkgroep Recreatie & Toerisme. De ondernemers uit deze werkgroep presenteren begin 2017 haar plannen aan de gemeenteraad. Veel van de initiatieven die nu worden uitgewerkt hebben het thema "Weven & Verweven". Denk daarbij aan een grootschalig evenement, maar ook aan het project Katoenpad. Mogelijk wordt de reserve deels aangewend voor een hospitality project en de recreatieve fietsverbinding richting Gulbergen over het Eindhovens kanaal.

Reserve centrummanagement / ondernemersinitiatieven

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
14.801	16.705	14.801	16.705

In de reserve Centrummanagement wordt het saldo gestort tussen de opbrengsten uit reclamebelasting en de werkelijke kosten uit het ondernemersfonds (€ 16.705,-). Dit is vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst Centrummanagement Geldrop en de Uitvoeringsovereenkomst Centrum- en lintenmanagement Mierlo. Het verschil wordt na definitieve vaststelling van de subsidie ondernemersfonds, in het jaar na subsidieverlening, uitgekeerd (€ 14.801,-) of in rekening gebracht aan de centrummanagementorganisaties.

Reserve tijdelijk begrotingstekort

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.099.301	0	1.099.301	0

In de MPB 2015-2018 hebben wij de reserve Tijdelijk begrotingstekort voor de eerste keer ingezet. In 2015 is € 771.552,- onttrokken uit de reserve ten gunste van de voorziening Groot onderhoud wegen (aanvulling van € 257.184,- voor de periode 2015, 2016 en 2017).

De onttrekkingen in 2016 hebben betrekking op:

- vrijval in verband met overheveling saldo naar de reserve Gemeentelijke huisvesting conform besluit bij de begroting 2015 (€ 300.000,-);
- vrijval om boekwaarden van investeringen in maatschappelijk nut in één keer af te schrijven conform besluit bij de begroting 2016 (€ 799.301,-).

Eind 2016 vervalt deze reserve.

Reserve bijdrage gemeentelijke monumenten Geldrop

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
16.000		0	16.000

Het doel van deze reserve is het bekostigen van voorzieningen die door eigenaren van gemeentelijke monumenten moeten worden getroffen voor het onderhoud van een monument. De aanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst.

Reserve leefbaarheidsfonds

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
106.210	140.030	0	246.240

Het doel van deze reserve is het behandelen van sociale doelstellingen, ondanks dat er projecten kunnen zijn waar sociale woningbouw vanuit stedenbouwkundig of architectonisch oogpunt niet gewenst is.

In het Regionaal Woningbouwprogramma 2012-2022 is bepaald dat Geldrop-Mierlo een woningbouwopgave heeft van 1.504 woningen. Dit aantal wordt jaarlijks bijgesteld. Op regionaal niveau is afgesproken dat 27% van dit aantal in de sociale sector gerealiseerd moet worden tot en met 2019. In de recent vastgestelde Woonvisie Geldrop-Mierlo is aangegeven dat het gewenste beeld van de gemeente Geldrop-Mierlo anders is dan dat uit het Regionaal Woningprogramma. De gemeente kent nu al een hoger percentage woningen in de sociale sector dan afgesproken en zal zich daarom op dit moment met name richten op nieuwbouw in de vrije sector voor de genoemde doelgroepen. Dat betekent dat het aandeel sociale woningbouw in nieuwbouwprojecten lager zal zijn dan de genoemde 27%.

Projecten die als gevolg van een lager aandeel sociale woningbouw winstgevend zijn, dragen af aan het fonds verevening sociale woningbouw. Projecten die door een hoger aandeel sociale woningbouw verliesgevend zijn, kunnen een bijdrage ontvangen vanuit het fonds. De hoogte van de bijdrage is afhankelijk van actuele marktprijzen en uitgangspunten voor kavels en inhoud van woningen. Op basis van actuele omstandigheden en uitgangspunten, zal het college van B&W periodiek bepalen of de berekende afdracht per m2 nog actueel is.

Het fonds is opgericht om sociale doelstellingen te kunnen halen ondanks dat er projecten kunnen zijn waar sociale woningbouw vanuit stedenbouwkundig of architectonisch oogpunt niet gewenst is. Andere projecten vangen dit op en krijgen een bijdrage van de winstgevender projecten.

De toevoeging betreft stortingen via plannen gemeentelijke gronden voor € 114.480,- en via plannen van derden voor € 25.550,-.

Vooruitlopend op de vaststelling van de nota kostenverhaal is in 2014 besloten om € 100.000,- in dit fonds te storten ten laste van de Voorziening Wonen. Gezien de getekende overeenkomsten en stortingen uit gemeentelijke projecten, kan dit voorschot worden teruggestort.

Saldo per 31 december 2016:	€ 246.240,-
Vorstel terugstorting in voorziening Wonen	€ 100.000,-
Saldo na besluitvorming	€ 146.240,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2015	€ 129.660,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2016	€ 336.120,-
Saldo na besluitvorming	€ 612.020,-

Reserve fonds investering ruimtelijke ordening

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
148	46.104	0	46.252

Het doel van deze reserve is het bevorderen van maatschappelijke doeleinden, landschapsversterking, parkeervoorzieningen, recreatieve ontwikkelingen, kunst, duurzaamheid, overlastbeperking solitaire bedrijfslocaties en zorg, sport en bewegen.

Op 9 maart 2015 heeft de gemeenteraad de nota kostenverhaal vastgesteld. In de categorie bijdrage Ruimtelijke Ontwikkeling is toen het fonds Investerings Ruimtelijke ontwikkelingen ingesteld. Inmiddels zijn de eerste overeenkomsten, waarin deze afdrachten zijn (of worden) opgenomen ondertekend of in voorbereiding. Dat betekent dat in 2016 de eerste middelen ontvangen worden.

De doeleinden voor dit fonds die zijn vastgelegd in de nota kostenverhaal zijn:

- Maatschappelijke doeleinden;
- Landschapsversterking;
- Parkeervoorzieningen;
- Recreatieve ontwikkelingen;
- Kunstfonds;
- Duurzaamheid;
- Overlastbeperking solitaire bedrijfslocaties;
- Zorg, sport en bewegen.

De toevoeging betreft stortingen via plannen gemeentelijke gronden voor € 43.259,- en via plannen van derden voor € 2.845,-.

Saldo per 31 december 2016:	€ 46.252,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2015	€ 64.830,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2016	€ 125.396,-
Saldo na besluitvorming	€ 236.478,-

Reserve fonds bovenwijkse voorzieningen (nieuw)

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
4.500	196.476	0	200.976

Het doel van deze reserve is het bekostigen van toekomstige voorzieningen welke als bovenwijken kunnen worden aangemerkt.

Binnen de gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de toekomstige voorzieningen welke als bovenwijken kunnen worden aangemerkt. De omschrijving hiervan is opgenomen in de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie.

De storting in het voorgaande jaar betreft exploitatiebijdragen particulieren (€ 4.500,-).

Bijdragen in dit nieuwe fonds moeten worden aangewend voor de voorzieningen, zoals deze zijn beschreven in de op 9 maart 2015 vastgestelde uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie. De beleidsregels voor de oude reserve Fonds bovenwijkse voorzieningen kunnen op basis van de grondexploitatiewet niet worden toegepast op dit nieuwe fonds. Ook bij een weerstandsvermogen van onder de 75 of 50% kan er dus geen vrijval ten gunste van de reserve Grondexploitaties plaatsvinden.

De toevoeging betreft stortingen als gevolg vanuit grondverkoop vanuit de grexen voor € 57.750,- en vanuit plannen van derden voor € 138.726,-.

Saldo per 31 december 2016:	€ 200.976,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2015	€ 211.456,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2016	€ 284.870,-
Saldo na besluitvorming	€ 697.302,-

Reserve I&A

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
0	373.383	0	373.383

Het doel van deze reserve is het bekostigen van toekomstige investeringen uit het informatiebeleidsplan (I&A) in Dienst Dommelvallei. Deze reserve komt voort uit de overige besluiten jaarrekening 2015, niet zijnde resultaatbestemming (punten 1 en 2).

De reserve is gevoed door de restant van de NUP-gelden (€ 181.000,-) en de resultaatbestemmingen 2014 (€ 102.229,-) en 2015 (€ 90.154,-). Deze resultaatbestemmingen hadden betrekking op de onderbesteding van de budgetten I&A in 2014 en 2015.

De reserve wordt aangewend om toekomstige uitgaven voor I&A in Dienst Dommelvallei te dekken.

Reserve fonds herstructurering woongebieden

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
0	47.959	0	47.959

Het doel van deze reserve is het bekostigen van de herstructurering van woongebieden. Als een gedeelte van de woningvoorraad uit incurante en (op termijn) niet passende woningen bestaat, dienen die woningen op enig moment te worden gesaneerd of geherstructureerd. Voor de komende 10 jaar wordt verwacht dat ongeveer negentig woningen voor sloop of herstructurering in aanmerking komen. Het fonds is opgericht, omdat saneringen of herstructureringen doorgaans niet rendabel zijn.

In 2016 hebben de eerste stortingen in dit fonds plaatsgevonden. De toevoeging betreft stortingen via plannen gemeentelijke gronden van € 28.620,- en via plannen van derden voor € 19.339,-. Op basis van getekende anterieure overeenkomsten en optieovereenkomsten zullen in 2017 ook weer aanvullende stortingen plaatsvinden.

Saldo per 31 december 2016:	€ 47.959,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2015	€ 32.415,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2016	€ 84.030,-
Saldo na besluitvorming	€ 164.404,-

Reserve Verevening bedrijfsomgevingen

(Nog niet opgenomen in overzicht van reserves en voorzieningen. Dit gebeurt vanaf 2017)

Het doel van deze reserve is het bekostigen van de herstructurering van bedrijfsomgevingen. Indien bestaande bedrijventerreinen worden gerevitaliseerd, geherstructureerd of herontwikkeld, kan dit resulteren in een verliesgevende grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen kan sprake zijn van een winstgevende grondexploitatie. De nieuwe bedrijventerreinen bieden daarbij ruimte voor de vestiging van bedrijven die nu gelegen zijn op bestaande bedrijventerreinen in Geldrop-Mierlo. Het fonds is opgericht, omdat revitalisering of herstructureringen doorgaans niet rendabel zijn.

Saldo per 31 december 2016:	€ 0,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2015	€ 5.595,-
Stortingen in 2017 na besluit o.b.v. verkopen 2016	€ 23.700,-
Saldo na besluitvorming	€ 29.295,-

3.7.3 Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn passief posten op de balans, die een inzicht geven in de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Toevoegingen moeten daarom gebaseerd zijn op een tijdige opbouw van de voorziening.

Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's

Pensioenvoorziening wethouders

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
2.561.179	287.989	103.305	2.745.863

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van pensioenen en wachtgeldten aan (ex-)wethouders.

Voor zittende wethouders dient op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen te worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

De noodzakelijke omvang van de voorziening aan het einde van het boekjaar wordt elk jaar bepaald op basis van actuariële berekeningen door een extern bureau.

In 2016 heeft een omvangrijke bijstorting plaatsgevonden als gevolg van de zeer lage rentestand. De rekenrente is verlaagd van 1,6% in 2015 naar 0,864% in 2016.

De werkelijke pensioenbetalingen aan (voormalige) wethouders in het boekjaar 2016 komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening asbest van het dak

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
21.054	0	14.000	7.054

Deze voorziening is in 2013 ingesteld ter financiering van de subsidieverordening "Asbest van het dak". Deze verordening heeft als doelstelling om met een subsidie eigenaren te stimuleren asbesthoudende daken te doen verwijderen. De voorziening c.q. subsidieplafond van deze verordening is gemaximeerd op € 30.000,-. De subsidieverordening vervalt zodra het beschikbare budget is besteed.

De verwachting is dat in 2017 het beschikbare budget aan subsidies wordt uitgekeerd.

De onttrekking heeft betrekking op:

- Stimuleringsregeling (€ 14.000,-)

Voorzieningen onderhoud/egalisatie

Voorziening Onderhoud wegen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
696.538	609.052	717.940	587.651

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van het groot onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken (bruggen en tunnels) op basis van beleidsplannen, vastgesteld door de raad.

Op basis van een beleidsplan voor het onderhoud van wegen enerzijds en een beleidsplan voor onderhoud van civiele kunstwerken anderzijds vinden stortingen en onttrekkingen binnen deze voorziening plaats.

De toevoegingen bestaan uit de storting in de voorziening Onderhoud wegen (€ 562.889,-), onderhoud civiele kunstwerken (€ 25.250,-), asfalt- en beplantingsschade (€ 10.223,-) en grondvervuiling door diesellekkage Spaarpot Oost (€ 10.690,-).

De onttrekkingen betreffen de kosten voor groot onderhoud wegen en civiele kunstwerken (€ 717.940,-).

Voorzieningen onderhoud gebouwen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
721.609	917.776	797.028	842.357

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van het groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen op basis van een meerjarenonderhoudsplan, vastgesteld door de raad. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan, dat volgt uit het nieuwe onderhoudssysteem O-prognose, lopen alle stortingen en onttrekkingen voor de panden van gemeente Geldrop-Mierlo via deze onderhoudsvoorziening. De toevoegingen zijn conform begroting, de onttrekkingen zijn de werkelijke onderhoudskosten gebouwen.

Voorziening onderhoud gebouwen onderwijs

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
202.085	0	25.548	176.537

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van het groot onderhoud aan gymnastiekgebouwen in het basisonderwijs op basis van een onderhoudsplan. Er ligt een beleidsplan aan ten grondslag. De onttrekkingen zijn de werkelijke onderhoudskosten.

In het discussiestuk "Reserves en voorzieningen" stellen wij voor om de jaarlijkse kosten ervan structureel op te nemen in de exploitatie en de voorziening te laten vervallen. Dit wordt besproken in de Algemene Kamer van 3 mei 2017. De uitkomsten ervan worden verwerkt in de eerstvolgende kadernota.

Voorziening omzetgarantie openbare verlichting

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
713	0	713	0

Het doel van deze voorziening is het geven van aanvullende dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de omzetgarantie, overeengekomen met Ziut BV. In 2016 is er nog een laatste bedrag van € 713,- onttrokken aan de voorziening. Eind 2016 vervalt deze voorziening.

Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening Wonen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
4.667.753	68.070	178.286	4.557.537

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van diverse projecten in het belang van de volkshuisvesting. De voorziening is destijds gevormd uit de algemene reserve van het voormalig woonbedrijf en van het SRE ontvangen BLS-gelden (BLS = Besluit Locatie gebonden Subsidies). Het geld uit de voorziening moet verplicht worden aangewend in het belang van de volkshuisvesting. Daar binnen zijn de volgende specifieke projecten aangewezen:

- Project "Samen Werkt" (tot en met 2020)
- Aandachtsontwikkellocaties (tot en met 2017)
- Startersleningen (structureel)
- Duurzaamheidsleningen (structureel)
- Normalisatie woonwagenlocatie Rielseheideweg (voor een totaalbedrag van € 40.000,-)

De toevoegingen bestaan uit:

- Ontvangen rente startersleningen (€ 62.000,-) en duurzaamheidsleningen (€ 6.070,-).

De onttrekkingen bestaan uit:

- Kapitaallasten startersleningen (€ 104.318,-);
- Kapitaallasten duurzaamheidsleningen (€ 13.587,-);
- Kosten Samen Werkt! (€ 30.000,-);
- Beheersvergoedingen startersleningen (€ 13.834,-) en duurzaamheidsleningen (€ 2.117,-);
- Kosten Normalisatie Woonwagenlocatie Rielseheideweg (€ 14.430,-).

Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
883.221	0	513.803	369.418

Het doel van deze voorziening is het egaliseren van de kosten en opbrengsten uit de exploitatie afval om forse afwijkingen in de tarieven van de afvalstoffenheffing te voorkomen. Onvoorziene uitgaven in enig jaar hebben zo niet meteen gevolgen voor de tarieven. Door deze voorziening wordt ervoor gezorgd dat alle opbrengsten uit de afvalstoffenheffing worden ingezet voor de uitvoering van afvalinzameling en -verwerking.

Met de onttrekking in 2016 was voor een groot deel rekening gehouden. De geraamde onttrekking van € 417.000,- is € 96.000,- hoger uitgevallen.

Voorziening egalisatie rioleringen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
3.645.078	436.721	0	4.081.798

Het doel van deze voorziening is het egaliseren van de kosten en opbrengsten uit de exploitatie riolering om forse afwijkingen in de tarieven van de rioolheffing te voorkomen. Door deze voorziening wordt ervoor gezorgd dat alle opbrengsten uit de rioolheffing worden ingezet voor de uitvoering van werkzaamheden op het gebied van riolering.

Het in 2016 te storten bedrag is bestemd voor toekomstige kosten op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De kostenprognose wordt jaarlijks geactualiseerd.

Voorziening breedtesport impuls middelen

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
68.019	0	5.061	62.959

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de uitvoering van breedtesportprojecten. De voorziening is in het verleden gevoed uit de algemene middelen. Ook is hiervoor een rijks subsidie ontvangen.

In 2016 is hier met name de pilot JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) uit gefinancierd (€ 5.000,-), naast een bijdrage aan de kick-off van Sjors Sportief Mierlo (€ 61,-).

Voorziening aanleg ecologische verbindingszone Goorloop

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
43.025	0	0	43.025

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de uitvoering van breedtesportprojecten. Het gaat om het aandeel van de gemeente Geldrop-Mierlo in de kosten voor de aankoop en inrichting van de economische verbindingszone Goorloop. De helft van de kosten wordt gefinancierd uit de beschikbaar gestelde gelden voor het versnellen van de groenblauwe opgaven in Brainport Oost (hiervoor is op 14 juli 2014 een subsidiebeschikking verleend door de provincie).

Voor de andere helft hebben waterschap Aa en Maas (40%) en de gemeenten Someren (30%) en Geldrop-Mierlo (30%) zich garant gesteld. Op 18 augustus 2015 is tussen beide partijen een samenwerkingsovereenkomst getekend. De voorbereidingen voor de uitvoering van de aanleg van Ecologische Verbindingszone Goorloop zijn in volle gang. De verwachting is dat de uitvoering is voorzien in 2017 is.

Voorziening gemeentelijk herplantfonds

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
2.157	0	0	2.157

Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de herplant van bomen. Bij het verlenen van een kapvergunning kan herplant opgelegd worden. Soms is het echter niet mogelijk om herplant uit te voeren, omdat bijvoorbeeld de ruimte hiervoor ontbreekt. Hiertoe is in 2014 een gemeentelijk herplantfonds in het leven geroepen. De waarde van de te kappen boom wordt daarbij in deze voorziening gestort en op een later moment aangewend voor herplant.

Voorziening afgesloten complexen GB

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
0	373.000	0	373.000

Het doel van deze voorziening betreft het afdekken van nog te maken kosten voor al afgesloten grondexploitaties. Het betreft hier de volgende afgesloten exploitaties: De Doelen, MacKenziestraat, Barrier en Torenweg.

Opmerking

Onderstaande voorzieningen zijn geen onderdeel van de balanspost "voorzieningen" en zijn daarom ook niet opgenomen in bovenstaand overzicht. Deze voorzieningen moeten volgens de voorschriften als correctie op de balansposten "voorraden" en "overige vorderingen" worden verantwoord.

Voorziening dubieuze debiteuren

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
267.031	58.075	127.653	197.452

Het doel van deze voorziening is het opvangen van oninbare vorderingen. Als een vordering langer dan 360 dagen openstaat wordt deze in ieder geval opgenomen. Als een vordering korter open staat, maar het al wel zeker is dat het bedrag naar alle waarschijnlijkheid niet wordt ontvangen, dan wordt deze vordering ook opgenomen. De onttrekkingen betreffen afboekingen van dubieuze debiteuren.

Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
1.275.296	116.944	0	1.392.240

Het doel van deze voorziening is het opvangen van oninbare vorderingen van onze klanten bij Senzer in Helmond. De voorziening wordt jaarlijks bij de jaarrekening ten laste van de exploitatie op peil gebracht.

Voorziening dubieuze debiteuren Wmo

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
75.837	0	75.837	0

Het doel van deze voorziening is het opvangen van oninbare vorderingen met betrekking tot de eigen bijdragen van particulieren voor huishoudelijke hulp en ten onrechte verstrekte bijdragen aan burgers op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Eind 2016 vervalt deze voorziening, omdat er binnen de gemeente geen dubieuze debiteuren Wmo (meer) zijn.

Voorziening dekking verliessaldi grondbedrijf

Stand 1-1-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2016
517.398	190.054	625.452	82.000

Het doel van de voorziening is het afdekken van de te verwachten verliezen binnen het grondbedrijf. De voeding geschiedt vanuit de algemene reserve grondbedrijf. De toevoeging bestaat uit toegerekende rente. Zie: paragraaf Grondbeleid.

3.7.4 Beleid t.a.v. bespaarde rente

Reserves en voorzieningen worden ingezet ter (interne) financiering van gemeentelijke investeringen. De (bespaarde) rente over dit vermogen hoeft uiteraard niet uitgekeerd te worden aan externen (de bank), maar blijft beschikbaar binnen de gemeentelijke huishouding. De bespaarde rente kan worden toegevoegd aan het vermogen dan wel ingezet worden ten behoeve van de exploitatie.

Over het boekjaar 2016 is een rekenrente gehanteerd van 3,5%. Conform de richtlijnen van het BBV wordt de rente over de voorzieningen op contante waarde jaarlijks door het Rijk vastgesteld en bedraagt voor 2016 2%.

Vanaf het boekjaar 2017 geldt een andere systematiek voor rekenrente. Dit staat beschreven in de kadernota 2016-2020 en de meerjarenprogrammabegroting 2017-2020.

3.8 Controleverklaring

Bijlage Single information single audit (SISA)

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017						
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>
			€ 357.180	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>

I&M	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1 Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doorsnijdingen Gemeenten	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is)	Aantal afgeronde projecten (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee				
			Afspraak	Realisatie					
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E26 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E26 / 02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E26 / 03</i>				
			1	0	Nee				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente					
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)					
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>				
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>							
€ 0	€ 0	Nee							

Bijlage Overzicht subsidies

In 2016 zijn de volgende subsidies toegekend en ontvangen:

In 2016 toegekende subsidies:

Subsidie-verstrekker	Onderwerp	Toegekende subsidie
Provincie Noord-Brabant	Fietspad Santheuvel oostzijde te Mierlo	39.800
Provincie Noord-Brabant	Fietsoversteek rotonde Mierloseweg-Helze	109.700
Provincie Noord-Brabant	Fietspad Mierloseweg	23.000
Provincie Noord-Brabant	Mensgerichte verkeersmaatregelen 2016	48.700
Provincie Noord-Brabant	Stallingsplaatsen centrum Geldrop en Mierlo	20.500
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	Onderhoud Het Patronaat	16.353
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Opwekking stroom met zonnepanelen gemeentehuis	44.090
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Opwekking stroom met zonnepanelen op sporthal De Weijer	55.815
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Opwekking stroom met zonnepanelen op SCC Hofdael	56.202
Totaal		414.160

Kanttekening bij "toegekende subsidies":

Bij een subsidieaanvraag proberen wij het maximum toegezegde subsidiebedrag op voorhand zo hoog mogelijk in te schalen. De reden is dat het maximumbedrag tussentijds niet wordt aangepast door de subsidieverstrekker. Afhankelijk van de subsidievoorwaarden zijn bepaalde werkelijke kosten niet of slechts gedeeltelijk subsidiabel. Het is op voorhand dus niet met 100% zekerheid te veronderstellen dat wij de toegezegde subsidiebedragen, zoals vermeld in de beschikking, ook daadwerkelijk voor het maximumbedrag ontvangen.

In 2016 ontvangen subsidies:

Subsidie- verstrekker	Onderwerp	Ontvangen subsidie
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	Onderhoud molen 't Nupke Geldrop	4.500
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	Onderhoud Standerdmolen Mierlo	3.684
Stichting Nationaal Restauratiefonds	Onderhoud De Wiele	2.891
Stichting Nationaal Restauratiefonds	Onderhoud Weverijmuseum	4.631
Stichting Nationaal Restauratiefonds	Onderhoud Oude Raadhuis	1.835
Provincie Noord-Brabant	HOV-busbaan Gijzenrooiseweg	209.387
Provincie Noord-Brabant	Aanleg fietspad Beekweide	53.720
Provincie Noord-Brabant	Bushaltes Gijzenrooiseweg-Schaarland	10.000
Provincie Noord-Brabant	Mensgerichte maatregelen	17.796
Provincie Noord-Brabant	Reconstructie De Laak, Eversveld en Neerlandstraat	53.388
Provincie Noord-Brabant	Rechtsafstrook kruising Bogardeind-Gijzenrooiseweg	283.000
Provincie Noord-Brabant	Herinrichting Bogardeind-Beukelaar-Molenakker	184.000
Provincie Noord-Brabant	Herinrichting Bogardeind-Beukelaar-Molenakker	500.000
Provincie Noord-Brabant	Stallingsplaatsen centrum Geldrop en Mierlo	20.500
Provincie Noord-Brabant	Fietspad Mierloseweg	23.000
Totaal		1.372.332